

ERDEY FERENC

ELMÉLKEDÉSEK
KÖNYVE

I. KÖTET

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Erdey Ferenc

*

ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

ERDEY FERENC

ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

ISTENNEK ÉLŐ LELKEK SZÁMÁRA

I. KÖTET

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Nihil obstat. *Dr. Michael Marczell*, censor dioecesanus. Nr. 10.105.
Imprimatur. Strigonii die 19. Decembris 1942. *Dr. Joannes Drahos*,
vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: Ifj. Kohl Ferenc.

Kikhez szól e könyv?

Mióta az isteni Üdvözítő ajkáról elhangzott: «Aki fel tudja fogni, fogja fel!» (Mt. 19, 12.), azóta minden időkben ezrek és ezrek értették meg lelkük mélyén az isteni hívó szót, mely őket egy magasabb, szent hivatás síkjára hívta meg.

Az első keresztények idejében a családi szentély meleg körében, vagy az élet forgatagában maradván, mind többen és többen vették fel a szent fátyolt, melynek titokzatos jelentését csak a *«testvérek»* ismerték, akik az Űrban egyek voltak. A régi világ nagy romlottsága közepette is megmaradtak állhatatosak és hűek Krisztus követésében és szeretetében és csak akkor kezdtek kivándorolni a városok fertőzött levegőjéből a puszták magányába, mikor a romlottság végleg veszéllyel fenyegette lelkük emelkedettségét.

A későbbi idők más életformát adtak a Krisztus szerelmétől átitatott lelkeknek. A szerzetesi élet közösségében találták meg lelküknek azt a levegőt, melyben az erényesség és krisztusi tökéletesség a leggyönyörűbb virágzását érte el.

A modern idők mindjobban feloldják ezeket a szent közösségeket. Az egészen Istennek élő lelkek mindjobban odasodródznak az élet munkaterére. A szerzetesi élet ma már nem jelenti azt a régi, teljes elvonulást az élettől, mert a munkakör hol a nevelői katedrára, hol a betegágyak mellé, hol az árvák körébe, vagy a szociális nyomortanyákra szólítja ki Krisztus drága jegyeseit, akik az Űr szerelméért minden áldozatra és lemondásra képesek.

Mégis az újabb idők, újabb nehézségeket és újabb életformákat hoznak. Sokan, megszámlálhatatlan sokan

vannak, akik éppen úgy megértették a krisztusi hívó szót, mint azok, akik a szerzetesi élet zártságában töltekeznek az Úrral, de életkörülményeik nem engedték, hogy zárdába léphessenek! Sokszor családi körülményeik, sokszor testi fogyatkozásuk, nem ritkán az anyagiakban való hiány zárja el az útját, hogy minden feltételt teljesítsenek, melyek szükségesek volnának a felvételhez. S mire már odáig eljutnak, hogy az akadályokat mind-mind elhárították, az idő elszaladt felettük, a zárda már nem fogadja be őket.

Még többen kénytelenek kint élni a világban, mert az új időknek sodra lehetetlenné teszi a szerzetesi közületek munkáját, életét. Mennyien vannak, akik már bent is voltak, s íme Krisztus keresztje szakadt rájuk! Üldözések, elnyomatások megfosztják őket attól a boldogságtól, melyet számukra a világtól való elvonultságuk jelentett. Kénytelenek visszamenni a világba, melyet pedig egyszer már elhagytak s amely most még távolabb áll szívüktől, mint mielőtt elhagyták. Talán a nehéz jövő ezeknek számát még szaporítani is fogja s mind többen lesznek, akik akkor is Krisztusnak akarják szentelni életüket, ha a világ rosszakarata lehetetlenné tenné számukra a közösséget és a teljes elszakadást.

Sok ilyen lélek jutott el a lelkiatya gyóntatószékéig és siránkozva kért segítséget, támogatást, lelki erősítést. Ezek száma mind jobban felszaporodván, nem lehetett mindenkinek külön-külön megadni azt a lelki táplálékot, amit magasbatörő lelkük megkívánt. A megoldás az lett, hogy ezeket a lelki tanácsokat, segítségeket, elmélkedéseket alakjában a Jézus Szíve Hírnök kezdte hozni minden hónapban, minden egyes számban, 1924 őszétől kezdődően. Az elmúlt másfél évtized alatt persze megnőtt ezeknek az elmélkedéseknek anyaga, mint ahogyan megnőtt a világban kint élő, de egészen Istennek szentelt lelkek száma is!

Ezeknek a lelkeknek, a világban is egyedül és teljesen a jó Istennek élő lelkeknek szántam ezen elmélkedéseket. Tudom, hogy ott magános kis otthonuk, csendes

kis lakásuk, vagy sokszor cselédszobájuk csendjében Krisztust kereső és az Urat szenvedélyesen szerető lelkük meg fogja érteni azt a segítő szándékot, mely őket felkeresi e sorokon keresztül! Elsősorban tehát nekik, lelki gyermekeimnek szántam e könyvet, akik kint élve a világban, mégis Krisztus nagy lelki családjához tartoznak, akik a szent fogadalom és teljes átadottság életét e romlandó világban, egészen magukra hagyatottan, minden segítség nélkül kénytelenek élni! De azt hiszem, hogy mások is, mindazok, akik lelki tökéletességre törekcszenek, haszonnal fogják azt forgatni.

Biztató és segítő szóban csendül meg ezeknek az elmélkedéseknek hangja, hogy ne csüggedjenek! Krisztus nem feledí őket, Krisztus szereti őket, hiszen Ő hívta meg őket a tökéletes életre, az isteni szeretet ihlette meg őket Krisztus hűséges követésére!

Hosszú-hosszú éveknél imáiból, elmélkedéseiből szűrődtek le tehát ezek az elmélkedések, és most, mikor könyv alakjában is odanyujtom tökéletességre törekvő testvéreimnek, csak az a kívánságom: vajha maradáának mindhalálíg hűségesek az Űr szeretetében és szolgálatában ott is, ahol teljesen elrejtve élnek színtelen, szürke, emberi életet, távol a világ kíváncsiságától! — Higyjék el, hogy Krisztus útjait lehet járni ott is, ahol nincsenek olyan kitaposott ösvények és oly biztos sínparók, mint a szent közösség életformáiban. A lelki élet magányában megtalálják a meredek ösvényt, mely felvezet akkor is az Istennel egyesült élet ormaira, mikor alattuk dűbörög és forrong a világ! Ha most elfelejtett, jelentéktelen, szürke lelkek is vagyunk, el fog jönni az idő, mikor lelkünk tündökölni fog az isteni dicsőség fényében!

Hogy mindannyian, akik magukra utalva járlák ezt az utat, eljuthassanak erre a magaslatra, ezért kopogtat ez a kis elmélkedési könyv olvasói lelkének ajtaján, s ezért imádkozik értük szeretettel

a szerző.

Hívtál uram ! Ime itt vagyok.

**Elmélkedések az egészen Istennek szentelt
élethivatásról.**

Válaszúton.

Az élet országútjának vándora vagyok! Hosszú vándorutam után most itt állok a válaszúton. Fáradtságos, nagy utat tettem meg s most... nem tudom, hogy merre menjek! — Az életvándor itt áll a válaszúton! Kihez fordulhatna tanácsért, segítségért?... Hozzád jövök Uram és tőled kérek világosságot, életirányítást! Te az élet Mestere vagy! Jöjj és segíts most rajtam! Lelkem egész bizalmával fordulok hozzád!

Végre ide érkeztem!

I. Vándorlás egész életünk, megyünk vakon, vontatjuk magunkat gépiesen, taposott, ismert utakon... Szürke, mindennapi emberek útja ez!... S ha elfáradunk az élet országútjának taposásában, nem pihenhetünk meg... itt nincsen megállás!... Ragad az ár, mert az emberek nagy tömege halad ezen a kényelmes, széles, poros, untató úton... Ah, de az én lelkem nem találja nyugtát! Ki akarom magamat tépni az áradatból!... Nem akarok szürke mindennapi ember lenni! Untat az árral haladni és szellemtelen, tartalmatlan, lélek nélküli emberek tömegébe vegyülni!... Szébb, pormentes, viruló, pázsitos, virágos úton szeretnék haladni!... Amíg lelkem így vergődik magával, íme elérkezem a válaszúthoz!... Haladjak-e az árral? Járjam-e tovább is a rabszolga, mindennapi lelkek, poros országútját?... Hova vezet ez az út?... Erre induljak?... Mindenki ezen indul, mindenki itt tolong!... Mielőtt rálépnék, mégis tudnom kell, hogy hova jutok rajta? Mielőtt elindulnék ezen a kényelmes, széles úton, megkérdezem azokat, akik oly vakon haladnak rajta: Hova mentek? Hova fogtok jutni ez után az örült törtetés után?... Ignoramus et ignorabimus! Nem tudjuk

és nem is fogjuk tudni!... De minek is ezt tudni? Csak élvezd a jelen örömeit! Használd ki ifjúságod erőit, hogy minél többet meríthess ezekből az örömekből! — Hát én is vakon rohanjak? ... Hogy fojtogatja lelkemet ez a sötét «ignoramus»! ... Nem, nem! Én tudni akarom, igenis, én tudni akarom!...

Ime a másik út!

2. Ez a nem járt ösvény, ez tövises, fárasztó, göröngyös! Ezen mily kevesen indulnak! . . . Pedig virágos, üdítő, lélekemelő . . . Itt mintha egészen más légkör venne körül! Merre menjek? . . . Induljak ezen a nehéz, áldozatos, de lélek-úton? — Folyton ez a kérdés zaklat! . . . Akár otthon, akár hivatalomban, műhelyemben, munkahelyemen vagyok elfoglalva, mindig ez a nagy életkérdés zaklat! . . . Magányomban vagy társaságban ez kínozt! . . . Milyen sokan, kik közel állnak hozzám és a barátság kapcsán bepillantanak lelkembe, szorosabbra akarják fogni azt a köteléket, mely a hétköznapi lelkekhez kötne . . . Nem . . . ezt nem bírom! . . . Szabad akarok lenni! Lelkemet nem köthetem le nekik! . . . Én a virágos mezőt és a balzsamos levegő illatát szeretem s lelkem ebben a légkörben éled fel és lendül újra! . . . Nem törődöm vele, ha a tövis fel is fogja törni a lábam, ha kisebeződik is a talpam . . hiszen ez az út úgyis vértől piros! . . . Ugyan kinek véréből? . . . Ó tudom, már! . . . Krisztus járt erre, ez az ő útja! . . .

Krisztus vére az útjelző!

3. A válóút egyike kényelmes és széles, poros, másik keskeny, tövises, vérnyomos! Hova vezet ez a vérnyom? Merre visz ez az út? ... Valami titokzatos országba, valami nagyon nagy boldogságba! Titokzatos lehet ez az ország, mert a nagy apostol azt mondja róla: «Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe fel nem hatolt, amiket Isten készített azoknak, akik őt szeretik!» (Kor. I. 2. 9.) Boldog országba, mert

annak kapuinál minden szenvedés, minden kétely, kín és kétségbeesés, minden-minden boldogtalanság megszűnik. Hiszen ott bent a boldogság Királya uralkodik!... Válaszút: ignoramus... kétségbeejtő bizonytalanság, — vagy minden képzeletet meghaladó boldogság!... Választanom kell!... Én már tudom, hogy melyiket válasszam!... Én már választottam!...

Hívó hangot hallok!

4. Különös kedves hang cseng fülembé, hív és csalogat! Különös benső ösztön húz arra a tövises útra. Honnan e hang? ... Ki hív? ... Valami messzeségből, más világból jövő barátságos, szerető hang. Nem tola-kodó, nem rámerőszakoló hívás... Én e hangot oly különösnek találom! Mikor először meghallottam lelkem mélyén, olyan megmagyarázhatatlan érzés fogott el... Szívem összeszorult és előmlött rajta különös, meleg, édes, mindent átható érzés. S utána olyan kimondhatatlan boldogság szállt meg!... Mi ez? ... Nem értem!... Milyen hang ez? ... Mennyi komolyság és fenség, mennyi szelídség és báj van benne!... Így csak nagyon szerető szív szólíthat! Mennyi magasztosság e hangban! Ilyennek hallhatták az apostolok is: Jöjj és kövess engem!... Szeretsz-e engem?... Szeretsz-e engem jobban ezeknél?? ... Ezeknél a tömeg-lelkekénél? ... Ah felismerem!... A Mester hangja ez!!! ... Az élet Mesteréé!... Mily hang is ez? ... A hivatás hangja! ... Az én hivatásomé!...

Lelkigyakorlat hivatásomról.

Most, hogy már kezdek tisztába jönni magammal és Isten akaratával, visszavonulok a lelkigyakorlat magányába. Itt vagyok e szentelt falak között és elmerülök Istenben. Oly jól esik lelkemnek meghúzódni néhány napra itt, e csendes hajlékban, közel azokhoz, akik egészen Istennek élnek! Magam is vonzódok ehhez az életstílushoz. S mikor itt sétálok e régi falak között, úgy érzem, hogy egészen körülvesz Isten. Eszembe jut-

nak a Szentírás szavai: «Keressék az Istent, hátha kitapogathatják, vagy megtalálhatják, habár nincs messze egyiküktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk». (Ap. csel. 17, 27—28.)

„Nincs messze egyiküktől sem.”

1. Igen, te veszel körül bennünket! . . . Jobban bennem vagy, mint saját lelkem . . . Úgy érzem ezt a te szent jelenlétedet, mikor ott térdelek a szentség előtt, mikor magamba merülök a kóruson, mikor itt rovom lépteimmel a kolostor folyosóit! . . . Olyan meleg, édes, benső érzés árad a Te jelenléted tudatából! . . . Mintha szent Szíved tüzét érezném! . . . És ez oly jól esik hideg . . . fagyos . . . elnehezült szívemnek! Mintha erő és bátorság áradna a te mártírellekedből! . . . Ez úgy erősít gyengeségemben, bátorít kedvetlenségemben! Mintha a remény sugara tündökölné onnan, ahol te vagy! . . . Mily jól esik bizakodva néznom a jövőbe, mikor csak csalódásokra tanított meg eddig a világ! . . .

Elég volt eddig távol élni tőled!

2. Istennel élni, — mily boldogság! . . . Nélküle, — mily sivárság! . . . Ó, én végigjártam ennek a sivárságnak minden útvesztőjét, üres, megtépázott, vérző szívvel találtam rá Istenre! Nem hiszek többé a világ ámtásának! . . . Miért háborogsz szegény lelkem? Miért űzöl, miért üldözöl te rossz szenvedély? . . . Hát nem volt-e már elég Isten nélkül bolyongani, szenvedni? . . .

Most rátaláltam!

3. Úgy érzem, hogy mióta megtaláltam Jézust, ő mindenhova elkísér. Nemcsak a tabernákulum közelében érzem őt közel a szívemhez, hanem lépten-nyomon! . . . Vele ébredek, — s mikor lefekszem, az ő szent karjába hajtom fáradt, lázas fejemet. Érte dolgozom s vele pihenek. Mikor imára kulcsolom kezem, épúgy, mint mikor tollat ragadok, vagy a sóprút forgatom . . . érzem, hogy itt van ő velem. Hallja tollam sercegését,

nézi söprűm munkáját, olvassa lelkem naplóját! Lát és néz, ismer és szeret... mindig csak velem akar maradni!... Bárcsak én is így látnám őt, bárcsak oly bensőn ismerném, bárcsak oly lángolón szeretném!... Ó, akkor mindig vele maradnék!

Mi akadályoz engem, hogy ezt tegyem?

4. Miért ne maradhatnék mindig vele? Miért ne maradhatnék mindig ebben a szent Isten-közelségben? Miért ne élhetnék egészen neki? Hiszen most már világosan látom, hogy ő hív, ő szeret, ő választott ki magának! Most már tisztában vagyok vele, hogy ha kint is tartanak engem a világban életkörülményeim, ha vannak is szálak, melyeket nincs módomban elszakítani, a világhoz mégsem köt már semmi! Most már világos előtttem életem útja! Ő szeret, ő magának akarja szívemet! Lefoglalja szeretetemet, hogy senki mással meg ne osszam! Osztatlan szívvel Jézusomnak élni!... Hát van-e ennél szebb, boldogítóbb élet?! És mindjobban érzem lelkemben, hogy ezt kívánja tőlem! Ezért érezteti velem, hogy mindenhol és mindig velem van! Ha nem is maradhatok ezek között a szent falak között, ha számomra mindig zárva is marad e szent magány, nem marad zárva Jézusom Szíve! Tudom, hogy megismételhetem az első keresztyének szüzeinek életét, akik a család körében maradván is viselték a szent fátyolt és éltek egyedül Istennek! Ki akadályozhat meg engem is ebben!... Vagy hát miért is gyullasztana ekkora lángot az Úr szívemben, ha nem akarja ezt?... Nem, nem! Én már tisztában vagyok Isten tervével, Isten akaratával! Engem akar!... Szívemet akarja magának lefoglalni és egyedül ő akar boldoggá tenni! Őt választom!... Egyedül neki akarok élni és ha kint is maradok a világ forgatagában, nem vagyok többé e világból való!... Istené vagyok! Ő foglalta le magának szívemet! Neki szentelem szerelmemet, életemet!

Mit akarsz velem Uram?

Zaklatott lelkemet idehozom teled, édes Jézusom! Már napok, hónapok óta, már régesrégén elvesztettem lelkem nyugalma. Nincs hova mennem! Szenvedek Uram! A bizonytalanság gyötör és minden sötét éjszakába borult ott benn... lelkem mélyén... most idejövök és kérlek, Uram, segíts! Uram, könyörülj rajtam!...

„Öntsétek ki előtte szíveteket.”

1. Édes, jó Jézusom, most nagyon alázatosan jövök szent színed elé! Most nagyon készségesen akarok engedelmeskedni a zsoltárosnak, hogy öntsem ki előtted szívemet! Tele van gyötrellemmel, szenvedéssel! Nincs nyugtom sehol és nem találok helyemet! Nem tudom, hogy mit kívánsz tőlem!... Nem tudom felismerni szent akarodat!... Mutasd meg utadat, melyen vezetni akarsz! Mutasd meg életutamat, melyen haladjak! Uram, szent hivatásom kérdésében nem látok világosan és sehol helyemet nem találok! A világ már nem vonz, már nem tartja varázslata, igézete alatt szívemet! Már utálok és nem találok benne a helyemet! Szívem olyan üres!... Nincs, akit szeressen, nincs, aki szeresse!... Hol találjam meg lelkem egyensúlyát? Mit tegyek?... Uram, Uram... ne hagyj engem itt vergődni! Ne hagyj ebben a bizonytalanságban hanykolódni! Uram... szólj hozzám! Mit akarsz tőlem?... Nem távozom addig innen, e szent helyről, míg nem szólsz, míg meg nem ismerem szent akarodat!

Te vagy az, Uram?

2. Valami belső hang mélyen, nagyon mélyen... lelkem mélyén, úgy idehúz! Hozzád vonzódom! Látod Uram, hogy csak nálad keresek, csak nálad találok megnyugvást!... Valami idehúz és úgy érzem, hogy csak Te lehetsz lelkem orvosa, lelkem gyógyítója... Mintha hívna valami messze hang!... Te vagy az Uram?!... Nem lehet a világ hangja, nem

lehet a világ csábítása, hiszen az nem tud engem lekötni, nem tud kielégíteni!... Oly szívesen elmennék akár a világ végére is, ha tudnám, hogy a Te akaratod!... Kerestem már sokfelé a lelki békét! Azt hittem, hogy talán választottaid szent közösségében... a zárdai csendes légkörben megtalálom lelkem nyugalma. Oly jól esett ott minden... a csend... a békesség... a lemondás... a szigorúság... Krisztus jegyeseinek köntöse... minden-minden! És mégis!... Mégis azt érzem, hogy mindez nem nekem szól! Nem nekem szántad... Sokszor úgy vágyódom közéjük és mégis világosan hallom lelkemben: nem itt a te helyed! Ott kell maradnod, ahol vagy! Nem változtathatsz helyzeteden! Kötve tart a kötelesség!... De hát akkor mit tegyek? Odaadjam a világnak szívemet?... Nyissam meg lelkem kapuját és hagyjam, hogy sodorjon az élet?... Nem... nem!... Hallom a hangot lelkem mélyén, hogy nekem le kell mondanom a földi örömeiről, mégis úgy, hogy senki ne tudja! Nem szabad a világhoz kötnöm szívemet, mégis úgy, hogy senki ne sejtse! Külsőleg ne változzék meg életkörülményem, addig, míg kint kell maradnom a világban!... Külsőleg maradjak ott, ahol vagyok, helyezkedjem el úgy, ahogyan a lehetőség nyújtja, de belsőleg éljek egészen neked!... A világnak legyen szürke, igénytelen ismeretlen valaki! Egy csavar a nagy gépezetben!... De belülről legyen egészen más! Belülről... legyen a Tied! Igen... a Tied... Ez az!... Ez az én szent hivatásom!... Úgy a Tied lenni, hogy senki ne lássa, senki ne sejtse, senki bele ne szóljon! Senki bele ne avatkozzék!...

Tied leszek, Uram!

3. Most már érzem, hogy a te kegyelmed indít és vonz! Most érzem, hogy lelkem mélyén te vagy, édes Jézusom! Ez a gondolat, hogy bár külsőleg maradok a világban, maradok az én kis munkakörömben, mert azon nem változtathatok, de belsőleg leszek egészen a tied, ez most teljesen megnyugtat és boldoggá tesz!

A tied lehetek akkor is, ha külsőleg nem változik semmi sem!... Lehet a szívem a te szentélyed, a te cellád, a te klauzurád!... Anélkül, hogy a világ beleavatkozhatnék, lehetek egészen neked szentelt! Lehetek a te jegyessed, akinek szíve csak veled osztja meg szeretetét, boldogságát!... Ez az én szent hivatásom! Ez az én életem formája és boldogsága!... Leszek kis apostolod itt kint és senki nem fogja tudni, hogy szívem neked van lekötve örökre!... Úgy fogok élni itt, kis otthonomban, mint a neked szentelt lelkek a szent falak között!... Leszek csendes kis körömben egészen neked szentelt lélek!... Uram... köszönöm, hogy ezt a hivatást adtad nekem! Köszönöm, hogy a te akaratodat megmutattad nekem!...

Sponsa Christi!

4. Krisztus jegyese minden lélek, aki neki szenteli magát! Krisztus az én osztályrészem!... Pars haereditatis meae!... Krisztussal osztom meg szívemet és életemet!... Boldogan kötöm le neki szívemet!... Ha régen, a kereszténység első századaiban lehettek szent fátyollal neked szentelt lelkek a család kötelékében is, én is neked élhetek és neked szentelhetem az életemet itt kint, ebben a munkakörben, melyen változtatni nem tudok! De életem, szívem szerelme szabad s ott csakis Te légy otthon, édes Jézusom!... Te légy mindenem... és te töltsd be lelkemet egészen szent szerelmed édességével! Úgy kösd szívemet a te szívedhez, hogy soha-soha hűtelen ne legyek hozzád!... A világban is, kint is lehetek egészen szentséges Szívedbe zárva!... Köszönöm, hogy ezt megismerhettem!... Köszönöm, hogy ezt megértettem!... Köszönöm, hogy ezt nekem adtad és magadnak választottál! Köszönöm, hogy egészen neked élhetek és a tied lehetek!... Uram, maradj velem, Te légy szívem hajlékában... maradj mindig velem... Szent ölelésedben, szeretettednek élve akarom szívemet egyedül neked tisztán, szépen, erényesen, kegyelmedbe öltözötten megőrizni! Te hívtál, Uram! Te választottál magadnak!... Itt

megrészegetett! De elmúlt a mámor, s jött a szörnyű kijózanodás! Bármennyire hűséges maradtam hozzá, ő lassan kihűlt irántam és elhidegült tőlem!... Ezerszer és ezerszer fordultam magamhoz keserű önváddal: mit tettem, mivel játszottam el bizalmát, szívének régi vonzalmát?... S nem találtam az okot!... Nem én változtam meg, hiszen én hű maradtam!... Hiszen én minden boldogságomat csakis benne kerestem és benne találtam!... Ő változott meg, ő távozott lelkemtől... Ő lett idegen, aki pedig legközelebb állt lelkemhez, szívemhez!... Elvesztettem... Szörnyű valóság!... Elvesztettem!...

Mit tegyek, Uram?!

3. Mondd, Uram, Istenem! Mit tegyek?!... Hova menjek örjítő fájdalmammal? Hova fussak megtépett, csalódott lelkemmel? Nem merek az emberek szemébe nézni, kik gonoszul örülnek szívem keserű csalódásának. Még részvétük is terhemre van, mert érzem, hogy nem tudnak velem igazán együttérezni! Nem lehet emberekben bízni!... Nem lehet emberi szívekre boldogságot építeni!... Mégsem szórok reá átkot, hiszen szerettem és ma is szeretem! Akármennyire is csalódtam, akármennyire is megcsalt és elhagyott, Uram, én abban hivatást láttam, hogy neki szenteltem életemet, s ma is úgy látom, hogy szent hivatás, a te hívó szavad az, mikor lelkek találkoznak és egy egész életre szent szövetség kötelékével kötik egybe életüket! Én ma is úgy érzem, hogy ott kell állnom, legalább lélekben mellette!... Nem szórok reá átkokat, hanem imádkozó lélekkel leszek mindig mellette, távolból! Kísérem, mint jó szelleme, és vigyázok reá imádkozó lélekkel! Innen, messziről... innen, a te oldalad mellől, Uram, édes Jézusom!

Erős leszek!

4. Nem szabad összeroppannom! Nem szabad kétségbe esnem!... Erős leszek, erősnek kell lennem!... Úgy-e, Uram, te nem hagysz el engem soha... soha! Úgy-e, Uram, te mindig velem maradsz!? Tereád min-

dig támaszkodhatom!... Úgy érzem, hogy most te hajolsz le a lelkemhez és kimondhatatlan szeretettel, kimondhatatlan részvétellel emelsz fel engem!... Igen... Jézus mindig szeretett engem, és az ő szeretete kísért eddig is mindig!... Akkor is, mikor emberszív szerelme igézett meg! Akkor is, mikor nem éreztem, hogy Istenben kell gyökereznie minden emberi boldogságnak és szeretetnek! Most már érzem, hogy az isteni Szív melege éleszt és hevít!... Milyen jól esik zaklatott lelkemnek!... Most már kezd derengeni és új élet költözik keblembbe!... Aki igazán szeret engem, az Úr Jézus! Megnyitom neki én is szívemet! Ebbe a szent Szívbe zárom annak lelkét is, akit szerettem, aki nek akartam áldozni életemet és itt várom meg őt, míg egyszer majd ő is megtér ide, ... Jézus szerető Szívéhez!...

Elhagyottan.

Egyedül maradtam elhagyottan s most ide jöttem Uram, Istenem! Nem panaszkodni jöttem, pedig miattad lettem elhagyott! Uram, választanom kellett... közötté és közötted! Olyant kért tőlem, amit te miattad nem adhattam meg neki. Amit meg te kívántál, ő nem akarta megadni s így nem tehettem lelkiismeretem ellen. Nemet kellett mondanom, erősnek, határozottnak kellett lennem... pedig a szívem szakad meg belé!... Uram, térted tettem!... Ha te nem erősítesz!... Összeroskadok... jaj, nem bírom tovább!...

Hogy is volt csak?!...

1. Úgy volt, hogy szerettem, s nagyon szerettem! Úgy volt, hogy olyan feltételhez kötötte kettőnk együttes boldogságát, melyben Istenről kellett volna lemondanom!... Úgy volt, hogy nekem kellett volna áldozatot hoznom... lelkemet, üdvösségemet, hitemet és örök boldogságomat feláldoznom: földi, múló, emberi boldogságért!... Nem, nem!!! Most is tiltakozik belé egész lelkem! Most is remegek még a gondolattól

is, hogy Istent elveszítsem! Pedig, Uram, bevallom neked, hogy szerettem őt!... Szeretem most is, éppen úgy, mint akkor még!... Te tudod Uram, hogy szeretem őt, látod, milyen helyet foglal el ő még most is szívemben!... De szeretlek téged is! Szeretlek, Uram, mindenekfölött, jobban önmagamnál! S ezért nem tehettem, amit kért, ezért nem mehettem utána, amíg azt akarta, hogy rólad mondjak le, ellened cselekedjem! Téged, Uram, mindenek felett szeretlek s szeretni foglak mindig! Nem hagylak el soha miatta, sem bárki más kedvéért!...

Itt vagyok!

2. Ő elhagyott erre! Ő azt mondta, hogy választanom kell közte és vallásos meggyőződése, Istenem akarata között! S mert én az Urat választottam, az Istent, itt hagyott!... Elhagyott és nem kellek többé neki! Elhagyott és én most itt vagyok!... Itt maradtam tengernyi fájdalmammal, magamba roskadva össze!... Nincs többé senkim, nincs, akire támaszkodhatnék, nincs, aki szeretne!... Én nem akarok mást ismerni, mint őt, mert szerettem és most is szeretem. Nem tudok reá haragudni, nem tudom gyűlölni! Nem átkozom meg a napot, melyen megismertem, nem tagadom meg a boldog percek, melyekben bírtam minden bizalmát! Nem vetem magamat a sötéltetés kétségbeesésébe, se más csábítónak karjaiba! Itt hagyott, de én hű maradok első szerelmemhez! Itt vagyok most előtted, Uram... s itt is maradok! Nem távozom most már többé tőled! Elmúlt boldogságom emlékeiből akarok élni egy hosszú életen keresztül s előkészíteni szívemet-lelkemet arra a másik boldogságra, melyet te nyújtasz nekem, édes Istenem!

Áldozatos lélekkel szerettem.

3. Elvesztettem őt, akit áldozatos, odaadó lélekkel szerettem, hiszen életemet akartam neki adni, neki feláldozni. Ő nem fogadta el, mert egy más szeretet ellen nem akartam vétkezni! Téged szerettelek én Istenem,

s a te szereteted is áldozatot kívánt tőlem! . . . Meghoztam ezt az áldozatot, pedig sajog belé a szívem most is! De azért nem teszek neked szemrehányást! Nem zúgólódom sorsom ellen, sem rendelésed ellen! Hozzád hozom összetört szívem, Uram, gyógyítsd meg és csöpögtesd most ennek a szeretetnek, a te Szíved szeretetének gyógyító írját belé, hogy meggyógyuljanak sebei! Mikor téged szeretlek Uram, érzem, hogy a te szent Szíved nem választ el tőle sem! A te szereteted összeköt vele is! Áldozatos szeretetem vele marad s lélekben az övé maradok ezentúl is! . . . Örökre! . . .

Emlékének élek.

4. Mennyire megnyugtatsz te édes Istenem! Mennyi erőt adsz lelkemnek, hogy össze ne roppanjak fájdalomaim súlya alatt! . . . A te szeretetednek isteni ereje van, erőt, vigaszt, földöntúli lendületet ad nekem! Érzem, új életre keltem! . . . A te szereteted teszi kedvessé az ő emlékét is! Ezt a drága, édes emléket akarom most mélyen elrejtetni az emberek szeme elől! Ezt az édes emléket akarom megőrizni életemben, s még emlékéhez sem akarok hűtelen lenni! Talán esztelennek tartanak majd az emberek, hisz árnyék után futkos az, aki egy boldog, édes lelki kapocs emlékének él! De én hiszek a lélek valóságában! Én hiszem, hogy a lélek élete több, mint a földi zarándoklás, és az igazi életre, az igazi boldogságra majd csak ott fent fogunk rádőbbenni! . . . Én hiszem, hogy ez az édes emlék valósággá válik majd ott fent! Akkor látja majd, hogy erősebb a szeretet a halálnál! Erősebb még az életnél is! Addig is én Uram, én Istenem, te légy lelkem vigasza, ereje, te légy szívem boldogsága, s benned remélem megtalálni majd őt is! Addig pedig megyek tovább életutamon, nem egészen egyedül! . . . Teveled, édes Istenem! Reád támaszkodva, belőled és benned élve! Te légy most már az én erőm és vigaszom! . . . Boldogságom! . . .

Sorsüldözötn.

Sicut Cervus ad fontes aquarum, mint az üldözött szarvas az élő vizek forrásához, úgy vágyódom most Isten vigasztalásainak üdítő kegyelme után. Sorsüldözötn nincs más menedékem, mint az Úr. Azért olyan jól esik most lelkemnek itt, a lélek magányának csendjében, meghittségében. Ezer sebtől vérzően, szárnyaszegetten húzódom most meg a te védőszárnyad alatt, én Istenem!

Semmi sem sikerül nekem!

1. Olyan sorsüldözött vagyok, nekem semmi sem sikerült. Sok mindenbe belekezdtem, próbálkoztam az életben, és semmi nem sikerült. Voltak nagyratörő terveim, lidércfényük csalogatott, mentem utánuk, s a végén minden csak álomnak tűnt!... Voltak komoly próbálkozásaim, kerestem szerencsémét ez életben, de nem találtam. Vágyódtam meleg fészek után, de senki nem nyitotta meg szívét nekem. Akihez közeledtem, előnyöket várt tőlem, kihasználta, barátság leple alatt kifosztottak, s a végén nem akartak ismerni többé! Miért kell nekem ennyire sorsüldözötn bolyonganom e földön?... Hol keressem a földi boldogságomat?... Mi legyen az én életformám?... Mindmegannyi kérdések, melyekre feleletet kerestem a világban, de nem találtam... Miért?... Miért kezdem mindig újult erővel és új reményekkel?... Talán azért, mert reméltem, hogy a végén mégis megtalálom a keresett boldogságot?... Azt hiszem, inkább azért, mert a jó Isten azt akarja, hogy ne ott keressem, hol csak földi előnyök, földi jólét és véges boldogság terem...

Isten ujjal

2. Azért nem sikerül nekem semmi, mert nem a hivatásom útján járok. Azért van e sok kiábrándulás, mert Isten akaratát még nem találtam meg. Mit kíván tőlem?... Mit rejteget nekem?... Merre menjek?... Nem keresem többé a földi jólétet és a világ örömeit nyújtó hivatásokat!... Visszamegyek Istenhez és nála

keresem azt, amit eddig hiába kutattam! . . . Azért nem sikerül semmi, hogy a legnagyobb boldogságot sikerüljön megtalálni Istennél! . . . Egyedül nála található fel azt! . . . Egyedül nála is keresem!

Mit kívánsz tőlem, Uram?

3. Nem keresek már máshol boldogságot és szerencsét, hanem csak tőled kérdek: Uram, mit kívánsz tőlem? . . . Tudom, hogy magad felé irányítottad életem útjait! Tudom, hogy magadnak tartod a jogot szívemhez, szeretetemhez! . . . Uram, adj erőt, hogy egészen neked tudjak élni! Tudom, hogy azt akarod tőlem: ne adjam másnak életemet és szívemet, csak neked! Annyi sok szenvedésen és sorscsapáson keresztül nem azért vezettél, hogy büntess, hanem, hogy magadhoz hajlítsd szívemet! . . . Hiába álltam ellen ösztönzésednek, a te szeretetednek ereje, vonzó kegyelme nagyobb, erősebb! . . . Mit kívánsz tőlem, Uram? . . . Akarod, hogy egészen elszakadjak a világtól? . . . Akarod, hogy szívemet eltépjem annak szeretetétől és neked adjam?...

Élj nekem!

4. El nem szakadhatok abból a környezetből, melybe helyeztél, de a szívem még szabad. A szívemet nem adtam azoknak, akikkel együtt rovom e földi élet útjait! A szívem, a szeretetem, a benső életem szabad s ezt kéri az Úr! . . . Ezt adom neki áldozatul! . . . Legyen Istené egészen! . . . Igen, ezt kívánja tőlem: élj nekem! Élj belőlem és általam! . . . Úgy élek a világban, hogy semmi közöm ne legyen szelleméhez, kívánságaihoz, divatjához és igényeihez! . . . Úgy élek, hogy egészen Istennek szentelem minden erőmet és benső életemet egészen Isten szerelmének törvényei szerint rendezem be! . . . Igen, Uram, neked élek! Tied vagyok! . . . Édes Jézusom, nagyon szeretlek! E szeretetnek élek ezentúl! . . .

Kitaszítottan.

Szégyenemben, megbélyegzettségemben hozzád menekülök, Uram! Nincs már senkim, csak te, akit pedig nem szerettelek eléggé... Nincs senkim, aki megértene, ne vess el te is, Uram!... Pedig hozzád fordultam legkevésbé, míg ott bent éltem, választottaid sorában!... Kitaszítottan is újra csak hozzád jövök, isteni Mesterem!

Ismersz még engem?...

1. Mielőtt még ismertelek volna, te már megszerettél engem, Uram Jézus!... Mielőtt még szerettelek volna, te már elhalmoztad lelkemet gyengédségednek minden jelével! Olyan jó voltál hozzám és olyan nagy jóssággal irányítottad lépteimet szentélyed csendjébe!... Én akkor megismertem szerelmed boldogságát és úgy éreztem, hogy neked kell szentelnem életemet! Úgy éreztem, hogy egészen a tied kell, hogy legyek!... Igen, Istennek szenteltem életemet!... Megtaláltam boldogságomat a csendes visszavonultság és szent közösség otthonában. Soká voltam ott! Soká jártam választottaidnak, jegyeseidnek útjait!... Mily boldog voltam akkor!... S most?... Uram, bocsáss meg!... Most itt állok előtted kitaszítottan, kizártan a szent közösségből, kizártan a szentélyből, melybe pedig te hívtál, Uram!... Ismersz-e még engem?... Nem tagadsz-e meg engem?...

Nem voltam méltó!...

2. Mi is történt hát velem?... Oly jól esik most itt csendben mindent újra átgondolni! Oly jól esik most veled mindent újra megbeszélni!... Mi történt velem?... Hiszen már régen haladtam utaidon!... Régen kötött hozzád szent kötelék!... Ó, de akkor... kezdett első buzgóságom lanyhulni!... Akkor kezdett bennem a »régi ember« újra megelevenedni!... A túlzott önérzet, a sértett hiúság, a rendetlen önszeretet kapott erőre újra bennem!... Észrevettem, világosan láttam erősödését, éreztem lelkem lehanyatlását, félttem is a vissza-

csúszástól, de nem volt erőm változtatni rajta!... Hagytam, hogy sodorjon, könnyelműen játszottam kiválasztottságommal, hivatásommal. Nem soká tartott, s máris összeütközések következtek, először szent szabályainkkal, majd a lelkiélet törvényeivel! Nem törődtem már a tökéletességre való törekvésre kötelező életszabályokkal! S mikor lelki vezetőim, előjáróim aggódva figyelmeztettek, nem vettem komolyan, sőt megsértődtem. Meghasonlott egész lelki életem!... Összekuszálódott lelkem és nem találtam többé megoldást. S mikor sok türelem és figyelmeztetés nem használt, mikor életem szembekerült a szent szokásokkal, a szent szabályokkal, úgy döntöttek, hogy nem vagyok többé a választottak közé való!... Nem voltam méltó!...

Ne vess el engem, Uram!

3. Sértett hiúságomban egészen fellázdaltam minden ellen, ami szent volt előttem! Nem találtam többé nyugtamat! Dacból csak azért is szembeszálltam mindennel, ami addig hozzád fűzött, édes Jézusom!... De most már elmúlt minden haragom!... Most már kezdek magamhoz térni!... Magamra és hivatásomra eszmélek, isteni Jegyesem, itt, kitaszítottan!... Uram, ne vess el engem!... Ha rossz is voltam, ha nem is voltam méltó választottaid körében élni, mégis úgy érzem, hogy nem vesztettem el szent hivatásomat egészen!... Mégis úgy érzem, hogy te szeretsz engem és te nem taszítasz el magadtól!... Uram, lehetséges-e még, hogy téged szeresselek, hogy téged szolgáljalak és csak neked éljek?... Ha már minden szentély be is zárult mögöttem, Uram, lehet-e mégis nekem egészen neked szentelt életet élni?... Úgy érzem, hogy te irgalmas jószágodban most jobban vonzol magadhoz, mint mikor először megindítottál a te utaidon!... Úgy látom, hogy nem lehetnék boldog emberi szeretet kötelékében!... Úgy érzem, hogy ha nem is élhetek választottaid körében, mégis van út a te szentséges Szíved otthonába!... Uram, én most azzal akarom jóvátenni minden eddigi

gyengeségemet, hibámat, hűtlenségemet, hogy bátran kézbe veszem életem irányát, munkás két kezemmel teremtem meg magamnak az élet szükségleteit, de szívemet, szerelmemet neked adom s vissza nem vonom soha! . . .

Fogadj el engem, Uram! . . .

4. Uram, úgy érzem, hogy a szent hivatást nem játszottam el egészen! . . . Úgy érzem, hogy most, mióta kint vagyok az élet sodrában, még jobban magadénak vallasz, mint azelőtt! . . . Most tudom, hogy ez a te kiválasztásod jele! . . . Ez hivatásom jele! . . . Ha hibáztam is, jóvá teszem, még akkor is, ha emberi módon nem lehet többé jóvátenni! Fogadj el engem, Uram! . . . Tarts meg engem szent Szíved választottai között! . . . Segíts engem, hogy úgy tudjam berendezni életemet, hogy a mindennapi munkámon kívül egészen független legyek az emberek közösségétől, és teremthessek magamnak olyan csendes kis otthont, mely egészen a te szentélyed legyen! . . . Ott fogok egészen visszavonult, egészen neked szentelt életet élni! . . . Ott fogok égő és élő áldozat lenni, anélkül, hogy a világ tudná: szent-ségben, tisztaságban, szeretetben! . . . Fogadj el engem, Uram! . . . Fogadj el engem, édes, isteni Jegyesem! . . .

Újra kint az életben!

Uram, újra itt vagyok előtted, ebben a szentélyben, ahol búcsúztam az élettől, mikor a szentelt falak közé vonultam! . . . Újra itt vagyok és minden úgy tűnik fel nekem, mint egy rossz álom! . . . Elmentem . . . ott voltam . . . s hogyan lehetséges, hogy most újra itt vagyok?

Hűtlen lettem? . . .

1. Olyan nagy vágyódással választottam azt a zárt életet, amelyről azt hittem, hogy nekem szántad! . . . Olyan szent hévvel indultam azon az ösvényen, melyről azt hittem, hogy hivatásom útja! S mégsem éreztem magamat otthon! . . . Nem találtam meg azt, amit kerestem! . . . Lehet, hogy nem voltam eléggé alázatos,

eléggé lemondó ; lehet, hogy nem szakítottam el minden egyes szálát, mely még hozzákötött, ha nem a világhoz, mégis önmagamhoz ! . . . Lehet, de ott bent, a csendes magányban volt elég időm és alkalmam arra, hogy teljesen tisztába jöjjek magammal és hivatásommal. Úgy láttam, hogy az a közösség nem nekem való ! . . . Láttam ezt és megértettem, hogy nem lehet, nem szabad maradnom ! . . . Ó, de mennyi gyötrelmet okozott ez a felismerés ! . . . Hiszen, ha megismertük Isten akaratát, minden emberi szempontot félre kell tenni ! Minden megszólást szívesen kell vállalni ! Isten akarata az első ! Isten akaratát kell teljesíteni ! . . . Ezért vagyok most újra itt ! . . . Újra a régi szentélyben, hol lelki életem megindult ! . . .

Megváltoztam talán? . . .

2. Itt vagyok és most elrendezem lelkemet, hivatásomat, életemet ! . . . Megváltoztam talán ott bent, hol hivatásomat véltem feltalálni? . . . Elveszítettem talán a régi idealizmust, mely a világtól való teljes szakításra ösztönzött? . . . Hűtlen lettem talán Krisztushoz, akinek örömet jegyeztem el életemet? . . . Uram, úgy érzem, hogy én nem hagytalak el ! . . . Úgy érzem, hogy nem lettem hozzád hűtlen ! . . . Én szeretlek most is ! . . . Én a tied vagyok most is ! . . . Én a tied akarok maradni ezután is ! . . . Engem nem az érzékiség és a szerelem hozott ki ! . . . Én benned találok még ma is életem súlypontját és értelmét ! . . . Én ma is úgy érzem, hogy a szívemet neked kell szentelnem ! . . . Vajjon van-e olyan életforma, melyben a tied lehetek? . . . Van-e akadálya annak, hogy kint, mint dolgozó ember a tied lehessenek? . . . Igen, lehet szívem szeretetét egészen neked lekötni, egészen neked élni, érted dolgozni lehet kint is, az életben ! . . . Lehetek kint is apostolod, és szolgálhatok neked kint is hűségesen ! . . . Ezt az életformát választom ! . . . Ha nem is szent közösségben, ha nem is szent szabályok kötelékében, de mégis Istennek szentelten élhetek, anélkül, hogy az emberek sejténék, anélkül, hogy a világ beleavatkozhatna lelkem

belső életébe!... Ez az én életformám!... Ebben találom meg hivatásomat, melyben egészen Istennek szenteltem szívemet, életemet!

De ki áll mellettem?...

3. Ha így maradok, ha szívemet Krisztusnak adom, nem lesz az életben támaszom, egyedül maradok! Vajjon a világ gúnya nem fog-e érinteni engem is?!... Nem fog-e lelkemre nehezedni az egyedüllét?... Megvénülni a családi melegség és szeretet boldogsága nélkül?!... Nem, nem maradok én egyedül!... Hiszen nem emberektől várom szívem boldogságát!... Nem emberekhez kötöm életemet és szívemet!... Az, akinek odaadom, nem hagy el! Krisztusé vagyok, Krisztusé maradok és Krisztus lesz életem társa, magányomnak megosztója, lelkiségem támasza és boldogsága!... Krisztus mellettem marad, Krisztus mellettem fog állni mindig!... Nem is kell nekem más, csak ő! Csak Krisztus!

Sufficit! Elég nekem!

4. Krisztus elég nekem! Sufficit mihi! Nem is kívánok kívüle mást! Hiszen a szent tisztaság, melyet megszerettem, melyet hivatásomnak ismertem, magasabb életközösségbe emel! Oda, az égiek körébe, akik között lelkiségem megtalálja nyugalját! Nem is kell nekem e földnek öröme, vigasza, gyengédsége és szeretete, ha Krisztus szerelmét bírhatom!... Igen, most, hogy újra itt vagyok e régi kis templomban, e kedves szentélyben, hol egykor oly sokat imádkoztam, hol régen annyi csendes elmélkedést végeztem, most egészen itt verem fel sátram az Úr közelében! Ahol Krisztusom lakik, ott vagyok otthon!... Ott lesz az én lelkiségem magánya, ott lesz az én boldog Táborhegyem!...

Üldözöttek.

Nagy szomorúságomban, kitaszítottságomban itt állok egyedül. Élveztem a csendes béke és boldogság életét ott, az Istennek szentelt falak között és azt hittem, hogy a legnagyobb áldozatot meghoztam már...

s íme! Most szakad reám a megpróbáltatások legnagyobb vihara! Uram, ne hagyj el ebben a sötét éjszakában! Hozzád menekszem és feléd nyujtom kezemet! Uram, akit szeretsz, most igazán beteg! A lelki betegség szörnyű kínjait szenvedí!...

De hát mi is történt?...

1. Olyan hirtelen, olyan váratlanul jött!... Hiszen az Istennek szentelt élet szegénysége, igénytelensége, elrejtettsége olyan békés gondatlanságot biztosított, hogy nem is igen tudtam, mi történik kint a világban! Olyan elfeledten éltem, hogy azt hittem, végleg meghalt a világ számomra és elfeledett engem!... Azt hittem, hogy soha többé nem lesz közünk egymáshoz!... S íme, mi történt! Nem is tudom igazából, hogy miként és hogyan! De egy szép napon rádöbbsenem, hogy én elfeledtem ugyan a világot, de a világ nem feledett el engem! Elhagytam ugyan a világot és eltéptem szívemet tőle, de a világ nem mondott le rólam! Rádöbbsenem, hogy még a szentelt falak közé is betolakodik és nem is a csábítások kísértésével közelít, hanem az erőszak jegyében! Egy szép napon azt kellett tapasztalnom, hogy Istennek szentelt életem is szálla volt szemében és engem megfosztott a szent közösség életétől. Kitalált Krisztus örökből, abból az életformából, melyben egészen Istennek éltem. Milyen rettenetes a szerzetesi közösség kötelékeit a világ erőszakossága következtében eltépve látni és visszakerülni abba a világba, melyet elhagytam!... Istenem, én Istenem, téged kerestelek, téged akartalak és most tőled akarnak elszakítani engem!... Istenem, összetörve a lelkem!... De mégse győzhet rajtam a sátán ereje!... Ha Isten velem, ki ellenem!?

*Boldogok, akik Krisztusért
üldözést szenvednek!...*

2. Mikor az üldözésnek ez az orkánja egyszeribe reám csapott és kisodort abból a szent közösségből, melyben egészen Istennek szenteltem életemet, akkor tanultam meg igazán Krisztus szavainak mély értelmét: «Bol-

dogok, akik értem üldözést szenvednek!» Valóban, nincs most már más boldogságom és vigaszom, hogy mindez Krisztusért történt!... Krisztus nevéért kellett nekem is az üldözés martalékává válnom!... Krisztus szerelméért ért engem ez a nehéz megpróbáltatás. Ha a világ Isten ellen fordul, csoda-e, ha elsősorban az egészen neki élő lelkeket és szent közösségeket éri haragja? !... Akármilyen rettenetes most nélkülözni azokat a szent eszközöket, melyek a lelki tökéletesség útjain előre visznek, mégis erőt ad a tudat, hogy mindez maga is eszköz a magasabb, a hősiesebb tökéletesség elérésére!... Igen, én Krisztusomért szenvedtem ezt az üldöztetést!... Krisztusomért lettem gyűlöletes, érte lettem számkivetettje az életnek!... Most érzem igazán, hogy nincs mit keresnem e világon, idegen lettem e földön!... Én már valóban ahhoz tartozom, akiért szenvedek és nélkülözők, akiért gyűlölnek és üldöznek!... Krisztushoz!

*«Ki szakíthat el engem
Krisztus szerelmétől»...*

3. A megtörténtet nem lehet már meg nem történné tenni!... Nem lehet most már visszafelé nézni és siránkozni! Elvégre is, ha felégették az én kis szerzetesi ott-honomat, ha hontalanná tettek és elvették azt is tőlem, amit a krisztusi szegénység nyújtott, egyet még sem vehettek el tőlem: Krisztusomat! Nem rabolhatnak el tőle, akit szeret az én lelkem, még most is, mikor kitaszítottak a szent falak közül! Nem vehetik el tőlem szent hivatásomat, még akkor se, ha megakadályoznak abban, hogy a szent közösség visszavonultságában élhessek!... Egyben téved a világ és rosszul számít az ellenség! Engem nem foszthat meg semmiféle üldözés és emberi eszköz attól, hogy Krisztusom iránt a régi szeretettel viseltessem! Nem akadályozhat meg sem az új életforma, amit reám erőszakol, sem a munka, melybe belekényszerít, sem a szegénység, melyre kárhóztat, hogy továbbra is Krisztus jegyese legyek és maradjak!...

Igen, az üldöztetés nem foszt meg engem Isten kegyelmétől, Isten szerelmétől, Isten bírástól! . . . Ki szakíthat el engem Krisztustól? Ki téphet el szívem szerelmétől! Minél jobban reám törnek, annál készségesebben és tökéletesebben adom magam neki és kitaszítva is Krisztusé maradok!

Mit tegyek? . . .

4. Úgy rendezem tehát be életem, hogy kitaszítva a világba, ne tartozzam a világhoz! Akármilyen munkakörbe kerülök, akármilyen módon kell is gondoskodnom magamról, le nem térek a lelkiség útjáról. Akármilyen szegénység környékezzem, a szegény Krisztus jegyese akarok maradni! Úgy rendezem be életemet, hogy lelkem világához senki ne közelíthessen szentségtörő kézzel! Úgy osztom be életemet, hogy míg mások a pihenést szórakozásra fordítják, én Krisztusommal lehessek csendes visszavonultságomban! Ha elvették a zárda magányát, nem foszthatnak meg a lelkiség magányától! . . . Tudom már, mit teszek! . . . Még jobban isteni Jegyesemhez, Krisztushoz ragaszkodom, mint valaha!

Egyedül maradtam!

Soha annyira nem éreztem annak igazát, amit a szentírás lapjain olvasok: «Vae soli! Jaj a magánosnak, mert ha elesik, nincs, ki felemelje!» (Préd. k. 4, 10.) Nagy szomorúságomban és gyászomban jövök most ide, a lelki élet magányába, hogy gyógyulást, enyhülést találjak nálad, Uram! Segíts, Uram, egyedüllétemen!

Boldogok voltunk!

1. Milyen maró fájdalom most annak a boldogságnak emléke, mely mégis olyan kedves lelkemnek! Ketten voltunk, boldogok voltunk. Isten hívó szavát láttuk egymás lelkének hajlamában, szent életszövetségében! Isten gondolata szerint kötöttük életkapcsolatunkat és egymás támaszai voltunk az életben! Megértettük egymást és szerettük tiszta szívvel és ideális lélekkel! Szentségben éltünk, a szent frigyre Isten adta áldását.

Ez az áldás kísért életünk minden napján. Nem volt köztünk ellentét, mert a szeretet mindig elsimította. Isten ajándékának tekintettük szent frigyünk gyümölcsét és ők most itt maradtak velem a mély gyászban! Vigaszaim, s mégis mérhetetlen egyedüllét vesz körül. Nincs ő többé, akinek adtam életem virágát! Nincs ő többé, aki életemnek értelme és tartalma volt! Minél jobban szerettem őt, annál jobban fáj most az élet! Olyan üresnek érzem életemet! Olyan kínzó most az, ami akkor boldogsággal töltött el. Csak most döbbenek rá, hogy milyen szent lélekszövetség volt a mi szent frigyünk! S nincs többé, mert ő elköltözött! Megtért Istenhez!

Nagy fájdalmamban hová menjek?

2. Reám szakad az ég! Összeomlik minden! Nagy fájdalmamban nem találok semmi vigasztalót, felemelőt!... Nincs többé, nem látom, nem hallom többé őt, aki nekem mindenem volt ez életben. Tengernyi kínomban kihez menjek? Özvegységem gyászát ki érti meg az emberek között? Senki, senki! Próbálnak emberek vigasztalni, olyan kedvesek hozzám! Részvétellel mondanak vigasztaló szavakat!... Látom jóindulatukat s mégis úgy érzem, mintha minden szavuk csak nagyobb lelki fájdalmat okozna! Még jobban fáj a seb! Őt adjátok nekem vissza! Mi más vigasztalhatja meg? Favete linguis! Halkuljatok el embertestvéreim! Szavatok fáj lelkemnek! Itt most csak a csend és magány esik jól lelkemnek! Itt most csak a menekülés minden emberi közösségből ad enyhülést! Menekülés az emberektől, menekülés önmagamtól!...

Hozzád menekülök, Uram!

3. Menekülés az emberektől, menekülés önmagamtól!... Csend, mély és beszédes, jótékony csend!... Itt talállak meg téged Uram, aki szólsz hozzám, de nem emberi, bántó szóval! Itt reád találok, aki megosztod velem bánatomat és szenvedésemet! Itt a csendben érzem, hogy benned megtalálom őt is, aki az enyém volt s akit most se veszítettem el! Benned tért nyugod-

vóra, hiszen szeretett! Hozzád tért meg, hiszen te hívtad magadhoz! Benned találkozunk egykor, s úgy érzem, hogy benned egy vagyunk most is! Ahol te vagy, ott van ő is, s úgy érzem, hogy te itt vagy bennem, mert kegyelmed lelkemben veled forraszt egybe! Ha te szólsz lelkemhez, szenvedésem enyhül, ha te felemelsz, nem sújt le kínzó fájdalmam! Uram, milyen jó veled lenni! Mily édes a te vigasztalásodnak lelkemet megnyitni! Uram, add, hogy ezt a magányt sokszor felkeressem, s mindig hozzád térjek meg, mikor olyan nagyon érzem, hogy egyedül maradtam! Hozzád menekülök, mert nálad van minden vigaszom és erőm!

Nálad maradok!

4. Hozzád jöttem Uram, s te meghallgattál, hozzád menekültem s te elfogadtál! Minél többször kerestem fel lelki magányomat, minél jobban merültem el a te vigasztalásodban, édes Istenem, annál inkább megérlelődött lelkemben, hogy nekem nem szabadna tőled eltávolodnom soha! Lassankint megértettem, hogy te lettél életem, mindenem! Lassankint megérett lelkemben valami ragaszkodás és odatapadás, mely nem enged tőled eltávolodnom! Te lettél, én Istenem, szívemnek, lelkemnek minden boldogsága. Elvetted őt, aki eddig egészen betöltötte életemet, s most megértettem, hogy jobban betölti szívemet és lelkemet, ha egyedül reád hagyatkozom és egyedül téged szeretlek! Körülrajongnak engem sokan, új és új életszövetséget ajánlanak! Nincs is okom kételkedni benne, hogy őszinte szeretet vezeti őket! De nem tud többé szívem betelni az emberek szeretetének melegétől, most már több kell nekem! Nagy fájdalmam megérlelte lelkem, s most már többre vágyik emberi szívem! Isten szerelmére! Ha eddig emberi életutakat jártam, ezentúl Isten útjaira térek! Ha eddig ember töltötte ki szívem minden vágyát, ezentúl már csak Istennek tartom fel minden érzelmemet, minden szerelmemet! Legyen a tied, Uram, szívem, te légy ezentúl életemnek értelme, boldogsága, szerelme! Isten szerelme lett vigaszom, sorsom, életformám!...

«Vana est pulchritudo.»

Hányszor elolvasom a derék, az erős asszony dicséretét a Szentírás lapjain : «Sok nő gyűjtött már vagyont, de te túltettél valamennyin ! A kedvesség csal, a szépség mulandó, de az istenfélő asszony dicséretet érdemel ! Adjatok neki keze gyümölcséből, és tettei dicsérjék őt a kapuknál». (Péld. 31, 29—31.) Milyen keservesen tanul-tam meg én is, hogy : «Fallax gratia, vana est pulchritudo !»

Nyomorban.

1. Lelkem nyomorában és összetörődöttségében hova menjek? A nagy sorscsapásokban kihez forduljak? . . . A jóbarátok csak addig hízelegnek asztalod körül, míg terítve látják azt és nyáluk csordul. De mikor beköszöntött a szegénység? Mikor a nyomor látogat meg? . . . Istenem, valamikor én is a jólétben nőttem fel és gondtalanul élveztem az élet tiszta örömeit ! Akkor se feledkeztem meg rólad, nem tértem a gonoszság útjára ! S mégis elvettél tőlem mindent, vagyont, jólétet, gondtalanságot ! Nem maradt semmim, csak becsületem és szépségem ! Becsületem, melyért tudom, hogy te szeretsz engem ! Szépségem, melyért az emberek szeme akadt meg rajtam ! Mások megirigyelnék e szépséget, nekem életem tragédiája ! Akárhová megyek, akárkihez fordulok, hogy segítsen becsületesen megkeresni a mindennapi kenyeremet, mindenhol szívesen fogadnak, de csak azért, hogy ezt a nagy kincsemet dobjam oda áldozatul ! Kínná vált az életem ! Én becsületes akarok maradni és Isten színe előtt akarok járni ! Én szorgalmas munkával akarom megszerezni a mindennapi szükségletet s az emberek körülöttem hemzsegni csak azért, hogy lelkiiséget rabolják el tőlem ! . . . Uram, segíts ! Szédül a fejem, ne hagyj el ! Ne hagyj elszédülni engem !

Mélységekből kiáltok hozzád, Uram!

2. Oly sok helyen próbálkoztam már szerencsét és mindenhol megismétlődik szomorú tragédiám ! Mindenki, akihez fordultam, bűnös vágyat érez irántam és

nem tudom már elviselni az emberek szemében égő perzselő érzékiséget! Lelkiséget szomjazom s becsületes akarok maradni! Vagy talán nem lehet így élni a földön? Napokon át járom kábultan és éhségtől meggyötörtén az élet kálváriáját! Még az élettől is megundorodtam! Jaj, Uram, tudom, hogy vétkes minden gondolatom, vétkes a keserűségem! De nézd Uram, én tiszta akarok maradni! Én nem akarom odadobni becsületemet a falat kenyérért! Én csak a lelkiséget szomjazom! Bocsáss meg nekem, hogy egy gyenge pillanatban még az életemet is oda akartam vetni, mert keserűségem tengerré dagadt! S még ekkor is, életem megmentője lelkem ártatlanságát irigyelte meg tőlem! Megmentett az életnek, csak hogy megszerezzen magának! «Vana est pulchritudo!» Hiúságos, mulandó minden szépség, de nekem valóságos átok! Pedig nem kap meg a hiúság szele, lelkem a tisztaság szépségét szereli! A mélységekből kiáltok hozzád, ó Uram!

Megmenekültem.

3. Nem is tudom eléggé meghálálni Uram, hogy megmenekülhettem az élet számára! Szerencsétlenségem lett szerencsém forrása. Mélységbezuhanásom indította meg a jó lelkeket, akik segítségemre siettek és becsületes megélhetéshez juttattak. Most már szorgalmasan dolgozhatok és magamnak kereshetem meg a mindennapit! Független vagyok és magam irányítom a magam sorsát! Ó, de most sincs nyugtom. A szépségemet nem rejthetem el, sokan közelednek felém! Én magam sem zárkózom el a gondolattól, hogy mással osszam meg életemet! A sok hányattatás és szenvedés után milyen jól esnek zaklatott lelkemnek egy csendes otthon meghittsége és lelkisége! Jaj, de Uram, aki csak közeledik felém, mind az érzékiség lángjától ég! Egyikük sem látja meg bennem a lelkiség magasabb igényeit, csak szenvedélyük tüze fűti őket! Összeborzong a lelkem mindig, mikor valaki ilyen lánggal szívében közeledik hozzám! Hát lehetséges-e, hogy a szépségem legyen éppen az akadály a annak, hogy lelkek találkozzanak!?

S milyen sokszor ismétlődött ez már meg! Mennyire belefáradtam ebbe a küzdelembe! Mennyire megélem magam az Írás szavait: «Fallax gratia, vana est pulchritudo!» A felém közeledő érzékiség megútáltatja velem ezt az alacsonylelkűséget! Szívem mindig jobban igényli a szent tisztaságot! Mindig jobban érzem, hogy átalakul a lelkem, s lassankint a tisztaság lesz lelkemnek vágya és törvénye! Mindjobban a lelki szépség bájol el, s így jutok el hozzád, Uram! Így jutok el egy magasabb szent hivatás meglátásáig!

Egyedül neked, Uram!

4. Minél jobban átjár a kegyelem és megélem a szent tisztaság szépségét lelkemben, annál jobban elfordulok az emberek alacsonyságától. Egyedül már csak a te szépséged ragad magával és mindig az csendül lelkem húrjain: «O quam pulchra est casta generatio!» (Bölcs. 4, 1.) Mily szép, mily elragadó a tiszta nemzetség! Ez a szépség sugárzik át lelkemen és minél jobban megértem, hogy hiúságos, mulandó a testi szépség, annál jobban szeretném megőrizni magamnak a lelki szépséget, a szent tisztaság elragadó szépségét! A te kegyelmed tette világossá lelkemnek, hogy ez az én életutam! Tisztaságom szebb, mint minden földi szépség, mely valóban mulandó, s ha a té kegyelmeddel, Uram, megőrzöm, te leszel nekem a sorsom, életem támasza és boldogsága! A te isteni életed éltesse lelkemnek tisztaságát és adja a kegyelmet, hogy ebben mindvégig állhatatosan megmaradjak!

Magna Peccatrix.

Hívtál Uram, íme itt vagyok! Itt térdelek előtted szomjas lélekkel, hogy kegyelmednek minden érintését lelkembe fogadjam. Szent hivatásom világossága tölti be lelkemet, de állandóan üldöz az én eddigi életem! Uram, én messze jártam tőled! Én nem vagyok méltó, hogy a tied legyek, hogy téged szeresselek!... Uram, én nagy bűnös voltam... és most is érzem bűneimnek súlyát, terhét!... Lelki nyomorúságomban oda írá-

nyítom tekintetem a bibliai nagy bűnösre, a magna peccatrix-re és az ő életútjából olvasom ki az én élet-hivatásomat !

«*Bűnös vala . . .*»

1. «Egy asszony, ki bűnös vala a városban, amint megtudta, hogy Jézus ebéden van a farizeus házában, kenetet hoz a labástromedényben és megállván hátul az ő lábainál, elkezdé könnyeivel öntözni lábait és megkené kenettel.» (Lk. 7, 37—38.) Bűnös vala . . . elmerült a bűn mocsarában, beszennyezte testét-lelkét. S ő, aki közismert vétkes volt, aki ahhoz szokott, hogy kényeztessék, most leborul és ő áldoz drága kenetet ! Krisztus Urunk nem utasítja el őt magától ! Nem fordul el útálattal tőle, pedig nagyon megérdemelné ! . . . Krisztus a lelkét nézi, melyben nagy megbánás, nagy fájdalom és sajnálkozás van az elkövetett bűnök miatt. Az Úr azt látja, amit ember nem tud észrevenni : ki akar emelkedni a mocsárból, melybe süllyedt, tisztulni akar, új élet után sóvárog . . . Megsajnálta s küldött lelkébe egy kegyelemsugarat, hogy egészen átlássa szá-nandó lelki nyomorúságát, bűneinek nagyságát, a meg-bántott Isten haragját. Ez a kegyelemsugár indította meg . . ., siratja bűneit, könnyeinek árával mossa Jézus lábát, csókjaival illeti, hajával törli meg azt . . . Jézus nem a «magna peccatrix»-et látja Mária Magdolnában, hanem a nagy bűnbánót, aki azóta is minden bűnbánó léleknek örök példaképe.

Vigasztaló példaképem.

2. Valóban, ha erőt vesz lelkemen a kislelkűség, elmúlt életem, bűneim sokasága, lelki nyomorúságom miatt, elég nekem is erre a magna peccatrix-re, per-grande poenitens alakjára feltekintennem ! . . . Ha vétkeztünk, elestünk, ha szenvedélyeink erősebbek voltak, mint jóakaratumk, ne essünk kétségbe ! . . . Menjünk mi is oda, azon házba, ahol Krisztus letelepedett ! . . . Menjünk oda, ahol ő vár bennünket s boruljunk le oltá-rának lépcsőjénél, mint Magdolna egykor lábánál ! Van Jézusnak még számunkra is kegyelemsugara, mely meg-

világítja lelkünket, hogy lássuk, mennyire rútak vagyunk! Van számunkra is a megtérés és bánatnak kegyelemajándéka, mely megindítja a mi szívünket is, hogy tudjuk siratni vétkeinket, elmúlt életünket!... Mily jó Krisztus lábához borulni! Ő megindítja lelkünket, bánatra hangol, hogy tudjunk vezekelni elmúlt életünkért és lelkünkben felébredjen a szebb élet utáni vágy!

«Megkené kenettel.»

3. Mária Magdolna Krisztus lábaihoz borult; bőven ömlő könnyeivel áztatta azt; bánata jeléül széthontott hajával törölte meg és megcsókolta. Ebben a csókban benne volt lelkének minden bánata és fájdalma, benne volt nagy szeretete Jézus iránt, akit bűneivel meg-szomorított, benne volt lelkének eltökélt szándéka új életet, Krisztus tanítása, szava szerinti életet kezdeni!... Csókkal illetve a bűnös a végtelen szentséget, a tisztátalan a végtelen tisztaságot!... Hát szabad volt neki?... Megengedte Jézus?... Igen, mert hiszen aki megtartja az ő beszédét, parancsát, ez az, aki igazán szereti! S aki igazán szereti őt, azt a mennyei Atya is szeretni fogja! Annak lelkébe betér Isten és lakóhelyet vesz nála!... Magdolnának érintésére Krisztus le-mosta vétkeit, az Atya is megbocsátott neki és olyan tisztává tette, hogy Isten szívesen vett ezentúl lelkében lakóhelyet!... Ha Krisztust így közelítjük meg mi is imáinkban, bűnbánatunkban, szentmisében, szentáldozásban, a mi lelkünk is így kitisztul, a mi lelkünk is Isten lakóhelyévé magasztosul!...

«Mert nagyon szeretett.»

4. «Megbocsáttatott az ő sok bűne, mert nagyon szeretett, akinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésé szeret.» (Lk. 7, 47.) Ó édes, vigasztaló szavak minden bűnös fülében!... Magdolna e szavakra kimondhatatlan lánggra gyulladt, pislogó szívének parazsa láng-tengerré növekedett! Hiszen neki több, sokkal több bocsáttatott meg, mint másnak, neki jobban kell sze-

retnie Jézust ! Akinek kevesebb bocsáttatik meg, szeretheti kevésbé, de akinek sok, nagyon sok bocsáttatik meg, annak jobban, sokkal jobban joga s kötelessége szeretni a megbocsátó isteni irgalmat ! Magdolna szívének tiszta, meleg, lángoló szeretete soha többé nem lohadt le, mindig ez gyullasztotta új és új lángra : akinek több bocsátatott meg, jobban szeret ! Ez lett élet-programja : nekem több bocsátatott meg, nekem jobban szabad, jobban kell szeretnem Istent !

Az én életem mottója is ez lesz!

5. Igen, én is ezt választom életelvül : több bocsátatott meg, tehát jobban szeretem Istent . . . Itt állok én is bűnös szívvel Krisztus előtt, hallom a megbocsátás feltételét : Szeretsz-e nagyon-nagyon engem? . . . Mert megbocsáttatnak neked nagyon sok bűnök, ha nagyon szeretsz engem ! . . . Mellünket verjük, szívünket megnyitjuk ! . . . Szeretetünk lángja legyen nagyobb vétkeinknél ! . . . Nem kell kétségbe esnem, ha nekem többet kell siratnom elmúlt életemből . . . csak szeressek is jobban másoknál, ha náluknál többet vétkeztem! . . . Szeretlek Uram, bár méltatlan vagyok szeretetedre, mert vétkeztem ellened, de mivel te végtelenül szeretsz, szívem viszontszeretettől lángol ! Te tudod, hogy én szeretlek ! . . . Egészen Istennek szentelt élethívatomnak ne legyen akadálya elmúlt bűnös életem, hanem ha másoknál többet vétkeztem, most másoknál jobban szeressem Istent ! . . .

Túláradó kegyelem !

Mikor itt, lelki magányomban elmúlt életemről és bűnös multamról elmélkedem, Szent Pál apostolnak szavai csengenek fülembé : «Mikor elhatalmasodott a bűn, még bőségesebb lett a kegyelem. Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia». (Róm. 5, 20.)

«Abundavit delictum.»

1. Milyen voltam? . . . Hol jártam? . . . Valóban meg sokasodott, mint a tenger vize, bennem a bűn! . . . Mennyire eltévedtem! . . . Mennyire elsodródtam Istentől! . . . Érzékiségem, szenvedélyeim, felfogásom, életem . . . jaj, még visszagondolni is fájó! . . . Nem is azért forgatom eszemben, hogy most megújuljon lelkemben a bűnnek törvénye, a szenvedélynek kialvadt tüze, hanem hogy annál nagyobb bánat ébredjen lelkemben! . . . Igen, Uram, én nagyon hálátlan, nagyon szeretetlen, nagyon gonosz voltam veled szemben! . . . Már kis-koromtól fogva szívem elhidegült tőled és nem tudtam ellenállni a kísértéseknek! . . . Oly kis gyermek voltam, de oly nagy bűnös! . . . Az évek teltevel, fejlődésemmel csak a bűnben való megátalkodottságom növekedett! Érett ésszel annál tudatosabban vétkeztem és ástam magamat bele a bűnbe, minél jobban nyílt az eszem! Akaratom gyenge és rosszra hajló volt, nem volt erőm elhagyni a bűnt, pedig lelkiismeretem tiltakozott ellene! . . . Ha te nem könyörölsz rajtam, most is ott volnék! Most is még a bűn sarában fetrengenék! S a sok kegyelmet sem használtam fel eléggé! Mennyi visszaesés, mennyi bukás még megtérésem után is! . . . Valóban irgalmadnak határtalan jóságára volt szükség, hogy meg ne utálj és teljesen magamra ne hagyjál!

«Uram, nem vagyok méltó!»

2. Multam miatt szégyenkeznem kell! . . . Bűneim mindig előtttem vannak és mélyen megaláznak! . . . Ha Isten kegyelme fel is emelt, ha lelkemet tisztára is mosta, ha magasra is emelt, nem szabad elbizakodnom, hanem mindig mélyen megalázódnom! Bűneim tudata az alázatosság és szerénység útjain fog megőrizni engem! Az az érzésem Uram, hogy nem vagyok méltó kegyelmedre, nem vagyok méltó szolgálatodra, szeretetedre! . . . Igen, nem vagyok méltó! . . . És mégis lehajoltál hozzám! . . . Mégis szerettél és nem hagytál magamra, sőt felemeltél és magadnak választottál! Arra ösztönöztél,

«Superabundavit gratia!»

Bőségebb élet!

4. Édes jó Istenem, amikor most szent hivatásomról tartok magamnak lelkigyakorlatot, amikor kegyelmeidnek csodáit elmélkedem át, akkor alázatosan kérek, még egyszer és alázatosan kérek: bocsáss meg nekem! Bűneimet mindig emlékemben tartom, hogy soha a kevélység szelleme meg ne kísértsen! Alázatosan kérek, segíts meg ezentúl, hogy a te túláradó kegyelmeidet jól felhasználjam! Mély hálával eltelve köszönöm

meg neked, hogy magadhoz visszavezetél és bűnös multamat feledve, szent hivatást adtál nekem!... Igen, te magadnak tartottad fenn a jogot szívemhez, szeretetemhez! Egészen és kizárólag akartad a jogot szívemhez!... Ha bűnös voltam is, de kegyelmedben megtisztulva most még jobban szeretlek, most még buzgóbban akarok neked szolgálni! Ha nem is tudok úgy elvonulni és elszakadni a világtól, mint azok, kiket a szerzetesi magány falai közé vezettél, mégis építetek neked hajlékot szívemben! Legyen az én szívem a te szentélyed, legyen mindennapi életem az áldozat, mellyel egészen neked akarok szolgálni! Igen, olyan tiszta és szent életet akarok élni, mint élnék bent, elzárva a világtól! A te legszentebb Szíved lesz az én szerzetesi otthonom, és a szentélyed az én lelkem tabernákuluma! Add, hogy mindentől eltépjem szívemet, úgy járjam az élet útjait, hogy lelkemhez ne tapadjon a világ mocska! Kint, abban a környezetben, ahova gondviselő jószágod helyezett, ott fogom megvalósítani a szentek nagy életprogramját és egészen Istennek szentelt életet fogok élni! Ez az én szent hivatásom!... Senki nem fogja tudni, hogy én Istennek szentelem életemet, szívemet, szerelmemet! Csak te fogod ismerni életem nagy titkát, mely egészen hozzád köt, egészen a te életedbe olvaszt be engem!... Veled élek, neked élek, tied vagyok! Szívem-lelkem csak tégedet szeressen!

Az Úr irgalmasságát örökké éneklek!

«Misericordias Domini in aeternum cantabo! Az Úr kegyelmeit örökké éneklek... nemzedékről-nemzedékre hirdetem.» (Zsolt. 88, 2.) Minél jobban átjárja lelkemet a bánat és fájdalom elmúlt életem tévedései, bukása felett, annál jobban ébred szívemben a hála és vágy, hirdetni, magasztalni az Úr irgalmát!

«Fecit mihi magna!»

1. Bűnösségem, elmúlt életem gyászos tévedései nem fordították el Isten jószágos arcát tőlem! Hozzám hajolt

és végtelen irgalmában felemelt. Szűz Mária magnificatos lelkülete járja át most szívemet : «Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve !» (L k. 2, 49.) Végtelen az Úr irgalma, kegyelme ! . . . Könnybe lábad az ember szeme, ha meggondolja : mi voltam, hol, merre tévelyegtem ! . . . Mellünket verjük, ha megújul emlékünkből : mennyit vétkeztünk, mennyi tőrdöfést ejtettünk a minket végtelenül szerető Úr Jézus szentséges Szívén ! . . . Mélyen megalázódunk, ha meggondoljuk, mit érdemeltünk volna mindezért ! . . . De ő nem sujtott le méltó haragjában, hanem szeretettel fordult le hozzánk. Mint emelt fel abból a bűnfertőből, abból a mocsárból, melyben fetrengtünk, . . . mint tisztított meg a sártól és mocsoktól, mint szépítette lelkemet, mint erősített ! . . . Milyen irgalommal segített, hogy ékes legyen lelkem az erények ragyogó köntösében ! . . . Mint égette ki belőlem a bűn salakját, mint édesgette magához szívemet, hogy szeressem, s mindig jobban, mindig szenvedélyesebben szeressem ! . . . Mint választott ki magának jegyesül, hogy egyedül csak övé legyen szívem osztatlanul ! . . . Megalázódom, ha elgondolom, mint ragadt el a szeretet heve, mint tüzelt, mint sugallta : ha szereted Krisztust, mondj le még tökéletesebben a világról, mondj le a földi élvezetekről ! Tépd szét a legkisebb szálakat is, melyek szívedet még a világhoz fűzik, hogy tisztán, osztatlanul áldozhassad azt fel szerelmes Istenednek ! . . .

A lélek tüze hevít!

2. Ha a bánatban kisírtam könnyeimet, érzem, hogy a szeretet tüze száll alá ! A Lélek tüze hevít ! . . . Milyen kedves emléke lelki tisztulásomnak, mikor éreztem, hogy alászáll lelkemre a Lélek szent tüze és sugallja : Éljen mindig odaadóbban, pontosabban szent hivatásodnak, mellyel Isten magához kötötte földi és örök sorodat ! . . . Mert te olyan hivatást kaptál, mint a láng-lelkű apostol ! . . . Szeresd tehát Istent oly szenvedélyesen, mint Szent Pál ! . . . Nyíljék meg a szíved és

lelked testvéreidnek, úgy mint Szent Pálé ! Lelkesülj és imádkozzál olyan buzgón megváltásukért, mint ő ! Szeress, úgy mint Szent Pál ! . . . S mikor lelkem meg-
 érezte ennek a nagy hivatásnak isteni magasztosságát, arról is szólott a Lélek lelkem szentélyében, amivel a nemzetek nagy apostola eldicsekedett : az Úr kereszt-jéről ! . . . És hallja az én lelkem : olyan a hivatásod, mint Szent Pálé, de neked is annyit kell szenvedned, mint Szent Pálnak ! Azért hívott az Úr hűséges köve-tésére, azért indította meg lelkedet ott, a kereszt tövében, ott, azon a nagypénteki ihletett percben ! . . . Jelezni akarta a keresztet, melyre fel fogja feszíteni életedet, ha egészen az övé leszel ! . . . Mit szólsz mindehhez én lel-kem ? ! . . . Lehajtjuk alázatosan fejünket és azt mon-juk : Uram, a tied vagyok ! Tégy velem, amit akarsz ! Én engedelmesen megyek a nekem megmutatott úton ! . . . Megyek utánad, a te lábad nyomában !

«Sancti estole!»

3. Az Úr nem elégszik meg azzal, hogy megmutatja nekem az én szent hivatásom útját a maga szépségében, fényében, nem elégszik meg azzal, hogy megtanít arra, mint kell lelkemnek szent hivatásom szellemében kiala-kulnia, hanem mikor eltölt a hála mindezekért a kegyel-mekért, mikor Te Deum-ot zengek neki, csodás módon megkapja lelkemet kegyelme ! Érzem, hogy most külön-ösen lefoglalja szívemet ! Most nagyon eltölti lelkemet tiszta szeretetének tűzével ! A mennybe sem a dicsőség és öröm, a pihenés és babér vonz már engem, hanem egészen az én édes isteni Szerelmem ! . . . S minél jobban érzem ezt a kegyelmet, annál jobban érzem az indítást, hogy hálából most buzgóbban kell nekem is imádkoznom a bűnösökért, hogy megtérjenek ! Minél hálásabb akarok lenni, annál több bűnösért kell vezekelnem, annál több lelket kell életemmel, vezeklésemmel, imádságommal az Úrnak megnyernem ! Nem érzem-e, hogy ezt akarja tőlem az Úr ? Nem tölt-e el egészen a vágy, hogy ennek szenteljem életemet ? . . . Szinte napokon át megszállja

lelkemet ez a gondolat!... Tegnap és ma teli szívvel élvezem a mennyország örömét! S aztán?... Aztán megsűgja az Úr, titokzatosan, a lélek mélyén, de nagyon félreérthetetlenül: legszentebb akarata az, hogy törekedjem a szentségre! Úgy, amint Szent Pál sürgeti: Sancti estote!... Azt akarja, hogy nagy szent legyek, nem emberi elgondolásban, nem gloriolával, hanem titokban és lélekben, úgy, hogy senki ne lássa, ne tudja, ne vegye észre! Legyek olyan igénytelen kis lélek, akit semmibe se vesznek, de tudjam azt, hogy Isten nem felejt el! Tudjam azt, hogy reám kiválasztott hely, fényes trón vár az égben, ha ezt megvalósítom Isten akarata szerint! Nagy szent, hogy semmi se kössön a földhöz, semmi se fűzzön a világhoz, hanem egyedül Istennek éljek, egyedül az ő útjait járjam és szentül megvalósítsam hivatásomat, amire kiválasztott! Egyedül neki szentelt életet éljek!... Érted-e ezt én lelkem?!... Mered-e szemedet oda felemelni, ahol ő vár téged?!... S ha én félénken sóhajtozom: Uram, gyengék az én karjaim, erőtlén az én lelkem, hogy szentet faragjak magamból, akkor Isten kegyelme azt sugja: «Elég neked az én kegyelmem!»... Én adok erőt és segítséget hozzá!

Ha te akarod, Uram!...

4. Én édes Istenem! Mit merjek mondani?... Ha te akarod... ha te parancsolod, ... legyen nekem a te igéd szerint!... Mit tettél velem?!... Mire ösztönzöl te engem?! Fel akarsz emelni, meg akarsz dicsőíteni?!... Ó, én egyedül neked szolgállok, egyedül neked szentelem életemet, szívemet! Érted teszek mindent szeretetből... Igen, mert téged nagyon, nagyon, végtelenül, mindennél jobban szeretlek!... Nemcsak ajkammal, nemcsak szívem érzelmével, hanem életemmel! Egész életemmel!... Nem a dicsőség, nem az öröm, boldogság vonz engem a mennybe, hanem te! Ha téged szerethetlek, ha veled egyesülhetek, akkor boldog vagyok! Örökké boldog!... Megalázódom előtted, mert gyenge, gyarló vagyok, de a te szereteted megerősít engem az úton, mely hozzád vezet!

Vezeklésből.

Ha tekintetemet a nagy vezeklőre emelem, aki «magna peccatrix»-ból nagy vezeklővé változott, akkor nagy vigasztalás szállja meg lelkemet. Lehet még széjjel-roncsolt lélekkel, hajótörötten is Istennek szolgálni! . . . Nem nagy ellentmondás az, ha életem roncsaival menekülök az élet Mesteréhez, hogy Benne megtisztuljak és általa átalakuljak.

Akik előttem jártak.

1. Minden időnek voltak nagy vezeklőik, akik nagyon messze tévedtek az Úrtól, de mikor a szerencsétlenség, melyet magukra zúdítottak, utólérte őket, magukba szálltak és megtértek. Kortonai Szent Margit élete állandóan megújul, mert az ő kilencéves bűnös életmódja, sajnos, mindig mai, mindig aktuális marad. A bűnös viszony, mely lelkét fogva tartotta, nem újság ma sem. De az isteni kegyelem, mely akkor is keres és utánunk jár, mikor nagyon-nagyon messze tévedtünk, az is mai és mindig aktuális marad! A jó Pásztor ma is éppen úgy utánajár az eltévedt báránynak, mint földi életében . . . Minél jobban gyötör bűnös életem szennye, annál jobban kell megnyitnom lelkemet az isteni kegyelem sürgetésének! Ahol megsokasodott a bűn és gonoszság, ott túlárad az isteni jóság és kegyelem! . . .

Új hivatás.

2. A bűnbánat könnyei és az Úr megbocsátó kegyelme tisztára mossa ugyan a lelket, de Krisztus vére nemcsak a bűntől tisztít, hanem sugall és lánggra lobbant! Ahogyan Kortonai Szent Margit sem elégedett meg azzal, hogy egyszerűen meggyóna bűneit és elvégezte a feladott elégtételt, hanem kimondhatatlan szomjat érzett jóvátenni tévedéseit és vezekelni, egész életén keresztül vezekelni bűneiért, úgy fakadnak a bűnbánatból ma is új hivatások! . . . Új hivatások, melyeknek egyetlen célkitűzése ez: vezekelni, eleget tenni! A vezeklés olyan nagy szomjúság Isten után, mint amilyen szomjúság maga Isten szeretete! Kielégíthetetlen vágy

a végtelen Isten felé, mert a bűn gonoszsága is a végtelen Isten szentsége ellen fordult. A végtelen szentségű Istent tehát végtelen elégtétellel kell megengesztelni. A vezeklés szenvedélyes szeretet, mely csak a maga kicsiségét, semmisségét látja Isten végtelen fensége mellett; a lélek ezért soha nem elégül ki a vezeklésben, az elégtételben! Nem sajnálja egész életét erre a célra irányítani! Élni vezeklésből, élni örökös engesztelő életet!

A vezeklő Istennel.

3. A legnagyobb vezeklő maga az Úr Jézus, aki szenvedésével és kereszthalálával a vezeklésre példát adott nekünk! Elég lett volna megváltásunkra egyetlen fohász, melyet a földre szállva a mennyei Atyához intéz! A legtökéletesebben eleget tett volna magával a megtestesüléssel is! De többet akart tenni! Vezekelni akart, vezekelni emberi módon, de isteni értékkel! Azért az emberi vezeklés, még ha egész életet szentelünk is neki, kicsiny, semmi és elégtelen Isten szentségéhez viszonyítva! Egyedül a vezeklő Istennel, Krisztussal egyesülve válik nagy értékűvé, örök értékűvé. A vezeklő életnek értéke Isten szemében csakis az, hogy egészen Krisztussal egyesüljünk és vele együtt rójuk a vezeklő élet kálváriáját!

Követlek Mesterem!

4. Hívtál Uram, tisztán hallom lelkeim mélyén hangodat! Hívtál édes Jézusom, és én hűségesen követlek, lábad nyomába lépek. Érzem lelkem mélyén kegyelmed hatását, mely engem is arra ösztönöz, hogy ne elégedjek meg egyszerű bűnbánattal, hanem egész életemet egyedül Istennek szenteljem és mindvégig vezeklő életet éljek! Istennek szentelt életet kell élnem, melyet egészen kitölt a vezeklés bűneim miatt! Te akarod Uram, te hívsz erre Uram, megyek hívó szavad után!

Bűnösök áldozata.

Elöttem áll az egyszerű lyoni szűz, aki az üldözések első századaiban szolgálatból élt, rabszolgasorsban született, de a Bárány vérében újjászületett! Elöttem áll egyszerű, igénytelen alakja: ő megértette Jézusnak nagy áldozatát, megérezte, hogy milyen nagyon fáj isteni Szívének a sok bűn és gonoszság. És szent tüztől lelkesítve éles cserépdarabokat ragad, kora hajnalban, mielőtt még gazdája felkelt volna, véresre hasogatja talpát és vérző lábbal járja a város utcáit, hogy vezekeljen az éjjel elkövetett vétkekért, melyek Isten haragját vonták magukra!

Isten! példakép.

1. Ennek a lyoni szűznek maga Krisztus az életideálja! Az Isten Báránya, aki magára veszi az emberek vétkeit! Ennek a rabszolgaleánynak Isten különleges hivatást ad: legyen a bűnösök áldozata ő is, mint az isteni példakép, Krisztus! Krisztusra tekintő arca meglátta ezt a földöntúli vonást, mely egész életet tud áldozni másokért, mások bűneinek levezekléséért!... Nem tudok szabadulni a lyoni szűznek alakjától!... Egészen lelkembe markol lelkének tüze és gyújt engem is!... Ne is annyira a magad vétkeit sirassad, hanem nézd a világ bűnözönét és értsd meg, hogy ez fáj, végtelenül fáj valakinek!... Annak, aki magára vette az egész világ bűneit, de akit a világ nem szeret!... Szeretlek majd helyettük én, édes Istenem!

Ez az én hivatásom!

2. Minél jobban beletekintek Jézus Szívébe, minél jobban megértem lelkének belső világát, annál jobban látom, hogy nekem ezt a hivatást szánta: magamra venni minden bűnt, mint ő, és vezekelni a világ helyett! Egészen Istennek kell szentelnem életemet, és minden bűnös helyett nekem kell bocsánatért esdekelnem! Nekem kell viselnem a bűn terhét, nekem kell szenvednem a bűnösök helyett!... Jézus is így tett!... Ez volt Jézus hivatása is, s mikor engem egészen magához

vonzott, mikor egészen magával egyesített, ezt szánta nekem is! Legyen életem a bűnösök áldozata!... Akármilyen szenvedés ér, felajánlom a bűnösökért! Akármilyen munkakörben vagyok, felajánlom vezeklésül!... Minden munkámat, minden kötelességteljesítésem, minden pihenésem, imáimat és szívem minden dobbanását erre a célra ajánlom! Egyesítem Jézus Szívének szenvedéseivel, érdemeivel és kérem, hogy bocsásson meg a bűnösöknek, engesztelődjék meg a sok gonoszság láttán és irgalmazzon az istenteleneknek! Vezeklés, engesztelés minden bűnért... ez az én hivatásom!

Miserere!...

3. Az emberek sokszor megátkozzák a gonoszokat, akik elkésérítik és pokollá változtatják életüket! Valóban legtöbb szenvedés és gyötrelmem a bűn és gonoszság következtében ér bennünket! De én ezentúl nem szórok átkokat rájuk! Én ezentúl, ha hallok, látok bűnt, ha olvasok a világ romlottságáról, gonosztetteiről, rögtön magamra veszem azokat, azonnal az Úrhoz sietek aláztos lélekkel és így könyörgök: Bocsáss meg, Uram! Miserere! Valahányszor valami gonoszság történik a földön és nekem tudomásomra jut, rögtön tudom, hogy Isten üzeni meg ennek hírének nekem, hogy kérjek én bocsánatot, hogy én könyörögjek annak a bűnösnek megtérésén és én engeszteljem meg isteni Szívét e megbántásért! Mily jól esik nekem, hogy ilyen bizalmas velem az Úr!... Mily örömmel karolok át ezentúl minden kellemetlenséget, nehézséget, szenvedést, tudom, hogy az Úr üzenete! Tudom, hogy most nekem ezzel kell vezekelnem! Ha pedig nincsen semmi szenvedésem, ha nem kapok kereszteket és megpróbáltatásokat, akkor a mindennapi élet terheit ajánlom fel! Akkor visszhangozzon a Miserere szellemétől minden munkám, minden fáradságom, egész földi életem!

Csendben, elfeledve!

4. Az Úr adja a hivatásokat, Isten küldi a különleges megbizatosokat, tőle kaptam én is a vezeklő életre való indítást! De ennek a szent hivatásnak olyan a természete, hogy Isten nem akarja azt az emberek tudomására hozni! Egészen csendben, egészen elfeledve kell nekem ezt a vezeklő életet élnem! Ne tudja meg a világ, hogy mit tettem, miért éltem, miért vezekeltem, miért ajánlottam fel keresztjeimet!... Ne tudja meg senki, hogy mennyi vétket vettem magamra! Ne is sejtse senki, még a legközelebbi hozzám tartozók se, hogy én mennyi bűn terhe alatt görnyedek! Hogy én Krisztussal minden bűnt magamra vettem! Egészen elfeledve, egészen ismeretlenül akarok élni Jézus Szívének szentelt engesztelő életet!

Hostia Sacra.

A legszentebb áldozatban, a kis paténán fehér ostya emelkedik az ég felé: *«hostia sacra»*! Paténán áldozza fel Isten szolgája Istennek. Magasra emeli, mert az áldozat, melyet bemutat, a kereszt áldozatának megújítása. Ilyen *hostia sacra*, ilyen szent áldozat vagyok én is!

Szent áldozat.

1. Semmiféle áldozatnak nem volna értéke Isten előtt, ha a *«hostia sacra»* nem maga Isten volna! Semmiféle áldozat nem volna kedves Isten előtt, ha nem egyesülne Krisztus áldozatával!... Mikor megismertem én is ezt a szent meghívást, hogy legyek *«hostia sacra»*, hogy áldozzam életemet egészen a bűnösökért, vezeklésül a bűnök megbocsátására, erre kaptam tulajdonképpen hivatást: Krisztus áldozatával egyesülni!... Nem vagyok annyira elkevélyedett, hogy a magam életét, minden vezeklésemet és szenvedésemet elegendőnek tartanám a bűnök megbocsátására és a bűnösök megtérítésére!... Nagyon jól tudom, és érzem, hogy mily alázatosnak kell lennem és mily semmitérő minden

vezeklésem önmagában. De én nem önmagamban akarok *«hostia sacra»* lenni, hanem az isteni *Hostia*-val egyesülve!

Végtelen áldozat.

2. Jézus áldozata végtelen értékű. Mikor magát mint *«hostia sacra»* a kereszten a mennyei Atyának áldozatul bemutatja, akkor minden gonoszságért, minden bűnért, minden rosszért teljes és egész áldozatot mutat be! Ennek az áldozatnak értéke növeli meg az én életem áldozatát is! Ezzel egyesülve válik az én életem is mások számára a kegyelem forrásává! Mennyire örömmel és szent buzgalommal veszek részt minden szentmise-áldozaton, mert éppen itt egyesülök én is a *«hostia sacra»*-val. A legszentebb áldozatot Krisztus mutatja be, s vele együtt mindaz, aki vele egyesül! Ott kell nekem is a paténára tennem minden vezeklésemet, minden imámat, szenvedésemet, egész életemet, amit a megbántott Isten engesztelésére felajánlok!

Krisztussal.

3. Az áldozatnak nincsen értéke, csakis akkor, ha Krisztus áldozatával egyesül!... Az életnek nincsen értéke Isten szemében, csakis akkor, ha Krisztussal egyesül!... Az életnek is Krisztus életével kell egybeolvadnia!... Krisztus éljen bennem! Krisztus isteni életének ez a legnagyobb átalakító ereje, hogy egészen magába olvasztja mindazoknak életét, akik teljesen neki élnek, teljesen neki szentelik magukat! Ezért különleges hivatás vezekelni a bűnökért és a bűnösökért! Különleges módon akarja Krisztus magához vonzani azokat a lelkeket, akik semmi más célt nem keresnek ez életben, mint azt, amiért Krisztus is leszállt hozzánk, amiért köztünk lakott, szenvedett és meghalt a kereszt oltárán! «Az én életem Krisztus és meghalnom nyereség!» (Fil. 1, 21.)

Veled, Uram Jézus!

4. Veled élek, mert magadhoz vonzottál! Veled szenvedek, mert keresztedben részesítesz! Veled akarom róni életem útjait, mert életemet egészen magadnak

kötötted le, Uram! Nem nyom le kicsinységem tudata, hanem felemel a Krisztussal való életközösségem! Nem félek, hogy vakmerő az én életelgondolásom, mert egészen Krisztussal egyesülve élni: isteni meghívás! Benne nagygyá válok, s benne tudom, hogy nem hiába könnyörögök az Úrhoz! Igen, életem élő *«hostia»* ott, Krisztus paténáján!...

Az isteni jóság gyermekei.

«Lásd az Isten jóvoltát és szigorúságát. Azok iránt, akik elestek, szigorúságát; irántad pedig az Isten jóvoltát, ha megmaradsz a jóságban, máskülönben te is le fogsz metszetni!» (Róm. 11, 22.)

«*Lásd!*»

1. Komoly intelem az apostol ajkáról! Lásd, szemléld és tartsd mindig szem előtt!... Soha ne feledjük, mily jóságos az Úr! Isten jósága legyen mindennapi elmékedésünknek állandó tárgya! Ha ifjúkorunk bűneire és botlásaira gondolunk, mondjuk nagy bizalommal a zsoltárossal: «Ifjúkorom bűneire s botlásaira ne gondold vissza, irgalmad szerint emlékezzél meg rólam, hiszen te jó vagy, én Uram!» (Zsolt. 24. 7.) Igen, jóságos az Úr és megbocsát, elfeledi félrelépéseinket! Ha életünk sok öröme és boldogsága, Istennek megszámíthatatlan ajándéka jut eszünkbe, akkor is megtelik szívünk hálával, hogy ilyen jó az Isten! Jó az Isten!... Kinek a lelke, szíve ne telnék el jóságának édességével? Ki ne mondhatná a zsoltárossal: «Édes az Úr és igazságos!» (U. o. 8.) Jósága olyan édes, hogy egészen eltölti szívemet-lelkemet!

«*Irántad!*»

2. Isten jósága minden teremtményével szemben megnyilvánul. De ami legjobban megkapja szívemet, hogy *irántam* jóságos! Engem elsősorban az érdekel, ami velem történik. Isten jóságának szétáradásában is ez érint legmélyeségesebben, hogy ez a végtelen jóság «*irántam*» nyilvánul meg a legszenvedélyesebben! Igen, én nem vagyok méltó arra, hogy Isten reám tekintsen,

nem vagyok méltó, hogy szeressen és jóságával elhalmozzon! . . . És mégsem vonja meg jóságát tőlem! Nem vonja meg természetes adományait, nem vonja meg a kegyelem adományait! . . . Ez a gondolat egészen áthat, egészen eltölt!

E jóságnak szentelem életem!

3. Minél jobban átérzi lelkem az emberek rosszindulatát és gonoszságát irányomban, annál jobban átélem az isteni jóság édességét! Ez az isteni jóság egészen lenyűgöz! Megindít és leköt! Ez az isteni jóság mozgat és vezet! Ennek az isteni jóságnak szentelem egészen szívemet-lelkemet! . . . A jó Isten annyira megindítja sokszor a lelkeket, hogy jósága egészen leköti magának! Isten jósága lehet hivatások forrása! Lehet indítóok arra, hogy egészen Istennek szenteljem életem, és jóságát azzal háláljam meg, azzal viszonzzam, hogy magamat egészen neki szentelem!

A jóság útjain.

4. Isten jósága a legédesebb öröme a léleknek! Csak igazán át kell élni annak mélységét, gazdagságát! Akit ez az isteni jóság annyira megindít, hogy életét egészen Istennek adja, az tud csak ennek a jóságnak és édességnek minden mézével eltelni, táplálkozni! Az isteni jóság indító ereje engem is a jóság útjára vezet! Isten jóságának szentelni életemet annyit jelent, hogy Isten jóságának irányítása lesz élettörvényem! Egészen Isten jóságának ajánlom fel életemet, szívemet, lelkemet és ennek a jóságnak vezetésével bizton elérkezem a lelki élet magaslataira!

Isteni szépség igézete.

«Be szép vagy, mily bájos, te kedves, te gyönyörűséggel teljes!» (Én. én. 7, 6.) Így sóhajt fel a vőlegény lelkének szerelmeséhez! . . . Be szép vagy, elragadó és bájos, szépséged egészen megigéz engem! . . . Így sóhajt a lélek Istenéhez! . . . Az isteni szépség igézete alatt élek!

Lelki szépérvék.

1. Az emberek szeretik a szépet és szívésen gyönyörködnek benne! Ami a szemnek szép, egészen leköti a lelket is. De mennyivel jobban köti le az, ami a léleknek szép! Minden szépség az örök szépségtől ered. Ezért ha szépnek találok a természetet, a művészetet, jusson eszembe, hogy minden szépnek forrása Isten, kinek szépsége mindezt végtelenül felülmúlja. Csakhogy Isten szépségeinek meglátásához, élvezéséhez lelki szépérvék kell! Nyitott szem ennek a földöntúli szépnek befogadására! . . . Nem baj, ha a földi szép nagy hatással van reánk, csak el ne vonja Isten szépségeitől lelkünket! A kisebbik szép ne rontsa meg a nagyobb, magasabb szép iránti érzékünket! Arra nevelem lelkemet, hogy minden szépben Isten szépségének visszfényét lássam meg! A véges szépségek legyenek lépcsőfokok, melyek a végtelen szép birodalmába vezetnek!

A szépség ígérete.

2. A szép lenyűgözi a lelket; minél magasabbrendű szép, annál jobban megigézi! Nem szabad elzárni lelkünket a szép előtt! Nem szabad becsukni az ajtót a szépség hódítása előtt! De minél jobban kitárom lelkem kapuit a szépségnek, annál jobban fogom tapasztalni, hogy sohasem tud lelkem betelni egészen a széppel! Minél többet élvezek a szépből, annál jobban megkíváncsom! Aki sokat élvezi a szépnek tiszta borát, egészen mámoros lesz tőle és sohasem lesz elég neki az, amit eddig élvezett belőle! Nem is baj! . . . Csak hasson lelkemre, csak vegye ígérete alá! . . . Hiszen minden szépben csak azt keresem, csak azt élvezem, ami lelkemnek szép, ami lelkemet Istenhez, az örök szépséghez vezet! Én a szépség ígérete alatt akarok élni, hogy eljussak az örök szépséghez, minden szépség forrásához!

Az örök szépség ígérete.

3. Ha a véges szép, a földi szépség ígéret alatt tudja tartani lelkemet, mennyivel inkább tudja azt megigézni az örök, a végtelen szépség? . . . Igen, érzem és tapaszt-

talom, hogy Isten szépsége egészen megszállott! . . . Érzem, hogy nem tudok szabadulni az isteni szépség hatása alól! . . . Oly kimondhatóan édességgel és gyönyörrel tölti el a lelkem, hogy nem tudom magamat többé a földi és véges szépségnek átadni! Megnőtték lelkem igényei! . . . Csak a végtelen szépség tud boldoggá tenni! . . . Oly nagyon megittasodtam Isten szépségeitől, hogy nem is tudnék már élni nélküle! . . . Életelvvé, élettörvénnyé vált bennem a végtelen szépség szemlélete, élvezete, átélése! . . . Annyira megigézett és elragadt Isten szépségeinek boldogsága, hogy megváltoztatta életem formáját! Életelvvé, élethivatássá vált bennem! . . . Isten szépségeinek szemlélésére, élvezetére, átélésére akarom szentelni életemet! . . . Nem kell nekem soha többé semmi, ami csak részben szép! Nem akarok többé semmi földi szépet látni és élvezni, csak a végtelen szépséget! Csak Isten szépségét! . . . Az örök és végtelen szépség igézete tölem a legnagyobb áldozatot követeli! Azt, hogy életet áldozzak neki! Ez lett hivatásom! Isten szépségeinek akarok ezentúl élni! Ez töltse be egészen életemet! . . .

Isten szépségéhez áthasonulni!

4. Az isteni szépség igézete nemcsak azt követeli, hogy Isten szépségeinek szemléletébe merüljek, hanem azt is, hogy Isten szépsége szerint átalakuljak. Isten végtelen szépsége erő, mely átalakít, magához vonz és magához áthasonlít! . . . Ezt a végtelen szépséget szeretném magamban élő valósággá változtatni! . . . Isten szépsége nem meddő szépség, hanem megtermékenyül a lelkekben, akik nem zárkóznak el az igazi szépség elől! A szép nemcsak gyönyörködtet, nemcsak élvezetet nyújt, hanem életet is! Magához emel és a maga képe, a maga hasonlatossága szerint átalakít, megszépít! Isten szépsége ezt az átalakító erőt oly nagy fokban bírja, mint amilyen végtelen ő maga! Mily boldog tudat, hogy mikor Isten szépségének szentelem életemet egészen, Isten szépsége rávetődik életemre és megtermé-

kenyül bennem!... Életelvvé válik és kihajt minden gondolatomban, minden érzésemben, minden cselekedetemben! Isteni nemzedék vagyunk! Igen, ez az igaz abban az értelemben is, hogy művésznemzedék vagyunk, Isten szépségeinek nagy ihletettjei, akik azért szeretjük a szépet, mert Isten szépsége életünkben, egészen Istennek szentelt életünkben, új kivirágzását, új hajtását éli! Érdemes ezért élni! Érdemes ennek egész életünket feláldozni! Érdemes így Istenben átalakulni és megszépülni! Ennek az életgazdagságnak, életszépségnek boldogságát őrzi lelkem! Ez az én szent hivatásom!

A lélek szomja.

«Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem! Szomjazza lelkem az erős, élő Istent; mikor jutok oda, hogy Isten színe előtt megjelenjem? Éjjel-nappal könnyem a kenyerem; hisz napról-napra azt mondják nekem: Hol van a te Istened?» (Zsolt. 41, 2—4.)

Mint a szarvas a vizek forrásához...

1. Az életben szomjúság gyötri és üzi az embert. Úgy, mint a szarvast a vizek forrásához! Hiába akarja az ember lelkének szomját az élvezetek és bűnös örömek forrásánál kioltani! Hiába szürcsöli azokat az italokat, melyek felvidámítják a szívet! Mindez csak mámort, keserű kiábrándulást és csömört okoz! De a lélek szomját ki nem oltják! Egyedül az élő vizek forrása!... Egyedül az élet itala! Aki az élet italát megízlelte, annak nem kell többé az élvezetek és a bűn itala! Annak lelke csak ez után az ital után vágyódik!

Szomjúhozza lelkem Istent.

2. A lélek Istent szomjazza! Minden vágya oda vonzza Istenhez. Nemcsak akkor, mikor undort érez bűnös élete miatt, hanem akkor még inkább, mikor már megtisztult a bűntől! Isten kegyelmének boldogsága, a

lélek tisztaságának békéje olyan, hogy ha egyszer átélte az ember, mindig jobban és jobban megszereti és többet akar belőle! Mikor olyan epesztően szomjazzuk Istent, hogy egészen elfordulunk minden teremtménytől s csak Istennek szenteljük szívünket, szeretetünket, életünket, akkor máris a szentségnek magasabb útjait járjuk!

Mikor jutok el hozzá?!

3. Éhezem Istent, szomjazza lelkem az ő kegyelmének italát!... Epedünk, mert kiszáradt ajkunk!... Mikor jutok el az élő vizek forrásához?... Mikor üdíti már az én szerelmes Istenem azzal a boldogító itallal lelkemet, mely egészen magával ragad?!... Érzem, hogy mióta Istennek szenteltem lelkemet és életemet, azóta mindig jobban és jobban epeszt a vágy még jobban Istené lenni! Pedig kimondhatatlan boldogságot önt szívembe Isten bírása!... Bírom őt, szívembe zárom!... Issza lelkem szerelmének boldogságát, de betelni soha nem tud vele. Mégsem érzem magamat üresnek és elhagyatottnak! Isten tölti be szívemet egészen!

Hol van a te Istened?

4. Itt, itt a szívemben! Itt van nálam, mert szövetséget kötöttem vele, örök és felbonthatatlan szövetséget!... Igen, életszövetségben élünk ezentúl!... Szentek, tökéletességre törekvő lelkek, szűzek és ifjak éheztek őt, keresték őt, mert epedtek utána! Érezték, hogy semmi nem képes boldoggá tenni szívüket, lelküket, csak Isten!... S ezért neki adták szívüket, neki szentelték életüket! Ez húzott engem is hozzá! Ezért adtam én is neki életemet! Ezért mondtam le én is minden más szerelemről, hogy csakis az ő szeretete töltse be lelkemet! S azóta itt van ő velem! Azóta el nem hagy engem és én sem hagyom el őt soha! Azóta nem élek egyedül, nem érzem számkivetésben magamat! Isten van velem! Isten lakik szívemben! Azóta én is ott lakom az ő Szívében, szentséges Szíve az én otthonom, boldog lakóhelyem! Ott fakad számomra az élő vizek üdítő forrása!

Életvándorok.

Az ember egész élete nagy vándorlás. Az élet vándorútjait járjuk s vándortarisznyánk legtöbbször üresen lóg a vállunkon! Üres lélekkel rójuk azt a poros és piszkos utat, melyen vándorútunk elvisz és olyan céltalanul, olyan értéktelennek érezzük életünket, minden léptünket! Kéregető koldusai az életnek, mit akartok?... Miért kéregettek nyomorult alamizsnát?... Számkivetettei az életnek, lesz-e valaki, aki megkönyörül rajtatok?... Igen, az a két életvándor, ott, a betlehemi úton, biztatóan felel: igen, igen!

Ti is életvándorok vagytok?

1. Engedjétek meg, hogy hozzátok szegődjünk, hiszen ti is olyan szegény, ürestarisznyájú vándoroknak látszotok, mint mi! Engedjétek meg, hogy legalább egy kis ideig együtt haladhassunk! Merre mentek? Az élet betlehemútját rójátok? Engedelmességből?... Igen, ti engedelmeskedtek, mert hatalomnak vagytok alávetve! Milyen szép dolog engedelmeskedni, a hatalmasoknak magunkat meghunyászkodva alávetni!... De hát mondjátok, miben bíztok ti, miért találtok abban olyan szép és felemelőt, hogy messze idegenbe vándoroljatok, mikor nektek van otthontok, mikor nemsokára ennek az otthonnak új kis vendégét várjátok! S a két nagy életvándor alig felel, mély tekintetükből csak ez sugárzik ki: Mi nagyon-nagyon boldogan rójuk vándorútunkat! Igen, mi Isten gyermekci, Isten eszközei vagyunk! Igen, mi azt várjuk, aki az élet vándorútján célt és tartalmat ad minden céltalanul bolyongónak! Aki megtölti égi öröm melegségével a vándortarisznyát!...

Kik vagytok ti, csodás életvándorok?

2. Nevem Mária, Dávid nemzetségéből! Én meg József vagyok Ábrahám törzséből! — Két vándor, akit egyedül az a harmadik kötött össze, aki fentről jött és csodás módon köszöntött e földi életbe! A mi életútunkat az a várva-várt égi ajándék forrasztotta egybe,

aki után a nemzetek epednek és kit az egek felhőiből várnak ! És ő már itt van, mi már bírjuk, velünk van!... Mária, életvándor? Az én sorsom megosztója, az én vándorsorsom részese ő is s mégis milyen nagyon boldog, milyen nagyon messze van tőlem ! Felemelte őt az, aki az egyetlen életcél, egyetlen élettartalom : a Messiás! József, szintén életvándor, s mégis mily gazdagnak, mily boldognak érzi magát, hogy szerepet kapott amellet, aki az élet osztogatója és megszépítője ! Drága életvándorok, Mária és József, mi csak úgy csatlakoztunk hozzátok, hogy egy darabig menjünk együtt, aztán az élet útjai elválnak, ti jobbra, mi balra menjünk!... De egyszerre valami olyan melegség fogja el lelkünket közeletekben, hogy egészen elvarázsol bennünket ! Engedjétek meg, hogy veletek maradjunk, engedjétek meg, hogy egészen, végleg hozzátok csatlakozhassunk s legyünk mi is olyan sugárzó, céltudatos, boldog életvándorok, mint ti vagytok !...

Ha velünk jöttök, csodás dolgoknak lesztek tanúi!

3. Isten csodáit fogjátok még ma szemlélni ! Ha a mi vándorútunkat osztjátok meg, akkor nektek is megnyílik az ég ! Ti is megtaláljátok azt, akit most még nem láthattok, de majd nektek is kinyilatkoztatja magát!... Milyen csodálatos belső, lelki szavak ! Mintha nem is emberi ajkak suttognák ! Mintha égi angyalok muzsikája csengne belé !... Hogyne, hiszen minden magasabb hivatásba égi dallam harsonája cseng bele ! Minden magasabb életcélba onnan felülről jó meleg fuvallat a a lélekbe ! Mária, József, drága életvándorok, tanítsatok meg minket is erre a felülről jövő hangra ! Tanítsatok meg minket is, hogy ennek a hangnak megnyissuk fülünket és szívünket !... Testvéreim, ez a hivatás szava, ez a Gondviselés hangja, mely életet irányít és megindít ! Nem céltalan vándorok vagytok az élet országútján, hanem boldog birtokosai annak a szent küldetésnek, mely felülről intézi sorsotokat és irányítja lépteiteket ! Erre a belső szóra hallgassatok, ezt kövessétek !

*Mi az a cél, melyért ti ezt
az országotat rójátok?*

4. Mi von titeket oda, a nagy király városába? Világi hatalom és parancs? Nem, nem! Isteni akarat, mely bennünket vezet! Isteni akarat, mely nemsokára a földre hozza Őt magát! S minek hívják őt, akit ti vártok? Neve Felkent és Hatalmas. Neve Emmanuel, mert valóban vele és benne velünk az Isten! . . . Ti Istennek élő, Istennek szentelt drága életvándorok, most már soha többé el nem válunk tőletek! Most már, ha elfogadtok, mi is hozzátok csatlakozunk és veletek együtt ennek a Felkentnek, ennek a Hatalmasnak, ennek az Emmanuelnek szenteljük életünket! Kit szolgáljon a szegény életvándor? Úgy-e, jó a Felkentnek, a Hatalmasnak, az Emmanuelnek szolgálni? . . . Úgy-e boldogság annak szolgálni, aki bennünket is gazdagon meg tud fizetni szeretetével és kincseivel! Jó nekünk az ő ügyét képviselni! Az ő szolgálata, úgy érezzük, hogy bennünket is felemel és olyan lelkiekké, olyan sugárzókká, olyan boldogokká tesz, mint amilyenek ti vagytok! . . . Drága életvándorok, Mária és József, két királyi lélek! Ezentúl veletek rójuk tovább az élet vándorútját oda, ahová ti is törekedtek, azért, akiért ti is siettek Júda kies városába. Ott, ha majd mi is megláthatjuk őt, mi is szót válthatunk vele, akkor neki szenteljük magunkat egészen, s belőlünk, céltalan, ürestarisznyájú életvándorokból is lehet még a Felkentnek, a Hatalmasnak, az Emmanuelnek bizalmas, hűséges szolgálja!

Szálláskérők.

Az élet nagy betlehemjárói, Szűz Mária és Szent József elérkeztek a királyi városba és meghatódottan nézik annak falait, házait. Dávid városa, a nagy király származási helye. De a késő unokáknak nem jut már hely benne. «Nem kaptak helyet a szálláson.» (Lk. 2, 7.) Elnehezedik Szent József járása, összeszorul szíve. Hiszen Mária boldog anyaságának perce közeledik! S nincs, aki befogadja őket, nincs, aki szállást adna

nekik! Hány helyen kopogtatnak, de nem fogadják be őket. Elzárt ajtók, kemény szívek szimboluma . . .

*Minden szent hivatás a szállástkérő
Jézus bebocsátása.*

1. A Szent Szűz boldogságát mennyire zavarhatta a bizonytalanság, hogy nem akarják őt s azt az egyetlen, drága, isteni küldöttet befogadni, akinek nemsokára életet fog adni. Milyen sok szent hivatásnál közvetítő Szűz Mária, aki hozza az isteni Kisded szeretetét, jószágát, boldogságát és nem akarják őt befogadni. Mária keze által maga Jézus kopogtat, vagy előreküldi Szent Józsefet, az Egyház védőjét, megszemélyesítőjét, hogy nyissuk meg neki szívünket! A szent hivatások története ez! Az égi küldött, az égi Szerelmes jön és kéri a Szűzanya vagy az Egyház közvetítésével a bebocsátást! . . . Nagy és szent dolog, mikor Isten magának akar fenn tartani, lefoglalni szíveket, hogy megossa velük minden szeretetét és boldogságát! . . . Vajjon nem zárjuk-e be neki mi is szívünk ajtaját? . . .

Nálam is kopogtatnak?

2. Engem is kiválasztott? Hozzám is eljön Szent József nevében az Egyház, Mária keze által, közvetítésével az isteni Kisded? Az én szívemet is le akarja foglalni? . . . Tőlem is azt kéri, hogy megnyissam neki egészen lelkemet, szívemet, szeretetemet? . . . Igen . . . Úgy érzem, hogy nagyon nyugtalan és boldogtalan voltam, míg más idegeneknek nyitottam meg lelkemet! Nagyon boldogtalan voltam, míg a világ zűrzavarát, piaci népét engedtem be szívembe! Mennyire elnehezült szívem, hogy teremtményekhez kötöttem boldogságomat! Mennyivel többet ígér az a szálláskereső, aki az égből jön, de elrejtí isteni fenségét és szeretetének végtelen melegét! Kisded szívének dobogása, kicsiny gyermek mosolygása alatt nagy Isten rejtőzik, hogy megnyerje magának szívemet! Kopogtatnak a szálláskeresők, az isteni Szeretetnek melegét és boldogságát akarják elszállásolni énnálam! . . .

Megnyitom szívem ajtaját!

3. Szent József, édes Szüzanyám, most, hogy megismertelek benneteket a szálláskérők sorában, most döbbenek rá, hogy mily nagy kegyelmet hoztok nekem! Most, hogy hivatásom nagy kegyelmére, kiválasztottságára ismerek, örömmel és boldogan nyitom meg szívem kapuit nektek, akik hivatásomat közvetítitek! Igen, Jézust akarjátok elhozni nekem! Jézust akarjátok szívembe elszállásolni! Igen, Jézus maga küldött titeket, hogy engem előkészítsetek szent hivatásomra: Jézusnak szállást adni szívemben-lelkemben, úgyhogy ezentúl egészen nálam lakjék és én egészen az övé legyek!... Boldog szent hivatás, mely az isteni szeretetnek lángjából gyulladt, mely az isteni Szeretet befogadásában, Jézus örök elszállásolásában áll!...

Boldogok azok, akik befogadják őt!

4. Boldogok, akik el nem zárják szívüket Jézusnak, mikor szállást kér oda és egészen magának akarja lefoglalni azt! Boldog kiválasztottság, mely egészen Isten szerelmének és szolgálatának szenteli életét! Boldog találkozás, boldog együttélés az isteni Vendéggel, aki mindig velünk, mindig nálunk akar lakóhelyet venni és soha nem akarja szívünket elhagyni! Nekem mily boldogság jutott, hogy én is befogadtam, hogy megnyitottam neki szívemet-lelkemet! Boldog vagyok, mert majd eljön az idő, mikor az életvándorlás végére érünk és nekünk is kopogtatni kell szállásért és bebocsátásért ott fenn, az örökkévalóság kapuján! Akkor majd, mikor én is szálláskereső leszek, akkor fog ő maga dicsőségének és hatalmának, a maga isteni szerelmének fényében és szépségében megjelenni a kapuban: Boldogok vagytok, akik szívetekbe fogadtatok engem és egyedül az én szerelmemnek és szolgálatomnak szenteltétek életeteket! Jöjjetek most Atyám áldottai! Bevezetlek titeket Atyám házába, Atyám örökébe!...

Út, igazság, élet.

Akit az Úr választott ki magának és készségesen szenteli neki életét, valóban elmondhatja: *ad te de luce vigilo!* Virrasztok az Úrral és hozzá emelem fel első gondolatomat, vágyamat, szívemnek szeretetét. Ez a szent érzelem az Úrhoz visz minden nap reggelén s ő az, akit először üdvözlök, mikor elem áll és minden napnak ezt a programot adja: *«Én vagyok az út, az igazság és az élet!»* (Ján. 14, 6.) Járj az én utamon, töltekezz az én igazságommal, éld az én életemet!

«Én vagyok az út!»

1. Az életnek sokféle útjai vannak — az egyik kényelmes, a másik fáradságos —, az egyik hiú örömmel és vígsággal van tele, a másik csupa szenvedéssel, gyötrellemmel. Hol az igazi út, melyen biztosan haladhatni az életcél felé? Krisztus mutatja meg azt nekünk: *Én vagyok az út!* Engem kövessetek! Én azért szálltam le az égből, hogy életemmel mutassam meg, mely úton haladjatok! . . . Krisztus nem kényelmes úton haladt, az ő életének útjai göröngyösek, tövisesek, kereszttel teljesek voltak. De ne ijedjünk meg ezektől! Mi hozzá csatlakoztunk, nekünk őt kell követnünk! Nekünk ismernünk kell ezt az utat és biztosan haladnunk rajta. A világ ugyan más úton halad, a boldogság útját keresi, de nem találja, s ahol megtalálhatná, ott nem keresi. *«Én vagyok az út!»* . . . Krisztus szava elhangzott, továbbítsuk, kiáltsuk oda a világnak: téves úton jártok, térjete Krisztus útjára! . . . Haladjunk legalább mi a helyes úton, mely bár tövises és göröngyös, de ha mi biztos léptekkel haladunk rajta, testvéreink is követni fognak, míglen elérünk ez úton az igazi békéhez és boldogsághoz!

«Én vagyok az igazság!»

2. Az ember folyton az igazság után vágyódik. Sokan keresték és ma is sokan kutatják az igazságot s a hosszú, fáradságos út végén sem találják meg. Hányan vannak ma is szent ágostoni lelkek, akik vele együtt vágnak

az igazság után s háborgó lelkük mindig csak azt keresi. Boldogok azok, akik vele együtt megtalálják azt Krisztusban! . . . Boldogok, akik megértik Krisztus szavát, s nála keresik az igazságot, mert az igazság csakis nála található meg. A világ nem akarja megérteni Krisztus szavát, igazságait hazugságnak bélyegzi, s viszont sok hazugságot igazság gyanánt hirdet. Így akarja elcsitítani lelkét, így akarja megnyugtatóni lelkiismeretét, hogy szabadabban élhessen. Sokan félnek a krisztusi igazságok következtetéseit levonni s szenvedélyeiktől elszakadni! . . . Egyedül Krisztus igazságai nyugtatják meg a beteg, fájdó lelket. Ha epedünk az igazság után, akkor felül kell emelkednünk minden emberi szenvedély és vágy világn s akkor az igazság elfogadása nem okoz akadályt!

«Én vagyok az élet!»

3. Sokan bolyonganak e világon cél nélkül. Elfelejtik, hogy mi a rendeltetésünk, hivatásunk. Nem a földön kell boldognak lennünk. Az élet ajándéka nem önös célokat szolgál. Isten magáért teremtett, s azért hívott meg, hogy egészen neki szenteljük életünket. Minden léleknek ez a nagy életcélja: Krisztusba öltözködni s vele oly bensően egyesülni, hogy elmondhassuk: «Élek pedig már nem én, hanem Krisztus él bennem!» (Gal. 2, 20.) Igen, Krisztus az élet s ezt az életet kapjuk akkor, mikor neki adjuk magunkat, mikor neki szenteljük szívünket! Az ő élete legyen a mi életünk formája és tartalma, ez valósuljon meg bennünk egészen! Így valósítom meg életemben a szentek programját: coram Deo ambulare. Nemcsak úgy, hogy Isten jelenlétének tudatában éltek, hanem vele egyesülve, egészen Istenben, egészen Istentől! Az igazán Istennek kedves és neki szentelt élet ez a teljesen vele egyesült élet, amikor Krisztus, az élet maga él bennem és én élek őbenne, vele, általa, érte!

Napi életprogrammom.

4. Mindennap ezt a programot tűzöm magam elé: Rálépni már a napnak hajnalán az *«út»*-ra, megtalálni és megvalósítani életemben az *«igazságot»* és nemcsak ismeretemet gazdagítani vele, hanem *életté* változtatni, megélni! Így leszek egészen Istennek szentelt lélek, aki mindennap így imádkozom az Úrhoz: Minden lélek téged kövessen, minden lélek téged szeressen! Igen, én is a te utaidat járom, én is a te igazságot hiszem, én is a te életedet élem. Nekem is ez legyen tehát mindennapi programmom: haladni veled, ismerni téged, élni a te életedet, Uram, Jézusom, én mindenem!

Mindig előre!

Minden lélekmegindulásnál az isteni Mester előre irányítja a tekintetünket: mindig előre! Sok visszaesés, sok visszacsúszás kedvetleníti el kezdetben az ember lelkét, sokszor visszavonz a világ és a megszokott élvezet, szeretet, környezet, melyet a szent hivatás sugallatára kellett elhagynunk és áldozatul hoznunk. Ilyenkor Jézus szava önt erőt a csüggedőbe: «Senki, aki kezét az ekére tevén hátratekint, nem alkalmas az Isten országára». (Luk. 9, 62.)

Ki az, aki «hátratekint»?

1. Aki kezdi sajnálni mindazt, amit szent hivatása áldozatul kíván. Nincs magasztos hivatás, nincs kiválasztottság áldozatok nélkül. Krisztus követése áldozatot kíván, Krisztus meghívása lemondáshoz van kötve, Krisztus szerelme a legnagyobb odaadást sürgeti. Aki lemond ugyan, de azután sokszor sajog a szíve és szívésen vissza-visszagondol mindarra, amit elhagyott, aki nem tudja feledni, hogy mily áldozatok árán jutott el hivatásának magaslatára, máris csúszik visszafelé! Pedig mily gyakran sajog a szívünk, különösen megtérésünk, Krisztushoz való csatlakozásunk kezdetén! Hányszor ébred bennünk az érzékiség perzselő tüze és ha nem is egyezünk bele, mégis ott izzik

a parázs a hamu alatt! Sokszor csak egy kis vigyázatlanság, sokszor csak egy találkozás, egyetlen tekintet vagy kézfogás is elég ahhoz, hogy újra lángralobbanjon és teljes erővel fellángoljon! Ilyenkor kis szikra nagy tüzet gyújt! . . . Ilyenkor persze a lélek sóhajtozik és csodát vár. Azt hiszi, hogy az Úr Jézusnak mindjárt rendkívüli módon, csodás látomással, vagy közreműködésünk nélkül is meg kell őt segítenie és szinte erőszakkal kiragadnia abból a helyzetből, abból a kísértésből, veszedelemből, melybe önhibája sodorta. Pedig az Úr Jézus előre megmondotta, hogyha hátranézünk, nem vagyunk alkalmasak az ő országára, kegyelmére, kiválasztottságára! . . .

Mindig előre tekintsünk!

2. Minden megtérésnél, minden kiválasztottságnál szakítás történik a multtal. Nemcsak el kell hagyni azt, ami eddig szívünket, életünket betöltötte, hanem még emlékét is ki kell törölni lelkünkől. Úgy kell tenni, mint újévkor szoktak az emberek. Szilveszter-estén elszámolnak a mult évvel és felszámolnak minden emlékével s ha beköszöntött az újév, már csak előre néznek és előre gondolnak! Lelki életünkben, Krisztus követésében is új év, új élet kezdődik, mikor szent hivatásunk szellemében megindulunk. Csak előre tekintsünk, csak előre szegezzük tekintetünket, hogy meglássuk, mit kíván tőlünk az Úr. A megindulás kegyelme előrelendít és új világ, új szépségek, új élmények felé segít! Aki ezekre gondol, megszabadul a régiek lidércnyomásától, a visszaesés veszedelmétől! Mindig előre, mindig Krisztus nyomában, mindig új magaslatok és szépségek felé! Ez legyen szent hivatásom, lelki életem alapelve! . . .

Nagylelkűség, ez szenthivatásom pszichológiája!

3. A kicsinyes lelkek nem tudnak elszakadni a maguk nyárspolgári, szűk világától. Aki Krisztus követésére, Krisztus szeretetére kapott meghívást, új lelkületet alakít magában, melynek fővonása a nagylelkű

előretörekvés. Krisztus szerelme és kiválasztottságom nagysága oly magasra emel, hogy lelkem felemelkedik a kicsinyességek fölé és mindig ezt érzi ösztönszerűen: *Ad majora natus sum!* A nagylelkűség nem torpan meg a nehézségek és akadályok előtt, nem kedvetlenedik el, ha gáncsolják vagy leszólják. Szent hivatásának, szerelmének ócsárlása lelkében még nagyobb szeretetet ébreszt az Úr iránt. Nem félemlíti meg a múlt bűne és gyengesége, hiszen az, aki magának kiválasztotta, hatalmasabb minden hatalmasságnál, s megtisztítja őt minden tisztátalanságtól, megerősíti minden gyengeségében, felemeli minden csetlésében-botlásában! Az, aki öröktől fogva magának akarta fenntartani szívemet, nagyra teremtett, nagyra hívott és szereti a nagylelkű adakozót, aki nagylelkűen adja magát át neki és soha nem fél a nagy áldozatoktól. S ezt a nagyratörést, ezt a nagylelkűséget oly szépen tudja összhangba hozni az alázatossággal, mely azt sugallja, hogy ne bízzék önmagában, hanem nagylelkűen hagyatkozzék egészen Istenre, szerelmére! A nagylelkű és nagyratörő lelkek egészen Istenben bíznak és reá támaszkodva mernek merészen felfelé törni, nagy dolgokra, mindig előre, mindig magasabbra! . . .

*Te nevelj engem nagylelkűségre,
isteni Mesterem!*

4. Oly nagy dolog téged követni, oly nagy vállalkozás a te hívó szavad után menni, hogy nem is merek magamra tekinteni! Csak téged látlak és csak téged akarlak követni! Te nevelj meg magadnak, hogy tudjak a te lelked szárnyalásával magasba emelkedni! Nem lehetek földön kúsó lélek, mikor te sasszárnyakkal repülsz fel az isteni magaslatok felé! Adj nekem is sasszárnyakat, hogy tudjak mindig veled repülni! Ez legyen életirányom, veled szárnyalni, mindig magasba törni! . . . Lelki életemben ezt a programot valósítom meg: előre, mindig csak előre, a magasságok felé!

«Az élet újságában járjunk!»

Krisztus azért szállt le hozzánk, hogy minden, ami régi volt, minden, ami bűnhöz fűzött, elműljék és új élet, új melegség, új boldogság fakadjon számunkra. Járjunk az élet újságában! — «In novitate vitae ambulemus!» (Róm. 6, 4.) Felkeresem az Urat ott szegényes jászolában s a pásztorokkal, bölcsekkel, Istent-kereső és istenszomjas lelkekkel együtt kérek tőle új szellemet, új lelket, új életet!

«*Serviamus in novitate spiritus.*»

(Róm. 7, 6.)

1. *Új szelomben*, új lelkeletben akarom ezentúl szolgálni az Urat! A régi szellem a félelem, a bűntudat alacsonyrendűség szelleme volt. A régi szelomben az ember nem mert Istenre feltekinteni, hiszen a harag gyermeke volt! Eljátszotta jussát és az Atya szeretetét! A régi szellemet lesujtotta a bűnös felelősség, de nem emelte fel bátorsága! Bűntudatának nehéz súlya alatt nyögött! . . . Sokszor engem is elfog a szent félelem! Sokszor nekem is a lelkemre nehezedik a régi szellem, mely egészen lesujt és nem merem tekintetemet felemelni a haragvó, bűneim miatt neheztelő Istenhez! Pedig ő lehajolt hozzám is! . . . Akarod tudni, hogy miért jött az Isten Fia olyan kicsiny gyermek képében, miért alázta meg magát annyira, mint kised? Azért, hogy ne félj tőle, hogy legyen bátorságod közelíteni hozzá és reá mosolyogni úgy, mint ahogyan mindenki rámosolyodik a kicsiny, bájos gyermekre! «*Serviamus ei in novitate spiritus!* . . .» Szolgáljunk Jézusnak szent hivatásunk szellemében, mosollyal arcunkon és mosolyogjon belé a lelkünk, a szívünk, az életünk! . . .

«*Reformamini in novitate sensus vestri!*»

(Róm. 12, 2.)

2. Szent hivatásunk *egész felfogásunknak és érzelmünknek megújítását* kívánja. Most, amikor új évet, új életet kezdünk, újuljunk meg abban a szent felfogás-

ban, érzelemben és lelkeségben, melyet a reánk mosolygó kis Jézus hozott nekünk. Tőle kérjük és belőle merítsük ezt az új gondolkodást, ezt a fenkölt felfogást, mely Isten gondolatai szerint alakít minket is! Hiszen Jézus Isten gondolatát hozta magával és első-sorban bennünket akar Isten gondolata és terve szerint átalakítani. Szent hivatásunk annyira közel von hozzá, hogy egészen Isten gondolatai szerint kell átalakulnunk. Igaz, hogy Isten gondolatai nem a világ gondolata, Isten tervei, nem a világ terve, céljai nem lelkesítik a világ fiait! De engem Isten hívott magához, engem a kis Jézus vonzott magához, s az én kiválasztottságom lényege éppen ez lett, hogy ezentúl Isten gondolatai legyenek az én gondolataim, Isten tervei legyenek az én céljaim! Értelmünk, felfogásunk és lelki világunk legyen egészen Istené! Isten lelke, szelleme lelkesítsen és tegyen engem is egészen lelkivé, szellemivé, megújulttá!...

«In novitate vitae ambulemus!»

(Róm. 6, 4.)

3. Szent hivatásom egészen új életet sürget! Új utakra, új életösvényekre vezet engem a kis Jézus, aki kinyúl kicsiny jászolából és megfogja kezemet, hogy ezentúl ő vezessen! A kisgyermek mosolya, derűs lelke a legkeményebb férfiszíveket is meglágyítja. Nincs, aki kérésének, vágyának, mosolyának ellenálljon. Játszi könnyedséggel ragadja magával az embereket és viszi a maga kis akarata útján. Az Úr is ilyen kisgyermek képében simogatta meg lelkemet, amikor a szent hivatásban magához vonzott. Egyszerre csak vitt magával és annyira megragadta lelkem vágyait, hogy nem tudok neki ellenállni! Mikor a lemondások és áldozatok aszketikus komorsága ijesztget, akkor ő reám mosolyog és ettől a mosolytól egyszeribe kiderül minden s az áldozat, a lemondás is csupa verőfény és mosoly, csupa öröm és belső boldogság! Ez az a «novitas vitae:» mosolyogva, derült lélekkel élni hivatásom, Krisztus-követésem életét!

Jöjj Uram Jézus és újítsd meg az én lelkemet!

4. Jöjj, én téged várlak, neked élek és téged követlek! Jöjj Uram, én úgy érzem lelkemben, hogy mosolyodra kitavaszkodott egészen! Mennyi napfényt és meleget, mennyi derűs örömet fakasztott lelkemben a te hívó szavad! . . . Ebben az új szellemben, új lelkületben, lelki világban akarok élni! Ennek boldogságait ismertem meg a te arcodnak derűjében, kedves mosolyában! Jöjj és add, hogy a felém nyújtott kezedet én soha el ne engedjem, szívednek ezt a meleg szeretetét szívemben soha ki ne oltsam, mosolyod visszhangját lelkemben soha meg ne bontsam! Jöjj Uram Jézus és adj nekem új életet, újítsd meg lelkemet egészen Isten gondolata, lelkülete, szelleme, akarata és szeretete szerint! Ez legyen szent hivatásom újévi megindulása! . . .

Betlehemi tüzes csillag.

Betlehem fölött csillag jelent meg, melynek fénye világított és vezette a bölcseket, a Krisztus-keresőket a jászolhoz, hol megtalálták őt! Ennek a betlehemi csillagnak azonban nemcsak fénye, hanem tüze is volt. Hiszen nagy tűz gyulladt ki az Úr földreszállásakor! Tűz, mely melegített és szíveket, lelkeket vonzott! Valóban itt tüzet fogott mindenkinek a szíve a kis Jézus Szívének tüzetől. Hiszen ő mondotta: «Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok, ha nem, hogy fölgyuladjon?» (Luk. 12, 49.)

Isteni tüzes ajándék.

1. Az elhagyatott betlehemi istállóban, ott a szegényes jászolban még csak kis parázs, piciny szikra, mely keblébe van zárva. De máris melegít, máris világít. Felmelegíti a Szent Szűznek, Szent Józsefnek szívét, világít pásztoroknak és királyoknak. Mindenki érzi, hogy parányi kis Szíve az isteni tűznek melegével hevít. S amint növekedik a kised, a tűz is, melyet magával hozott az égből, folyton jobban hevít és gyullaszt. Minden szava, minden tanítása nyomán kigyulladnak azok

a meleg, izzó szikrák, melyek az ő isteni Szívének kohójából pattannak ki. A szeretetnek igazi, bensőséges, meleg tüzét Jézus hozta nekünk az égből! . . . Mily fenséges isteni ajándék!

Láng és kereszt.

2. A szeretet tüze Jézus Szívében is a keresztet virágozta ki. Mert minden szeretet nyomában a szenvedésnek, az önfeláldozásnak tüze éled. Jézus földi missziója tehát, hogy nemcsak a szeretetnek tüzét, hanem a szenvedésnek keresztjét is magával hozza. Akarja, hogy a szenvedés kohója is égjen és megtisztítson bennünket. E kettős tűznek lángja egybefonódik már ott a betlehemi bölcsőben, majd a keresztfán, mikor halálra sebzett isteni Szívéből kiszivárog a piros vér. S e vér mintha lángtengerré nőne! Mindenütt gyullaszt, lángra lobbant minden szívet.

Nem futok előre.

3. Nem futok, nem menekülök el ezen lángtenger előtt! Hisz Jézus azt akarja, hogy az égjen. Necsak az ő szívében, hanem a miénkben is. Akarja, hogy bennünket is lángra lobbantson az ő szeretetének tüze, hogy bennünket is tisztítson a szenvedésnek lángja. Csak az isteni akaratot teljesítjük, ha mi is élesztjük az isteni szeretet tüzét, ha lelkesedünk és lelkesítünk, ha folyton élesztgetjük a lelkesedésnek azt a tüzét, mely áldozatra készítet. Magam sem félek az áldozatok tüzeitől! Tudom, hogy igazán szeretni nem lehet, ha nem szenvedek. Kell, hogy az én életemben is a kettő összefonódjék. Ó csak égjen, hevítsen a te tüzed, Uram Jézus! . . . Hevítse lelket és készítse a legnagyobb áldozatra! . . .

A legnagyobb ajándék.

4. A tűz a legnagyobb ajándék e világon. A sötétben világít, a hidegben melegít, a nemes fémet a salaktól megtisztítja. Maga az élet tagjaimban is folytonos tűz, folytonos égés. Kell tehát, hogy a lélek életében is égjen; kell, hogy a lélek magányának szentélyében is lángolón lobogjon! A szeretet tüze tud csak a szívtelen-

ség sötét éjében világítani. Csak ennek melegénél tud dermedt szívünk felmelegedni. Csak a szenvedés tüze tudja minden földi salaktól megtisztítani. Uram, bocsásd csak az én szívembe is a te szeretetednek tüzt, hogy felmelegedjen és a helyes utat el ne tévesszem! S ha a szenvedés tüzt bocsátod reám, add, hogy lelkem minden földies salaktól megtisztuljon. Csak gyulladj ki isteni tűz! Égjen bennem is és eméssz fel egészen!

A bölcsesség bölcsesége.

Kelet a bölcsesség hazája, ott éltek már régesrég azok a nagy tudású bölcsek, kiknek tudományát napkelettől napnyugtáig csodálták. Ott éltek a nagy tanítók, akik népüket erkölcsileg és lelkileg nemesíteni, felemelni akarták és az emberi lélek magasbatorrésének kétség-telenül a legnagyobb képviselői voltak. S íme, most azt olvassuk a Szentírás lapjain: «Bölcsek jövének napkeletről Jeruzsálembe». (Mt. 2, 1.)

A napkeleti bölcsek hódolata Krisztusnak.

1. A tudomány a legnagyobb emberi kincs, értelmünknek legmagasabb felemelkedése. Büszkesége az emberi nemnek, mert ezzel tud felemelkedni minden teremtetett lény fölé, sőt el tud jutni vele egészen Istenig. Ezt a nagy emberi tudást, ezt a dicsőséges törekvést képviselte Kelet, s mikor a napkeleti bölcsek megjelentek Jeruzsálemben, mindenki tisztában volt vele, hogy e bölcsek nem hiába indultak el hazájukból Nyugatra, hogy keressék a világ Felkentjét! Az ujság és hír iránt annyira fogékony keleti nép nagy láza mennyire érthető, hiszen minden időkben becsülték a bölcseket és ösztönszerűen meghódoltak a tudomány és bölcsesség felsőbbrendűsége előtt! Heródes és Jeruzsálem népe is! És minél jobban meghódol neki, annál jobban meglepi: itt volna már ő, a Felkent, a Messiás, a zsidók Királya?... Igen, itt van! Itt keresik őt a napkeleti bölcsek, hogy hódoljanak Krisztusnak! A tudás akar hódolni minden tudás forrásának, Istennek!

«Eljöttünk imádni őt!»

(Mt. 2, 2.)

2. Nem szégyenlik nyíltan megvallani: igen, mi Kelet bölcsei, az emberi tudás képviselői, nem szégyeljük! Eljöttünk, hogy imádjuk őt! Eljöttünk, hogy az ész és tudomány is meghódoljon annak, aki mindenkinek Ura és Istene! Milyen gőgös a tudás, mely nem akar meghódolni Istennek és azt hiszi, hogy akkor emelkedik nagyra és akkor lesz még nagyobb tekintélye, ha nem alázza meg magát Isten előtt és nem fogad el más tekintélyt maga felett! A mai racionalista kor még nem emelkedett olyan magasra, mint a Kelet bölcsesége ezelőtt kétezer évvel, amely már akkor is világosan megértette Istennek felsőbbrendűségét, amikor erre kinyilatkoztatást még nem kapott! Nem válik szégyenére a tudásnak és bölcseségnek, ha meghódol Isten előtt! Nem alacsonyítja le magát, ha Isten felségéig fel tud emelkedni! Itt is valóban szó szerint megvalósul: «Aki magát meg alázza, felmagasztaltatik!» (Mt. 23, 12.)

«Megörülének igen nagy örömmel!»

(Mt. 2, 10.)

3. Amikor a napkeleti bölcsek meglátták a csillagot, mely Jeruzsálem felett eltűnt, de most újra feltűnt, egyszerre bátrak lettek és igen nagy öröm szállta meg szívüket. Tudták, hogy most már jó úton vannak és Isten csillaga tovább vezeti őket, míglen megtalálják őt, akit keresnek! A napkeleti bölcsek Krisztus-keresése tehát nem volt a tudomány erőltetett lépése, lelküket nem az hajtotta Krisztushoz, hogy szigorú logikával eljutottak Isten imáadásának szükségéig, hanem volt szívükben mély érzelem is, mely vonzotta őket a megszületett isteni Kisdedhez, akit azért kerestek, hogy imádják és szívük szeretetének zálogát is odavigyék! Mikor Isten jelét vették a csillag feltünésében, ezért telt meg szívük oly nagy örvendezéssel! Igen nagy öröm tölté el szívüket, mert érezték, hogy a legnagyobb kincset találják meg Jézusban! Istenhez ne csak értelmünk meggyőző

ereje kényszerítsen, hanem vigyen oda bennünket a szív törvénye is, az a meleg, benső érzés, mely csak azoknak szívében gyullad ki, akiknek kincsük az Úr ! . . .

*Hódoljon az Úrnak minden tudomány,
minden ész és kultúra!*

4. Minél inkább megáldott a Gondviselés a szellemi kultúra javaival, annál közelebb érzem magamat a napkeleti bölcssekhez ! Minél több jutott nekem a szellemi élet kincseiből és minél jobban belemélyedhetek a tudomány nagy igazságaiba, annál jobban megszerettem ezeket a Krisztust kereső és Krisztust imádó keleti tudósokat, akik képviselik ott, Jézus jászolánál a tudományt, a kultúrát és a szellemi világot ! Nagy ajándéka Istennek, hogy ezekből a javakból nekem oly sok jutott, több, mint másoknak. Nagy kegyelemnek tekintem azt is, hogy ezeknek a javaknak szolgálatába állított be a Gondviselés. De minél nagyobbra becsülöm e javakat, annál inkább érzem, hogy lekötelezettje vagyok annak az örök bölcseségnek, mely megjelent a betlehemi jászolban, szegényen és igénytelenül, hogy megtanítsa minden szellemi kultúrát szegénységre és igénytelenségre ! Igen, köztünk megjelent Uram Jézus, az örök bölcseségnek és világosságnak fénye ragyog fel lelkedből ! Hozzád jövök és szeretlek is ! Hozzád jövök és hozzád vezetem a szellemi élet vezéreit : Jöjjetek és lássátok őt, akitől minden lelki érték származik ! Jöjjetek és hódoljon az Úrnak minden tudomány, minden ész és kultúra !

Lelkiatyám.

Mikor Kelet bölcssei a szent városba érkeztek, mindenfelé tudakozódtak, hogy hol vagy, aki született, a zsidók királya? Hát honnan tudják, hogy megszületett a nagy Király, a Messiás, aki Isten fiának hivatik? Ki mondta nekik, hiszen a próféták csak a választott népnek hirdették előre jöttét ! — «Láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni őt !» (Mt. 2, 2.) Az Úr csillaga hirdeti nekik Krisztust és vezeti őket

hozzá! Ime a szent hivatásnak törvénye! Elküldi az Úr azt, aki hozzá vezessen!

Az Úr küldötte!

1. Az Úr elküldötte csillagát. Az Úr küldötte lehet egy fényes csillag napkeleten, lehet egy angyal, vagy egy választott lélek! Ez a napkeleti csillag ragyogó képe azoknak, kiket Jézus elküld messze, napkeleten vándorló bölcseknek, és napnyugaton zárándokló egyszerű lelkeknek, minden Krisztust kereső embernek. — Akit Isten nagy és magas hivatásra szánt, küld neki ilyen vezetőt, lelki atyát, aki Őt helyettesíti, aki hirdeti neki az Úr jöttét, aki megismerteti vele az Úr akaratát! Az Úr küldötte minden lelkiatya és benne a kis Jézus csillagát kell meglátnom és követnem!

Te, aki az Úr útjait járod!

2. Mikor a napkeleti bölcsek meghallgatták Heródest, elindultak tovább keresni a Megváltót. «És íme a csillag, melyet láttak vala napkeleten, előttük méne, míglen odaérkezvén, megállapodék a hely fölött, hol a gyermek vala.» (Mt. 2, 9.) Különös csillaga az Úrnak, mely nem áll, hanem mozog. Maga is halad az Úr Jézus felé. A lelkivezető, a lelkiatya nem holt útjelző, hanem maga is az Úr útjait járja! Ez minden lelki vezetés nagy titka, hogy a lelkiatya is járja az utat, melyre vezetni akarja lelki gyermekeit. Bizalmamnak és ragaszkodásomnak nemcsak az az alapja, hogy ő Isten küldötte, hanem, hogy tapasztalatai és a lelki élet útjának ismeretei nekem is gyümölcsöző kegyelmi ajándékok! Tanulékony lélekkel és készséges odaadással kell mennem az úton, melyre vezet, hiszen az én betlehem-i kis Jézusom felé halad és ott fog megállapodni, ahol ő van! Olyan készséges lélekkel követem ezen az életúton, szent hivatásom ösvényein, mint amilyen bizalommal követték a Kelet bölcsei az Úr Jézus csillagát, és tudom, hogy akkor én is eljutok Hozzá, megtalálom Őt, aki hivatásom célja és értelme!

Fogd meg a kezem!

3. A lelkiatya és lelki gyermeke között sokkal melegebb viszony van, mint a csillag és a napkeleti bölcsek között volt. Hiszen a csillagban ezek csak Isten teremtményét, Isten fényességét látták, én lelkiatyámban Isten választottját tisztelhetem, aki maga is ugyanazt a szent hivatást kapta, mint amelyet én! Ez a lelki kapcsolat abban áll, hogy ő megfogja kezem és úgy vezet! Van valami lelki kézmegfogás minden *Mentornak* küldetésében. Valami nagy lélekközösség, mely a kegyelem kiáradása, de csakis hivatott lelkekben! Csakis ott van szükség erre a lelki kapcsolatra, hol hivatások találkoznak, hol Krisztust kereső és vele legbensőbb életközösségre hivatott lelkek életútja keresztezi egymást. A lelkiatya az Úr küldötte, akinek Jézus a maga üzenetét, a maga akaratát és tekintélyét adja és akit azzal a lelki odahajlással fogadok, amilyent Isten maga kíván tőlem! Igen, bizalommal nyitom meg előtte lelkemet és kérem őt, hogy legyen hatalma felettem annak nevében, aki küldötte őt nekem!

„Legyetek követőim, mint én is Krisztusé!”

(Kor. I. 11, 1.)

4. A népek nagy apostola, lelkiatya, Szent Pál lelke tüzesedik ki napkeleti csillaggá, mikor azt mondja lelki gyermekeinek, hogy kövessék! Krisztus követése a lelkiélet útja, mely az Úr Jézushoz vezet. Lelkiatyám hozzá irányít, nekem csak menni kell ő utána. Én is azt mondom lelkiatyámnak: Atyám, te vagy nekem az Úr küldötte, lelkemnek vezére! Az Úr küldötte vagy, te, aki az Úr útjait járod és aki őt osztályrészül kaptad hivatásod kegyelme ajándékában, fogd meg kezem, légy vezérem! Én bizalommal nyujtom feléd kezem és engedelmes lélekkel követlek! Tudom, hogy előttem mégy és nekem csak lépteidet kell követnem! Mindaddig, míglen oda nem érünk, ahol ő van! . . .

Ha eltűnik a csillag?!...

Lelki életemben, szent hivatásom életútján, úgy érzem, hogy a napkeleti bölcsekkel vezet utam. Megyek velük és remélem, hogy én is megtalálom velük együtt az életem célját, az édes Jézust! Haladok én is a csillag jelzése után, amerre lelki életem vezetője, irányítója indít! De ha nincsen csillag?! Ha nem tudok lelkiatyámhoz futni és nem találok őt? Mi lesz velem?

Eltűnt Isten csillaga!

1. A napkeleti bölcsek, akik boldogan ismerték fel az Úr csillagát napkeleten és biztonsággal haladtak nyomában, milyen zavarba eshettek, mikor az végül is Jeruzsálem közelében eltűnt és egyszerre nem tudták, hogy merre vegyék útjukat. Addig, míg előttük ment, milyen gondtalanul haladtak, nem kellett azzal törődniük, hogy útagazásoknál melyik lehet a jobbik, melyik a biztonságosabb! Milyen biztonságérzést adott nekik, hogy Isten maga vezeti, irányítja őket csillaga által. S most egyszerre elvonta azt tőlük! Most egyszerre maguk maradtak. Mitévők legyenek?! Bemennek a városba, kérdezősködni kezdenek. A megzavarodott Heródes ijedtségében összegyűjti mind a papi fejedelmeket és a nép írástudóit, hogy megtudja tőlük, hol kell a Felkentnek, az ígért Messiásnak születnie. Azok előveszik az Írás fóliánsait és abból olvassák a megrettent fejedelemnek és a napkeleti bölcseknek a prófétai jóvendölést. Az Írásból igazítják el őket!... Milyen megkapó képe a lelkiéletnek! Ha Isten megvonná tőlünk a lelki vezért, a lelkiatya segítségét, ott van az Írás, az eligazít minket!

«Irva vagyon!»

2. Az Írás szava helyettesíti a lelkiéletben a lelkiatya irányítását! A lelkiéletnek minden nehézségében, minden zavarában, minden útvesztőjében eligazít bennünket is az Írás! Igen, a lelki olvasmány jelentősége ugyanaz betlehemjárásom útján, mint a csillagé! Lelki

irányítást, útjelzést, a szükséges tudnivalókat mondja meg azokban Isten nekem is! Ezért nem nélkülözhetem, mint ahogyan a lelkiatyát sem! Akármilyen nehéz körülmények közé kerüljek is, akármilyen magamra hagyott legyek is, «írva vagyok», a szent könyvekbe, a lelkiélet irodalmába le van fektetve minden tudnivaló, minden eligazítás, minden lelki orientáció! Beleállítom tehát a lelkiolvasmányt is életem mindennapi programjába, s ha nem is sokat, de naponta előveszem azt és azt mondom, mikor kinyitom: Most te szólj az én lelkemhez e sorokban, e lapokon Uram, édes Jézusom! Te sugallj, te add meg nekem azt a szükséges gondolatot, világosságot, melyre éppen jelenleg lelkiéletem útján rászorulok! Mindennap, ha nem is sokat, de rendszeresen konzultálok ezeket a lelki könyveket! Ezeknek a lelki segítségét, irányítását nem nélkülözhetem, különösen akkor, mikor eltűnnek körülöttem is az Úr csillagai, s nincs, aki vezessen!

Kihez folyamodjam?

3. Milyen könyveket vegyek elő? Elsősorban az *Írás* főlíániáit! A Szentírásban maga Isten adja az irányítást, maga Isten irányít, mert maga Isten beszél! Legyen elsősorban a Szentírás lelki olvasmányom naponta. Isten szavát mindig a legnagyobb áhítattal veszem és kérdezem meg lelkiéletem minden igényének kielégítésében. Ugyancsak ilyen irányítást keresek a szentatyák műveiben is. Ezeket, ha nem is naponta, de időről-időre beillesztem lelkiolvasmányaim programjába. Annyi lelki kincs és érték tárul fel írásaikban, hogy amit más könyvekben csak lapokon találok meg, itt minden sorban fellelek! Nem kell bennük sokat bányásznom, mert csupa kibányászott kincs és érték. De a szentek élete is ilyen irányítást, lelki vezetést ad, azt is időszakonként lapozgatom s miközben elmerülök életük csodálatában, észrevétlenül lelkükkel töltekezem, s ők maguk fognak segíteni, ihletni Jézushoz vezető életutamon. Sőt minden lelkiélettről szóló könyvet ezzel a lelkiürettel olvasgatok és használok. Különösen azokat,

melyek hivatásom útjait, vagy egyes nehézségeit tárgyalják. Ezek legyenek a legjobb barátaim, ezek fognak mindig segíteni, mikor lelki vezetésre, irányításra szorulok.

«Nulla dies sine linea!»

4. A nagy pogány bölcs-fejedelem e jelszavát alkalmazom magam is, mikor a lelkiolvasmányoknak lelki-életembe való beállításáról elmélkedem. Ne múltjék el egyetlen nap se, hogy legalább egy vonásnyit ne dolgoznék lelkemen, hogy legalább egy keveset ne merítenék a lelki olvasmányból! Nem a sok lelkiolvasmány, melyet egyszerre felhabzsol a lélek, hanem a kevéske, de mindennap következetesen elvégzett lelkiolvasmány válik a léleknek igazán javára. Ha sok igazítást, tanácsot adnak, akkor a sok között azt se tudjuk, hogy melyikbe kapjunk, hanem ha naponta egy keveset, akkor azt a lélek mindjobban magába tudja szívni és lelkébe olvasztani. Így teszem lelkiolvasmányaimat hasznossá magamnak és minden nehézséget elhárítok, mely ebben megakadályozhatna! Úgy teszek, mint a napkeleti bölcsek, mikor eltűnt a csillag, nem jöttek zavarba, kerestek maguknak és találtak eligazítást az Írás szavaiban!

Aktív lelkek életstílusa.

A közvélemény nem sok jót tételez fel a bölcsekről. Úgy képzei őket, mint a magukba záruló szobatudósokat, akik emberiszonyban szenvednek és semmi aktív erő nincs bennük. Hagyják magukat sodortatni az élettől, csakhogy renyhén adhassák magukat a szemlélődésnek, bölcsekedésnek. Vajjon a napkeleti bölcseknek is ez az életstílusa? ... És az enyém? ...

Napkelet bölcsei aktív lelkek.

1. Szeretik az elmélyülést, szívesen elmélkednek, szemlélődnek, de nem tartják, hogy a gondolat a tett halála. Számukra a gondolat az élet mozgatója, rúgója. Szeretnek elmélyülni, szemlélődni, hogy közben tölte-

kezzék a lelkük és annál energiateltebben feszüljön neki az életnek. Mikor megtudják a Megváltó születésének közelségét, mikor meglátják Isten csillagát, azonnal útrakelnek és nekivágnak a pusztaságnak és éppen nem lanyhán viselkednek. Jeruzsálemben is, mikor meghallgatták Heródest és vették az Írás felvilágosítását, azonnal útnak indulnak : «Kik, miután meghallgatták a királyt, elmenének». (Mt. 2, 9.) Nem sokat tanakodnak, nem húzódoznak, hanem a vett útbaigazítás után azonnal tettekre készek, azonnal indulnak. Ez az ő életstílusuk : a gondolat az életbe átültetve, megvalósítva válik valós értékké !

Ez az én életstílusom is!

2. Nem tudok passzív lenni ! Irtózom attól, hogy lomhán elhagyjam magamat és függvénye legyek az életnek ! Hiszen az Úr arra választott ki, hogy az Ővé legyek és élre állított. Ha buzgólkodni akarok Krisztusért, nekem is ilyen aktív léleknek kellennem, mint amilyenek voltak a napkelet bölcsei. Az apostolság szelleme ez ; szeretni az elmélyülést és csendet, szeretni az elmélkedést és lélektöltekezést, de csak azért, hogy aztán annál tartalmasabb, sikeresebb és gyümölcsözőbb legyen apostolkodásom. Minden haladás a lelkiéletben attól függ, hogy ne legyünk fonnyadt lelkek, hanem feszüljön bennünk az isteni Gondolat és Energia, indítsa bennünket is Isten felé és Istenért !...

«Megtalálták a gyermeket anyjával, Máriával.»

(Mt. 2, 11.)

3. Kelet bölcseinek aktív buzgósága, fáradsága és áldozata ezt a jutalmat kapta : megtalálták, akit kerestek, megtalálták Jézust és anyját, Máriát ! Minden aktív tevékenységnek, melyet Isten sugallatára teszünk, ez a legnagyobb ajándéka, megtaláljuk Máriát és az ő egyszülött fiát, Jézust ! Nekem sincsen más életcélom, más célkitűzésem aktív életbeállítottasággal, minthogy közelebb jussak Máriához és általa Jézus-

hoz! Jézus minden elmélyülés, minden elmélkedés igazi tárgya, Jézus minden aktív buzgóság és tevékenység koronája. Én sem ambicionálok mást: Máriához közelebb, Mária által Jézussal egyesülni!

Megindulni, haladni, kitartani!

4. Úgy, mint a napkeleti bölcsek! Mikor Isten sugall és ösztönöz, meg kell indulni és nem szabad késlekedni! Mikor csillaga vezet, mikor az Írás eligazít, akkor menni és haladni kell! Mikor a nehézségek megakasztanak, akkor kitartani és abba nem hagyni! Lelkiéletem aktív beállítottságában ezt követem mindig: megindulni, haladni, kitartani! Csak így jutok el a lelkiélet magaslatára, csak így jutok el a betlehemi kis Jézushoz és anyjához!

Secretum Cordis.

A lelki magányban úgy megérinti lelkemet az isteni Mester szeretetének melege, hogy egészen kitáruul szívem. Annyira elragadja Jézus Szívének szépsége, hogy határtalanul bizalomra gerjed. Ebben a jótékony, misztikus csendben kitárom én is szívemet az élet mesterének és feltárom az én szívem titkait.

Szeretni és szeretetelni.

1. Van nekem egy titkos vágyam!... Szívem titka! Gondosan rejtegettem, szívem mélyén eltemettem. Nem emeltem fejfát föléje, nehogy a világ észrevegye. Hordom e vágyat, pedig emésztí bensőm. Titkolom, pedig érzem, hogy sorvasztja lelkem. Eltemettem, de újra életre kel, nyugtalanít, űz, hajt, kínoz. Mi lesz velem, ha kitör keblemből? Nem tudom elviselni tovább, Uram! E kínos nyugtalanságot nem bírom tovább már... Hozzád megyek!... Téged az élet Mesterének ismerlek!... Feltárjam?... Ó, mit tegyek?... Ki más érthetné meg vágyaimnak legeltitkoltabbját?!... Eh, mit félek?!... Jézusom, íme: secretum cordis mei! Íme az eltemetett vágy! Feltárom előtted szívem

rejteket. Te tekints bele ! Te nézd ! Te vizsgáld ! Meggyógyíthatod ! E vágy, e titkos vágy mi volna más . . . szeretni . . . szeretni . . . s szerettetni !

Már csak benned bízom, Uram.

2. S felel az élet Mestere : Miért e titkos vágy ? Miért temetted oly mélyre szíved rejtekén ? Miért félsz a világosságtól ? . . . Uram, ha tudnám : kit, hol, miért . . de nem tudom hová hajt a vágy ! Szeretnék szeretni, nagyon, lángolón, szeretnék szeretni úgy, hogy akár önmagam is felemésszem. S mégis úgy érzem, hogy szívem borzad a szeretettől. Sok csalódás ért, Uram ! Csalódní a szeretetben ! . . . Van-e ennél nagyobb kín ? — Kit szerettél ? Kiben csalódtál ? — Uram, a világban ! — Mit adott ? . . . Igért örömet, boldogságot s cserébe szívemet kérte ! Ó, de én az első csalódás keserű tudatára ébredtem s nem tudok többé hinni csalfa ígéreteiben ! . . . Látod, azóta rejtem, azóta titkolom e vágyakat ! Uram, nézd szívem, szeretni vágy és szerettetni ! Tudsz-e segíteni rajta ? Ismersz-e szívet, mellyel megoszthatná szeretetét ? ! Uram, már csak benned bízom ! . . .

Adj nekem az élő vizek forrásából !

3. És újra szólal, az életnek Mestere : Igen, ismerék ily szívet, mely a tiéd lehet s melynek a tiédet egészen feláldozhatod ! . . . Uram ! . . . Ismerem vágyaidat, melyeket rejtegettél, láttam, mint töröd le vágyaidnak szárnyát, mikor a csalódás ölyve megtépázta ! Tudom, mire van szüksége lelkednek ! . . . Az élet vizére . . . a a Végtelen szeretetére, mely ha egyszer szíved rejtekébe hatol, örökre elbájolja rajongó lelkedet ! Uram, adj nekem az élő vizek forrásából, hogy kiolthassam ez égető vágyak tüzeit ! Mutasd meg nekem, hol találom azt a szeretetet, mely után epedek ! Ime, már ismered titkomat ! . . .

Secretum Cordis Jesu.

4. S az életnek Mestere már nem szól és nem beszél ! Csak kitárja kebelét s feltárja nekem : secretum Cordis sui, az ő szent Szívének titkait ! Ez a Szív az igazi szeretetnek örök forrása ! Annak a szeretetnek, melyben csalódni nem lehet ! És én csak nézem, nézem és boldogan szemlélem ! Most már érzem, most már tudom, honnan árad a csodás erő, mely titkos vágyaimat vonzotta és bizalomra gerjesztette. Szívem sokszor kilengett, sokszor csaló, bűnös szeretetnek bűvös körébe került, de a te Szíved szeretetének ereje nagyobb volt ! Most az egyszer ne engedd magadtól eltávolodni ! Most az egyszer teljesen megnyugszik benned ! Mondd, ó mondd, szabad-e tégedet szeretnem, szabad-e érted lángolnom ? Szabad-e vizonszeretetedet remélnem ? És mit felel az életnek Mestere ? — Az én szívem előbb szeretett téged, előbb lángolt érted ! Fájt neki tévelygésed, hidegséged ! De most már a tied s te az övé ! . . . Nem tudom magamat visszatartani ! Ráborulok kebelére s ha kell, kitépem szívem, csakhogy az Övé lehessen ! Mily boldog vagyok Jézusom kebelén ! Nagy boldogságomban csak súgom fülébe : volt nekem egy tikos vágyam, titkos érzésem, szerelmem ! A szívemben elrejtettem, eltitkoltam, eltemettem, míg az igazi szeretetre szent Szívedben rá nem leltem ! . . .

A lelkiélet noviciusaihoz.

Az egészen Istennek szentelt élet tüzében átizzott és fellelkesült lelkek, akik most indulnak meg a lelkiség útjain, meglátják Jézust és meghallják az élet Mesterének szavát. A legnagyobb gyengédség, szeretet hangján szólal meg az Úr. Megnyitom lelkemet, kitárom szívemet és hallgatom . . . Hozzám szól ! . . . Mit mond ? . . . Ezt mondja :

Mielőtt még jöttél volna, én már régen ismertelek!

1. Ismerlek! Igen, ismerlek drága lélek! Emlékszem még reád, te voltál az az önmagával eltelt, hiú, élvezetek és gyönyörök után futkosó lélek, a világ gyermeke! Ó ne sírj, ne takard el orcád! Nem azért említtem, hogy a szégyen pírját vonjam arcodra. Te akkor, tudod, akkor még ilyen voltál! A te szíved akkor még üres volt — azaz, dehogy is üres —, tele volt minden földi, kicsinyes, bűnös élvezettel. Csak a mennyieiktől volt teljesen üres... Ismerlek már réges-régen! Érdekelt a lelked... kísértelek, pedig futottál előlem. De nem menekülhettél el, mert Szívem meleg szeretete üldözött s győzött le. Hiába futottál, menekültél, szeretetem legyőzte szívedet... Ismerlek, ó igen, ismerlek, mert Szívem választotta vagy te!...

Vártalak már réges-régen!

2. Eljöttél, végre eljöttél édes választottam! Sokat kellett téged hívnom, nógatnom. Hányszor szólottam lelkedhez, de te nem hallottál engem! Úgy-e, akkor még süket voltál Jézusod szavára?! Igen, igen süket voltál, csak ne szégyenkezz... Nem hallgattál még reám, mert még nem szerettél. Akkor szívedet még nem érintette az én isteni szeretetem lángja. De azóta már kinyílt szíved s rögtön megértetted hívó szavam: Jöjj és kövess engem! Jöjj és élj nekem! Nekem, egyedül nekem!... Te akkor még csak úgy félig akartad szívedet megosztani velem. De, úgy-e, most már érzed, hogy a világ nem méltó szívedhez? Mondtam ezt neked sokszor s most megértettél és eljöttél! Eljöttél végre hozzám, hogy egyedül az enyém lehess és csak velem oszd meg szívedet. Te egészen az enyém leszel!...

Elhoztad lelkedet, én majd átalakítom!

3. Elhoztad mindenedet? Elhoztad szívedet, lelkedet, akaratodat?... Elhoztad úgy-e, hogy átalakítsam?! Mert az én szerelmeseimet előbb magamnak kell átalakítanom, kiformálnom, hogy hozzám méltó jegye-

seim legyenek. Ha reád nézek, olyan vagy, mint a szurtos kis pásztorleány, akit a királyfi megszeretett, de mielőtt magához vette volna, új ruhába öltöztette s olyanná vált, mint a született királyleány. Elhoztad hát szívedet, hogy megtisztítsam, lelkedet, hogy a kegyelem ragyogó köntösébe öltöztessék, akaratodat, hogy az erényvirágok hímezésére megtanítsam?! ... Lám, ez vár reád az én Szívem noviciátusában! Te is olyan szép, ékes királyi szülött leszel! Szívemhez méltó!...

Most figyelj!

4. Örül a szívem, hogy eljöttél! Boldog vagyok, hogy nekem akarod adni szívedet! Elárulom neked az én titkomat: te szegény szurtos kis gyermekem! Te vagy az én Szívem választottja! Eljegyzem veled Szívemet! De még most nem, majd később, talán egy év múlva! Ezért hívtalak a lelki élet noviciátusába! Itt kell készülnöd, itt kell átalakulnod! ... Ez legyen hát jövő évre programod: készíteni a mennyegzős ruhát! Mindent tisztára mosni, a legszebb erényvirágokat kihímezni! Szívedet nekem átalakítani! Ezt kívánom tőled, édes gyermekem! Majd ha egy év múlva szíved csak értem dobog s egy porcikája sem a világért, akkor megtartjuk lelkeddel az eljegyzést! Meglátom, milyen szép leszel? Szépnek szeretnék látni ... a legszebbnek a föld szülöttei között!...

Lelki aspirációim.

A lelki magány igényeket nevel a lélekben. Nem olyanokat, melyek a földi javak élvezetére vagy használatára vonatkoznak. Nem emberi kívánságok fokozására és kielégítésére, hanem lelki vonalon! Uram, hozzád viszem ezeket és tőled kérek azokra áldást, isteni segítséget! Te megérted lelkem aspirációit, hiszen a lelkiség sugallta azokat! Uram, íme ezeket az aspirációkat nevelgetem lelkemben:

Nem tudok kicsiny lenni!

1. Úgy bánt, hogy kicsinynek, jelentéktelennek tartanak! Nem tündökölni, ragyogni vágyom, de már nagy szeretnék lenni. Nagy, komoly, érett... A lelkiéletben is van kiskorúság. S ez bántja lelkemet. Nyomasztó tudat, hogy engem is ide soroznak. Nagykorú szeretnék lenni, hogy sokat tehessek annak, akinek életemet szenteltem!

Nem szeretnék megvénhedni!

2. Olyan kimerült, csalódott, bizalmatlan, kedvetlen, tehetetlen, lemondó, életúnt nem szeretnék lenni! Örök ifjúság a vágyam! A legenda a grállovagokról tartja, hogy örökké éltek, örökké ifjak maradtak, míg évente legalább egyszer a grálkehely szemléletébe merültek, mely Krisztus vérért tartalmazta. Én is grállovagnak érzem magam. Nem a legenda szerint, hanem valóságban! Én naponta élvezem a valódi grálkelyhet. Jézus vérért! S tudom, hogy lélekben örökké ifjú maradok!

Szeretnék szent lenni!

3. Nagy szent! Nem olyan, akit oltárra emelnek és nyilvánosan tisztelnek. Nekem ne ilyen gloriolát adj, ó Jézusom! A lelki nagyság, a lelki tökéletesség, az erényesség gloriolájáért esdeklek! Úgy bánt minden tökéletlenség, amit lelkemen észreveszek! Ezeket szeretném egyszer s mindenkorra eltüntetni és lelkemet a tökéletesség új köntösébe burkolni. Erre taníts meg, édes Jézusom!

Szeretnék nagy hős lenni!

4. Nem olyan közönséges, szürke, hétköznapi ember. Több ennél! Kimagasló, nagy, igazi hős! Nem csataterén, nem öldöklésben, hanem erényekben, szeretetben, önfeláldozásban... az Isten és Egyháza érdekében vívott küzdelemben! Ilyen hősiesség ambíciója tüzel s úgy érzem, hogy ezt a tüzet a lélek Lelke éleszti bennem!

Szeretnék nagy apostol lenni!

5. Nem tudok lelkesülni azért a teljes elvonultságért, mely minden lelki értéket csak magának akar megtartani és önzően csak egyedül akarja azt élvezni. Szent Pál-féle lélek szeretnék lenni, kinyitni szívem és minden lelki értéket, melyet Isten kegyelme ott felhalmozott, mindenki számára hozzáférhetővé tenni. Ehhez gazdag lélek és szerető szív kell! Ilyen lelkületet és ilyen szívet kérek tőled, Uram!

Vágyaimnak szárnyán.

Minél jobban elmélyülök a lelki magányban, annál jobban ébrednek vágyaim, melyek fel, Isten felé törnek. Ezeket, tudom, az élet Mestere sugallja és ő segít azoknak tudatos megvalósításában! Egészen átadom magamat lelkiségem nagyra, magasratörő vágyainak!

Új lelket teremts belém, ó Istenem!

1. Új lelket, mert a régivel nem vagyok megelégedve! Ó a régi milyen elkopott, ódon, nem is szeretek sokat reá gondolni. Nekem új kellene, és úgy-e, szabad ezt kérnem tőled, ó Istenem?! Mert tudod, édes Jézusom, én magam sem tudom, hogy miért és hogyan, de semmivel sem vagyok megelégedve, ami régi a lelkemben! Mert ami régi, ami megszokott, jaj, az csak hiba és tökéletlenség! És valami úgy nyugtalanít miatta. De elhatároztam, most más leszek, ezentúl másként teszek, más életet élek! Új lélek kell nekem, új szellem, mely megnyeri a te tetszésedet is! Új lélek, mely tégedet jobban tud majd szeretni! Nem az újdonság ingere hat rám, hanem a szeretet ragad el és vonz feléd, én Istenem!

Üde, friss lelket teremts belém, én Istenem!

2. Uram, olyan elernyedtt, lelohadt lelket nem akarok, melynek csak szép emlékei, boldog multja van, de a jövőbe nem szeret tekinteni. Ó az én lelkem olyan tunya, mintha minden erő, minden energia kiveszett volna belőle. Az igazi élet üde és friss. Nem lassú, nem

lehanyagló. Elevenségét, üdeségét mindig meg tudja őrizni. Ez a frissesség kell nekem is, nemcsak a kísértés hevében, mikor a lelkemre káros behatások ellen küzdök, hanem akkor is, mikor lelkem fejlődik, növekedik a kegyelemben. Ilyen üde lélekkel szeretnék imádkozni, elmélkedni, áldozni, ilyen üde lélekkel szeretnék dolgozni és másokkal érintkezni. A lelkiélet ne legyen fanyar, energiátlan, hanem tűz, frissesség, kicsattanó élet! Ez volna csak igazán lelki élet! . . .

Adj nekem, Uram, nagyratörő lelket!

3. Mert az energia, melyet a kegyelem kölcsönöz, nem hagy alant kúszni. Ne legyen lelkünk olyan kicsinyes, olyan földhöz tapadt, földön kúszó, repkény-lélek! Ez nem imponál nekem! Érzem bensőmben, hogy nagyobbra vagyok hivatva, magasztosabbra vagyok kiválasztva. Kicsi nekem a föld, hogy hozzáköthetném szívemet s életideáloimat. Nem, az enyém fent van! Csak te lehetsz Jézusom! Te, az élet Mestere! Te, a szívek Királya! Neked nem sajnálnám életemet, szívemet lekötni . . . örökre! Addig nyugalomát úgysem leli, nélküled boldog nem lehet. Ilyen nagyratörő . . . királyi lelket kérek tőled, Istenem!

Szép lelket teremts belém, Istenem!

4. Olyant, mely nem tud a csúnyának örülni, mely útálja, rá sem tud nézni. Még nincs lelkemnek igazi érzéke ehhez a szépséghez, mely nem a világ romlott ízlése szerint szép, hanem a te tetszésed szerint, ki a szépnek örök forrása vagy! Olyan érzékeny lelket kérek tőled Uram, mely nem tűr meg magán semmiféle szépséghibát, rútságot. Ha tied akarok lenni, ó Uram, akkor szépnek kell lennem! Különben hogyan nyerhetném meg a te tetszésedet?! A világ csak a külső szépségekre ad valamit, de te az örök, az igazi szépet keresed, mely benső, lelki szépség. Ezért esedezem, Uram! Tedd széppé, neked tetszővé lelkemet!

Erős lelket kérek tőled, Uram!

5. Mert érzem gyengeségemet! Az új lélek csak hamar visszaesik a régi lélek szokásos hibáiba, a friss lélek hamar elernyed, a nagyratörő, örök szépségek után törtető lélek hamar lelohad, s elveszti még szép-érzékét is, hogyha . . . nem *erős* lélek is egyszersmind! Nem olyan erőt kérek tőled, Uram, mely egyszer tud csak valami rendkívülit tenni, hanem mely folytonosan meg tud maradni új irányában. Csak igazán állhatatos lélek erős lélek, mert az erős lélek folyton meg tudja tartani azon lelki értékeket, melyeket megszerezni nehéz volt. Tégy erőssé, Uram, a jóban való kitartásban, s ez az erő, melyet te adsz nekem, megtart a lelki frissességben, a nemesre, nagyra való törekvésben, a lelki szépségben! Ez lesz új lelki életemnek győzedelmi koronája! . . .

Az örökkévalóság távlata.

E nagy napokban, a csendes magány ihletett perceiben, oly jól esik meghúzódnom a betlehemi kis csendes magányba, az első, igazi lélekmagányba, ahol a szegénység is, igénytelenség is csak jobban odaköt a kis Jézushoz, az én lelkem szerelmeséhez. Szerényen visszahúzódva szemlélem a napkeleti bölcsek látogatását, gazdag ajándékozását, alázatos imáadását. Azután ott maradok akkor is, mikor már elmentek, mikor megszűnik a nagy csodajárás, sürgés-forgás, és elcsendesedik minden. Újra csend és mélységes béke, — a bölcsek messze járnak már, sietniök kellett, mert «intést kapván álmukban, hogy vissza ne menjenek Heródeshez, más úton térének vissza országukba». (Mt. 2, 12.)

Mit látok ebben a csendes szemlélődésben?

1. Mikor Máriával és Szent Józseffel én is elmerülök ennek a békés csendnek misztikus mélységeibe, egyszerre más világ távlata nyílik meg lelkem előtt. Amint ott lelkileg elmerülve nézem ezt a Kisdedet, aki hatalmasabb minden Heródesnél, aki bölcsőbb minden napkeleti bölcsnél, szentebb még Szűz Máriánál és Szent

Józsefnél is, egyszerre megnyílnak az örökkévalóság kapui. — Honnan jöttél, te édes isteni küldött? . . . Onnan, abból a túlvilágból, mely egészen ismeretlen számotokra! Annyira be vagytok ágyazva ebbe a múltó, jövő-menő világba, hogy az életet másként el se tudjátok képzelni, mint ahogy most látjátok. Pásztorok jönnek, mennek, angyalok énekelnek, majd mély csendbe merülnek, bölcsek megjelennek, majd ismét eltűnnek. Minden ilyen itt lent, nálatok! Minden csak jön és megy, felhangzik és megint örökre elhallgat, elénk toppan és elrejtőzik, születik és meghal. — De ahonnan én jövők, ott minden örökké jelen van és soha el nem megy, el nem múlik, soha nem változik és nem csendesül el, soha nem lármás és elhalkuló, jövő-menő, ott minden édes és el nem vesző jelen. Abból a boldog örökkévalóságból való vagyok én, és eljöttem hozzátok mulandóság gyermekei, hogy hírt hozzak nektek az örökkévalóság hazájából! Az örökkévalóságból jövő szeretet-hírnök vagyok, az örök Atya Fia, s azt kell nektek hirdetnem, hogy nem ez a múltó világ a ti igazi hazátok, hanem az örökkévaló, ahonnan valók vagytok ti is, mert onnan, az Atyától kaptátok a létet, a szent hivatást, a kegyelmet! Az Atya szeretete hozott ide közétek, hogy kibékítvén titeket vele, megtaláljátok ti is az odavezető utat! Mulandóság gyermekei, az örökkévalóság öröksége vár rátok! . . .

*Ez az örökkévalóság azóta állandóan
megnyílik számunkra!*

2. Valahányszor a függöny pillanatra fellebben, új felvonás kezdődik, s mindannyiszor betekinthetünk oda, ahonnan az égi küldött, Jézus jött. Valahányszor az isteni küldött utódai és helyettesei odaállnak az ő oltárához, mindannyiszor megnyitják annak az örökkévalóságnak kapuit és lehozzák nekünk az örök Atya Fiát, újra idehozzák Jézust, hogy velünk legyen és velünk maradjon. Minden szentmiseáldozatban égi hatalom nyilatkozik meg, mely közel hozza hozzánk az örökkévalóságot Jézus szentségi jelenlétében. Csodás nagy szentség, cso-

dás és elragadó, megdöbbentő közelsége annak a boldog örökkévalóságnak, mely nekem is hivatásom, osztályrészem, örökségem! Minden szent áldozatban megismétlődő valóság, Jézus, az örökkévalóság hírnöke jön hozzánk e földre, hogy senki közülünk el ne tévedjen, senki el ne lankadjon, senki el ne maradjon! . . . Mit csodáljak jobban? Mária kiválasztottságát, mely egyszer hozta le az örökkévalóságból Jézust, vagy Isten szolgáját, mely azt naponta megismétli? . . .

*Az örökkévalóság és mulandóság
egyesülése — szívemben!*

3. Ha nekem mindig csak onnan a jászol mögött volna szabad szemlélnem és élveznem az örökkévalóság égi követét, már ez is nagyon boldoggá tenne és soha el nem múló élmény és emlék maradna életemben. De az égi követ ennyivel nem éri be. Annyira szeret és hozzánk akarja hozni az örökkévalóságot, hogy csodás szentségi egyesülést gondol ki számunkra. A szentségi szín alatt, kenyér alakjában a lélek tápláléka, eledele akart lenni és így éreztetni velünk, hogy minden látogatása alkalmából bőven eláraszt minket szent jelenlétének minden örömeivel és édességével. Lejön hozzánk és magával hozza az örökkévalóság világát. Szívembe tér és összeköti ott szívem hajlékában az örökkévalóságot a mulandósággal, változandósággal. Belekapcsolja lepergő életemet oda, abba a boldog valóságba, ahonnan jött s ahova akar elvezetni engemet is! Boldog percek, mikor az örökkévalóság így a szívembe kapcsolódik és odaköt engemet is! . . . Csak jöjj, Uram Jézus, és köss engem olyan erősen oda, hogy eljussak én is annak révpartjára!

Horgonyozd szívembe az örökkévalóság horgonyát!

4. Úgy horgonyozd belé, hogy engem egészen fogva tartson és bármerre járnék, bármerre tévednék, mégis oda vonzzon. Az örökkévalóság gyermekei vagyunk és ha már egyszer Istentől létet kaptunk, soha meg nem semmisülünk, el nem pusztulunk. Egyszer meg kell

érkeznünk a másvilágnak révpartjára. A te boldog örökkévalóságod, az igazi lélekhaza hívogat és integet... Oda vigyél, oda vezess minket is isteni követ, isteni küldött! Úgy kapcsolódj szívembe, hogy soha el ne veszítselek és úgy vonzz engem a te országod partjai felé, hogy egyszer meglássam majd én is a te világot, az örök Atya országát, az én örökségemet!...

Az örökkévalóság fényében.

Hivatásomat nemcsak ennek a múltó világnak fényénél, hanem az örökkévalóságnak világánál is szemlélem. Nem szoktatom szememet e világ nézeteinek, elveinek lidércfényéhez, hanem az örökkévalóság világosságához! Ahhoz, melyet a kis Jézus hozott el onnan «hazulról», ahova el akar vezetni, el akar juttatni bennünket: «nova nos immortalitatis suae luce reparavit». (Háromkirályok ünnepének miséjéből: a praefatio.)

Transit species hujus mundi!

1. Ha onnan felülről, ha az örökkévalóság fényénél tekintem hivatásomat, akkor minden olyan változandónak, mulandónak tűnik. Semmi sem marad meg itt a földön! Minden jön-megy, minden születik és meghal. Csak vándorai vagyunk e földi életnek, nem birtokosai. Mindent csak megbízásból, használatra, kölcsön kapunk és semmit sem foghatunk meg úgy, hogy az ki ne csúszna egyszer kezünkbe! Akármire ragaszkodjunk, akármilyen kösse le szívünket, az idő addig dobál, addig hány ide s tova, míg egyszer csak szétválaszt attól! Jó-rossz egyaránt elmúlik, szenvedés és öröm, mosoly és könny egymást váltogatják, de egyik sem maradandó! Ma ilyenek látjuk az embereket, az életet, a természetet, a világot, holnap már más képe van és olyan értelmetlenül, olyan idegenül mered reánk, mintha soha nem is láttuk, ismertük volna egymást. Milyen nagyon a lelkembe markol, hogy ennek a múltó világnak változandóságából emel ki engem szent hivatásom!... Ne kösd ehhez a szívedet-lelkedet!... *Transit species hujus mundi!*...

«Vita mutatur!»

2. Az emberi élet mélységeire csak akkor döbben rá az ember, mikor ott áll a beteg ágyánál és nem tud segíteni annak fájdalmain, halállal való tusakodásán, akit pedig szeret s minden igyekezetével forrón óhajtana kimenteni a szenvedés, a mulandóság karmaiból! Soha az élet értelme és értéke annyira nem domborodik ki e földön, mint a halálos ágyon, amikor a szeretet kapaszkodik még az élethez, de tehetetlen a kegyetlen zsarnok érintésére. Mennyire az örökkévalóság küldötte ez a mosolygó, édes, isteni Kisded, aki arra tanít, hogy ne féljünk e zsarnoktól! Ne nehezedjék el a szívünk, a mulandóság, a halál nem semmisít meg, nem pusztít el mindent, az életet el nem veheti, csak megváltoztatja: *«Vita mutatur... non tollitur!»* (A gyászmisék praefatiójából.) Ő sem szünt meg az emberi természet magarávétele által Isten Fia lenni és ha ez a kegyetlen zsarnok, a halál kinyújtja majd reá is kezét,... nem tudja legyőzni!... Pedig alighogy eltávoznak tőle a napkeleti bölcsek, máris leselkedik utána!... Máris Heródes gyilkos szándékában törét feni reá!... S utána rövid földi élete alatt hányszor próbálkozik? S ha majd egyszer, mikor azt hiszi, hogy végre mégis utólérte, mikor majd egyszer az égi küldött vérző testtel ott fog a kereszt oltárán gyötrődni, s a halál máris készül diadalát ülni, akkor szűnik meg igazából hatalma, fulánkja: Ne féljetek, én legyőztem a halált!

Az örökkévalóság küszöbén.

3. Ez a kis Jézus milyen fölényesen győzi le a halált! Isten álmában figyelmezteti anyaga által Józsefet, hogy meneküljön, mert a gyermek élete ellen törnek. A kisded még nem tud beszélni, szóra még nem tudja nyitni ajkát, hiszen alávetette magát az emberi élet mulandóságának, gyengeségének, fejlődésének, de nem parancsol-e anyagai légiójának, akik boldogan engedelmeskednek neki? ! S az angyal vezeti, irányítja a Szent Család minden lépését, hogy elkerülje a halál zsarnokságát. Mert neki az lesz a missziója, hogy legyőzze őt! Bennünket is e győzelemre

fog vezérelni, hogy egykor mi is vele együtt győzedelmesen érkezzünk meg az örökkévalóság küszöbére, éppen akkor, mikor a halál azt hiszi, hogy legyőzött bennünket ! S ha ott leszünk ennek az örökkévalóságnak küszöbén, ha majd megnyílik számunkra is annak az örök ismeretlennek kapuja, melytől rettegetve borzadtak a pogány bölcsek napkeleten és napnyugaton egyaránt, akkor kezdem majd megérteni, hogy miért siettek Kelet bölcsei hódolni az élet és halál Urának, a Megváltónak ! Most már nem ismeretlen, most már nem dermesztő és visszarettentő, ami ott vár ! Hiszen Isten országa folytatódik odaát ! Isten szeretete készíti elő ott számomra a lakóhelyet !

Örökké, mindörökké, mindörökkön örökké!

4. Ami ott az örökkévalóság küszöbén először ötlik majd elém, ez a végeláthatatlan örökkévalóság lesz, hogy megszűnik a ma és holnap, megszűnik a múlt és a jövő, minden egyszerre boldog jelenné válik ! Amit holnap bírhatnék, az a jelen boldogsága és birtoka. Ott Isten látása, Isten bírása, Isten szeretete úgy előnti lelkünket és úgy betölti lényünket, hogy ha elragadtatásba esve kérjük : meddig hát ez a boldogság? azt a feleletet kapjuk : Örökké ! S meddig tart ez az örökkévalóság ? Mindörökké, mindörökkön örökké, ennek vége soha-soha nem lesz ! Mily nagy kivirágzása az isteni kegyelemnek s annak a felsőbb hivatásnak, mely engem oly szorosan Istenhez fűzött ! Minden lemondásnak, minden áldozatnak, melyet hivatásom kívánt az Úr szerelméből, ott lesz a kivirágzása az örökkévalóságban ! Ott látjuk majd meg, hogy mit jelent az Úrnak élni és neki szentelni életünket, szívünket, szerelmünket ! Ott látjuk, hogy mekkora boldogság e mulandóság világában Krisztusért mindenről lemondani ! Azokért, amik ott várnak s melyek örökké, mindörökké boldoggá tesznek, érdemes Krisztusba öltözködni és egyedül neki élni ! Ott az örökkévalóság küszöbén azt mondom majd neki : Itt vagyok, tied vagyok, neked éltem s most már a tied maradok örökké ! S felhangzik majd : Have ani-ma pia, légy boldog mindörökké, mindörökkön örökké !...

A lélek magányában.

Elmélkedések a bensőséges életről.

A lélek magányában.

Minél zajosabb a világ, amelyben éltem, annál inkább megdöbbsz a magány, amelybe lépek, s amely most egészen körülvesz. A lélek magányában lelkem önmagára és szívem szentélyében Istenre talál. A szent magány csendje ihleti meg lelkemet . . . Krisztus képe elevenedik meg benső világom előtt ! . . . Némuljon el minden beszéd és zaj, most a lélek magányába akarok temetkezni ! . . .

A lélek magánya csendet jelent.

1. Mikor lelkem a magány ölébe vágyódik, csendet kell teremtenie. A csend nem passzív állapot ; ezt lelkem nem bírja el ! Nem azért vágyódom a lélek magányába, hogy a tétlenség puha karjába vesse magam. A lélek csendje aktív, mert a csendet neki kell megteremtenie. El kell hallgattatnom a világ zaját, el kell hallgattatnom szenvedélyeim lármás hangját, csendre kell intenem vágyaim követelődéseit . . . Mikor elmélkedni kezdek, és a lélek magányába szállok, csendet teremtek magam körül és lelkemben ! . . .

A lélek magánya hallgatást jelent.

2. Felületes, üres, könnyelmű, tartalmatlan, ingatag lelkek tulajdonsága a folytonos fecsegés. A nagy érzelmek, mély gondolatok, nagy elhatározások és tettek csak hallgatni tudó lelkekben születnek. Mikor lelkünk színültig csordul a válás fájdalmas perceiben, a visszatérés meglepetéseinek örömeiben, szerencsétlenség kínzó, sötét óráiban, avagy halott mellett, szó nem jön ajkunkra, mert szívünk legnagyobb, legmagasztosabb érzelmei nem tudnak a beszédnek és szónak szűk formáiban kifejezésre jutni. Ezért szabadul fel a lélek a hallgatáskor a kicsinyes, szűk keretektől és képes nagy gondolatokra, érzelmekre, elhatározásokra ! . . .

A lélek magánya beszédességet jelent.

3. De nem a száj és a nyelv beszédét, hanem a léleknek zajtalan, néma, misztikus hangját és zenéjét. Lelkemnek sok megbeszélőnivalója van önmagával és a léleknek Lelkével, a léleknek Mesterével . . . A hallgatólag lelkek beszédű lelkek csak igazán ! Ezek nem nyelvvel dicsérik Istent, hanem szívük beszédével. Mily boldog vagyok, hogy megismerhettem a lélek magányát ; most tanultam meg igazán beszélni, beszélni a lélek nyelvén, beszélni Isten nyelvén, mert az Isten lélek és az Ő beszéde a lélek szava . . .

Vágyódom, Uram, a lélek csendes magányába, veled, csak veled találkozni!

4. Boldog vágyódással gondolok arra, hogy most elmerülhetek kissé a lélek magányába és egészen Istené lehetek ! A lélek magánya biztosít engem, hogy találkozom az Úrral és meghallom az ő szavát ! A lélek magányában látóvá és hallóvá válik a lelkem és túlvilági fényesség szűrődik lelkembe. A szentgyakorlatok igézete csakis a nagy csendben köti le varázslatával lelkemet ! Uram, lelkem mélyén téged kereslek ! A lélek magányában a te isteni lelked szépsége ihlet ! A te szeretetednek itala üdít és a te boldogságodtól csordul a lelkem ! Jöjj és látogass meg e szent magányban, csak veled akarok lenni, csak veled akarok beszélni ott, a csendes, boldog magány meghitt együttesében ! Csak veled ! . . . Add, hogy mindig veled éljek és te is mindig velem maradj ! . . . Jöjj, Uram, és te vezess engem a szent magány csendjében !

A lélek magányának küszöbén.

Az élet forгатagából, a világ sodrából a lélek magányába, a Szentlélek elzárt kertjébe induló lélek egy pillanatra megáll a szent magány küszöbén és visszanez. Nem azért, mintha sajnálná mindazt, amit otthagytott, hanem mert ami háta megett van, háttere mindannak, ami reá vár ott, ahova indul. A világ lázas örvénye és

forrongása most, mikor már érinti lelkét a lélek magánynak simogató csendje, mindjobban ébreszti a vágyat: elfordulni tőle!... S ekkor ébred lelkében a nagy, elnyomhatatlan vágy: «Bár volna, mint a galambnak, szárnyam, hogy elszállhatnék s megpihenhetnék!» (Zsolt. 54, 7.)

El, el innen!...

1. Zaklatott lelkek vágya: el, el innen! A világ forgatagában hányatott, agyonhajszolt lelkek sóvárgása: szárnyakat adjatok, hogy elrepüljek innen és megnyugodjam! Mit adott nekem a világ, hogy hozzá ragaszkodjam?! Hittem benne, hozzá tapadtam, tőle reméltem lelkem nyugalma, boldogságát. Hova jutottam? Agyonhajszoltan elfáradtam, letörtem, lelkese-désem tüze lelohadt, ifjúságom virága, üdesége, szépsége elhervadt; lelkemet kimondhatatlan szomjúság gyöttri... Valljuk csak be én lelkem őszintén: csalódtunk!... Csalódtunk!... Szárnyakat nekem, hogy elrepüljek innen, hogy megmenekedjem ennek a modern, lázas, hajszás életnek karmaiból!...

Ami még ide, a magányba is elkísér és zaklat.

2. Magányba menekülő lelkemet nyomon követi a belső lázadás, forrongás zaja. Mikor függetleníteni tudom magam a külső világ zajától, akkor érzem csak igazán, hogy a belső zaj, belső világom feszülő, kitörő erői még jobban kínozzák lelkemet. Szenvedélyeim, vágyaim, kívánságaim, ambícióim, törekvéseim, mind-mind jogot követelnek maguknak. Szegény lelkem, ki ad szárnyakat, hogy ne csak a világ külső zajától, hanem a szenvedélyek belső háborgásától is ki tudjam ragadni magamat? Uram, jöjj és vezess engem az igazi magány, a lélek magányának csendes ölébe, hogy ott megpihenjen zaklatott lelkem!...

Multam emlékeinek sötét képe.

3. Mikor itt ülök a lélek magányának csendes ölen, egyszerre csak egyedül találom magam elmúlt életem hibáival, botlásaival, tévedéseivel. Minél nagyobb a

csend s teljesebb a lélek magánya, annál kínosabb jelenlétük. A szégyen, az útálat, a bánat, az elfordulás s iszonyodás érzelmei égetik lelkem... Jó nekem itt Uram, a lélek magányában, hogy egyszer már szemtől-szembe láthatom bűneim útálatosságát! Ó, csak égesse lelkem a szégyenpir, mossa tisztára bánatom könnye! Lelkem magányának csendjében siratom könnyelmű, világias életemet... és nagy elhatározások, egy új s szebb életnek vágya dagasztja keblemet!...

Mindennel szakítok!

4. Multammal, sötét emlékeimmel, társaimmal, jobban, rosszban belém kapaszkodó barátaimmal... mindennel! Lelkem szabadulni akar minden rabság bilincseiből, minden szolgaság szégyenéből és bele akar nézni a jövő homályos képébe, meg akarja látni a szebb és tisztultabb életnek körvonalait! Igen Uram, ezzel a lélekkel indulok itt a te elzárt kertedben, a lélek magányában... Meg akarom találni önmagamat!

«Hozzád ébrednek virradatkor!»

Mikor a zsoldáros az idumei pusztában volt, így imádkozott: «Isten, én Istenem, virradatkor tehozzád ébrednek, reád szomjazik lelkem, utánad oly nagyon sóvárog a testem!» (Zsolt. 62, 2.) A lélek magányában élő lélek különösen mély áhítattal olvassa ezt a könyörgést, mert a reggelnek csendje, épúgy, mint az estének nyugalma nyújtja számára elsősorban az igazi lélekmagányt! Egész pihenése, éjjeli nyugalma a lélek magányának csendjébe ringatja őt! A reggeli megszentelt percek a jó Istennel való bensőséges megbeszélésnek, imádságnak és elmélkedésnek drága pillanatai!

«Reggel felőled elmélkedem!»

1. Az egészen Istennek szentelt lélek Istenhez ébred virradatkor, mert Istenben pihent éjjel. Úgy érezte, hogy a jó Isten kezébe hajtotta nyugalomra fejét s első gondolata felébredéskor Isten, aki az elmúlt éjjel őrizte

álmát. Ébredéskor tehát először is hozzá száll fel lelkében. Felemelkedik hozzá gondolatban és hálát ad neki, hogy az éjjen át megőrizte minden bajtól. Kegyelmet kér tőle a következő napra, melyet Isten jósága virrasztott rá. Új nappal hosszabbította meg életünket, hogy tovább dolgozhassunk lelkünk tisztulásán, megszentelésén. Szentnek kell lennünk, ezt kívánja tőlünk! Ehhez adta a mai napot! S ha nincs hozzá elég erőnk, elég lendületünk, ihletünk, kérjük az ő segítségét, kegyelmét! . . . Isten ereje velünk! . . . Ő ad segítséget, hogy elkerüljünk minden megbántást, minden hibát, ő ad erőt, hogy szent akaratát hűségesen kövessük ez új napon is! Kegyelem nélkül nem szolgálhatunk neki! Kegyelem nélkül nem teljesíthetjük azt a szent hivatást, melyet tőle vettünk s mely egészen Isten szolgálatába állít! Istent szolgálni, Isten ügyét előmozdítani, a lelkeket emelni, Istenhez vezetni, a megszentelés munkájába bekapcsolódni . . . mindez Isten különös segítségét és életünkbe való kapcsolódását teszi szükségessé, ezért imádkozom, elmélkedem különös buzgósággal, bensőséggel lelki magányomban, a reggeli órák békés csendjében!

«Reád szomjazik lelkem!»

2. Ha a lélek egyszer megízlelte a lélekmagány csendjének békéjét, édességét, mindig megkívánja. Ha egyszer megízlelte Isten vigasztalását és kegyelmeinek édességét, lelkét kiolthatatlan szomjúság fogja el. Nem tud többé betelni szíve a földi dolgok vigasztalásával. Csak Isten képes lelkét boldoggá tenni és egészen betölteni! Ezért szereti az egészen Istennek szentelt lélek a reggeli óráknak csendjét. Ilyenkor egészen az imádságnak szenteli idejét, ilyenkor elmerül Istenben és megítatja lelkét az isteni kegyelemnek vizében! . . . Ezek a megszentelt percek valóban a legzavartalanabb lélekmagányt jelentik neki! Mikor a természet is elcsendesedik, az ember is nyugovóra tér; de nyugalma csak a testnek szól, a lélek éber és a lélek nem alszik! Virraszt és Istennél időzik. A reggeli percek csendjében azután

annál boldogabban és készségesebben fut Istenhez, hisz egész éjjel szomjazott utána! Az Istennek szentelt lélek akkor is szomjazza Istent, mikor öntudata megpihen! Ezért siet minden reggel olyan buzgón Istenhez és oltja vele a lélekszomjat!

Felőled elmélkedem!

3. A reggeli órák a legalkalmasabb elmélkedési időt nyújtják. Ilyenkor még nem indult meg a világ zsvaja, ilyenkor a lélek friss és szíve könnyen röppen fel Istenhez. Megkívánja tehát, hogy elmerüljön Isten igazságainak szemléletébe, beszéljen Istennel. Ilyenkor szomjas lélekkel leül a Mester lábához és hallgatja tanítását, mint Mária Betániában. Az elmélkedés a lélek magányának szent foglalkozása. Beszélgetés az élet Urával és Mesterével. Tanulás Istentől, ki azért jött, hogy az élet igazságaira és útjaira megtanítsa. Szomjas lelkünk buzgón kérdezi őt, hogy mit akar a szívünkbe vésni, mi az értelme ezeknek a szent igazságoknak, melyekre tanítani akar minket! Segítségével lelkünk elszáll a multba, hogy megvizsgáljuk, vajjon ismertük-e ezt a szent igazságot és éltünk-e szerinte?!... Azután az isteni Mester útmutatása szerint állítjuk azt be életünkbe, s megbeszéljük vele apró részletességgel, miként fogunk ennek az igazságnak fényében élni ezentúl! Új világító fáklya legyen ez az igazság életünk útjain!... Minden szent igazság, melyet elmélkedéseinkben így magunkévá tettünk, Isten lelkével való töltekezés! Isten kenyerén való táplálkozás! S mivel nagy a lelki éhségem, örömmel és szívesen veszem a lélek eledelét minden reggel a szent magányban magától az Úrtól!... «Reggelenként rólad elmélkedem, hisz te majd megsegítesz!...» (Zsolt. 62, 7—8.)

Mert segítőm vagy!

4. A csend ihlet engem! A reggeli óráknak békés csendje valóban igazi lélekmagány, amikor boldogan találkozom, boldogan érintkezem az Úrral! Ebben a csendben eszmélek rá, hogy mennyire Istenre kell tá-

maszkodnom ! Ezért elmélkedem olyan szívesen, hiszen minden segítségem, erőm innen merítem ! Ha sokáig nélkülözném, egészen elgyengülne lelkem. Isten az én segítőm, ha nem erősödöm meg benne minden reggel, elmélkedésemben, reggeli imádságomban, csakhamar visszahanyatlom a lelki élet útjain ! Ezért szentelem a reggeli óráknak bensőséges perceit egészen Istennek !

A napnak alkonyán.

A lélek magányát nemcsak a napnak hajnalán, hanem annak alkonyán is megtalálom az én csendes visszavonultságomban. Mily jól esik lelkemnek a nap zsvaja után csendben odahajolni az Úr keblére ! . . . Egész nap az Úrral voltam, hozzá kiáltok minden munkámban, minden szükségemben : «Este, reggel, délben» (Zsolt, 54, 18.), elbeszélem és hirdetem az Úr dicsőségét, jóságát mellyel nyomorúságomat tekinti és nem hagy el. De ha eljő az este, mikor vége a küzdelmes napnak, különös bizalommal és örömmel búvik meg a lelkem Isten szárnyai alatt.

Legyen igazi lelki magány!

1. Az Istennek szentelt lélek egész napja Istennek van szentelve, de legyen estéje különösen Istené ! . . . Ekkor vonuljon vissza mindentől és teljes csend, teljes hallgatás vegye körül lelkét ! Legyen minden estéje és éjjeli pihenése szentelt idő, silentium religiosum, melyben csak a lélek hangos ! Igazi lelki magány vegyen körül este és mondjam nagy bizalommal az Úrnak : a te kebledre hajtom le fáradt fejemet, Istenem ! . . . Hozzád vonulok vissza, hogy e napnak utolsó perceit a veled való együttlét szent ihlete szentelje meg ! . . . Minél jobban egybeforrt az Istennek szentelt élet Istennel, annál nagyobb igénye a léleknek visszavonulni esténként a lélek magányába és ott egyedül Istennel tölteni idejét ! . . .

Visszanézek elmúlt napomra!

2. Első gondolatom te voltál édes Istenem, most veled akarok megválni e naptól. De még mielőtt nyugovóra térnék, még visszanézek e napra, melyet azért adtál nekem, hogy azt szolgálatodban és szeretetedben megszenteljem! Reggel kértem a te kegyelmedet, hogy e napot lelkem tökéletesítésére fordíthassam. Most megkérdem magamtól, vajjon megtettem-e? Vajjon a te segítségedet felhasználtam-e, s kegyelmeddel kialakítottam-e lelkemben egy-egy vonást a te jellemedből, szentségedből, erényeidből? ... Isten megadta e kegyelmet, de vajjon iparkodtam-e azt kellőképpen felhasználni? ... Nem voltam-e lanyha, nem feledkeztem-e meg Krisztus szaváról, tanításáról, amire e napnak hajnalán oktatott? ... Édes jó Istenem, vajjon nem szomorítottam-e meg ezen a napon végtelen szeretetedet, mellyel engem elhalmoztál? Nem voltam-e érzéketlen szentséges Szíved sugallatai és kívánságai iránt? ... Mellemet verve mondom: Mea culpa! ... Bocsáss meg! Ő eláraszt végtelen szeretetével, én meg érzéketlen és durva vagyok vele szemben! ... Ő meg akarja lelkünket szentelni, hogy a szent magányban egészen szíve szerint alakuljunk át, mi meg nem működünk közre eléggé határozottan, eléggé buzgón lelkünk megszentelésének nagy művén! Az evangelista azt mondja: «Haszontalan szolgák vagyunk, ami kötelességünk volt, azt cselekedtük! (Lk. 17, 10.) De én még ezt sem mondhatom! ... Még azt sem cselekedtem meg, amit meg kellett volna tennem! ... Mély bánattal szívemben állok előtted szerelmes Istenem, mert nem használtam fel eléggé a számomra adott drága időt, és a ma nyert sok-sok kegyelmet! Bocsáss meg és engedd, hogy legalább e napnak alkonyán engeszteljelek meg s imádva szeresselek!

Amire minden este kell gondolnom!

3. Amire minden este kellene gondolnia minden embernek, az egy egyszerű lehetőség: Mi történnék velem, ha most Isten elé kellene járulnom! ... Vajjon

nem fog-e értem jönni az Úr, míg én pihenek? ... Vajjon nem fogok-e a másvilágon felébredni, mikor most pihenőre térek? ... Hogyan állnék ilyen állapotban Isten ítélőszéke elé? ... Pedig ez az ágy könnyen ravatalom ágya lehet! Úgy feküdjünk bele, mintha koporsónkba tennének! ... Talán nem kelünk fel többé belőle és nem látjuk már Isten egét! ... Talán ajkunk nem dícséri már többé szent nevét s keblünk nem zárhatja többé magába szent testét és véré! ... Talán ... talán pár óra, pár perc múlva már ott állok Isten igazságos ítélőszéke előtt?! ... Szégyelném-e ott jelen lelki állapotomat? ... Hogyan bírnám ki én, tisztátalan, gyarló lélek az ő tekintetét!? ... Hát érdemes volt vétkezni, hibázni, hanyagnak lenni?! ... Érdemes volt a világ örömeit megízlelni? ... Pedig szívem titkainak redői mind feltárulnak ott, az igazságos bíró előtt! ...

Bocsáss meg!

4. Uram, bánom minden bűnömet, minden botlásomat, gyarlóságomat, hanyagságomat! Bánom, mert a büntetésből látom azoknak súlyosságát! Bánom, mert a túlvilág fényénél felismerem végtelen szereteted értékét! Megszomorítottalak, de bocsáss meg! Hiszen szeretsz! Irgalmas Szívedhez menekülök és tudom, hogy nem vetsz el, hiszen szeretsz! Bánok mindent, amivel az elmúlt napon megszomorítottam az én szerelmes Istenemet, de ha a holnapi napot megengedi élni irgalma, akkor jóvá teszem! Holnap újra kezdem, holnap új életet kezdek az Úr nevében! Édes Istenem, most megengesztelődve fogadj engem kegyelmedbe és szeretetedbe! Őrizz meg minden bajtól ez éjjel! Angyalaid őrködjének fejem felett! A te kezeidbe ajánlom lelkemet!

Szemtől-szembe önmagammal.

Elvonultságom csendje, de főleg az elmélkedések lelki magánya elvezet önmagamhoz. Akik csalódtak az életben, menekülnek nemcsak a világtól, hanem önmaguktól

is. Akinek lelke tele a világ sarától, nem sok vigasztalót talál lelkének otthonában! Nem csoda, ha nem akar magába térni! De aki meg akarja találni önmagát, aki rádöbbsen, hogy lelke szentély s abban Istennek kell oltárt építeni, az nem fél szembenézni önmagával.

*Nem engedem, hogy az élet
elragadjon önmagamtól!*

1. A szürke, hétköznapi embert a világ elragadja önmagától. Együtt él a világgal, együtt éli annak minden vágyát, örömét, törekvéseit... de elhagyja önmagát. A világ az emberből külső embert alakít és lefoglalja annak minden erejét, idejét, hangulatát, nehogy magára maradjon és ideje legyen kissé számot adni magának önmagáról. Milyen sivárnak érzem így én az életet... mert éltem mások elvei, céljai és hangulata szerint, éltem a világgal és a világnak, — s magammal, szebb, magasztosabb, tisztultabb énemmel még csak szembe sem néztem igazán. Nem engedem, hogy a világ, a külső élet, a külső tevékenység elvonjon engem önmagamtól!... Nem engedem, hogy míg másoknak szolgállok és dolgozom, elfeledkezzem önmagamról és lelkem igényeiről!...

Hol találom meg önmagam!

2. Keresem a helyet, ahol minden külső örömtől, munkától és ambíciótól elszakadva megtalálhatom önmagam. Hol keressem? Merre kutassam?... Csakis lelkem magányában találhatom fel... Csakis itt találhatom fel igazi éneket, csakis itt ismerhetem meg magamat szemtől-szembe. Mily jól esik elmélkedéseink, közben lelkünk mélyén önmagunkra bukkannunk és felismerni magunkat olyanoknak, amilyenek valóban vagyunk! Itt jövök rá, hogy lelkemnek milyen igényei vannak, hogy milyen sebeket szenvedett és hogy milyen értékeket rejt magában, csak egyszer induljon meg az új élet útján. Eddig a világban és a világnak éltem, most, ha nem is tudom elhagyni a külső kereteket, de

legalább önmagammal élek öntudatos lelki életet! . . . Sokszor fogok a lélek magányába vonulni, hogy megismerjem önmagam! . . .

Naponta leszálllok lelkem mélyére!

3. A lélek magányában szemtől-szembe nézek önmagammal és őszinte hű önismeretet tanulok. Látni akarom magamat minden szépítés, minden hazugság nélkül. Elég sokáig álmítottam magamat és képzeltem olyan tulajdonságokat, melyekkel nem bírtam. Véget vetek ezen élethazugságoknak! Ha tele is van a lelkem hibával, sebekkel, a piszkos élet sarával, nem baj! Látni akarom, tudni akarom, mert csak így tisztulhatok meg igazán! . . . Tudnom kell, hogy miért bánkódjам és hogy mi bánthatja lelkemben Isten szemét! Tudnom kell, hogy milyen értékeket, drágaköveket bízott lelkemre az Úr, mert azokat még ki kell csiszolnom. Rászoktatnom magam, hogy naponta leszálljak a lélek magányába és hogy őszinte legyek . . . önmagammal szemben! . . .

Őszinteség — önmagunkkal szemben!

4. Taníts meg engem Uram, hogy őszinte tudjak lenni önmagammal szemben! Segíts engem, hogy mindig szembe merjek nézni önmagammal! Mennyire álmítja az ember önnönmagát! Mennyire szereti leplezni, takargatni lelkének benső titkait még önmaga előtt is! Mennyire elvakult az ember saját félszekségeivel, lelki ínségével és rútságával szemben! Uram, nem félek leszállni lelkem mélyére mindennap! Nemcsak itt, a lélek elzárt kertjében, hanem majd kint, az élet sodrában is fogok időt szakítani arra, hogy felkeressem a lélek magányát és szembenézzek magammal, őszintén lássam magamat és megismerjem lelkem életének rúgóit és kincseit!

Erőtlenségünk tudata.

Ha szemtől-szembe nézünk önmagunkkal, nem leplezhetjük többé, hogy mily erőtlének vagyunk. A magunkkal szemben gyakorolt őszinteség, a leplezetlen önismeret teszi tudatossá, hogy mily tehetetlenek vagyunk önmagunkban. Ez a tudat azonban nem tör le és nem fokozza le bizalmamat, lendületemet! Mert minél jobban érzem gyengeségemet és erőtlenségemet, annál jobban sóhajtozom a zsoltárossal: Istenem és Üdvözítőm, én segítőm! (Zsolt. 61.)

Jó nekem néha erőtlenségemmel is számolnom!

1. Ha a jólét és bőség perceiben megfélekedznénk nyomorúságunkról és egész valónknak inséges voltáról, jó a csapás, a szenvedés, a szerencsétlenség, hogy kíméletlenül figyelmeztessen bennünket erre az örök igazságra. Még a királyi bíborba, fénybe, pompába öltözött hatalmas zsoltáros is kénytelen az emberi életnek ezt a törvényét megismerni: mindnyájan gyenge, gyarló teremtmények vagyunk, akik mások segítségére szorulunk! Életünk minden szakában érezzük, hogy mások segítsége nélkül semmire sem mehetünk. A bölcsőtől a sírig tehetetlenül várjuk mások segítő kezét... Jó nekem sokszor nyomorúságos és gyenge, gyarló voltomra gondolni, nehogy a kevélység és önhittség szelleme elragadj a lelkemet!...

Az életszentség csirája is bennem szunnyad.

2. A gyenge, gyarló emberben mégis nagy erők és értékek szunnyadnak, nagy energiák feszülnek. Ha a lélek magányában csak egy kissé is elvonulunk és önmagunkat az őszinteség fáklyájánál szemléljük, rájövünk ezeknek az erőknek és értékeknek ismeretére, melyről az isteni Üdvözítő azt tanította, hogy az nem más, mint az Isten országa bennünk! Mily boldogság ráeszmélnem erre a nagy igazságra, mely a szentek tudományának a titka és rúgója: önmagamban hor-

dozom a szentet!... Csakhogy ez a belső érték és energia bennem csak szunnyad, annak felkeltéséhez és kifejlesztéséhez saját erőm nem elégséges. Isten országának kivirágzásához, vagyis az isteni erények és tulajdonságok magjának kicsirázásához isteni erő, isteni segítség kell! Bármennyire gyenge és gyarló is az ember önmagában, Isten segítségével szép, erőteljes és ideális szent életet fakaszthat lelkében!...

Lelkiségem védelme Isten erejével.

3. Minden élet szépség. Minden szépségnek ellensége a rút, a csunya. A lelkiélet szépségeinek letarolója a bűnnek útálatot keltő, poshadt légköre. Ha már a lelkiélet kifejlesztéséhez is Istennek segítsége kellett, mennél inkább rászorul az Istenbe mélyülő, a bensőséges élet erre a segítségre, nehogy a bűn undokságának miazmája kiölje. A lelkiélet belülről fakad és az isteni kegyelemnek talajából táplálkozik, de mint minden életnek, ennek is a külső káros tényezők, ellenségek elleni küzdelemben kell felmorzsolnia energiája javarészét. Mi lenne a gyenge, gyarló embernek lelkiéletéből, ha ebben a küzdelemben magára volna hagyatva? Hova jutna Isten segítsége, kegyelme nélkül? Lépten-nyomon ellenségei, a bűn diadalmaskodnék felette!... Ki érzi ezt jobban nálam?... Ezért sóhajtozom én is a lélek küzdelmei és harcai közepette: Isten az én segítőm és Üdvözítőm! Az ő segítségével minden kísértés, minden rossz és bűn felett diadalmaskodom!...

Gyengeségem nem tehetetlenség!

4. Szemtől-szembe néztem önmagammal Uram és nagyon gyengének, erőtlennek érzem magam. Meglátam, hogy mennyire tehetetlen vagyok a magam erejéből. Mégsem esem kétségbe és nem visszakozom, nem hátrálok meg! Hiszen te vagy az én erőm és segítségem! Minél jobban érzem a kicsiségemet, annál jobban hozzád simulok és reád támaszkodom. Úgy teszek, mint Kis Szent Teréz, aki éppen kicsiségének tudatában lett

naggyá, mert minden bizalma Te voltál, Uram! Te szerezted a kicsiket és erőtlén lelkeket, akik nem nyugsznak bele kicsiségükbe, hanem nagyok, a lelki élet hősei szeretnének lenni. Én is hozzád menekülök és hatalmas karodra támaszkodom! Tudom, hogy szeretsz és nem hagysz magamra, hisz Istenem és Üdvözítőm, én segítem vagy te!

Szemtől-szembe Istennel.

Milyen különös élmény a lelkiélet magányában önmagamra találni, elvonulni és szemtől szembe nézni önmagammal! De még jobban megragad és lelkemet fel-emeli a nagy felfedezés, hogy itt nemcsak magammal nézek szemtől-szembe, hanem Istennel is! A lelki elvonulás és magány mélyén feltalálom Istent és szemtől-szembe nézek azzal a Krisztus-arccal, akinek minden vonása új és szívembe markol. Lelki megindultságomban a zsoltárossal mondogatom: «Nemde csak az Istenre bízta magát lelkem?!» (Zsolt. 61, 2.)

Sub umbra alarum tuarum.

1. A lázadás zsarátnoka, mint a csendes prairiken fellobbanó tűzvész száguld és hajtja, űzi a zsoltárost, hogy meneküljön és mentse meg életét, tekintélyét, boldogságát. Mint az üldözött vad, búvóhelyet keres, ahol meghúzhassa magát üldözői elől. Az üldözés lázas perceiben, a menekülés izgalmas kínjai közepette, hol búhat meg csendesen? Hol húzhatja meg magát biztonságga-
l? Nemde az Úrnál? Ha ő veszi pártfogásába, ha ő rejti el védőszárnyai alá, akkor nem kell félnie, nem kell aggódnia, nem kell szenvednie! Mikor az emberek ellenem fordulnak, csakis Isten nyújthat menekvést, megnyugvást! Nem az emberi protekció és jóindulat fog bennünket megvédeni az emberek nehez-
telése, kellemetlenkedései, áskálódásai és alattomos vagy nyílt üldözései ellen, hanem az Úr, kit a lélek magányának ölé-
n találhatok fel!

Isteni szeretet melege is vonz a lélek magányába.

2. A lélek magányában feltalálható Isten nemcsak azért vonzza magához az én üldözött, megtépázott, agyonhajszolt lelkemet, mert, akárcsak a sziklavár, rejtékhelyet nyújt, hanem mert mikor kívülről sanyargatnak és zaklatnak, ő meleg, résztvevő érzéssel vonzza szívemet magához. A kisgyermek is azért menekül anyja ölébe, mikor veszély fenyegeti, mert az anyai szív dobogásából megérzi, hogy érte hevül, érte aggódik. A külső bajokból és zaklatásokból Istenhez menekülő lelkemet is csak az az izzóan hevülő isteni Szív tudja magához vonzani és magához bilincselni. E szeretet nélkül a lélek magánya csak kínzó, üres egyedüllét, kétségbeesett menedék volna . . .

Isteni szeretet ereje véd engem.

3. A kisgyermek, mikor anyjához menekül, nemcsak szeretetet és részvétet, hanem elsősorban erős védelmet keres, mert az anyai szeretet nemcsak érezni, hanem tenni, áldozni is tud. Az igazi szeretet nem puha és tétlen, nem siránkozó és lemondó, hanem lángoló és energiától, tettekre kész erőből duzzadó. A szeretet csak addig gyengéd, míg részvéttel és együttérzéssel viseltetik irántunk, de mikor védeni kell, mikor bajokat, fenyegető veszélyeket kell eltávolítani, akkor aktív és tevékeny. Nem is tud teljes és tökéletes lenni energia, tettek és cselekedetek nélkül. Ezért menekülünk oly biztonsággal és boldogan a lélek magányában az isteni Szeretethez, mert érezzük és szívünk súgja, hogy ez a szeretet nemcsak velünk érezni, de értünk tenni is tud! Mikor külső életünk zaklatásai, hányattatásai elől a lélek magányába menekülünk és az isteni Szeretet ölelő karjaiban keresünk búvóhelyet és menedéket, szívünk felmelegszik és ennek az energiától, erőből duzzadó isteni szeretetnek pünkösdi tüzével töltkezik . . . Ha egészen áthatotta, akkor erőssé és hatalmassá válik. Mert a szeretet erő és nagyhatalom!

Szemtől-szembe az isteni Szeretettel.

4. Milyen nagy utat tettem meg a világ zajától és zaklatott életétől egészen idáig! Milyen nagyon hatott lelkemre, mikor a lélek magányának csendje és békéje először ihlette meg lelkemet! Egyszeribe kibékültem magammal, mikor szemtől-szembe mertem nézni önmagammal! A lelki tisztulás megindulása volt ez az őszinteség önmagamhoz, mely rávezetett, hogy ne féljek erős kézzel belenyúlni lelkembe és Isten segítő kezével kitisztítani, kifényesíteni lelkemet. Nem is sejtettem, hogy ezzel az isteni Szeretet végtelen melege és boldogsága költözik szívembe! Most már boldogan vallom, hogy akkor lettem igazán gazdag, mikor kiüresítettem szívemet a teremtményektől, mert az isteni Szeretettel kerültem szemtől-szembe! Végtelen jóságának kiáradó melege most magával ragad és felemel! Úgy érzem, mintha borongós, sötét felhők után kisütne a nap és melegítő sugarai egyszerre új életet öntenek belém! Az isteni Szeretet melege és világossága vezet ezentúl a lelkiélet magányában! Igen, ez a Szeretet sugározza be itt a Lélek elzárt kertjének légkörét és abban a Szeretet lendíti lelkiéletemet előre! Előre...

Megszólal az Úr a lélek magányában...

Amikor senki sem zavar és semmi sem nehezedik többé a lelkemre, szembenézek Istennel és hallgatom szavát. Nem hiába nézem és nem hiába várom, hogy szóljon lelkemhez, hiszen azért vonzott ide a lélek magányába, hogy elárasszon az isteni gondolat és igazság fényével. Azért vonzott egészen közel magához, hogy lelkem gerjedezzen, felgyulladjon, miközben ő szól hozzánk! Szólj tehát Uram! Szólj, mert hallja a te szolgád! Szólj, mert lelkem szomjasan issza a te ígédnek üdítő kristályvizét!

«Keressétek először az Isten országát!»

(Mt. 6, 33.)

1. Ime az élet Mesterének első intelme a lélek magányába zárandokló tanítványaihoz. Szól ez elsősorban az én földies, alacsony, önző világfelfogásomnak. Minden cselekedetem olyan föld-ízű, azt célozza, ami csak múltó, világias, üres. Gondold meg csak én lelkem, mennyire át vagy itatva a föld választóvizétől!... Tisztult világnézetet adjatok! Olyat, mely nem lefelé, a piszok, a sár, a mulékonyság felé irányul. Tudom, hogy a teremtményeket használnom kell, enélkül élni sem tudnék, de... először az Istennek, az én Atyámnak országát kell keresnem. Minden cselekedetem, gondolatom, sőt egész életem elsősorban oda, felfelé törjön! Isten látószögébe kell mindent beállítanom, ha a szentek nyomába akarok lépni!...

Ne kösse le a világ a lélek szárnyait!

2. Isten országát, a mennyei dolgokat keresd én lelkem! Mit bajlódsz folyton ezekkel az apró, kicsinyes dolgokkal? Miért hagyod, hogy szárnyaidat lekössék azok a hiábavaló örömök, gondok? Sem a világ öröme, sem gondja, szenvedése ne láncolja rabságba lelkemet! Mert lelkem magasztosabbra van teremtve. Mennyei dolgokra! Tudod, Jézusom!? A te mennyei Atyád országába szeretnék jutni! Oda, ahova csak magasabb igényű, fölényes lelkek juthatnak el!...

Fölényes lelkek lendülete.

3. A lélek magányában döbbenek rá isteni elhivatottságom nagyságára! — Ily nagy kegyelem, ily boldogság!... Egészen Istennek élni! Jaj, de az én gyarlóságom... gyengeségem... mindig lefelé húz engem! Mindig ahhoz a piszkos földhöz... Először Isten országa!... Hiába aggódsz én lelkem! Mit keresed folyton a bűnt?! Minek terheled a lélek magányát annak rémlátomásaival? Talán elkövetted? Talán beleegyeztél? Talán nyögdicélsz, hogy a bűn árnyéka lelked

beszennyezte? ... Ez nem fölényes lelkek hangulata! Nem fölényes lelkek lendülete! ... Ők először Isten országát nézik. Lelkük ott mereng a napsugárban, a boldogságban. Bűn?! ... Nem is tudnak rágondolni! Elkövezték? ... Hisz szívében nincs helye másnak, mint Istennek s az Ő szeretete tüzes lehelletének! Ugyan mivel vannak e fölényes lelkek elfoglalva? ... Emelkedjél fel én lelkem te is az ő birodalmába, hogy megértsed! ... Látod? ... aki mindenekelőtt Istent keresi, aki elsősorban Istennek él, az csak vele töltökezik lelkének magányában! Annak lelkét úgy betölti az Ő lelke, a szeretet, hogy rá sem ér a bűnre gondolni, vagy miatta aggyályoskodni. Én is ilyen fölényes lelkületet alakítok ki magamban! ...

Quid hoc ad aeternitatem?!

4. Szent Alajos így mérte le a teremtmények értékét. Ez a kérdés a szentek tudományának első nagy problémája. Nekem is ezt kell megtanulnom, hogy mindent az örökkévalóságnak értékénél mérlegeljek. Mindent Istennel hasonlítok össze, mindent Isten szerint értékelek és mindenben először Istent keresem! Soha, semmiféle teremtményt Isten elé nem helyezek, mert csakis így követem Krisztus parancsát: csakis így keresem először Isten országát!

Isten országa.

Az egész életnek, de még inkább a lelkiéletnek programja ez: «Keressétek az Isten országát!» (Mt. 6, 33.) Sokan, nagyon sokan azonban nem találják meg! Keresik és nem találják, mert messze idegenben járnak utána, kint keresik a világban, pedig inkább lelkük mélyére kellene szállniok. «Az Isten országa bennetek vagyon!» (Lk. 17, 21.) — mondja az élet Mestere! Igen, a lelki magányba visszavonulva találom meg lelkem mélyén! Ide akar elvezetni Krisztus!

Aki menekül önmagától, soha nem talál Isten országára!

1. A külsőséges ember csak a világ «országában» él. Mást nem ismer; nem akar ismerni! Neki az Isten országa, a lélek birodalma mit sem jelent, pedig önmagában hordozza azt. A külsőséges ember nem szeret magába szállni, mert üresnek, unalmasnak, sokszor talán visszatasztónak is találja azt, amit önmagában, a lélek magányában találhat. Borzad önmagától, kerüli önmagát, menekül a lélek magányától. Azért veti magát oly lázasan a világ élvezeteinek, örömeinek karjába!... Jobb nekem elmerülni a lélek magányába, jobb nekem elmerülni saját lelkem országába, mert tudom, hogy belső világomban Isten országát találom!...

Hol találom meg?

2. Lelkem magányában találom meg Isten országát. Fel kell fedeznem, meg kell ismernem! Mert lelkem ép oly nagy, kiterjedt, bonyodalmas, mint egy ország. Valóságos birodalomban járok, mikor belső, lelki világomat kutatom. Milyen sokféleség, mozgalom, milyen nyüzsgő élet van ez országban: értelmem, akaratom, szívem világa, tehetségeim, vágyaim, törekvéseim, mind-mind polgárjogot követelnek. Ezért kell rend, fegyelem, alárendeltség, hierarchia ebben az országban; ezért kell irányítania az értelemnek, kormányoznia az akaratnak, lelkesülnie az érzelmeknek, szeretnie a szívnek! Mennyi körülbekintés, diplomácia kell, hogy az ész és akarat jól kormányozza az alacsonyabbrendűeket, hogy képzelet és emlékezet, érzelem és vágy el ne kapassák magukat és forradalmat ne idézzenek elő... Ez az ország, ez a birodalom az én lelkemnek országa, itt mindenért én vagyok felelős!...

Istentől... Istennel... Istenért!

3. Lelkem világáról maga az élet Mestere azt tanítja, hogy Isten országa az. Isten országa, mert Isten kezének alkotása. Maga Isten saját képére, saját hasonla-

tosságára teremtette. Önmagát mintázta, mikor lelkem országát létrehozta. Önmagának teremtette, mikor a semmiségből a világra hozta. Istentől, Isten képe szerint, Istenért létesült a lélek és végcélját is csak Istennel, Isten segítségével, kegyelmével érheti el. Mennyivel másképpen nézek magamra most, hogy tudatára ébredtem önmagamnak, most, hogy megértem és átérzem, mit jelent Istentől, Isten képe szerint valónak lenni, Istennel és Istenért élni. Lelkem, az én belső világom Isten országa!... Ennek büszke öntudatával élek ezentúl!...

Nem akarok alvajáró lenni!

4. Milyen sokan vannak, akik, bár magukban hordozzák Isten országát, mégis úgy vannak, mint az alvajárók: mennek, andalognak, de nem látnak, nem tudatosak. Sokan úgy elmerülnek a külső életbe, hogy benső világuk szépségeire és isteni kapcsolataira soha nem találhatnak rá! Ébredj én lelkem! Élj egészen tudatában annak, hogy mily nagy kincset hordozol magadban! Ébredj tudatára annak, hogy mily gazdag isteni birodalmat rejt kebled, csak tisztítsd meg szívedet és szenteld egészen Istennek! Egészen Istennek élő, egészen neki szentelt lelkek élnek Isten világát magukban! Ezt a nagy Isten-országot akarom tudatosan ismerni, művelni és az élet Mesterének felajánlani!

«A többi mind hozzáadatik?»

Aki az Úrhoz járul és nála keresi lelkének eligazítását, irányítását, ahhoz az Úr szól és megtanítja arra, hogy hol keresse lelkének egyensúlyát, lelkének benső boldogságát! Nem kint a világban, hanem bent, lelke mélyén! «Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát, mondja nekünk, s a többi mind hozzáadatik nektek!» (Mt. 6, 33.)

Először Isten országát keressük!

1. Az élet súlya, ezernyi gondja nyomasztó teher, mely mindannyiunk vállát nyomja. A mindennapi kenyér és megélhetés, a család, az iskola, növendékeink,

vagy mások baja, anyagi és erkölcsi süllyedése mind-megannyi nyomasztó gond, mely mély barázdákat von a homlokunkra. Futkosnunk kell a saját létünk fenn-tartása, kötelességünk teljesítése, a boldogságunk után. Az élet törvénye a maga szükségleteivel leköti figyelmünket, kimeríti életenergiánkat és mint nyomasztó felleg nehezedik lelkünk egére. Én is az élet sok ezernyi apró bajával vergődöm, és úgy érzem, hogy közben üres marad a lelkem, kiszárad a szívem! Már nem is érzem és tudom, hogy mily édes a lélek magányában, a csend, a béke és a nyugalom kegyelmével felfrissülöm! . . .

Keressétek! Keressétek!

2. A mindennapi élet bajai és gondjai között hányatott lelkem vergődését csak egy valaki látja részvéttel és megértéssel: lelkem magányának Királya, az élet Mestere. Krisztus ismeri minden bajunkat, minden gondunkat, minden aggodalmunkat és szükségünket! És mert szeret, mert boldoggá akar tenni bennünket, odavon a lélek magányába és azt súgja, arra tanít, hogy ne engedjük magunkat a gond és baj súlya alatt összeroskadni, hanem magasra törjünk, minden földi gond és földi dolog felett először is Istennek országát és az ő éltető igazságát keressük! Keressük! . . . A keresés nem egyszerű próbálkozás, jószándék, nem akarás és tunya vágy! A keresés a lélek magasabb aspirációjának, az élni, boldogsággal töltekezni vágyó örök törekvésnek felduzadása, melyből ismételt, hosszú, céltudatos és kitartó elhatározás és megindulás fakad.

Hol keressük?

3. Vajjon megtaláljuk-e ott a világ forrágájában? Fellelhető-e ott, ahol csak külsőség és lárma található? Nem tudjuk-e, hogy az ő országa nem e világból való? ! Gondjaim s az élet apró-cseprő ügyei közül kell kiszakadnom és megindulnom a lélek magányának szentelt templomában, ha nem cél nélkül akarok bolyongani és reményvesztetten keresni Isten országát és az ő igazságát. Csak a lélek magányában találom fel, Uram, a te

boldog országodat és a te éltető igazságaidat ! Ha ezt egyszer megtaláltam, a többi mind hozzáadatik.

«A többi mind hozzáadatik.»

4. Ha egyszer megízleltem a lélek csendjének kegyelmét és megismertem az Isten országának titkait, még külsőséges világi életem is elviselhetőbbé válik ! Aki a lélek magányának ölében elmerül Isten országának s a túlvilági élet boldogságának szemléletében és Isten igazságának emlőin növekedik, tartalmat és értéket tud beleállítani külső elfoglaltságának, gondjainak és az élet terheinek labirintusába. Könnyű akkor az élet terhe, ha lelkem nyugodt, boldog ! . . . Egyedül belső életem adhat erőt a külső küzdelemhez !

Aggályosság útvesztőjén.

Hányatott lelkem a lélek csendes magányában keresett menedéket, vigaszt ! Itt, a csendes, meghitt magányban ismerem meg, hogy Isten vonz magához és ő maga mutatja meg életirányomat, hivatásomat ! . . . Még sincsen nyugtom ! Üldöz bűneimnek, gyarlósá-gaimnak emléke, üldöz aggályos lelkülem ! A bűn . . . a büntől való félelem ide is eltalál, itt is lelkemhez tola-kodik ! . . . Uram, segíts megszabadulnom tőle !

Uram, félek . . . félek!

1. Aggályos lelkek útját járom : félek ! . . . Útálom a bűnt, mely Istenemtől elszakítaná szívem ! Útálom . . . és félek tőle ! Nem tudom biztosan, de félek, hogy vétkeztem ! Talán bűn volt ? ! . . . Talán beleegyeztem ? ! . . . Sokszor úgy meglep a kísértés, az az érzésem, hogy lelkemben volt az a csunya, útálatos gondolat ! De én nem akarom ! Nem akarom ! . . . És mégis, mire észreveszem, úgy találom, hogy az első pillanatban nem fordultam el tőle elég határozottan ! . . . Valami küzdelemféle folyt le lelkemben . . . de nem merném mondani, hogy eléggé erős, eléggé határozott ellenkezés volt-e akaratomban ! . . . Tehát vétkeztem ? . . . Tehát bűnbe estem ? . . . Beszeny-

nyeztem lelkem tisztaságát? . . . Jaj, el vagyok veszve ! Mi lesz velem ! Sokszor úgy elszorul a szívem, olyan lázas a fejem, kín és gyötrelmem az az aggodalom, hogy talán . . . talán a bűn útvesztőjére tévedtem ! . . . Jézusom, ne hagyj elveszni engem !

«Mit féltetek?»

2. «Mit féltetek kicsinyhitűek? ! . . .» Nem a bűn, hanem az aggályosság útvesztőjébe tévedtél ! . . . Lám, kicsinyhitű voltam ! Jézus mondja ! Szégyenkezz én lelkem ! Hiszen itt volt ő, miért féltél ! . . . Itt volt melletted ! Nem érezted szent jelenlétét ? Nem érezted, hogy az az undor minden bűn ellen, nem származhat máshonnan, csak tőle ? ! . . . Ha ő nem volna szívedben, ha ő nem tenné neked keserűvé a bűnt, sőt még annak tudatát is, hogy talán bűnbe estél, te azt nem útnálád, hanem kíváncsiaknak találnád ! . . . Aggályosságom perceiben, ha érzem az undort a bűn iránt, nem nyugtalanodom ! Tudom, hogy Jézus önti azt szívembe, ő van velem !

Jézus szeret engem !

3. Szeret, mert kiválasztott, ide vonzott a lélek-magányba, hogy vele legyek és itt úgy egybeforrjon szívem vele, hogy egészen az övé legyek ! . . . Egyedül az övé ! . . . Ő megvéd engem, mint tulajdonát. Van-e hatalmasabb nála ? Vajjon a kísértőnek adatott-e hatalom őfelette is ? ! . . . Ha összefogna ég és föld és minden gonosz hatalom, még akkor is tehetetlen volna Isten ellen ! . . . És én az övé vagyok ! Én élvezem azt az édes nyugalmat és boldogságot, melyet az a tudat ébreszt bennem, hogy Isten mindenhatóságával képes engem minden bűntől, minden kísértőtől megvédeni ! . . . Meg kell védenie, mert hiszen az övé vagyok ! . . . Mindaddig, míg egész lelkemből hozzá ragaszkodom, ő nem engedi, hogy bárki is elszakítson tőle engem !

Miért vagyok még olyan aggályos?

4. Az ő keblén, itt, a lélekmagányban érzem szeretetének, szentséges Szívének igazi melegét. Most már megértem, hogy miért vagyok én olyan aggályos!... Most már tapasztalom, hogy ennek a szeretetnek melegét nem engedtem eléggé lelkembe! Nem szerettem még eléggé őt, hát csoda-e, ha az aggályosság néha hatalmába kerít?!... A félős lelkek közé tartozom, s az aggodalom, a félelem nem engedi a szeretet lángját magasra lobogni... Aki igazán, nagyon szeret, az nem ér rá holmi aggályos gondolatokkal gyötörni magát! Azt ragadja a hév és gyötri az isteni szerelem tüze!... Aggályosságom perceiben csak lélekmagányomba, szerető Istenemhez, Jézusom lángoló Szívéhez kell mennem! Ez a: fornax ardens charitatis! Ennek tüznél gyújtom lángra az én szívemet is!... Ó, ha egyszer tüzet fog!...

Az Úr útja.

A Krisztus-várás szent idejében, mikor a lélek csendje és a szent várakozás vágyódása üli meg a lelket, megszólal a pusztába kiáltónak szava és minden lélekbe harsogja: «Készítsétek el az Úr útját, egyengessétek ösvényeit!» (Luk. 3, 4.) Előkészíteni az Úr útját, egyengetni ösvényeit, ez most lelkiéletemnek is legsürgősebb programja lelki magányomban.

Az Úr útja a lelkekhez.

1. Hova akar menni az Úr? Merre veszi útját, hogy elkészíthessük az ő ösvényét?... Mert tudnunk kell, hogy melyik utat készítsük el, ismernünk kell, hogy merre akar elhaladni!... Hova vezet az ő útja?... A végtelen szeretettől kicsi gyermekké alázatosuló Kisdéd, a tüzet gyújtó Mester, a lelkekért önmagát feláldozó Bárány csak egy vágyat hordoz magában: a lelkekhez akar menni!... Krisztus a lelkekhez akar betérni,

náluk akar lakni, leghőbb vágya a lelkekkel egyesülni. Elő akarjuk tehát készíteni az ő útját? . . . Akkor a lelkünket kell az ő eljövételére hangolni !

*Ne legyen ez úton semmi
akadálya az Őrnak!*

2. Síma legyen az ő útja, olyan, mint amilyenné szeretnők tenni a Szent Szűz és Szent József útját Betlehembe ! Olyanná, hogy semmi kőbe ne üsse lábát ! Olyanná, hogy semmi piszok és sár ne érje, ahová lép. A lelkiekben minden akadály, minden sár és mocskok, mely az Őr útját akadályozhatná, nem más, mint a bűn, a szenvedély, a lélek tisztátalansága és mocska. Ha tehát az Őr útját akarjuk előkészíteni, akkor meg kell tisztítanunk lelkünket a bűn sarától, ki kell emelni az élvezetek és szenvedélyek mocsarából, fel kell indítani a vágyat Krisztus után. Nekünk is oda kell állnunk Keresztelő Szent János példájára és hirdetni, hogy kiki készüljön az Őr jövetelére. Sokan szenvednek, dolgoznak, viselik az élet terhét, de addig senki sem találja meg a lélek nyugalját, míg az Őr útját lelkében elő nem készíti ! . . .

Nem vagyok holt útjelző!

3. Előkészítem a lelkeket az Őr jövetelére, egyengetem útját, de magam is készülök méltó fogadására. Magam is úgy vagyok, hogy mindig ellenállhatatlanabb a vágy lelkemben az Őr után. Eped a lelkem s mindig csak vele akar lenni ! Úgy vagyok, mint boldog Hősz Kreszcencia, aki úgy vágyott a mennyei Jegyes után, hogy Krisztus maga sem tudott ellenállni forró vágyának, angyalok által szállott választottja szívébe, ha ő rendesen nem vehette pap kezéből magához . . . Ilyen ellenállhatatlan vággyal vágyódom én is utánad Uram, s addig nem találok nyugalmat és boldogságot, míg el nem jössz hozzám !

*Egyengetem az Úr ösvényeit —
lelkemben!*

4. Az Úr Jézus, lelkem szerelmes jegyese, ő maga is vágyódik szívembe, lelkembe! Csakhogy eljövételének akadálya mindaz a lelki mocsok és pizok, ami még lelkemben beszennyezhetné az Úr lépteit. Előbb egészen meg kell tisztulnom. Előbb egészen át kell alakulnom és kiegyengetni az Úr ösvényét, hogy síma és egyenes legyen az út Istentől — lelkemhez! Minél jobban tisztulok és minél tökéletesebben egyengetem lelkemben az Úrral való egyesülés útját, annál jobban biztosítom, hogy az isteni Kiseded, az Isten Báránya ellátogat és eljön hozzám! Uram, sietek minden lépésedet símává tenni lelkemben, s minden akadályt eltávolítani, hogy megtalálj engem és betérj hozzám! Hogy teljesen egyesülj velem és mindig szívemben-lelkemben maradj! Jöjj, Uram Jézus!

Mária ádventje.

A világ ádventjében mindjobban arra irányult tekintetünk, aki valamennyi földi halandó között a legbensőségesebben várta Krisztust. Mária tudta csak egyedül, hogy immár teljesebben az idők telje. Ő már szívében hordozta azt, aki után sóvárogtak ezredeken át atyái és atyafiai. Ő már méhében hordozta a nagy titkot, mely nemsokára édes valóság lesz számára. Szüztiszta érzelmek között üdvözli és lélekben öleli Jézust, minden örömök forrását. Mária lelkének magányába hatolok most lélekben, hogy ebben a lélekmagányban ébredjen az én igazi ádventem is!

Mária csendes összeszedettségben várja az Urat.

1. Senki úgy nem szerette a lélek magányát, mint Mária. Soha ez a csendes szemlélődés és visszavonultság annyira lelki, annyira bensőséges nem volt, mint az ő ádventjében. Mária Krisztus-várásában született meg a lélek magánya, mert ő volt az első, akinek tekintete nem kifelé irányult, hanem befelé. Ő volt az első, aki

magában hordozta az idők teljét, az Isten országát, magát Krisztust! Ő volt az első boldog hordozója Istennek, aki nem elragadtatásban és vízióban, nem prófétai jelenésekben és jövődőlésben látta Krisztust, hanem valóságban bírta és boldogan szívébe zárhatta! Ezért került a világ zaját, ezért maradt szótlan Szent József aggódó gondjai és kínos gyötrelmei között is. Ő felülemelkedett minden földi tekintet és emberi szempont fölé, s csak szemlélte, érezte, tapasztalta önmagában azt, akit milliók és milliók vártak. Mária csendes összeszedettsége a Krisztus-várás igazi lelkülete... ezt találom meg én is a lélek csendes magányában!...

A lelki összeszedettség befelé néz.

2. Szűz Mária ádventi lelkülete csupa lelkiség, a legteljesebb összeszedettség, melyet nem tud a magában-nézés boldog szemlélődéséből semmi sem kiragadni. Hiszen Krisztust hordozza magában. Mikor pedig itt van az Úr, itt van Isten, akkor halkuljon el minden emberi fecsegés, némuljon el minden felesleges szó, csak őt szemléljük! A hallgatásnak ez a pszichológiája: elhalkulni külsőleg, hogy annál beszédesebb, annál befelénézőbb legyen a lélek. Igazi csend és hallgatás csakis ott lehetséges, ahol a lélek a maga kis világában Krisztusra néz és Krisztust várja. Mária ilyen befelé néző és Krisztust váró lélek volt! Befelé nézett, mert önmagában már látta és bírta, önmagában hordozta és élvezte Krisztus édes jelenlétét! Minden befelénézés ezt célozza: Krisztust szemlélni, míglen kialakul bennünk. Krisztust hordozza lelke mélyén és önmagában élvezzi az ő édes jelenlétét.

Isten csakis a lélek magányában közli magát.

3. Mária lelki magánya és összeszedettsége nemcsak példakép, hanem életnorma! Mária nemcsak megmutatta, hogy mit tegyünk, ha Istent akarjuk mi is lelkünkbe, szívünkbe fogadni, hanem életszabály, mert az Istennel való egyesülés és Krisztusnak lelkünkben

való kialakulása csakis ebben a csendes összeszedettségben válhat édes valósággá. A lelkeség törvényévé válik Mária ádventi hangulata és élete. Ő az első szemlélődő, akinek lelki tekintetét egészen leköti a Krisztus-nézés és Krisztus-bírási. Ez az életnorma válik valósággá minden Krisztust váró lélekben, ez élte a puszták remetéit, a szemlélődő lelkek szerzetesi közösségét, az Úr szőlőjében dolgozó apostolok életét és munkásságát. Ezt valósítom meg én is az én kis világomban, az én lélekmagányomban !

A Krisztus-várás imádságos lelkülete.

4. Mária szemlélődése csupa imádságos beszélgetés volt Krisztussal. Lélekben máris szólított, máris becézgette őt az anyai lélek minden gyengédségével. Egyetlen anya sem tudta előre fia életét olyannyira, mint ő s előre elbeszélgetett már vele mindazokról a nagy isteni titkokról, melyek Krisztus küldetését körüveszik. Mennyi minden megbeszélője volt az édesanyai szívnek ! Mennyi minden elmondanivalója volt Mária tisztaságos és Istent szerető lelkének ! Mennyi sok kérnivalója a kegyelmek leendő közvetítőjének ! Milyen imádságos szeretettel vehette körül Mária az ő szent Fiát ebben a sejtelmes boldog várásban, az ő lelki magányának kimondhatatlanul édes ádventjében ! Az ő lelkében harmatoznak már az egek és csöpögik már az ég felhői az igazat ! Mézzelfolyókká váltak már az egek, s ő az első ízlelője ennek a mennyei méznek ! Ebben az imádságos lelkületben odaszegődöm én is hozzád, édesanyám, Mária ! Én is veled egyesülve, boldogan várom és szomjazom az igazat, s tudom, ha veled imádom őt, akkor a te lelked imádságos lelkületéből én is részesülök, én is nagy titkok látójává leszek !

A zajos lárma világa.

Szűz Mária és Szent József veszik a császár parancsát, mely őket is szülővárosukba irányítja. Elindulnak, mennek, s megy ugyanekkor ezer és ezer más

alattvalója is a hatalmas, de gyűlölt császárnak. Mindenhol zaj és láрма. Ebben a zajban és ebben a zűrzavaros, veszekedő lármában indulnak Szűz Mária és Szent József. Minden városban, merre útjuk elvisz, hasonló zajt találnak. De ők elkerülik a zajos csődületeket, ők a csendesebb utcákat, utakat keresik. Nekik a csend és zajtalan lelkiség a világuk. Ennek titkába szeretnék most behatolni.

A hatalmasok szemfényvesztése a zajos láрма.

1. Amíg a Szent Szűz és Szent József csendes hallgatósságban mennek és róják a betlehemi utat, nézzük egy pillanatra a hatalmában kérkedő császár városát. Mindenfelé nagy ünnepségek, zajos mulatságok. A nagy császárt a béke fejedelmének, a hatalom teljének tartják, s hogy az emberek annál jobban hódoljanak neki, mindenféle hangoskodó kikiáltók hirdetik fényét, erejét, dicsőségét. A nagy népszámlálás ennek a dicséretnek és dicsőségnek jegyében születik meg gondolatában. S a nagy impérium valamennyi tartományában, valamennyi városában megindul a nagy mozgolódás, nagy zaj. Bár terhére esik sokaknak megindulni, s visszatérni eredetük helyére, mégis mindenki a nagy Cézár, Augustus hatalmát és dicsőségét dicséri. A hatalomnak, a földi fejedelmeknek, a földi dicsőségnek szüksége van erre a nagy lármára, erre a hangoskodó zajra, propagandára, szüksége van, hogy sokat beszéljenek róla és erőszakoskodó hangon magasztalják, melynek nem lehet ellene mondani. A világ szelleméhez hozzátartozik, hogy csak azt tekintik értéknek, mely mellett hangoskodnak és lármáznak. Amiről semmit sem lehet hallani, nem tartják értéknek, megvetik, elfeledik. Ez a nagy láрма és zajos kiabálás igen sokszor üres szemfényvesztés, melynek mélyén talmi értékek lappanganak. De a világ szereti, ha becsapódik. Ezért a hatalmasok így okoskodnak: Si mundus vult decipi, ergo decipiatur!

Isten ereje a csendes Istenszolgálatban nyilvánul meg.

2. Ebben a zajos lármában, ebben a nagy kiabálásban milyen ellentét ott látni a boldogságos Szűzet jegyével, Szent Józseffel. Csendesek, némák, elmélyülnek és annak szemléletébe merülnek, aki a leghatalmasabb fejedelem, akinek egykor az egész világ fog hódolni. Lelkük megérzi a Megváltó kegyelmének nagy erejét, mely minél nagyobb és elragadóbb, annál halkabbá teszi őket. A megihletődés vesz erőt rajtuk, minél inkább közelednek a szent városhoz, Dávid városához. Tudják, hogy itt kell a nagy jövőndöléseknek beteljesednie. Mária lelkülete: Isten dicsőségének és hatalmának átadni magát, mely nem hangoskodóvá teszi őt, hanem csendessé, szerénnyé, alázatosná! Ime Istennek milyen más a világa: a csendes hivatásteljesítés útjára viszi az embert... Minél nagyobb hatalom és dicsőség nyilvánul meg az «Ancilla Domini» szerepében, annál csendesebb, szerényebb, alázatosabb. Ennek is van ereje, ennek hatása nagyobb és maradandóbb, mint a világ minden zaja és lármája!

Isten emberének is ez a lelkülete.

3. Ő is csendes szerénységben, következetes alázatosságban megy a kötelességteljesítés útján, mint a Szent Szűz és jegyese. Nem hangoskodik, nem lármáz, nem erőszakoskodik, hanem Isten szolgálatában a csendes és komoly elmélyülés útján halad. Isten ügyének szolgálata nem a láрма és üres kiabálás által hathatós, hanem a csendes és komoly munkában, mely az isteni erőnek megnyilvánulása által lesz teljessé. Nagyobb erő és meggyőzőbb érv van a csendes szerénységben, mint a hangoskodó, fölényes beszédben. Isten embere egészen a lelkiség erejével töltkezik, ő is Mária és József szellemében halad a kötelességteljesítés útján. Jobban Istenhez vonzza a lelkeket a csendes béke és szerénység, mint a letorkoló fölényesség, melynek lármája bántó és bosszantó, tartalma üresség és gőg!

*A világ láza meg ne fogja
lelkünket!*

4. Nem a világ bűnei a veszedelmesek és kerülendők, hanem ez a nagy lármája, mely elszédít és elvon lelkem belső értékeitől, elvon lelkiségem világától. Mária és József elkerülik és a nagy zaj közepette is megmaradnak összeszedett és Istenbe merülő lelkek. Mennek és lelkükben a világ Megváltójának hódolnak. Hiába kiabálnak körülöttük, hiába zajoskodnak mellettük, elsurranak és tovább állnak. Lelkükben folyton ez zsong: mi ez ahhoz képest, akit itt a szűzi méh hordoz magában, hogy nemsokára a világra szüljön! Mi ez az Isten Fiához képest! Az igazi lelkiség és lélekmagány ennek az egyetlen és igazi értéknek értékelésére tanít meg... Nem a nagy lármára és a reklámértékekre figyelek, hanem arra, amit csendben és nyugodtan Isten mértékével tudok felmérni és nagyra értékelni!

A csend ihlete.

Mikor az ember az élet országútján elér a betlehemjárás kegyelmének magaslatára, egyszerre nagyon közel jut azokhoz a lelkekhez, akik ezen az úton járták az élet útjait. Egyszerre nagyon közel érzi magát Máriához és Józsefhez, egyszerre velük együtt a magánynak csendje ihleti lelkét. Mikor a lélek magányába vonulok vissza, a csend ihleti lelkemet.

*A lélek magánya ihlet hívásom
mélységeit megismerni.*

1. Sokan, a legtöbben úgy járnak az életben, mint az alvajárók, nem ébrednek hívásuk tudatára. Magam is sokáig éltem a világom, örültem és szomorkodtam, lendültem és levertem voltam s mindig csak a felszínen jártam. Magamat sem ismertem s legkevésbé magammal voltam tisztában. Most, hogy egyszer az Úr elvezetett a lelki magány csendjébe, most egyszerre rádöbbenek az Úr hívó szavára. Rádöbbenek, hogy itt nem bennem működő hajlamok, nem természetem igényei, hanem

isteni kegyelem dolgozik. Egyszerre úgy kezdem látni magamat, hogyan az Úr lát engem ! Mily jól esik lelkemnek a lélek magánya, ahol végül is egyedül maradok az Úrral és tudok vele nyugodtan beszélni magamról, életutamról, hivatásomról. Milyen jól esik ez a csend, melyet nem zavar meg a világ zaja s meghallom az Úr szavát. Most kezdem csak látni hivatásom mélységeit. Milyen nagy dolgok ezek, melyekre az Úr hív ! Milyen szédítő távlatok, mikor Isten magához akar emelni engem. Milyen nagy dolog az, mikor nekem szabad felemelkednem egészen közel szerető Szívéhez ! Ember fia, lesz-e erőd, lesz-e lendületed és kitartásod ezen a nagy lelki magaslaton mindvégig megmaradni ? ! Tudsz-e majd mindvégig Istennek élni s mégis a világban maradni ! Lesz-e erőd isteni küldetést teljesíteni úgy, hogy szíved és lelked osztatlanul Istené maradjon ? Lesz-e erőd abban a kis környezetben, hova a Gondviselés köt, mindig Isten embere, Isten jegyeseként élned és tevékenykedned ? ! . . . Nem félsz ezektől a mélységektől ? ! Nem ijedsz meg hivatásod nagyságától ? . . . Uram ! Uram !...

A lélekmagány ihleti szívemet!

2. Igen, ihleti, hogy Isten szeretetének nagyságát szívembe fogadjam ! Akármilyen nagy és mély legyen is szent hivatásom, mégsem félek és rettenek meg ! Isten választott ki ! Isten akarta, hogy én az övé legyek, hogy én neki éljek és a világban maradván, a világ fiai között legyek az övé és dolgozzam Istenért ! Hivatásom Isten szeretetének lángja ! S vajjon ki fél a szeretet boldogító lángjától ? . . . Nem a hivatásom nagysága döbönt meg, hanem Isten szeretetének kegyessége, mely engem fel-emelt és a betlehemjárás útjain elindított ! Aki fél, elzárja szívét ennek az isteni tűznek melegétől és boldogságától ! . . . Aki nem fordul egészen Isten felé, nem tudja, hogy mit rejteget Isten azoknak, akik őt akarják szolgálni és szeretni ! Igen, szívem kapuit egészen megnyitom lelkem szerelmének, aki magának választott, aki szolgálatába akar fogadni. Hogyne szolgálnék annak,

hogyne áldoznám egész életemet annak, akit szeretek s aki már előbb szeretett engem !

A lélek magánya ihlet viszontszeretettel

3. Minél jobban elvonulok most a lélek magányába, annál jobban érzem, hogy az Úr szerelme hevít ! Minél jobban megnyitom lelkem kapuit neki, annál jobban magam is oly szeretetre gyulladok, mely nem hagy nyugtot. Igen, a lélek magányában izzik a lélek, mert ott, a csend és zavartalan együttlét Istennel a szívnek és léleknek érzelmeit Istenhez emeli. Ezért tudok olyan nagy áhítattal imádkozni a templom csendjében. Ezért tudok egészen Istenbe temetkezni a lelki magány áldott perceiben . . . Uram, nem maradok érzéketlen veled szemben ! Minél jobban látom hivatásom nagyságát, minél jobban rádöbbenek arra, hogy mire választottál ki, annál jobban reád támaszkodom és annál jobban érzem, hogy szeretted ! Én is szeretlek, én is mindig ebben a viszontszeretben akarok élni és Máriával, Józseffel, minden téged szerető lélekkel egyesülni ! . . .

Életutaimat Szűz Mária és Szent József vezessél

4. Ők az első betlehemjárók, ők az első, akik a hivatás mélységeire rádöbrentek. S azóta minden választott lélek az ő nyomukat követi. Én is hozzájuk csatlakozom, mert én is velük együtt akarok eljutni abba a bensőséges viszonyba az Úrral, melyben ők is éltek. Mily boldogság nekem is velük együtt járni a hivatásom szent útjait. Soha nem tévedek el, ha nyomukba lépek és ha velük haladok ! Igen, ezen az úton eljutok hivatásom beteljesedéséhez, Jézushoz !

Az Úr látogatásának napja.

Mikor nagy vendég jár a házunkban, valami megfoghatatlan ihletettség szállja meg a ház lakóit. Kifejezhetetlen ünnepélyesség vesz erőt a lelkeken. Ünnepi ruhába öltözködnek, de még ünnepibb a lélek hangulata. A vendég előkelősége tiszteletet és emelkedettséget

parancsol. Így érezte ezt lelki magányában Mária, József is. Így érezzük ezt mi is, mikor nagy dolgokat cselekszik az Úr a mai napon szolgálival, magáénak vallja, szívére fogadja őket! Ha majd megszólal látogatásának alkalmából, nyissuk meg neki szívünket! Hodie, si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra!

Krisztus a mi vendégünk!

1. Nagy vendéget várunk! Maga az örök Főpap, Krisztus látogat el hozzánk. Az önátadás, felajánlás, a fogadalom, szentelés magasztos perceiben ő csókolja homlokon választottait, szerelmeseit! Láthatatlanul ő fogad keblére, hogy többé el ne engedjen és el ne szakad hassunk tőle! Krisztus valójában adja magát és egészen a mienk lesz látogatása alkalmából. Milyen nagy kegyelem! Milyen magasztos pillanat! Már most elfogódom, mikor reá gondolkok!... Mit mondok majd neki? Hogyan szólítom majd meg? Mivel kedveskedjem neki?.. Már most is repes a szívem! Már most is lelkendez a lelkem... Hiszen ennél nagyobb kitüntetés, ennél nagyobb kegyelem nem is érhet!... Hamar elkészítem szívem lakóházát, hogy jól érezze magát nálam a nagy Vendég!

Igy várta őt Szűz Mária is.

2. Minél hallgatabb volt a Szűzanya, annál nagyobb lelki vágyakozással várta. Új vendég jön a házhoz, a kis Vendég, aki a vendégek Vendége! Mária tudatában volt annak, hogy kit hordoz méhében, hiszen Gábor arkangyal mindenről felvilágosította. Tudatában volt, hogy Isten Fia szállt le méhébe és most őt várja a világra, őt várja vendégül! Nem is talál szavakat, pedig ugyancsak beszédes a lelke! Szent József lelkét is megfogja Mária hallgatagsága és ihletett lelki magasztossága! Nézi őt, csak úgy ragyogja Mária szüzi arca a boldogságot: anya lesz, Isten anyja!... Én is Máriával egyesülök ezekben a szent percekben és tőle tanulom meg a vendégvárás ihletettségét! Én is azt várom, akit ő várt! Nekem is ugyanő lesz a vendégem, akit ő szült a ví-

lágira!... Nekem is a zsoltáros szavait mondogatja Mária: hodie si vocem ejus audieris, noli obdurare cor tuum! Ha majd eljön hozzád az én szerelmes Fiam, drága lélek, el ne zárd a szívedet előle! Ha majd ott lesz veled, meg ne keményítsd szívedet! Ha hangját hallod, nyisd meg szíved kapuit és szomjas lélekkel hallgasd azt, amire tanít!...

*Igen Uram, én kinyitom
neked szívemet!*

3. Uram, isteni Mesterem! Nyitva áll az én szívem téged befogadni! Hallja a te választottad, a te szerelmesed, amit mondani készülsz neki! Boldog a lelkem, hogy eljössz hozzám és szólasz hozzám, én mindig tanulékony lélekkel hallgatom a te szavadat!... Taníts, vezess, ... én mindent tudni akarok, amire te tanítottál bennünket, mindent szívembe akarok zárni, amit lelkünkre kötöttél! Nekem lépesméz szavad és boldogság minden ígéd!... Amire tanítasz, az a te szellemed, a te parancsod, a te kinyilatkoztatásod! Amit te mondasz nekem, az a te világosságod! Minden sugalmazásod szíved szerelmének törvénye! Vezess engem, Uram, a te utaidra és a te lelked szépségeinek ösvényére! Lágýítsd meg Uram az én kemény szívemet, hogy mindig reád hallgasson és igéidnek táplálékával erősödjék!...

Közeledik az Úr!...

4. Itt van már a kapuban! Hallom már lépteit és érzem lelkemben lehelletének melegségét! Úgy vagyok, mint a Szent Szűz, aki méhében már érezte a kegyelem meleg áramlását és azért tudott oly bensőségesen egyesülni Jézussal, mielőtt még a világra szülte volna őt! Érzem, hogy Jézus közelségének tüzes sugara melegíti és izzítja lelkemet! Mily boldogság ennek az égi szerelmnek izzását és tüzeit lelkembe fogadni!... Meghatottan borulok térdre isteni vendégem előtt! Itt van... eljött hozzám... enyém lett!... Ezt hangoztatta Mária is: Enyém lettél és enyém maradsz drága isteni gyermekem! Ezt suttogom én is Jézusnak: Enyém

szegénységnek, megalázkodásnak és egyszerűségnek hajlékában! És mennyire hasonlított ezen elhagyatott, szerény barlang ahhoz a hibáktól, tévedésektől, gyengeségtől és bűnöktől szerény, sokszor bemocskolt lelki hajlékhoz, melybe visszavonulok, mikor magamba térek! De ez is csak jobban megaláz, hogy közelebb juthassak hozzá és bírjam őt. A bánatnak és alázatnak érzése még ezt az én betlehem-i kis barlangomat és jászolkámat is tisztára képes mosni!...

Mária nyújtja Jézust a léleknek.

3. Aki lelkének magányába vonul vissza: bármilyen szegény, hibáktól, bűnöktől éktelenkedő is lelke, megtalálja ott Krisztust! Mert Krisztus éppen az ilyen lelkeket keresi, hogy megtisztítsa és átalakítsa őket. Maga Szűz Mária jön a kisdéd Jézussal és átadja őt nekünk, hogy hordozzuk és boldogok legyünk bírásában. Most értem, hogy miért vagy te a kegyelmek anyja, Mária!... Most értem, hogy miért vagy menedéke a bűnbánó, a Krisztus-kereső lelkeknek!...

Lelki életem karácsonyi ajándéka.

4. Lelkemnek magányában igazi karácsonyt élek át. Előkészítem Krisztus fogadására és megyek, megyek, míg meg nem találom! Tudom, hogy jönni fog, tudom, hogy meg fogom őt találni! Milyen boldog leszek bírásában. Milyen édes érzés lesz, ha szívemre ölelhetem. Lelkem örvendezz és ujjongj! Krisztust fogod bírni, ha e betlehem-i házba térsz! Úgy térek be lelkemnek magányába, mint a Krisztust kereső királyok a betlehem-i barlangba. S ha majd bírom én is velük együtt Krisztust, leborulok és imádom őt szívem egész melegével, minden érzelmével, vágyával, szeretetével, hódolatával, hálájával, örömeivel, boldogságával! Jézus, ez a mosolygó, édes, bájos, jóakaró, szerető kis Jézus az enyém!... A lélek magányában megtaláltam őt. Erősen tartom őt és soha el nem bocsátom magamtól!...

A nagy kegyelmi ajándék.

Az ősz Simeon várta az ígélet beteljesedését és szíve repesett az Úr eljövetelén. Ez a vágy tette méltóvá a nagy kegyelmi ajándéokra. Azt olvassuk róla: «És íme egy ember vala Jeruzsálemben, Simeon nevű igaz és istenfélő férfiú, várván Izrael vigasztalását és a Szentlélek vala őbenne.» (Luk. 2, 25.)

«A Szentlélek vala őbenne.»

1. Mit vársz még az élettől, te öreg Simeon? Mit adhat még neked a világ? ... Talán örömet, talán hírt, dicsőséget, boldogságot? Ezeket te már ifjú korodban sem kerested! Már akkor *másért* dobogott szíved! Már akkor is azt érezted, hogy mit ér neked a hír, a dicsőség, az öröm, a boldogság e siralom völgyében, mikor minden öröm, minden boldogság és vigasztalás, minden hír és dicsőség forrása hiányzik?! ... A te lelkeddel a Szentlélek vala, ő tanított meg arra, hogy értékelni tudjad a világ dolgait és a lélek értékeit. Jöjj, ó szentek Lelke és taníts meg engem is értékelni a világ külsőséges dolgait! Taníts meg értékelni annak a lelki magánynak értékeit, melyeket nélküled meg sem ismerhettem volna! ... Veni! ... Veni! ...

«És a lélek által indítva a templomba jöve.»

2. A Lélek a templom szentélyébe, a templom misztikus csendjébe, magányába vonzza Simeon lelkét. Ó a Lélek csak a magányban, a csendben tudja lelkemet ihletni, felvilágosítani, besugározni! Boldog magány! Édes magány! Hol a Lélek lelkemmel egyedül lehet és fesztelenül, közvetlenül, őszintén kitarthatja bensőséges világát. Megyek én is a templomba? Érzem, hogy oda vonzza, oda húzza, ellenállhatatlanul oda édesgeti lelkemet valami. Tudom, hogy mi! A Lélek kegyelme, mely most árad ki reám! Simeonnal én is a templomba megyek, mikor Izraelnek, a lelkemnek, a bensőmnnek vigasztalását keresem!

«És feleletet vőn a Szentlélektől.»

3. «Halált nem lát, míglén előbb meglátja az Úr Krisztusát.» Ez a lélek felelete!... Feleletet vőn... tehát beszélt vele! Mikor és hogyan tanulta meg beszédét? Vajjon milyen csengésű lehetett szava, hogy Simeon is megtanulhatta? Ezt nem értem meg mindaddig, míg én is nem zarándokolgatók a lélek csendjének és magányának szentélyébe. Minden nagy lélek, minden szent itt tanulta meg a Szentléleknek szavát és beszédét. Én is hallgatom és hozzá alakítgatom lelkemet, hogy meghalljam a Lélek szavát lelkemben. Imádság, elmerülés, elmélkedés, szemlélet... ezek a lélek magányának beszédes nyelvei. Ha majd én is tudok ezeken a nyelveken beszélni, akkor én is meg fogom érteni, mint Simeon, a Lélek szavát, mellyel lelkemhez szól... és szünet nélkül súgja: még e földi életben meglátod és bírni fogod az Úr felkentjét! Látni fogod lelki szemekkel, bírni fogod és magadhoz láncolhatod a szeretet kötelékeivel!

*Várom én is Izrael vigasztalását,
lelkemnek karácsonyi ajándékát!*

4. Várom, mikor hozzám is leszáll az Úr és én is töltekezem a Lélekkel. Hallgatom lelkemben az ő sugalmazását és tanítását! Imádkozva elmerülök e boldogító sugallatokba, átemlékedem azoknak értékét, kincsét, szemlélem szépségeit és szívembe fogadom édeségeit! S ha jön az Úr, ha hozza kegyelmét és karácsonyi ajándékait, akkor megnyitom lelkem kapuját és szívembe fogadom őt, akit keblén hordozott a Szűz Anya, atyai gondoskodással ápolgatott Szent József és karjaiba zárt az ősz Simeon. Nekem nagyobb kegyelem jutott, mint az ősz Simeonnak, nekem nemcsak karjaimba ölelni, hanem szívembe zárni is szabad őt! Vele egyesülve mennyivel boldogabb az élet, mennyivel könnyebb az áldozat, mennyivel édesebb az Úrnak szentelt szent hivatás kegyelme! Ezt a kegyelmi hivatást és életet köszönöm most neked, lelkem édes ajándéka és vendége!

Simeon és Jézus.

Lélekben oda zárandokolok a templom szent falai közé, ahol Simeon imádságait végzi. Lelkében napról-napra felszállott a mindenek Urához, ahonnan az eget harmatozását várja. S amint Mária hozza a kis Jézust, hogy az előírás szertartásait végezze, íme megnyílnak az eget és Simeon látja az Úr Felkentjét, látja nemcsak az egyszerű kicsiny gyermeket, hanem annak isteni küldetését, szent kiválasztottságát! S ekkor szeme könnybe lábad, ajkai hálát rebegnek s túláradó boldogságában «karjaiba vevé őt»! (Lk. 2, 28.)

*Boldog Simeon, Jézussal
karjában!*

1. Simeon, a vágyak embere nem várt hiába. Nézzétek őt, mint veszi karjába, mint ölelgeti, mint becézi a kis Jézust. Mily elragadó látni ezt az őszbeborult aggastyánt, karjában a kis, szelíd, édes Jézussal! Ki-aszott, száraz keze megpuhul, szeme könnybelábad és fáradt szíve az örömtől és boldogságtól az ifjúénál is hevesebben dobog. Milyen sokáig kellett neki a templom csendjébe járnia, míg egyszer, csak egyetlenegyszer keblére ölelhette... Boldog Simeon!... Tudod, hogy én boldogabbnak érzem magam?! Mert én valahányszor a lélek magányába vonulok, valahányszor a templom csendjében az oltárhoz járulok, mindig fogadhatom és szívemre ölelhetem őt, az Úrnak Felkentjét!...

Ilyen a szeretet!

2. Ha túlcsordul a szív, akkor ölelni, egyesülni akar. Még az öreg Simeon sem tudja szívének túláradó érzelmeit magába zárni, még ő is karjába veszi és ölelgeti Jézust! Csoda-e, ha én is így teszek?! Érhet-e szemrehányás, hogy ha szentáldozásaim után, mikor érzem és tudom, hogy ott pihen Jézus szívemben, én is szerető szívvel ölelem, csókolom őt?! Nélküle nem volna boldogság, nélküle nem volna igaz szeretet!... Nélküle a templom boltívei, a zárda vagy otthonom falai börtön-

falak volnának. Vele minden fénybe derül és boldogságot sugároz!...

*Jézus az én lelkem magányában,
otthonában.*

3. Cellám és otthonom, sőt még a templom falai között sem érzem őt annyira közel, mint Simeon, hogy keblemre szorítsam, csak a lélek magányában. Igazi lelki magányt kell keresnem és teremtenem a templomban is, otthon is, ha az ő édes jelenlétének boldogító tudatát igazán élvezni és átérezni akarom. Folyton tudatában kell lennem az ő szent jelenlétének. Ha szívem otthonában igazi magány honol, ha nem leszek idegen és ritka vendég ebben az otthonban, akkor mindig keblemen hordozhatom, mindig karomban ölelhetem őt!

Jézus és én!

4. Ha Jézust én is karomba veszem, ha őt szívembe zárom és összeforr vele szívem-lelkem, egész életem, akkor átszellemül egész életem. Akkor szomorúság, keserűség, bánat és csalódás, a félreértés, mellőzés és sértés lelkemet nem kínozzák többé, mert csak hozzá megyek és megölelem, szívemhez szorítom őt. Akkor lesz csak igazi örömöm, mikor vele oszthatom meg!... Minél jobban szívemhez szoríthatom, szívemhez láncolhatom őt a szeretet karjával, annál napsugarasabbá fogja tenni lelki otthonomnak magányát!...

Túlcsordult szív.

Van-e szebb látvány, mint az ősz Simeon, amint átszellemült lélekkel ott áll a templomban és tartja kezében a Messiást, a Felkentet, akit ezredeken át vártak ősei, aki után epedtek a népek milliói? Szemét az ég felé emeli, lelke a jövőbe száll és magasztalja az Istent: «Most bácsátd el, Uram, szolgádat a te ígéd szerint békességben, mert látták szemeim a te megváltásodat, melyet készítettél minden népek színe előtt, világossággul a pogányok megvilágosítására és dicsőségére népednek, Izraelnek!» (Lk. 2, 29—32.)

«Nunc dimittis Domine!»

1. Sokáig epedtem utánad, sokáig vágyódott szívem látni a te napodat és most beteljesedett! . . . Most végre rád szegezhetem tekintetemet, most végre láthatlak, ölelhetlek, karomba zárhatlak! Mi kell még ettől az élettől? Mit várjak még e világtól? Már nincs más hátra, mint hogy örömmel megtérjek atyáimhoz és várjam a te országodnak napját felragyogni! . . . Aki egyszer karjába vehette az Urat, annak valóban nincs már mit várnia ez élettől! A legnagyobb öröm és boldogság beteljesedett, Isten leereszkedett hozzá! . . . De hát akkor mit mondjak én, Uram? Ha az ősz Simeon szívét túláradott a boldogságtól, hogy egyszer láthatott és karjába zárhatott, mit mondjak én, aki nem egyszer, sem kétszer fogadlak téged? Aki naponta vezetek szíved otthonába s nemcsak karomba, hanem szívembe zárlak? . . . Ha visszagondolok, Uram, arra a pár ezer szentáldozásra, melyben téged vettelek, melyben veled egyesültem, szívem túlárad a boldogságtól s én is magasztalni kezdem az Urat Simeonnal: Nunc dimittis Domine! . . .

«Látták szemeim a te megváltásodat!»

2. Más boldogságot nem is lehet képzelni, mint látni a megváltást, megérni a szabadulást és üdvözülést! Ha nem tudjuk megérteni az ősz Simeonnak boldogságát, ha nem jut tudatunkra, hogy mily nagy kegyelem, hogy mily kimondhatatlan boldogság az Úr eljövetele, megtestesülése, megváltói beköszöntője az emberiség történelmében, akkor nem tudjuk sohasem kellően értékelni azt a kegyelmet és boldogságot, melyet akkor kapunk, mikor Krisztus olyan fenntartás nélkül adja magát nekünk! Simeon látta az Urat és örült, «vidit et gevisus est», s azóta ezt az örömet akarta az Úr állandósítani minden léleknek! «Boldogok, akik nem láttak és hisznek!» A hit szemével állandóan látjuk, állandóan éljük az Úr látogatásának idejét és kegyelmét! . . . Mennyi öröm, boldogság és lelki béke fakad lelkemben a te jelenléteodből, Uram! . . .

«Melyet készítettél!»

3. Az Úr örömet, boldogságot készített, megváltást hozott mindenkinek! De mit készített nekem? Mit hozott a kis Jézus nekem, akit magának kiválasztott? Üdvösséget, igen, bűneimből való szabadulást! Igen, hozott nekem is megváltást, lemosta az én lelkemről is a szomorú örökséget, melyet ősszüleimtől örököltem! Hozott nekem is kegyelmet és tisztulást, segítséget és lelki felemelkedést! . . . De ennél sokkal többet is! . . . Hiszen én nemcsak a megváltás és bűneimtől való megtisztulás kegyelmeit köszönhetem neki! Nekem több, sokkal több jutott a kegyelmekből, a megváltásból, Jézus szeretetéből! «Filius praedilectionis» lettem! Engem sok-sok lélek közül arra választott ki az Úr, hogy egészen neki szenteljem magamat, szívemet, lelkemet, szeretetemet! Mit mondjak én, s milyen dicsőítő éneket zengjek én, aki a kis Jézus szeretetének elkényeztetettje vagyok? . . . Nunc dimittis . . . nunc dimittis! . . .

«Magasztalja az én lelkem az Urat!»

4. A kiválasztott lelkek boldogságának túláradása az Isten magasztalása! Magasztaló szavakban tör ki Simeon, magasztaló énekben csendül ki a Szűzanya lelke is, mikor hivatásának nagyságára gondol. Hogyne magasztalná az én lelkem is az Urat? . . . Hogyne dicsérné és áldaná, hiszen nagyot cselekedett velem is az Úr! Isten kegyelme és kiválasztottsága, szent hivatásom kegyelme olyan közel hozza az én lelkemhez is Jézust, mint Máriáéhoz vagy Simeonéhoz! Lelkem állandó elragadtatásba esik, valahányszor erre az Isten-közelségre, erre az isteni szeretetre gondolok, mely magával ragad és életformám, sorsom lett! Sors mihi tu es Domine! Áldott, szerelmes kis Jézusom, te vagy, igen, te egyedül vagy az én sorsom és életem célja! Ezért magasztallak és áldalak én is ihletett lélekkel, túláradó boldogsággal... Magasztalja az én lelkem az Urat! . . .

Napsugaras lelkület.

Nem mindig beborult az ég ! Nem mindig takarják el a nap arcát fellegek ! Minél borongósabb a sötét, zord idő, annál melegebben hat a napsugár. Ha kisüt a nap életünk egén, minden fényben és pompában úszik, minden szép és vonzó. A lelkiélet napsugara az örömtől derűs lelkület, mely éppen ott, az Úr Szívének közelében, szeretetének melegében árasztja el lelkemet ! Napsugaras lelkületet alakíts ki bennem, Uram !

*„Örüljetek az Úrban mindenkor,
ismét mondom, örüljetek!”*

(Fil. 4, 4.)

1. Így írja Szent Pál apostol a «szenteknek», «omnibus sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis». Mindannyiunknak ez a magasztos hivatása ! Legyek bár király, vagy pór, mindenkitől csodált fró, vagy mosogatóleány, mégis csak egy célt tűzött a jó Isten életem elé : szentnek kell lennem ! Ez az én hivatásom ! Ezért lelkesedem, ezért dobog a szívem : nekem szentnek kell lennem ! . . . Életemnek mindig és mindenben a jó Isten felé kell igazodnia. Miért szomorkodjam tehát ? Ilyen nagy kiválasztottság nem nyomja le lelkemet, hanem felemel, felhangol. Boldog vagyok, mert ilyen nagyra születtem ! Örülök és lelkesedem, mert ennél szebb, boldogítóbb hivatást nem találhattam volna . . . Úgy-e, nekem is fród leveledet, nagy apostol ? Engem is szólítasz : *szent*, az Úr Jézus Krisztusban ? ! Ó, mily öröm ez lelkemnek ! Boldogan hallgatlak, csak szólj és mondd, milyennek kell lennem ! . . .

«Semper gaudete!»

2. Te folyton csak azt ismételteted : «Egyébiránt, testvéreim, örüljetek az Úrban, mindig örüljetek !» . . . «Mindig» . . . Ezen fordul meg, hogy megfelelek-e hivatásomnak vagy sem. «Mindig», még a legaprólékosabb körülményeim között is, «mindig», még szomorúságaim, megpróbáltatásaim nehéz napjaiban is ! . . . Kereszt nyomja a vállamat ? Nem baj ! Örömmel ölelem át ! . . .

Kellemetlenség, baj, csapás ér? Hála legyen érte az Úrnak! . . . Ellenem törnek? Ha Isten velem, ki ellenem? . . . Mindenkor az Úrban örülök és mindenkor az Ő kezét látom meg abban, amit nekem küld az életben! . . . Tudok örülni a bajban éppen úgy, mint mikor kiderül lelkem egén! Mindig . . . még az öröm napsugaras perceiben is. Főleg, ha az öröm és boldogság napja melegíti szívem-lelkem!

«In Domino gaudete!»

3. Mikor olyan napsugaras, víg, jókedvű vagyok, nem szomorodom el aggodalmaim miatt: jaj, talán most zökkentem hivatásom vágányából! Dehogy! Inkább most zökkentem bele igazán! Csupán arra fogok vigyázni, hogyha énekelek, Jézusomnak énekeljek, neki daloljak. Ezt akarja mondani a nagy apostol is: *«In Domino gaudete! . . .»* Akkor azután élvezem az öröm napsugaras melegét, mert tudom, hogy most Jézusom keblén pihenek. S ennek ki ne örülne? Ki ne érezné az ég s föld minden boldogságát szívében?

Az én életstílusom.

4. Nagy apostol, én ilyen napsugaras, dalos, vidám lélek akarok lenni, mint amilyennek te kívánsz látni engem! . . . Különféle stílusú szentek vannak . . . Vannak komoly, szigorú, síró, szenvedő szentek. Engem ezeknél jobban vonz Szent Lőrinc, aki a tűz lángjai között is zsoltárokat énekelt és mosolyogva tréfált kíznőivel: *«Fordítsatok meg, egyik felem megsült már! . . .»* Engem jobban ragad Szent Cecilia, aki szenvedései, halálgyötreim között is az ének szárnyain emelte lelkét Istenhez . . . Nekem is mindig-mindig az öröm és szeretet dalát kell énekelnem! . . .

Tevékenység és szemlélődés.

Az élet lázas tevékenysége olyan, mint a lázbetegség. Mintha valóban a gonoszság hozná lázba és az érdek, a bűn hajtaná. Pedig a zsoltáros óva int: *«Ne bízzatok az igazságtalanságban!»* (Zsolt. 61, 11.) Az én életem

tevékenységének nem lehet soha ez a láz a mozgatója, a lélek magányában más indítót talállok, az Úr Lelkét, akinek szeretete sürget. Ezért új kapcsolatot keresek a tevékenység és a szemlélődés között !

A tevékeny élet veszélyei.

1. Az életnek főtörvénye a tevékenység. A természet minden sejtje él, mozog, tevékeny. Az emberi élet is ennek a törvénynek hódol. A külső dolgok, a világ folyása vasszigorral megköveteli tőlünk, hogy ugyan-csak rajta tartsuk a kezünket az élet lüktető erén és hogy magunk vezessük annak irányát, ha csak nem akarjuk, hogy a világ forгатaga elragadjon bennünket. A világ folyása az anyagiás, a külső életnek keretei között mozog s annyira elragadja az embert, hogy magasabb célokat, életideálokat nem lát. S amint szeme annyira elgyengült, hogy az életideálokat már nem látja többé, akkor kezd bízni a hatalomban, vagy ennek híján a fondorlatban, a gonoszságban. Rejtett utakon jár, mint a földalatti folyam és észrevétlenül mossa alá másoknak becsületét, állását, társadalmi helyzetét, boldogságát. Ide jutnak sokan, mert elhagyták a lélek magányának szentélyét !

Mit tanul a tevékeny élet a lélek magányában?

2. A lélek magányába szállni mindenkinek szükséges, aki lelkének értékét nem akarja elveszíteni. De kétszeresen szükséges azoknak, akik a külső élet tevékenységének árjában úsznak. Itt tanulják meg igazán értékelni mindazt, ami miatt szünet nélkül gondokkal és aggodalmakkal terhelten fáradoznak. Itt ismerik meg igazi értékét a külső munkának és tevékenységnek. Itt tanulják az anyagiás és véges dolgokat belső értékük szerint mérlegelni. Itt szokja meg szemük az eszmények magaslatáról szemlélni mindazt, ami miatt szorgoskodnak. Itt fogják világosan látni, hogy maradandó és igazi eredményeket, érdemeket sem hatalommal s erőszakkal, sem fondorlattal, alattomosággal s gonoszsággal elérni

nem lehet. Egyedül az egyenes, őszinte és becsületes lelkek tudnak nagyot és maradandót alkotni a külső, a tevékeny életben.

A kettő egymásrautaltsága.

3. A tevékeny élet és a bensőséges élet egymásra van utalva, akárcsak a test és a lélek. A léleknek a vezetés, előrepillantás, irányítás a feladata; a testé a külső munka és végrehajtás. Aki nem tud leglázasabb munkája és tevékenysége mellett is — akárcsak néhány múló percet — a lélek magányában a szemlélődésnek szentelni, könnyen arra az útra tér, melyről óva akar bennünket visszatartani a zsoltáros, mikor azt mondja: ne bízzatok a gonoszságban! Milyen könnyen magával rántja a test a lelket! Milyen könnyen válik az ember a külső tevékenységben számító, külsőséges emberré. A mélységek vonzanak... Az őszinteség és becsületeség eszmei magaslatához hasonlítva az aljasság, kétszínűség, fondorlat, alattomoság, politikának nevezett hazugság, vagy oportünizmus örvény és szédítő mélység!... Ne engedd Uram, hogy e szédítő szakadékokba zuhanva leljem lelkem vesztét és halálát!

A tevékenység Lelke!

4. A lélek magányában töltökezik lelkem az élet és tevékenység Lelkével. Az Úr kegyelme, szeretete árad ki abból a bensőséges találkozásból, ami csakis a lélek magányában lehetséges! Aki nem szereti az elmélyülést, aki nem vonul vissza mindennap a lélek magányába, egészen üres és tartalmatlan lélekké válik. Hiányzik belőle a Lélek sugárzása és gazdagsága. Ezért szeretem én ezt a magányt, melyben isteni melegség száll meg, s nem a gonoszság láza, hanem az isteni szeretet ösztönzése és kiáradása hoz tevékenységbe. Valóban: «charitas Christi urget nos!» (Kor. II. 5, 14.)

«Öntsétek ki előtte szíveteket!»

Mennyi sok titka van az emberi szívnek! Milyen sok szorongás, lelkesülés, fájdalom és boldogság járja át! Hol talál megértő szívre, mely vele együtt érezne? ... Az emberek szíve nagyon önző és szűk, kicsinyes, nem tud velem együtt érezni! Csak isteni Szív képes oly nagy szeretetre és együttérzésre, hogy velem mindenben, szomorúságomban és örömben egyaránt megosztozzék. A lélek magányában találom meg ezt az isteni Irgalmat, akinek bátran kiönthetem a szívemet a zsoltáros buzdítására: «Öntsétek ki szíveteket előtte!» (Zsolt. 61, 9.)

Minden napnak a maga keresztlje.

1. A lélek magányának nagy programja: Öntsétek ki az Isten előtt szíveteket, ha megtelt a bánatnak, a keserűségnek és a szenvedésnek fájó érzelmeivel! A lélek életének minden napja tele van valami bánattal, sebbel, fájdalommal. Vannak ugyan, akik ezt nem érzik, mert annyira elnyomták magukban a lélek életét, hogy csak a testnek élnek. De mikor a testi jólét, a vagyon és egészség elhagyja őket, annál fájóbban, kínosabban érzik a léleknek fájdalmait, sebeit! Minél jobban bele-sodor hivatásom, állásom, összeköttetésem a mindennapi élet áramlatába, annál jobban megtelik szívem ezekkel a keserűségekkel, kínokkal. Sokszor pedig, mikor a sötétség órája üt, a kétség és fájdalom fellege egészen elborítja lelkemet. Ilyenkor kell igazán odavonzódnom a lélek magányának csendjébe és beváltani annak fő programját: kiönteni szívemet, kiönteni minden fájdalmamat, keserűségemet az Úrnak.

A fájdalomnak élettörvénye.

2. A fájdalomnak lélektanához tartozik, hogy ki kell panaszkodnia magát. A lélek sok titkot, tervet, gondolatot, érzelmet, tudást, akarást magába tud rejteni, egyet azonban nem: a szenvedést, a fájdalmat! A nagy szomorúság, a nagy fájdalom addig gyötör, addig emészt belül, míg végre is kitör. Ime, itt találkozunk a

fájdalomnak és a lélek magányának az élettörvénye : Ki kell önteni szívünket ! Minden érzelmet szívünkbe fojthatunk, de a fájdalmat soha ! Öntsük csak ki a lélek magányának szentélyében ! Ott tudjuk legjobban elmondani, ott tudjuk legjobban elpanaszolni szívünk-lelkünk Királyának. Sokszor a szenvedés sötét perceiben olyan távol érezzük magunkat Krisztustól. Pedig valójában ott van ő lelkünk magányának szentélyében ! . . . Ott van és hívogat : öntsétek ki előttem szívetekeket ! . . .

A fájdalom, szenvedés hangján beszélni!

3. A nagy szenvedés néma és szótlan. Beletemetkezik a lélek legelrejtettebb zugába. De ha a lélek magányának csendje egyszer kicsalta, néma ajka szóra csendül. Az ő nyelve a panasz szava. Minél nagyobb a lélek magányának csendje, annál beszédesebb a panasznak síró szava . . . Miért a lélek magányában a legbeszédesebb a panasz hangos szava? Mert a csend, mint jóságos gyógyír, minden fájdalmat elsimogat, megennyhlt. A csend a fájdalomnak durcás konokságát megszelidíti, bizalmat ébreszt benne az iránt, aki csak a lélek csendjében és magányában tud beszélni vele . . . Uram, a csendnek misztikus, szent hangulatával közelítek hozzád lelkemnek magányában és biztató szavadra kiöntöm szívemnek minden panaszát, bánatát ! Te megérted szavát s tudsz az ő nyelvén beszélni ! Senki más nem érti meg nyelvét, csak te, mert te szereted őt, egészen a szenvedés Golgotájáig ! . . .

Az Úr hívogató szava csendül meg a lélek magányában.

4. Minden szomorú, minden keresztviselő léleknek ezt suttogja : «Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik meg vagytok terhelve és én megnyihílek titeket !» (Mt. 11, 28.) Minden elnehezült szív itt — a nagy Szenvedőnél — talál a legnagyobb megértésre és szeretetre. Kinek volna annyi szenvedni valója, mint a kiválasztott léleknek, aki sokak terhét viseli, aki szent küldetése folytán

nemcsak a maga, hanem mások keresztjének viselésében is megosztozik? . . . Minél altruisztikusabb a hivatásom, annál jobban nehezedik lelkemre mások szenvedése is, mikor a magamét is alig tudom elviselni! Ó, mily jó ilyenkor elmerülni a lélek magányába és egészen odahajtani fejem a velem érző és engem megvigasztaló szent Szívre! Hívtál Uram, magadhoz csalogattad lelkemet és örömmel, boldogan találok rád a lélek csendjében! Itt vagyok Uram, tied vagyok, Uram! Te simogasd el lelkem minden fájdalmát, gyógyítsd minden sebeit!

A «Lélek» hárfája.

Nemcsak akkor vonulok vissza a lélek magányába, mikor a lelkem eltelik keserőséggel és fájdalommal, hogy ott kipanaszkodjam magamat, hanem akkor is, amikor megtelik örömmel és boldogsággal. Valahányszor itt vagyok ebben a csendes meghittségben, oly közel Istenhez, mindig úgy érzem, hogy Isten lelke száll le hozzám és játszik az én lelkem húrjain! . . . Igen, lelkem hárfa . . . a Lélek hárfája!

Játssz a lelkem húrjain!

1. Úgy érzem, hogy lelkem a Szentlélek hárfája. Érzékeny, visszhangzik, rezonál . . . A Lélek minden érintésére a legszebb akkordokat zengi. Bármily tökéletlen, semmis és alacsony lény vagyok is Istennel szemben, mégis a legszebb dalt tudja a Lélek kicsalni lelkemből. Akárcsak a művész az élettelen hangszeren a leglágyabb érzelemmel épűgy tud játszani, mint a legviharosabb érzéssel. Én ezt a felemelő harmóniát tiszta szívvel élvezem. Átadom magam a nagy Mesternek, a művészek Művészének és szívom lelkembe a Lélek mennyei himnuszait.

Hangold fel a húrokat!

2. A legnagyobb művész is csak jól felhangolt hangszeren tudja érvényesíteni zsenijét. Leszerelt hárfa, megtágult, összetépett húrok sohasem fogják lelkének

érzelmeit hangokba foglalni. A Szentlélek fenséges, elragadó himnuszai is csak ilyen jól felhangolt lélekben találhatnak rezonanciára. Mert lehet ám a lélek is lehangolt. Szenvedély, alacsony érdekek, földhöz tapadó lelkület csak tompa, földi kongást tud kiadni s nem képes az átszellemült isteni hangokra. Nem szeretnék ilyen rozoga, elnyűtt hárfá lenni! Úgy nevelem, alakítom lelkem, hogy minél tökéletesebb hangszere legyen a lélek Lelkének!...

Játszd el rajta a te akkordjaidat!

3. S milyen hangokon játszik a Szentlélek? Alaphangja a szeretet, mert ő maga a legtisztább szeretet, a legigazibb szeretet. Ezen alaphang majd Isten dicséretében, magasztalásában, majd csodálatában, majd kérésében, majd odaadásban csendül meg a lélekben. Az élet minden változatában: a munkában, a küzdelemben, az örömben és fájdalomban, mindig ez az alaphangja, mely átjárja a Lélek minden akkordját. Ne gondold én lelkem, hogy akár a szenvedésben, akár az örömben, akár a munkában, akár a pihenésben Istentől eltávolodsz! Ott van a lelkek Művésze és már keze lelked húrjain, hogy a legzajtalanabb, leglágyabb, de legeragadóbb hangokat csalja ki belőled. Ő csak mindig megérezzem a Lélek ihletéseit! Legyen lelkem Isten legszebb hárfája, melynek himnuszainál angyalok esnek elragadtatásba!...

Veni Sancte Spiritus!

4. Jöjj el Szentlélek Úristen! Jöjj el hozzám és szállj lelkembe!... Így hívogatom őt és várom szívem minden vágyódásával, lelkem egész szeretetével!... Jöjj el és játszd el legszebb himnuszaidat lelkem húrjain! Játszd el rajta szeretetednek, melegségednek, tudásodnak, isteni csodás világodnak minden dalát!... Hangold lelkemet, hogy alkalmas és készséges eszközöd... hárfád, instrumentumod legyen!...

Járjunk az élet újságában!

Az ember életösvénye sokáig a halál útja volt. A bűnbeesett ember minden nemesebb törekvése, lelki magaslatok felé való lendülése erőtlen és sikertelen maradt. Azért vett erőt rajta a sötét pesszimizmus, mert nem látott szabadulást, menekvést. Csak Jézus feltámadása és győzelme nyitott utat a derűs, bizakodó új életre. Ezért buzdítja a csüggedőket Szent Pál: «Valamint Krisztus föltámadott halottaiból az Atya dicsősége által, úgy mi is az élet újságában járjunk!» (Róm. 6, 5.) Igen, járjunk az élet újságában!

Halál nélkül nincs feltámadás.

1. Ezt hirdeti a feltámadás diadalmas örömeivel a nagy apostol. Ha a diadalmas életnek, ha az élet újságának örömeiben akarunk részesedni, akkor előbb meg kell halnunk. S ezt nemcsak Szent Pál hirdeti, hanem érzi ezt a mai kor gyermeke is, mikor a keresztény életet, mikor a bensőséges életet, a lelki magányt halál-nak tartja. Halál, válás, eddigi szoros kötelékeknek szét-tépése, vágyak és érzések megtagadása! — Ennek látja a lelki magányt s azt a bensőséges életet, melyre ez a magány tanít. Igen, halál! Ezt harsogja Szent Pál is a lelkünkbe: «Nem tudjátok, hogy mind, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által!» (Róm. 6, 3—4.) Ki kell tehát valamiképen békülnöm a halállal! Ezzel a halállal is, mely régi életemnek, a régi embernek szól...

Meghalni a régi embernek.

2. Krisztus Urunk is csak a halál által tudott a feltámadás dicsőséges hajnalára ébredni. Feltámadott dicsőségesen halottaiból, hogy az ő halála és feltámadása által jelképezze nekünk azt a nagy lelki feltámadást, mely követi lelki halálunkat. Mert amikor meghalunk a régi embernek, nem a megsemmisülés, a lét elől való menekvés vágya ég bennünk, hanem annak a diadal-

mas életnek újsága, melyre ébrednek az Atya dicsősége és hatalma által. Boldog halál, mikor széttéphetjük az összes szájakat, mely minket ahhoz a régi, kopott, mindennapi bűnös emberhez köt, melytől oly sokszor és egészen szívünk mélyéig megundorodtunk! Boldog feltámadás, mely a szebb, a diadalmas, a dicső életnek újdonságába vezet, hol tisztultabb énemmel találkozom! Mennyire örülök, hogy Jézussal meghalhatok, hogy vele feltámadhassak.

Az élet újsága.

3. Az élet újsága, az a bensően, édesen, misztikusan izgató és boldogító élet, melyet az apostol hirdet itt nekünk; nemcsak lelki magányunkat tudja boldoggá tenni, nemcsak a mindennapi életet vonja be a lelki-ség és az öröm derűjével, hanem egy más világnak, egy messze-messze várakozó és mégis oly közel fekvő világnak glóriáját sejteti meg velünk. Dicső új élet. Örökké új élet, ha egyszer ott lehetnék!... Érzem, hogy a lelki magányban annak a túlvilági dicsőséges örömnek fénye lassan beszűröngözik lelkembe.

Egybeoltatni Krisztussal!

4. Csak most eszmélek annak a boldogító ténynek édes tudatára, hogy Krisztussal egybeoltattam!... Úgy egyesültem vele, hogy az én életemnek új, boldog kivirág-zása teljesen belőle szívja minden életerejét. Mert ha együvé oltattunk vele az ő halálának hasonlatossága szerint, feltámadásával is úgy leszünk! Lelkem csak úgy zsong és áradozik a húsvéti alleluja örömeitől, mert lelki magányomban meghaltam ugyan Krisztussal, de vele új életre támadtam s annak az örökké új életnek küszöbét taposom!...

Az élet iskolája.

A lélek magányában megtanulom az életet nemcsak kívülről, felületesen megismerni, hanem belülről! Milyen más a belső arculata, mint a külső!... Milyen sok tanulnivalót rejteget nekem is!... A lélekmagány-

ban válik csak tudatossá az élet iskolájában tanult tapasztalat. Ezért szívesen merülök el most szemlélésebe, hogy sokat tanuljak belőle !

Honnan?

1. Az élet iskolájában az első nagy kérdés, melyre feleletet kell adni : honnan? . . . Honnan jöttem, hol voltam, mielőtt lettem volna? Olyan kérdések, melyekre megdöbbenve tekintünk, de feleletet adni alig tudunk? Ki tudná megmondani, hogy honnan jött? Ki tudna belehatolni a létnek ebbe a csodálatos misztikumába : honnan? . . . Hol lehettem én akkor, mikor még e világba nem léptem be? . . . Szent hitem tanítja, hogy lelkem akkor kezdett lenni, mikor Isten kezdődő életemben megteremtette. A nemlétből hívott tehát Isten a létbe . . . s csak akkor kezdődik számomra a világ, mikor beléptem abba . . . Milyen különös vendége, milyen érthetetlen vándora vagyok ez életnek ! Megyek . . . megyek . . . de nem tudom honnan jöttem ! Csak annyit tudok, hogy Isten hozott létre, mikor életem megindulásakor halhatatlan lelket adott . . .

Miért!

2. Az élet iskolájának második nagy kérdése : miért? . . . Miért adott Isten létet? . . . Miért vagyok vándora e földi életnek? Miért hívott meg Isten arra a magasabb életre, mely egyedül nála található meg ! Miért? Miért? . . . Semmi más oka nincs ennek a földi életnek, mint Isten, aki ide küldött ! . . . Semmi más értelme életünknek, mint kiteljesedni a létben és felemelkedni Istenhez, hogy újra belemerüljünk s benne végtelen boldogságunkat elnyerjük. Sokat küszködnek, sokat szenvednek az emberek, de ha annyit törnék magukat az örök élet céljaiért, mint amennyire a földiek miatt, akkor boldogabb időket élnénk. Isten magának teremtet, mert azáltal, hogy felé törekszünk s hozzá elérünk, adhatja magát és boldoggá tehet önmaga közlésével. Ezért teremtetett tehát. A maga dicsőségét akarta azzal szolgálni, hogy nekünk a maga életét, a maga boldog-

ságát tette elérhetővé! Ezért indított meg az élet útjain!

Életfeladat.

3. Az élet csakis az örök élet beállításában érthető meg. Az érdemszerzés ideje ez, amikor a másik, igazi boldog életre kell elkészülnünk. Ez az iskola, melyben az isteni vonásokat, az isteni hasonlóságot meg kell tanulnunk. Az életiskola az erények tantárgyaiba akar bevezetni elméletben és gyakorlatban. Itt kell megtisztulnunk, megtökéletesednünk! Itt kell szívünket az isteni szeretet lángjában megtisztítanunk, hogy meg-lássuk Istent. Itt kell lelkünknek átalakulnia, hogy egykor bírassuk Istent. E földi életben kell megkezdődnie annak az életnek, mely az égben fog kiteljesedni, itt kell már Istennel egyesülnünk, őt magunkban hordoznunk, itt kell Krisztusba öltözködnünk!... «Sancti estote!» (Lev. 20, 7.) Ez az élet iskolájának tanterve! Ezt tanuljuk meg szorgalmasan, buzgón, lankadatlanul!...

Hová?

4. Egyideig vándorlunk e földön, aztán egyszerre átlépünk egy más világba. Hová? Ez a kérdések kérdése!... Mikor ott állunk a túlvilág küszöbén, önkénytelenül megfog ez a kérdés: hová?... Istenhez! Isten ítélőszéke elé!... Amilyen rettenetes elszámolni annak, aki nem tanulta meg az élet iskolájában a feladatát, éppen olyan vigasztaló annak, aki készült erre a végső vizsgálatra! Az egészen Istennek szentelt lélek életalkonyában van valami nagyon megnyugtató és felemelő: Isten szava szólítja! Jer és vedd el méltó jutalmadat! Jer és bírdad teljesen azt, amiért mindentől eltépted a szívedet a földön!... A gonoszhoz így fog szólni: Véget szakítok bűneid sorának, tobzódásaidnak, elnémitom ajkadat, mellyel engem káromoltál, lecsukom szemedet, melyek bűnös látványokon jártak gyakran, megmerevítem lábadat, mellyel a bűn útjain haladtál!... Jer, vedd el méltó büntetésedet!... Az egészen Istennek szentelt lélekhez így szól: Meg-

szabadítalak terhedtől és leveszem válladról a keresztet, melyet irántam való szeretetből viseltél szívesen! Magamhoz veszek, hogy velem légy és részt végy boldogságomban! Jót tettél, jót végy!... Boldog lélek, aki ezt hallja! Boldog, aki az élet iskolájában Isten útjait, Isten parancsait megtanulta és gyakorolta! Boldog, aki egészen Istennek szentelte életét!

Elvégeztetett!

A lélek magányában minden probléma az örökkévalóság fényében áll lelkünk előtt. A túlvilág fénye másként világítja meg a legnagyobb kérdéseket! Ebben a megvilágításban legtöbbet foglalkoztatja a lelket az örök hazába való átköltözés kérdése! Ez az egyszerű igazság: «El van végezve, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig jön az ítélet!» (Zsid. 9, 27.)

«Egyszer!»

1. A halál bizonyos, csak ideje bizonytalan. Talán ez életünk utolsó napja, talán már csak órák vannak hátra! Ki tudja?... A halál nem késlekedik, ha nem is törődünk vele; eljön bizonyosan, még pedig akkor, mikor nem gondolunk rá; lopva, mint a tolvaj. Egész életünk nem más, mint folytonos bizonytalanság, lépéseink mögött leselkedik reánk!... Mégis milyen könnyelműen veszik az emberek az életet is, meg a halált is!... Amilyen az élet, olyan a halál! Nem veszem-e én is könnyelműen?... Nem nyugtatom-e meg én is magamat azzal, hogy ráérek még rágondolni?... Egyszer majd beállít!... Elkészülök rá! Ne találjon készületlen!...

Az élet visszfénye.

2. Amilyen az élet, olyan a halál. Ha könnyelmű, bűnös életet éltünk és elnyomtuk lelkiismeretünk szavát, az utolsó órában rettenetes lesz annak lázadása! Bűneink nem hagynak nyugodni, mind felujálnak emlékezetünkben, hogy jelezzék a nagy távolságot, mely elválaszt bennünket Istentől. Mennyire megkörné-

kezi ilyenkor a lelket a kétségbeesés, az a rettenetes örvény, mely ott tátong a túlvilág küszöbén! . . . Az ilyen halál rendíti meg az ember lelkét igazán. Ilyenkor, sőt ennek elgondolásakor is már, érezzük, hogy milyen nagy kegyelem életünket Isten gondolata szerint rendezni, lelkünket megtisztítani, sőt egészen Istennek felajánlani! Az Istennek szentelt élet a lenyugvó napnak legszebb sugara, mely az ember erényes életének alkonyát bearanyozza. Erényei, jócselekedetei, Istennek szentelt élete csak megnyugtatók. Hiszen ahhoz indul, akit eddig is legjobban szeretett! . . . Minél több jót tett, minél szentebbtől élt, annál nagyobb vigasztalás neki a halál, annál nagyobb öröm a túlvilág, hol mint kedves ismerőst várják őt az Istenben megdicsőült lelkek! . . . Ilyenkor kél lelkünkben a szent elhatározás, hogy életünket következetesebben fogjuk Isten gondolatába, szolgálatába beállítani!

Vége! Vége! . . .

3. A halállal vége szakad e földi életnek. Vége . . . vége! Az élvezet, a bűnös gyönyörök és multságok véget érnek s kezdődik a gyötrelmes, szenvedéssel telies kárhozat! . . . Sokan csak akkor fogják belátni, hogy mily dőreség a bűnnek és a könnyelműségnek útjait járni! . . . Mily dőreség a földhöz és annak javaihoz ragaszkodni! . . . Akkor ég és föld elmúlnak számunkra, de Krisztus igéi, igazságai és örök törvényei akkor lépnek majd igazán érvénybe . . . Akkor fog igen sok lélek rádöbbsenni, hogy vége mindennek! Amire épített, amiben remélt, mind-mind elmúlt s csak lelke maradt bünterhelten Isten színe előtt!

Elszámolás.

4. A túlvilág a legnyugtalanítóbb gondolat a világ emberének, de a legmegnyugtatóbb az egészen Istennek szentelt léleknek . . . Akkor érzi igazán az ember, hogy mily jó az Úrnak szolgálni! Mily megnyugtató, mikor egész életünkben annak akaratát, tetszését kerestük, akitől függ örökkévalóságunk! Mily nagy lelki-erőt nyújt akkor minden önmehtagadásunk, minden

lemondásunk és áldozatunk! Akkor igazán öröm és boldogság lesz az elszámolás, hiszen mi mindenünket az Úrnak adtuk, s magunk is az ő tulajdonába mentünk át, mikor neki szenteltük magunkat. Istenéi vagyunk, az övé voltunk, ő nem vet el magától az elszámolás percében!... A halált csak az élet, az egészen Istennek szentelt, Isten gondolata szerinti szent élet édesíti meg!... Így készülök erre a nagy elszámolásra! Minél jobban az Úrnak adom magamat, annál kevésbbé kell félnem tőle, hiszen az Úré maradok odaát is, mindörökké!

Az én halálom!

5. Végtelenül biztató és édes a halál azoknak, akik már e földön meghaltak a világnak és a testnek. Aki egészen Istennek szentelik életüket, csak nyerne a halálban. Életük Krisztus, meghalni nyereség! Szívük oltárán nem bálványoknak áldoztak, hanem annak, aki a halál után jutalmuk és osztályrészük lesz, Istennek! Krisztust szerették e földön, s hogy vele még jobban nem egyesültek, csak a testi élet súlya akadályozta. Most ettől az akadálytól szabadulnak meg. Mikor a lélek megszabadul a testtől, felszárnyal ahhoz, akit mindig szeretett, akihez tartozott, akiért mindenét odaadta. A szeretet, mely e földön a legnagyobb áldozatokra ösztönözte, most végleg egyesíti Istennel. Szívének minden vágya, minden kívánsága most teljesül: akiért élt, akiért mindent odaadott, most már az övé és senki el nem szakíthatja tőle! Szeretetének nem lesz többé akadálya a test, fellángolhat már és éghet a szeretet legizzóbb lángjától, élvezheti már azt, akiért állandóan megtagadta magát... Mily felemelő, mily boldog gondolat lehet az ilyen egészen Istennek szentelt léleknek arra gondolni, hogy nemsokára, mindjárt annak karján megy az örök menyegzőre, akié volt egészen életében! Néhány pillanat választ már csak el Krisztusomtól, hogy szemtől-szembe meglássam őt és elmerüljek örök szemléletébe, örök szerelmébe!... Most is itt hordozlak, édes Istenem, szívemben! Maradj

velem és készíts engem úgy élni, hogy halálom a túlvilági élet és boldogság pirkadása legyen!

A halál fulánkja.

Aki csak egyszer is tudatosan szembenézett már a halállal, tudja és tapasztalta, hogy annak fulánkja az ember lelkébe, szívébe hatol. Mikor közelünkbe csap le a halál, ezért rendülünk meg lélekben: a halál fulánkját érezzük! A halál fulánkja megsebezhet, de le nem győzhet! Mert akkor, amikor az élet Urára merészelte tenni hideg, fagyos kezét, — legyőzetett. Ezért mondja Szent Pál Krisztus győzelmének biztos tudatával: «Hol van, halál, a te győzelmed? Hol van, halál, a te fulánkod?» (Kor. I. 15, 55.)

Mikor nem fáj a szúrása?

1. Hol van, halál, a te fulánkod? . . . Itt sajog szívemben, itt sebzi keblemet! Mennyit fáj, mennyit kínozott, míg csak a lélek magányára rá nem találtam! . . . Akinek a lelke idegen önmaga előtt s aki fél a lélek csendjétől, magányától, kereshet ugyan a világ örömeiben szórakozást, vígságot, enyhülést, de egyet el nem kerülhet: a halál fulánkját! . . . Ez a fulánk nemcsak a halál pillanatában sebzi meg lelkünket, hanem már előbb, mindennap és minden pillanatban, míg csak élünk. De csak addig fáj szúrása, míg nem szakítunk az üres külső élettel s míg fel nem találjuk a lélek magányában az élet Mesterét.

A halál temetése.

2. Jézus az élet, az igazi, a tiszta, a szép, a nyugodt, a boldog élet Mestere. De hogy az élet Mestere lehessen, alá kellett vetnie magát a halálnak. Hogy a dicsőséges és szép életre nevelhessen, a megvettetés kínos kereszt-halálát kellett elviselnie. S mikor a halál külsőleg legyőzte őt, valójában ő győzte le a halált. A föltámadás zászlaja Jézus diadalmas győzelmének jele, az allelujás harangzúgás a halál temetését hirdeti . . . Hol van tehát, halál, a te győzelmed?

Hol a te fuláncod? ...

Hol a te győzelmed? ...

3. Mily boldog érzés dagasztja keblemet: az élet Mesterére, Jézusra találtam a lélek magányában! Az ő győzelmes zászlaja alá sorakozom s akkor én is biztos öntudattal kérdezhetem a haláltól: hol a te győzelmed? Hol a te fuláncod? ... Mert aki lelkének mélyén Jézussal egyesül, a fölött a halál többé nem győzedelmeskedik. Ha Jézus szívemben, ha a szeretet kapcsai fűzik őt hozzám, akkor bátran szembe merek nézni a halállal és a győzelem tudatában mondhatom: hol van a te győzelmed? Hol a fuláncod?

Kitépni a halál fulánkját!

4. Csak az tud igazán szép, igazán tiszta és nap-sugaras életet élni, aki Jézussal szívében biztosította magának a halál feletti győzelmet. Mert különben a halál fulánkjá minden szépséget és örömet keserű gyötrelommé változtat. Élni Jézussal csak az tud, aki tud meghalni vele. Mindennap meg kell hálnom magamnak és mindannak, ami elszakíthatna tőle. S valahányszor meghalok magamnak és vágyaimnak, szenvedélyeimnek, a halál fulánkját tépdeselem ki szívemből. Majd ha halálom órája közeleg, akkor fogom igazán érezni a halál feletti győzelem diadalmas érzését, mert fulánkját már régen kiteptem, az már nem sebzi és égeti lelkemet. Jézussal szívemben és ajkamon nézek a halál szemébe, s azt fogom neki szemébe mondani a végső küzdelem percében az apostol szavával: Hol van, halál, a te győzelmed? Hol van, halál, a te fuláncod! ...

Győzelem, mely elnyeli a halált.

Sok álpróféta akarja manapság az emberi életet irányítani, boldoggá tenni. De csak addig tudnak okoskodni és álbölcséségükkel sokakat félrevezetni, míg el nem érkezik az utolsó pillanat. A halál minden embert, aki magát felmagasztalta, minden nagy álprófétát, aki

az élet mestere akart lenni, megfutamít, legyőz ! Csak egy olyan Mester akadt, aki ezt az ellenséget is legyőzte, mert hatalmát nem a maga bölcseségéből, hanem Istentől vette ! Az ő győzelme elnyeli a halált. Igen, az élet igazi Mestere, Krisztus, aki át tud vezetni a halál országán a győzelem birodalmába . . . Ő általa : «Elnyelte a halált a győzelem». (Kor. I. 15. 54.)

Az utolsó ellenség szemébe nézni.

1. Nagyobb zsarnok, kegyetlenebb despota nincsen a halálnál. Mindent uralma alá hajt. Nem kegyelmez senki emberfiának. Előtte mélyen meghajlik koldus és király. Megjelenik a földön és útja győzelmi felvonulás. Útját könnyek, zokogás és néma fájdalom jelzik. S ő mégsem elégszik meg ennyivel ! Nemcsak meghódolást kíván. Azt akarja, hogy minden remegjen és reszkessen eljöttének még a gondolatától is. Hol vannak a nagy hatalmasok ? Én szegény porszem, csoda-e, ha nem tudok neki ellenállni ?! De azok a világverő, rettenthetetlen szívű hősök miért juhászkodnak meg, mikor egyszer a legnagyobb zsarnoknak fújják győzelmi trombitáját ? Miért remegnek, mikor ennek az utolsó ellenségnek kell szemébe nézni ? . . .

Elnyelte a halált Krisztus győzelme.

2. Minden földi nagy király a *küzdelem* nevében kezdi országglását. Neki még sok ellenséggel, nehézséggel kell megküzdenie, hogy uralmát megszilárdítsa. Egyedül Krisztus lépett a földre a *győzelem jegyében*. Egyedül ő biztat, hogy ne féljünk, ő meggyőzte a világot ! A világot igen, de a halált is ? . . . Vajjon itt nem hanyatlik-e porba az ő győzelmi zászlaja is ? Nem kell-e neki is lehajtani a fejét a halál zsarnoki hatalma előtt ? A keresztfára mintha ezt hirdetné ! Sírbatétele mintha a halál legnagyobb győzelmi triumfusa volna ! És mégis ! Mikor Krisztus aláveti magát a halál uralmának, akkor győzi le őt valójában ! Mert az ő halála a megváltás, megszabadítás a halál birodalmából ! Erre következik

csak az igazi győzelem, a feltámadás isteni fénye, dicsősége! Ime Krisztus győzelme elnyelte a halált!

Az én óráim!

3. Énnekem is meg kell halnom! . . . Szomorkodjam? . . . Remegjek a halál előtt? . . . Nekem is győzelem a halál pillanata? . . . Szomorkodik-e a lélek, ha eljön az, aki legjobban szerette őt? Retteg-e, hogy ezentúl mindig vele kell élnie, mikor a lélek magányában már réges-régen egybeforrt vele szíve? . . . Nem fél, nem retteg, hanem boldogan készül fogadására! . . . A lélek magányában már megismerte, megszerette, már neki szentelte életét, szívét! Most, a halál közeledtekor is csak őt várja, őt fogadja!

Mily nagy kegyelem ez!

4. Mikor a halál világában nézem az én lélekmagányomat, lelkiségem boldog csendjét, akkor döbbenek rá, hogy mily nagy kegyelem ez! Mily végtelen szeretet sugárzott lelkemre, mikor Isten e csendes, meghitt otthonba vont a lelkemet! . . . Most értem csak, hogy mit jelent e meghitt, békés légkörben Istenbe merülni, Isten lelkével töltekezni! . . . Igen, Isten, az Úr Jézus ott forrt egybe szívemmel! S ha jön majd halálom órája, az nem lesz más számomra, mint ennek a boldog, kimondhatatlanul édes lelki egybeforrásnak pecsétje! . . .

De profundis.

Elmélkedések a lelki élet mélypontjáról.

«De profundis . . .»

Sokszor megnehezedik az élet járása felettünk. Beborul és elsötétül az ég. De nemcsak a külső élet, hanem lelkünk világa is ismeri ezt a sötét korszakot. A lélek magányában is sokszor van sötét éjjel, vannak viharok és mélységek. A lelki levertség, a szomorúság és a halál árnyékának birodalma ez. Halottak napjának lelkülete. Ezekben a mélységekben járó lélek sóhaja: «De profundis, a mélységekből kiáltok, Uram, hozzád!» (Zsolt. 129, 1.)

Mélységekben járó lélek vagyok!

1. Inségemnek mély örvényében járok és a szomorúság, a kétség környékezi lelkemet. A mélységek sötét-ségének kínja nehezedik elmémre és vakon tapogatódzom a nyomornak és a bűnnek kegyetlen börtönében . . . Miért nincs mosoly a mélységek országában? Miért olyan kietlen minden, ami itt körülvesz engem? . . . Hiába kérdelem lelkemtől, miért kell e szomorú országban raboskodnom! . . . Elmém világító fáklyája a mélységek országának sűrű, sötét ködét eloszlatni nem képes. Szívemhez forduljak? Talán tudna felelni? . . . Mit felelhet, mikor e sötét rabság minden kínja és szenvedése marcangolja . . . De mégis hallatszik egy hang a szomorú rabságban: a lelkiismeretnek szemrehányó szava! Vétkeidnek büntetését vezekled a mélységek országában! . . . Bűneinknek réme és iszonyata tette oly kietlenné életünket, és varázsolta a mosoly paradicsomát a mélységek rabságává! . . .

Hol van a mélységek országa?

2. Vajjon csak azon a másik világon, mely oly nagyon messze van tőlünk? Nem érezzük-e nap-nap után, hogy itt van közel?! . . . Nem jutunk-e tudatára, mikor

vétkeink büntetését szabja ránk az Úr, hogy benne élünk, és hogy a mélységek országának rabjai vagyunk?! Igen! Benne élünk! Benne mozgunk! S nem tudunk menekülni belőle! . . . A teremtés koronája a mélységek országába süllyedt! De bármily mélyen is legyen, tekintetét még felirányíthatja. Bármily sötét, kietlen, vigasztalan legyen is életünk rabsága, felülről a vigasznak melengető fénye világít! . . . A kínnak, szenvedésnek, a bűnnek sötét mélységéből hozzád fordulunk, ó Uram! A mélységekben járunk, de tekintetünket a magasba vetjük! Ott látunk téged, a magasságok Urát! . . . A szenvedés, a kín, a kétségbeesés csak addig mardossák lelkemet, míg tekintetem a mélységek örvényében révedez. Ha feltekintek, ha az Úrhoz fordulok, vigasz és megnyugvás szállja meg lelkemet! Mert nemcsak a mélységek, a magasságok is vonzanak!

«Hozzád kiáltok, Uram!»

3. A mélységek sötétsége lelki magányomba kényszerít, mert ott nyugodtan szemlélhetem a lelki magasságok Urát. Ott a mélységből a magasságba tekinthetek! Vajjon meghallja-e szavam? Hozzá kiáltok, és tőle kérek bocsánatot, szabadulást . . . A mélységek hangja is felér a te kegyes színed elé Uram és Istenem, ki a magasságban trónolsz! . . . Nem a vakmerőség hangján szólok hozzád Uram, csak a szenvedés síró hangján. Nem az elbizakodottság cseng ki szavamból, hanem a remény bizalma. Hallgass meg, Uram! S ha nem hallanád szerény szavamat, Uram, kiáltok hozzád! Uram, ne vedd meg teremtményedet! Én a mélységek országát járom, én a mélységből kiáltok hozzád! . . . Kiáltok Uram, míg meghallasz és meghallgatsz!

Uram, nincs szavad hozzám?

4. Soká kell a mélységekben járó léleknek lent, a lelki mélységek és sötétség országában nyögdécselnie, az Úrhoz segítségért, világosságért, vigasztalásért kiáltoznia! Az Úr próbára teszi, de hosszú hallgatása nem

feledés és szakítás! Inkább állhatatosságunkat akarja próbára tenni és lelkünk vágyát megtisztítani. Ha az ember nem tudna szenvedni, egészen elmerülne a földi dolgok élvezetébe és a magasabb, tisztultabb örömekre zárt maradna a szíve örökre. De a mélységekben ébred a földiek iránti csömör és érzéketlenség, a fájdalomban ébred az éhség a magasságbeliek után! Akkor úgy elfordul a földi örömöktől a lélek, hogy nem tud többé boldog lenni s keresi a magasságbeliek ízét. Míg ezt megtalálja, addig csak hívogatja az Urat, addig csak könyörög! Uram, nincs szavad hozzám? Uram, szólj hozzám és szálljon le hangod, segítő kezed a mélységekben járó lélekhez! . . .

«Clamavi ad te Domine!»

Mélységekben járó lélek vagyok! . . . A mélységek országából, a sötét szenvedés és vigasztalan szomorúság országából kiáltok fel az egekhez! . . . A mélységből kiáltó szavát hallom! . . . «Domine exaudi vocem meam! Uram, hallgasd meg szavamat». (Zsolt. 129, 2.)

Bizalom! Remény!

1. A mélységekben járó lélek nagy vágyakat hordoz keblében! Neki sok kérnivalója van. Vágyainak árja egy-egy kérést csal ajkára. S a sok kérés mindmegannyi sóhaj, könyörgés, kiáltás. De e sokféleségben csak egy hang hallatszik, melyet az Úr, ki a magasságokban trónol, meghallgat: a bizalom hangja! Nincs nagyobb lelki gyötrellem, mint mikor kéréseinket, vágyainkat reménytelenül kell magunkba fojtani! De a vágy és óhaj csak akkor csal bizalommal teljes szót ajkunkra, ha lelkünkben él a tudat, hogy az Úr meghallgat bennünket! E nélkül kérni, könyörögni a léleknek gyötrellem, megálázkodás, iszonyat. Bizalom s remény, a meghallgatás édes reménye, tudata ad szárnyat minden kérésének, könyörgésének . . .

A lelki mélységek vágyai.

2. A mélységekben járó lélek nemcsak a bűnnek, a rossznak, a siralomnak szakadékait járja, hanem a lélek mélységeinek útjait tapossa. Minden bűn, minden rossz, minden kín és keserűség — mindmegannyi útvesztő a mélységek rabságában — elvezet a lelki mélységekhez ... S mi tölti ki a léleknek e mélységeit? Csupa sóvárgás, vágy! Csupa szomj és epedés! Csupa sóhaj, **könyörgés és kiáltás!** ... E sok sóvárgás, vágy és sóhaj, e sok epedés és könyörgés szárnyat ad mélységekben járó rablalkemnek. Milyen elviselhetetlen, kétségbeejtő kín volna a mélységek rabláncát viselnünk, ha nem emelne fel a vágynak, a sóhajnak és kérdésnek sasszárnya!?

Uram, hallgass meg engem!

3. Alázatos lélekkel kérlek tehát, Uram, hallgass meg engem! Szabadjon előtted kitárni az én lelkem mélységeinek minden vágyát, epekedését, minden törekvését és küzdelmét! Ha te előtted szólhatok, ha tudom, hogy te meghallgatsz, akkor minden titkot, minden sóhaj, minden könyörgést el merek neked mondani! Mit tennék, ha mindezt fájó érzéssel lelkembe kellene zárni? Ha soha el nem mondhatnám vágyaimat, ambícióimat? ... Letörne szárnyam, ha minden törekvésemet, mindazt, ami lelkemet sarkallja és vonzza, nem mondhatnám el az Úrnak, ki ott székel a magasságok országában!

Hallgasd meg az én szómat!

4. Érzem, lelkemnek szüksége, hogy kibeszélhesse magát, hogy őszintén elmondhassa minden lelkesülését, vágyát és álmát. Nem tehetek másként, mint hogy erős szóval kérjem az én Uramat, lelki magányomnak Királyát: hallgassa meg az én szómat, szabadjon neki erről beszélnem. Lelki törvény, hogy vágyaimnak, álmaimnak, epekedéseimnek hangján szóljak hozzád, édes Istenem! Engedd meg, Uram, hogy hozzád emeljem fel szívemet! Hallgasd meg az én szómat!

A könyörgés alázatos szava.

Minél jobban érzem, hogy milyen sötét a mélységek országa, szenvedéseimnek, megpróbáltatásaimnak mély szakadéka, annál jobban megalázódik szavam és nem hangos, követelődző szóval kiáltok az Úrhoz, hanem könyörgésre fogom a dolgot és bizalommal mondogatom: «Legyen füled figyelmes hangos esedezésemre!» (Zsolt. 129. 2.)

A könyörgés szavát az Úr is meghallja.

1. Nem minden szóra nyílik meg szíved az irgalomra, füled a hallásra. Ezt a rejtett utat csak a könyörgés szava találja meg! A száraz, pusztá, önbizakodó, fennhéjázó szó csak elmegy fülünk mellett, azt nem halljuk meg. Senki sem figyel az elbizakodottság szavára... Egyedül a könyörgésnek alázatos, tisztelettudó, bizalmas hangja cseng oly kellemesen a fülnek, hogy nemcsak hallja, hanem meghallja.

Milyen a könyörgés szava?

2. A könyörgés nem tolakodó, nem elbizakodott, nem követelődző. A könyörgés nem számító, nem képmutató, nem színészkedő. A könyörgés nem öntelt, nem gőgös, és nem önző. A könyörgés nem haragos, nem szitkozódó és indulatos. Egyedül a maga nyomorát, semmisségét, csekélységét tekinti, és abban, akitől kér, irgalmat, jószágot, jóindulatot és szeretetet lát. Mást nem is merne feltételezni, még ha az első szóra nem is hallgat szavára. Ilyen legyen az én könyörgésem szava is!... Könyörgésem szavát a megalázódással és bizalommal kezdem!... Ezt a szót meghallod te is, Uram!

Aki szívből figyelmes, mert szívből szeret.

3. E szóra legyenek füleid figyelmesek, Uram! Minden szót meghallasz, egy hang sem kerüli el mindentudásodat. De füleid figyelmesek csak azon szóra lesznek, melyek megindítják szívedet. Ahhoz, hogy valakinek kérését, könyörgését meghalljuk és arra figyelmesek, előzékenyek legyünk, kell, hogy irgalmas szívűek, jószá-

gos szívűek legyünk. Ezért akart az Úr is szívvel bírni, hogy megmutassa nekünk, mennyire szeret, mily részvétellel van irántunk. Szeretete nem pusztán érzelem, hangulat, hanem a jóindulatnak és részvétnek isteni megnyilatkozása. A te jóindulatod és részvétellel teli szíved, ó Uram, bizalomra serkent! Így a könnyörgés alázata és keserősége is enyhül, mert tudom, hogy te velem együtt érzel. Uram, te azért vagy szívből figyelmes, mert szívből szeretsz!

Az isteni irgalom szociális nevelőereje.

4. Minden emberi kérés, könnyörgés a koldulás jellegével bír és megalázó, mert nincs összekötő kapocs azok között, akik kérnek és akitől kérnek. Az egyiknek szíve bizalmatlan, a másiké hideg és közömbös. Ezért az ínség a világban csak lázadásra és gyűlölködésre vezet. De Isten országában nem! Ott még a neve is irgalmasságra figyelmeztet. Egyedül az irgalmasságnak testi és lelki cselekedetei hírnak az isteni szeretetnek és részvétnek szikráival, egyedül ezek képesek összekötni az emberek szívét és orvosolni társadalmunk sebeit. Mikor tehát szívemben az alázatos és bizakodó könnyörgés szavait tanulgom, mikor lelkem magányában a kérés és könnyörgés hangján a végtelen irgalom szívéhez vezető utat keresgetem, akkor készülök elő az igazi szociális misszióra. Csak az isteni irgalom és szeretet melegétől áthatott szívek képesek nagy dolgokra, mert egyedül ők képesek igazán szeretni.

Istenlátás világában.

Ha a lélek mélységeiből felemelem szememet a magasságba és meglátom ott Istennek dicsőségben ragyogó jóságát, új világosság támad lelkemben. Ez a világosság nem vakít el, nem vonja el figyelmemet saját bűnösségem és gyarlóságom látásától, ellenkezőleg, ennek fényénél kezdem igazán úgy látni magamat, ahogyan Isten lát engem! . . . Ekkor döbbenek rá, hogy «ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram!» (Zsolt. 129, 3.), akkor veszte

vagyok és soha ebből a mélységből ki nem szabadulok !...
«Ha a vétkeket figyelembe veszed !» . . .

Amit Isten akar látni bennem!

1. Haa vétkeket figyelembe veszed, Uram, akkor nem látod bennem azt, amit világtervedben látni akartál. Te a teremtés koronáját akartad látni bennem. Koronát, mely isteni remekművedet díszítse és ékesítse. Koronát, mely meg tudja érteni isteni hatalmadnak, bölcseségednek és jóságodnak alkotásait. Koronát, mely olvasni tudjon a természetnek általad írt örök könyvében. Mely necsak értse és felfogja, necsak csodálja és bámulja **alkotásaidat**, hanem mely dicsérje és magasztalja. Koronát, mely öntudatosan, készségesen és egész szívével álljon bele abba a fenséges világprogrammba, melyet te tüztél elé. Ember, légy tudatában annak, amit benned látni akar az Úr ! Légy tudatában annak, hogy te öntudatod és szabadságod erejével fogod ékesíteni az ő teremtésének nagy alkotását !

Az istenlátás tudatában.

2. Vajjon azt látod-e bennem, Uram, amit látni akartál, amikor megteremtettél? . . . Vajjon az istenlátásnak tudatában jártam-e? Volt-e olyan magasztos érzetem, mely felemelt és egész életemet irányította? ! . . . Zaklatoló életem sodra úgy elragadott, hogy elkábultam és vakon éltem. Isten látta bennem azt, amit látni nem akart és én nem láttam azt, amit ő akart látni bennem ! Az életnek párás lehelle, szenvedélyeimnek láza, bűnös cselekedeteimnek füstös, fekete légköre elvették szememnek látását, hogy ne lássam azt, amit Isten lát bennem. Mennyire elvakult, mennyire sötétben botorkáló szerencsétlen lettem ! Hol van bennem a teremtés koronája? . . . Mivel dicsérem alkotómat? Mivel váltam dicsőségére és díszére a teremtésnek? . . . Ó, Uram ! Engedd, hogy én is meglássam végre magamban mindazt, amit te nem akartál bennem látni, amikor teremtésed nagy művébe beleállítottál ! . . . Add, hogy lássam, de csak azért, hogy kitörölhessem lelkemből !

Belekontárkodunk Isten alkotásainak összhangjába.

3. Uram és parancsolóm, aki feltétlenül rendelkezsz szolgálattal, Uram, akié vagyunk mindannyian, akik bűneinkkel és vétkeinkkel belekontárkodtunk a te alkotásod összhangjába . . . szétmorzszol-e minket méltó haragodban? Ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram !... Jaj, mi volna velünk, ha te mindent figyelembe vennél éltünk kezdetétől mindvégig !? Elérhetnők-e azt a boldogságot és örömet, melyet lényünk alapjául rendeltél? Volna-e szívünknek megnyugvása és békéje? Merhetne-e ember a te igazságodra és végtéleteredre gondolni remegés, gyötrelem és kétségbeesés nélkül? ! Lehajthatná-e valaha is fejét édes és csendes nyugalomra? . . . Jobb nekem Istennek irgalmához menekülnöm, mint igazságosságához ! . . . Biztatóbb nekem szeretete és jósága, mint a felelősség és érdem szigora ! . . .

Az istenlátás fényében.

4. A mélységekből feltekintek hozzád, Uram ! A sötétségből a világosság felé fordítom tekintetemet ! Uram, a te világosságod árad most lelkembe ! . . . A te világosságodnak fényénél szemlélem most életemet, vétkeimet ! . . . Ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram, Uram, ki állhat meg előtted ! . . . Tudom azt, hogy ha vétkeimet figyelembe veszed, el vagyok veszve, a mélységek örvényeiből senki többé ki nem ragad engem ! . . . De ha én veszem figyelembe vétkeimet, akkor te elfeleded, megbocsátod azokat ! Minél jobban gondolok én rájuk, annál jobban feleded te el ! Soha nem fuvalkodom fel a magam emberségének semmisségében, mert az istenlátás fényében szemlélem magamat és akkor vétkeiségem tudata megaláz, bűnbánatra hangol !

Kis lelkek vigasztalása.

Ha vétkeimet nem takargatom és nem várom, míg Isten vegye azokat figyelembe, hanem én veszem figyelembe, ha én vádolom magamat alázatos és bűnbánó

lélekkel, akkor mindjobban érzem, hogy nem vagyok méltó Isten elé járulni! Minél jobban lelkemre nehezedik gyarlóságom és bűnösségem tudata, annál jobban érzem, hogy Isten szentsége előtt nem állhatok meg!... «Uram! Ki állhat meg előtted!» (Zsolt. 129, 3.)

A kis porszem a mérhetetlen világmindenségben?

1. Mi az ember előtted? Földi hatalmasságok, lángelmék és zsenik mivé törpülnek színed előtt? Van-e valaki közöttünk, aki veled szemben nem porszem és hamu? Milyen nevetségesen kicsi, rövidlátó és semmi az ember Istenhez mérve!... És ez a porszem, e parányi kis pont az Isten nagy világtervében meri szavát, kezét felemelni alkotója ellen! Meri kihívni Isten átkát és büntetését!... Valóban megfoghatatlan az emberi vakság és elvetemültség, mellyel Isten haragját vonja magára! Pedig minden bűn, minden véték bosszúért kiált az égbe! Minden bűn Lucifer büntetését érdemelné! És az ember, aki bűnben születik és vétkek töltik ki életét, hogyan mer mégis szembenézni Istenével?... Uram, ha a vétkeket figyelembe veszed, ki állhat meg előtted?...

Bűnösségem tudata.

2. A bűnösség tudata megaláz és kicsivé, szerénnyé tesz. Az elvetemültség legnagyobb átka, hogy lelki vak-ságot okoz. A megtérés kezdete világosság a bűn sötét útvesztőjében, napsugár a kietlen éjszakában. Mikor a lélek látni kezd, tudatára jut bűneinek. S az a nagyság, mely előbb még senkit maga felett nem ismert, most szégyenli tetteit, szégyenli tévedését és vakságát. Végre ráébred kicsiségére, gyengeségére, törékenységére! Milyen átalakulás!... Milyen kártyavárak omlanak össze, hogy a megigazulás, a lelki életnek erős, bevehetetlen vára épüljön fel a romok helyén!... E várnak alapja tehát a magábatérés, a megalázódás, az alázatosság! Aki nem ezen kezdi, alap nélkül akar erős várat építeni. Homokra épít, melyen előbb összeomolhat vára, mint mielőtt felépülne!

A kis lelkek alázata.

3. Istenhez való közeledésemnek első lépése az alázatosság, szerénység. Át kell éreznem, hogy mi vagyok! Tudnom kell, hogy ha ő a vétkeimet, életemet, tetteimet tekinti, megsemmisülök előtte. Nem hivatkozhatom érdemeimre! Csak irgalmára, kegyére számíthatok! De ez a megalázás, e szerénység, alázatosság nem méltatlan hozzám... Maga Istennek Fia is megalázta magát, hogy előttünk járjon. Ez az alázatosság, ellenkezőleg, megnyitja nekem az irgalomnak és jóságnak isteni Szívét! Ez a kis lelkek, alázatos lelkek legnagyobb jutalma, boldogsága!... Ők bírják az isteni irgalom és szeretet titkainak kulcsát. Ha vétkeinket tekinted Uram, ki állhat meg előtted?... Mi bűnösök vagyunk. Mégis bizalommal járulunk hozzád Uram, mert te az alázatosakat nem veted el, a kis lelkeket szereted és befogadod szent Szívedbe!

Kis lelkek alázatos bizalma.

4. Kis lelkek nem akarják magukat nagygyá tenni, hanem megmaradnak a maguk szerénységének, kicsiségének alázatában. Nem fuvalkodnak fel, hanem annak érzik magukat Istennel szemben, amik valójában!... De minél kisebbnek, minél semmibbnek érzem magamat Isten előtt, annál nagyobb bizalomra gerjedek iránta, mert Isten kezéből kerültek ki nemcsak a nagy világtestek, hanem a kicsi porszemek is! Az isteni Gondviselés jósága jobban lehajol a kis porszemhez, hogy el ne vesszen, mint a nagy és hatalmas dolgokhoz! A kis lelkek alázatos bizalma szükséges, hogy el ne bízzam magam, hanem reményem Istenbe vessem, aki jóságát nem vonja el tőlem! A kis lelkek alázatos bizalmával közeledem én is hozzád, Istenem! Te légy nekem jóságos Gondviselőm!... Megbocsátó, szerető Istenem!

Új élet sugara.

A nagybeteg szobájába, a sok sötét gond és szenvedés közepette betéved egy kis sugár! Besüt a jóságos nap és egyszerre mosolyt, bátorságot és örömet csal a beteg

szenvedő, sápadt arcára. A nap melegítő és fényes sugara új életnek hírnöke! . . . Lelkemben is új életnek tavaszi sugara az Úr kegyelmének, jóságának lelkembe vetítődése. Ha lelkem megérzi kegyelmének jóságát, egyszeribe új élet tavasza zsong bennem!

«Tenálad bocsánat vagyon!»

(Zsolt. 129, 4.)

1. Kicsinységünk, gyarló, bűnös voltunk megaláz és eltávolít téled, Uram! Ki emelheti fel fejét e bűnös siralom völgyéből? Ki járhat nyugodt, emelt fővel előtted? . . . Bármennyire is elbizakodunk a világ szellemében, a könnyelmű, léha, bűnös életnek örömeiben, gondatlanságában, igazi belső nyugalmat soha nem találunk! Minél jobban növekedik bennünk a bűnös szenvedélyek tüze, annál jobban kisebbedünk, lealacsonyodunk önmagunk előtt is, de Isten szemében is. Az Úr azonban nemcsak ismeri gyarló, törékeny természetünket, hanem jóságos szíve megértő és megbocsátó. Nála vagyon a kegyelem! Hatalma, nagysága éppen az irgalmában ragyogtatja fényét legjobban! Nem engedi, hogy eltörpüljünk a bűnnek súlya alatt! Nem engedi, hogy a bűntől lealacsonyodva teljesen elhagyjuk magunkat és egészen összetöppenjen bennünk az ő műve, az ő képe! Ha bűnös voltom kínoz, nem a bűn szemléletében merülök el, hanem az Istennek irgalmát tekintem, mert nála vagyon a kegyelem! . . . Akkor újra felemelkedik lelkem! Az ő irgalmas kegyelme már sok elbukott és lealacsonyodott lelket tett ismét naggyá!

*Ami a kegyelem mögött
is meglátok!*

2. Nálad vagyon a kegyelem és megbocsátás! A te kegyelmed mögött meglátom végtelen szerető Szívedet . . . Az Úrnak irgalma: az ő végtelen szeretetének szétáradása. A legnagyobb szeretet a megbocsátáshoz kell. A szeretetnek irgalom a próbaköve! Ez az, ami nekem is bizalmat önt szívembe! Ez az, ami elhidegült és ki-

száradt szívemet újra felmelegíti akkor, mikor az Úr előtt elsírom bánatom könnyeit s mikor ő kinyitja lelkemnek az irgalom és kegyelem tárházát. Ezért emel fel az ő irgalma, mikor érzem kicsinységemnek és bűneimnek nyomasztó súlyát! Ez a szeretet ad új lendületet, új lelkületet és kedvet.

Mit vár tőlem az isteni irgalom?

3. Az Úrnak kegyelme, megbocsátó irgalma nem egyoldalú. Nem elégszik meg azzal, hogy bennünket megszabadít a bűnnek, gyarlóságunknak lealacsonyító terhétől, hanem tőlünk is követel, tőlünk is vár valamit! Megnyitja az irgalomnak szívét, de fel akarja pattantani a mi szívünknek is az ajtaját! Mert ha csak a magam lelki nyugalomát, békéjét keresném az Úr megbocsátásában, önző volnék és csak önmagamát bálványoznám! Pedig az Úr nem önmagunkat tüzte ki életünk céljául! Magáért teremtett bennünket! Azt akarja, hogy ő legyen életünkben, lelkületünkben, kívánságainkban, kedélyvilágunkban mindenütt a világító, melengető, éltető és irányító nap! Nap, melynek megnyitjuk lelkünket! Nap, melynek forró tüze a mi szívünk tüzeit is felgyujtsa és lelkünket egészen magához vonzza! Egészen hozzáfordulok! . . . Leszek Isten felé irányuló és egészen belőle élő lélek, aki irgalmát arra használok, hogy most annál jobban belőle és neki éljek!

Új élet tavaszi napsugara.

4. Nálad vagyon, Uram, a kegyelem, de irgalmad oly végtelen, hogy nem vetsz el engem, hanem leszállsz hozzám! Igen, nálad a kegyelem, de ha hozzám szállsz, nálam van már és bírom, boldogan élvezem annak tavaszi napsugaras melegét, életadó, isteni tüzeit! Valamiképen nem a felhőkben kell az Úr kegyelmének maradnia, hanem le kell jönnie hozzám, be kell tértie szívembe, lelkembe, ha új életet akar az Úr fakasztani lelkemben! . . . Ha Isten él bennem és én őbenne, akkor igazán az új élet tavaszi, meleg légkörében élek . . . Ful-

ladok a világ légkörében, megöl szelleme! . . . Ezért hoz kimondhatatlan benső melegséget, életet, rugékonyságot Isten irgalma lelkembe! Az Úr bocsánata, bűneimtől való megtisztulásom a vele való személyes kapcsolatot teremti lelki életemben. Új életet, új szellemet, új tavaszt hoz szívembe!

Új életnek sziklaforrása.

Sziklából nem szokott forrás fakadni. Mégis Isten csodálatos jósága Mózesnek csodatevő erőt adott, hogy botjával üdítő vizet, az élet vizét fakassza szomjazó népének. Ilyen sziklás, kemény talaj az Úrnak törvénye is! Látszólag csupa keménység, csupa szirt, melyből nem fakad öröm, csak életmegtagadás, lemondás és áldozat. Mégis, csodás módon ebből fakad az új élet! Kemény sziklából az életforrás! Ezért imádkozom a zsoltárossal: «Törvényed miatt bízom benned, Uram!» (Zsolt. 129, 4.)

Az első törvényszegés miatt.

1. Szomorú idők mostoha gyermekeinek érezzük magunkat. Megszoktuk azzal vigasztalni magunkat, hogy nehéz időket élünk, hogy az élet minden virágát elrejtette előlünk s nekünk csak a töviseket hagyta . . . Különös, de való tény, hogy nemcsak mi, a nehéz idők gyermekei, hanem minden idők minden szülötte hasonlóan panaszkodott. A béke és az anyagi jólét közepe is éppen úgy panaszkodtak az emberek, mint ma! Valami belelopódzott az emberek életébe, amely annak minden örömét meg tudja keseríteni. Valami, ami életét a legpompázóbb virulás idején is sivárrá tudja varázsolni! Valami, ami lelkét állandó nyugtalanságban tartja és keserű mérget önt örömeinek és élvezeteinek serlegébe . . . S ez a valami már az első emberpár óta mint a lidércfény követi életünket. Mióta az első törvényt először megszegették. Minden baj, minden gyász, minden szomorúság, nyomorúság, kín és gyötrelem, az életnek nyomasztó sivársága a törvény megszegése miatt van ezen a világon!

Új élet termőföldje.

2. Az emberiség az első törvényszegés óta állandóan lázad minden törvény ellen. Mintha természetébe volna oltva a törvény gyűlölete! Állandóan hadilábon áll vele! . . . És különös, minél jobban gyűlöli, minél jobban keresi az új életnek pirkadását a törvény legázolásával, annál több törvény súlya nehezedik reá! Maga Isten is, mikor új életet hirdet neki, újabb törvényeket ír elő! Minden megújulást, minden pirkadást, minden megindulást a törvény talajából fakaszt! Az Úr törvénye tehát az új életnek termőföldje, mely bár kemény és sziklás, mégis kiemel az életnek sivár, üres, kínzó tespedéséből.

Új életnek forrása.

3. Az Úr törvényéből fakad az új életnek minden öröme, a törvény hoz pirkadást lelki életnek sötét, sivár kietlenségébe! Az ő törvénye világít nekem is, hogy mindig az új életnek napsugaras útjait lássam! . . . Ezért nem teher nekem! . . . Nem lázadozom ellene, hisz a napsugár ellen sem szoktunk lázadozni, mikor annak izzó sugarai égetik arcunkat! . . . Ez érleli meg a termést! . . . Az ő törvényei — igaz — kemény, edzett, egész embert alakítanak belőlem, de csakis így vagyok az ő szíve szerinti! . . . A törvény önmegtartóztatást, lemondást kíván attól, aki követi, de csak az életnek sivár, léha, üres örömeiről kell lemondanom! Az élet tiszta vizei csak sziklák között fakadnak!

Üdítő életforrás.

4. Az Úr törvényeinek kemény, szirtes sziklafokai között üdítő életforrás fakad! Minél keményebbnek tűnik fel Isten törvényeinek előírása, annál frissebb, elevenebb, üdítőbb élet forrászik belőle! . . . Aki egyszer megindult az új életnek, a lelki életnek útjain, már nem is érzi a törvénynek súlyát! Már csak az üdítő életforrás vizét élvezi! Annak öröm és derű az, ami másnak csak teher és áldozat. Annak erő és gyöngédség, ami másnak kemény és kegyetlen. Annak gyámolított és támaszték,

ami másnak teher és gyengeség. Annak remény és bizalom, ami másnak kétségbeesés és kárhozat! Ezért mondhatjuk: «A te törvényedért reménylek benned, Uram!»

Lelki életkivirulás.

A mélységekben örökös sötétség, hideg és tél honol. Ott a lélek megdermed és szunnyad benne az életerő. Ha a bánat megtisztítja és a remény felemeli tekintetét, akkor egyszerre kitavasodik. Onnan fentről Isten biztató szeretettel integet és hívogat, hogy hozzá menjünk és életerőt, életkivirágzást nála keressünk. Lelki életkivirulást ígér és az ő igéjéért reménylek benne! Igen: «Lelkem remél az ő szavában!» (Zsolt. 129, 4.)

«Remél az én lelkem!»

1. A remény a lelki életnek tavasza. A kétségbeesésnek, reménytelenségnek kietlen sötétsége a lelki életnek a rideg, dermedt tele. Ilyenkor fázik, didereg a lélek, minden energia, mintha aludna, megfagyva ereinkben. Aki nem tud remélni, bízni, annak nincsen élete, annak örök tél honol lelkében. Ott nem lesz tavasz, nem lesz feltámadás!... Aki nem tud jobbat elképzelni és várni, az soha jobbulást ne várjon! A pesszimizmus nem tud bízni a napsugárban, számára nincsen a reménynek tavaszi kivirulása! A reménytelenség, a sötétlátás, kétségbeesés úgy hat lelkemre, mint a rideg szél! Megfagyasztja lelkemet, szívemet! Előle el kell zárnom keblemet! Ellene védekezni kell, akárcsak a fagyos északi szelektől!

«... Az ő szavában?»

2. Nem elég a lelkemet a reménytelen, kétségbeesítő, kislelkű gondolatoktól védenem, hanem egyenesen rá kell nevelnem magamat a reményre! Bízó lélek, derűlátó lélek akarok lenni! Nem a lehetetlen, képtelen dolgokban akarok bízni, hanem «az ő szavában»! Ő, az élet kivirulásának, az új lelki életnek Ura, ő ígért nekem szebb, boldogabb jövőt! Ő ígérte és hozta meg lelkem-

nek a tavaszi életkivirulás energiáját s azt a kegyelemnek alakjában adja nekem. Igen, én bízom az ő szavában! Minden ígéje, minden tette, minden kegyelme, amelyet lelkemnek nyújt, nem ábránd és pusztaság, hiúság, optimista elgondolás, hanem érték és életvalóság. Benne bízhatok, akkor nem fogok megszégyenülni! Benne remélem lelkemnek tavaszi ébredését.

Lélekvirágzás.

3. A tavasz ébredése nemcsak a szunnyadó erőknak ébredése, nemcsak az ébredő energiáknak duzzadása, hanem a legszebb, leggyönyörködtetőbb virágfakadás. A lelki életnek is vannak virágfakadásai! Az erények kivirágzása több, mint lelki energiakifejlődés, több, mint élniakarás, több, mint az erőknak duzzadása! Az erények a léleknek kivirágzásai... Az erény éppen olyan szép a lélek szemének, mint a virág színpompája a testi szemnek. Ó, ha Isten szemével láthatnók a lelki kivirágzást, az erények színpompáit, elragadó báját, akkor megértenők, hogy még az angyalok is elragadtatásba esnek ennek szemléletében!

A lélek tavasza.

4. Az Úr ígérte, hogy lelkünk nem fog mindig a mélységek sötétségében és szomorú ridegségében élni! Ígérte, hogy eljön lelkünk tavasza. Ad hozzá meleg, langyos szellőt, ad hozzá tavaszi napsugarat, kegyelmének melegét! Ígérte, hogy ad magot, mely terebélyes fává növekedik, melyen az ég madarai fognak megpihenni! Ígérte, hogy ad hozzá növekedést, színpompát és szépséget!... Bízom a lelki élet szépségeiben! Bízom a kegyelem harmatának éltetőntőző energiájában! Remélek, mert az Úr ígérte!... Az ő ígéjéért bízom benne!... Bízom és élvezem a lelki életnek legszebb májusát! Az Istenben bízó lelkek élete csupa tavaszi színpompa, igazi rózsanyílás! Kinyitom szívemet és élvezem az erények és lelki szépségek elragadó színpompáját és illatát!

Lélekviharban.

Könnyű és kellemes akkor utazni a tengeren, mikor szélcsend van! Mikor olyan síma a víz tükre és olyan csendes a tenger, hogy még szellő sem fodrozza annak felületét! . . . De mikor a vihar kitör! Amikor a tajtékzó hullámok ide-oda dobálják a hajót! . . . Ilyenkor legyőzhetetlen félelem szállja meg az ember lelkét, megérzi az elemek magasabbrendű erejét! . . . De ennél az érzésnél sokkal nyomasztóbb az, mikor lelkünkben dúlnak viharok! . . . Mikor elemi erővel tör ki benn, lelkünk mélyén az érzelmek és lesújtó, ellenállhatatlan szenvedélyek, kísértések orkánya! . . . Ilyenkor mondom a zsoltárossal: «Lelkem bízik az Úrban!» (Zsolt. 129, 5.)

Sorsdöntő pillanatok.

1. Minden életnek vannak komoly, sorsdöntő pillanatai. A lelki életnek is. Itt is dúlnak viharok, fenyeget a végpusztulás sötét veszedelme. Itt is sokszor egyetlen pillanaton, egyetlen lélekjelenlétben és elhatározáson múlik minden. Ha ebben a veszélyes pillanatban gyáván elhagyjuk a kormány rúdját, jön a pusztulás, a halál. Minden kísértés szélvihar, mely feltornyosítja a lelki életnek csendes, síma tükrét. Orkán, mely felemel és lesújt! Mely megrecsegteti a hajókötelet. Ilyenkor a jajveszékelés, a kétségbeesés nem segít rajtunk. Ilyenkor hiába sopánkodunk, hogy megpróbáltatás nélkül jobban szolgálhatnánk Istent! Ilyenkor nincs helye a fejevesztett futkosásnak egyik gyóntatótól a másikhoz. Csak egy dolog segít: erősen tartani a kormány rúdját! Nyugodtan, határozottan, megingathatatlanul ellenállni az orkánnak! . . . A lelki erősség minden baj elviseléséhez szükséges, de legjobban a kísértés megpróbáltatásaiban van reá szükségünk!

Erősen tartani a kormányrudat!

2. Lelki szilárdságot, erősséget semmiféle külső dolog, külső előny vagy okoskodás nem ad nekünk. Ha egyszer lelkünk meghajol, ha félénken sápadoz, ha nem mer

ellenállni, akkor minden életfilozófia felmondja a szolgálatot. Még a közmondás is erre tanít : aki imádkozni és bízni akar megtanulni, menjen tengerre. Csak egy gondolat ad erőt : Istenhez emelkedni ! Ha az Úrban bízom, akkor nem fogok gyáván hátrálni ! Egyedül a bízó, Istenben reménylő lelkek állják keményen helyüket és tartják erősen életük kormányrúdját.

Rendíthetetlenül bízni az Úrban!

3. Aki rendíthetetlenül bízik az Úrban, soha el nem engedi a kormányrudat ! Soha lelkileg nem csügged és meg nem hátrál semmiféle viharban, szenvedésben, kísértésben. Csak az roppan össze, aki emberekben, vagy önmagában bízik ! Azért csüggednek a sok kísértésnek kitétt lelkek, mert nem gyakorolják lelküket a bizalom, a remény isteni erényében. Enélkül nincsen lelki élet ! . . . Enélkül tényleg csak kinná, folytonos töprengéssé, szüntelen aggodalomná válik minden percünk ! . . . Csak Istenbe vetett bizalmunk ad a kísértés nehéz, sorsdöntő pillanataiban elegendő lelki erőt arra, hogy életünk sajkája el ne térüljön Isten felé vett útjától.

Aki a viharoknak és szeleknek is parancsol!

4. Nem emberekben, nem a lelkivezetőmben, hanem egyedül benned bízom, én Istenem ! Sokan, kik már előrehaladtak a lelki életnek útján, szeretnek a lelkivezetőre hagyatkozni. Kell is, hogy engedelmes lélekkel kövessük minden parancsát, irányítását. Ámde a lelki-
atya csak akkor tud lelkünknek való üdvös tanácsot adni, mikor csendes, nyugodt, síma lelkünk tükre. Ha háborog, ha viharok dúlnak, tanácsot adhat, vigasztalhat ugyan, de a szeleknek és viharoknak parancsolni nem tud. Erre egyedül Isten képes ! Ilyenkor mi sem tehetünk egyebet, mint a tanítványok. Keltsük fel a Mestert ! Kérjük, hogy segítsen, mert elveszünk ! Egyedül belé vessük minden bizalmunkat. Ő, aki a viharoknak és szeleknek parancsol, a mi lelkünknek háborgó hullámain is le tudja csendesíteni ! . . .

Az Úr elleneinek órája.

Mikor az Úrtól elfutnak az apostolok és tanítványok, mert megrémülnek ellenségeitől, nekem is nagyon sötét, nagyon nyomasztó érzés szállja meg lelkemet!... A hangoskodó és erőszakos ellenségtől hányszor megijedtek és megremegtek Krisztus apostolai és papjai! Hányszor megfélemlítették az erőszakos és lármás ellenfelek az Úr választott népét! Ezért erősítem lelkemet a zsoltáros szavaival: «A reggeli örváltástól éjjelig bízzék Izrael az Úrban!» (Zsolt. 129, 6.)

A sötétség óráiban.

1. A hajnal pirkadását váró éjjeliőrök vagyunk. Örkdünk a siralom völgyének sötét éjjelén. Ott állunk a sötétség uralmának birodalmában, arcunkba csapkod a hűvös éjjeli szél. És mi csak állunk, álljuk a vártat és bízunk, remélünk a hajnal pirkadásában... Hiába suhog át rajtunk a sötétség dermesztő hidege, tudjuk, hogy ez az ő órája, tudjuk, hogy meg vannak számlálva percei. Tudjuk, teljes biztonsággal tudjuk, hogy mikor fog pirkadni. Azért csak várjuk a hajnalt, a fényt, a világosság-
nak óráját. Így örkdött az Egyház a századok vihará-
nak sötét óráiban, így örkdünk mi is a megpróbáltatá-
sok, üldözések és szenvedések perceiben.

Üldöztetés sötét éjjelén.

2. Izrael, Istennek népe csak benne bízhat! Emberi erő és okosság kevés volt ahhoz, hogy a történelem nagy viharait feltartóztassa. Neki szenvedni, küzdeni, őrt állni kellett. Istennek népe ma is folytonosan küzd, szenved, folytonosan állja az üldözések sötét viharainak őrségét. Krisztus Egyháza soha nem ringathatja magát a békének édes ölén. Nem szendereghet a nyugodtság kényelmében. Neki őrt kell állni! Neki át kell élnie a sötétség uralmának sötét éjszakáját! Bízni, remélnie kell, hogy majd csak hajnalodni fog! Az egyházüldözések nem a kereszténység hőskorának kiváltsága. Minden korok és idők embere ugyanezt átélheti. Soha nem tudjuk,

hogy pórlázadás, kultúrharc, liberalizmus, szocializmus, kommunizmus, népiség vagy fajiság köpenyegében tör-e ránk ellenségünk az éj sötétének leple alatt. Mikor álljuk a lélek őrségét, nem remegünk, és ha reánk szakad az ő órája, nem esünk kétségbe ; jobban bízunk a hajnal pirkadásában, mint az őr az éjjeli vigyázat óráiban.

Várom a hajnal pirkadását?

3. Isten kiválasztott népének gyermeke, Krisztusnak követője vagyok. Semmi sem történhet velem, ami elszakíthatna Urunktól, Krisztustól. Új törvényt adott ő nekünk, nemcsak az ígéretnek törvényét, hanem a szeretetnek saját vérével megírt törvényét. Ezzel láncolt magához. Míg a szeretetnek útjait járom, addig nem érzem az éjnek sötét hidegét. Addig a reménynek melege simogatja szívemet. Az Úrnak követése és szeretete adott az Egyháznak minden időkből erőt a nehézségek elviselésére. Ez öntött új és új erőt, hogy a viharok sötét éjjele után a romokon újra építsen. Ez biztat engem is, hogy rendíthetetlenül bízzam az ő kegyelmének erejében, mely még akkor is gyógyít és erőt ad, mikor meggyengültem, mikor tagjaim a várakozás hideg éjjelén kissé megdermedtek . . . Ez programom : mindig jobban bízom benne és erős lélekkel várom a szeretet hajnalának pirkadását !

Lelki végrendeletem.

4. Minden halálos veszedelem előtt, mikor előre láthatjuk a véget, végrendelkezni szoktunk. Mikor az Úr ellenei reánk törnek és egészen elborul az Egyház ege, én is végrendelkezem ! . . . Ne érjen engem se hirtelen és készületlen az utolsó pillanat ! Lelki végrendelkezésem igen rövid ! . . . Hiszen semmim sincsen, ami az enyém volna, amit ne adtam volna át az Úrnak, mikor az övé lettem és az ő szolgálatába szegődtem ! Lelki végrendelkezésem is csak erről szólhat : Megújítom újra a neki tett eskümet, felajánlásomat ! Uram, bocsáss meg nekik, akik üldöznek és reánk törnek ! Bocsáss meg nekik és add meg nekik a megtérés kegyelmét ! Minde-

nem, amim van, s ami vagyok, legyen a tied! . . . In manus tuas commendo spiritum meum! Domine suscipe animam meam! A te kezeidbe ajánlom lelkemet! Uram, vedd magadhoz lelkemet!

Az irgalom napja.

A mélységekben, a lélek sötét szenvedéseiben a bűntudat sujt le legjobban. Ám az Úr Jézus lelki életünket nem a bűntudatra akarja építeni, hanem a megváltás bőséges kegyelmére. Senki se állhat meg előtte! Senki sem állhat meg bűn nélkül, csakis az, aki a megváltás kegyelmében fürösztli lelkét mindennap! . . . Nem engedem, hogy letörjön bűneimnek tudata, hanem megvigasztalódom a megváltás kegyelmeivel: «Az Úrnál van az irgalom és bőséges nála a szabadítás!» (Zsolt. 129, 7.)

A megbántás nagysága.

1. Minden gonoszság bosszúért kiált az égbe! De a gyengeségből elkövetett bűnök is kihívják Isten haragvó büntetését. Minél nagyobb a kicsinységünk, annál súlyosabb a megbántás. Micsoda az ember Istenhez viszonyítva? . . . Mégsem féljük és tiszteljük őt eléggé! Lelki szemünk vaksága, hogy a megbántás nagyságát nem fogjuk fel eléggé! Ha csak egyszer is szívünkbe hatott volna, hogy mit tesz az Istent megbántani! Ha csak egyszer is láthatnók, mennyire fáj neki minden véték! Ha csak egyszer is méltók volnánk Alacoque Szent Margit látomására, hogy mennyi vért izzad Krisztus még a bocsánatos vétkek miatt is! Bűneimnek, megbántásaimnak, hanyagságaimnak és hibáimnak súlya alatt hozzád sóhajtok, Uram! Fordítsd el tőlem haragodnak nyilát! . . .

Az Úrnál az Irgalmasság.

2. Isten mégsem sujt bennünket azonnal! Ha gyengeségünket és töredelmünket látja, Szíve szeretetre és nem haragra gyullad. Hisz mi az ő kezének alkotása vagyunk! Gyermekéivé fogadott bennünket. Irgalmas

szíve mindig nyitva áll számunkra. Az ő irgalmában mindig bízhatunk! Azzal kezdjük el hozzá való közeledésünket, hogy magunkat irgalmára bízunk! Ha igazságosságát szemléljük, ki állhat meg előtte? De ő irgalmas! Szeret, és lelki betegségem, gyengeségem szána-
lomra hangolja. Könyörülj rajtam, ó irgalmas Istenem! A te irgalmad bizodalmat, szeretetet ébreszt bennem!...

«Nála bőséges a szabadítás!»

3. Isten irgalma nem pusztán szóbeszéd, hanem tett! Nemcsak szánakozás, hanem nagy áldozat. Nála bőséges a megváltás. Életét áldozta, hogy kifizesse megváltásunk bérét. Istennek szava, barátsága egymaga is már nagy irgalom és kimondhatatlan kegy. De ő többet tett, életét áldozta! Krisztus vére a bőséges megváltás bére. Milyen nagyon kellett szeretnie, hogy ekkora áldozatot hozott! ? . . . Így akarta nemcsak lelkemet megváltani, hanem hideg és kemény szívemet az irgalom napjának sugaraival megindítani, felolvasztani.

Nekem is jut belőle!

4. Az Úrnak megváltó kegyelme bőséges, kimeríthetetlen kincsünk! A Megváltó nem fukarkodik vele, bőségesen juttat mindenkinek. Kinek-kinek annyit, amennyit csak akar! Nekem is jut belőle! Nekem is sok jut belőle! Nem zárom el előle lelkemet, hanem felhasználom megtisztulásomra, megerősödésekre, tökéletesülésekre! Nem zárom el szívemet a kegyelemtől, hanem hálásan és szeretettel fogadom, hiszen az édes Jézus olyan nagy szeretettel nyújtja! . . . De nem is tudnék ellenállni a kegyelem bőségének! . . . Ilyen bőséges irgalom, ilyen mélység és szeretet, mint amilyen az isteni Megváltó Szívéből árad, felhevíti szívemet . . . fellelkesülök és azt mondom neki bizalmasan: Irgalmas Szívedbe fogadj be engem is, én Uram, én szerelmes Megváltóm!

Lelki szabadságom.

A *De profundis* a lélek sötétségében és rabságában sínylődő lelkek fohásza, imádsága. Minél nagyobb a lelki gyötrelem, annál jobban felsóhajt a lélek és vágyódik a lelki megszabadulás és öröm napja után. Minél jobban érzem lelki rabságom láncait, annál inkább megszeretem a lelki szabadság kegyelmét, melyet egyedül az Úrtól várok. Hiszen : «Ő megszabadította Izraelt minden gonoszságától». (Zsolt. 129, 8.) Ő megszabadított abból a szégyenletes rabságból, melybe a bűn és gonoszság sodorja a lelket !

Nem szenvedek tovább lelki rabságban!

1. Megszabadítani csak azt kell, aki elvesztette szabadságát. Aki ott sínylődik a rabságban, az sóvárog megszabadító után. S van miért sóvárognia ! Van miért a szabadság napja után epednie ! Mert a rabságban nem gyullad ki világosság, annak csak éjjele van. A rabságban nem pirkad a vigasztalás és megnyugvás hajnala, ott csak a kétségbeesés tanyáz. Nem szólítja baráti meleg hang, csak rabláncának csörgését hallja. Testelke enyhülést nem talál, ott csak kín és gyötrelem látogatja. Ki ne vágyódna el innen? . . . Ki nem epedne a megszabadulás boldog órája után? . . . Pedig a testi élet rabságánál is kínzóbb gyötrelem a léleknek rabsága ! . . . És sokan, nagyon sokan beletörődnek e rabságba ! . . . Sokan már nem akarják látni a lelki szabadságnak napját. De nekem nem kell a sötétségnek kínzókamrája ! Én nem engedem, hogy a lelkem a bűnnek rabláncát viselje !

Szabadságra született a lelkem!

2. A lelki rabság a bűnnek, a vétkes szokásnak rabsága. Milyen kemény rabság az, mikor látjuk a jót, sőt helyeseljük is, s mégsem vagyunk képesek a rosszat kerülni. Milyen gyötrelem, mikor érezzük, hogy a bukás, a romlás örvényébe kerültünk és nincsen erőnk megállani ! Milyen kínzó gyötrelem a kárhozat gondolata s én sokszor úgy érzem, hogy nem tudok szabadulni, nem tudom elkerülni ! Ez a rablelkek érzése és gondolata.

Ebbe nem törődöm bele ! Ad majora natus sum ! Szabadságra született az én lelkem. Feltekintek az Úrhoz, ki megszabadított minden gonoszságtól, minden véteknek rabláncától. Lelki szabadságom napja dereng, ha reá gondolok, ha benne remélek és szabadulásomat tőle várom.

Istenben van szabadulásunk.

3. Egyedül Istenben találhatjuk meg a lelki szabadságnak boldogító napját. Mint a hideg, dermesztő éj után új élet bizsereg tagjainkban, úgy ébred a lélek is új életnek energiáitól duzzadva a szabadság napjára. Szabadság nincsen melegség, napsugár nélkül. A lélek sem tud boldog lenni szeretet nélkül. Az Úr, aki bennem nemcsak nyomorult bűnöst, nemcsak a gyenge, gyarló teremtményét látja, hanem szívéhez ölel és barátjának nevez, mennyi örömmel, megnyugvással, boldogsággal tölti el lelkem ! Milyen más így életem ! . . . Olyan életörömök, életenergiák nyílnak meg a lelki szabadság ölén, melyről a bűn rabságában nem volt fogalmunk.

Te szabadítsd meg engem, Istenem!

4. Elég hatalmas az Úr, hogy megszabadítson engem ellenségeim kezéből ! Elég jóságos az én Istenem, hogy ne hagyjon engem a bűnnek és szenvedélyeimnek rabságában sínylődni ! Elég szent az Isten, hogy felemeljen engem a bűnnek szennyéből és megtisztítson ! . . . Minél jobban undorodom lelki rabszolgaságomtól, mely engem sokszor lehúz, mikor lelkem felfelé akar törni és Isten felé haladni, annál jobban könyörgök az Úrhoz, hogy szabadítson meg engem minden gonoszságomtól, minden bűnemtől, minden rossz hajlamomtól, természetemnek minden gyengeségétől, bűnös vágyától ! Sokat fohászkodom az Úrhoz, hogy legyen megszabadítóm !. S ha egyszer adott erőt, segítséget, hogy széttépjem a rabbilincseket, akkor a bűnnek még a gondolatát is kitörlöm lelkemből ! . . . Az isteni életnek szabadságát és boldogságát élvezem . . . az istenfiúi kiválasztottság méltóságának tudatát élem ! . . .

Kemény élet.

Elmélkedések Krisztus követéséről.

A kemény élet törvénye.

A világ szelleme nem tűri a kemény megfeszülést, nekilendülést, a férfias szilárdságot és erőt ! A puhaság és élvezet, a lágy zene és a kultúrjavak élvezése az ő légköre. Engem is ezzel a puhasággal és léhasággal csábít. Az élet örömeinek élvezésére ösztönöz ! Nem élhetek az Úrnak, ha ráhallgatok ! De én lelakiségemet nem áldozhatom fel a világ kedvéért ! Én a krisztusi arc kemény vonásaira nézek és onnen olvasom le életem irányát !

A léhaság puha karja nyúl felém!

1. Az élet léhasága és elpuhultsága mindenhol csábító karjaival integet felénk. A városi élet zűrzavarában, élvezethajhászásában éppen úgy, mint a falusi élet egyhangú unalmában. A puhaság léha karja ragadja magával az öreget és ifjút, a férfit és a nőt egyaránt. Az élet puhasága csábítja az ifjút feladatainak készítésében, a felnőttet komoly munkájának végzésében. Az érzékiség karja rántja az embert a szenvedélyek és a bujaság piszkos sarába. Az elpuhultság léha életcélokat fest képzeletének tarka világába, az élvezetvágyat életfelfogásává teszi. Wilde Oszkár-típusú «élet-király»-t akar belőle kialakítani.

Nem puhaság nevel hősoke!

2. A gondolkodó emberi ész csakhamar rávezet a léha és puha életirány céltévesztettségére. Rávezette már a jóléthez szokott pogány Cicerókat is arra, hogy az élet nem puhaságra, léha játékokra és tréfákra lön alkotva, hanem a szigorúságra, a komoly és nagy dolgokra. Elménknak, gazdag gondolatvilágunknak halála a puha, tétlen élet. Szigorúság, keménység nélkül nincsenek komoly és nagy dolgok, nagy tettek, alkotások. Szigorúság, keménység nélkül nincsenek nagy hősokek, nincsenek nagy művészek, nevelők és bölcsek. Szigorúság

és keménység nélkül csak korcsszülöttek teremnek. Szigorúság és keménység nélkül porrá, hamuvá lohad minden ifjú tűz és lelkesedés !

Az önmehtagadás iskolája.

3. Az életpuhaság, életlomhaság megöli a lelket, elsorvasztja a léleknek legbensőbb, legszentebb lendítő erejét. Ezért sürgeti az egyház az önmehtagadást, az önfegyelmézést. Ezért állt be az egyházi évbe böjti napokat és szakokat. Ezért gyakoroltat velünk kemény önmegtartóztatásokat. Elvezet a szenvedő Krisztus iskolájába, aki ezzel fogadja új tanítványait : «Aki nem veszi fel keresztjét és nem követ engem, nem méltó hozzám !» (Mt. 10, 38.) Jézus minden tanítványának, minden követőjének a keménység és szigorúság keresztjét nyomja vállára. Aki fél a kereszttől, aki jobban szereti a puhaságot az önfegyelmézésnél, a léha lomhaságot a kemény élet komolyságánál, nem méltó Krisztushoz ! Nem méltó vele együtt élni, vele együtt uralkodni, vele együtt megdicsőülni !

A kemény élet nagy törvénye.

4. Krisztus a kemény élet nagy törvényét adja nekem, mikor a szenvedés szükségességét állítja elém ! Jöjj és kövess engem ! Jöjj és ne félj a szenvedés, a kemény élet ösvényein is engem követni ! Szenvedés és önlegyőzés a kemény élet nagy törvénye, és aki e törvényt meg nem érti, a lelki életben könnyen félrelép, eltéved ! Csakis kemény önlegyőzéssel és szenvedéssel lehet kialakítani a krisztusi életípust magunkból !

A lelki öröm rózsafakadása.

A nagypéntekre húsvét ünnepe, a kereszt után feltámadás szokott következni. Minél sötétebbnek és komorabbnak tűnik a szenvedés keresztje, annál örömtelibb a feltámadás, a lelki öröm rózsafakadása. A szenvedést sohasem szabad a maga komorságában és a szomorúságnak felhőzetében nézni, hanem mindig a feltámadásnak Allelujás hangulatában !

A világ fut a szenvedés elől.

1. Az önmegtagadó kemény élet, Krisztus követése, sokak szemében sivárnak, örömtelennek tűnik fel. A világ szelleme fut és menekül előre. Azt tartja, hogy az életet nem szomorúságra és keserűsége, hanem öröme teremtette Isten. Mily mohón hallják ezek a léhaság csábításainak ígésző szavait: Jöjj és élvezz! Jöjj és örülj! Fuss a szomorúság, böjt, önmegtagadás elől! Ne az élet megtagadása, hanem az élet boldogsága legyen célod!... Hányszor ígéznek meg az én lelkemet is!? Hányszor csálnak törbe?!...

Öröme teremtett Isten.

2. Valóban öröme teremtette Isten az embert! Egyetlen célja volt, mikor a léttel megajándékozta, hogy boldoggá tegye. Istennek akarata az, hogy életünk örömteli legyen! Ámde mióta az ember belekontárkodott Isten tervébe, azóta az öröm nincsen küzdelem nélkül. Azóta tövis között fakad az illatos rózsa! De a tövis nem a rózsát szúrja, hanem az odatolakodó idegen kezét, mely azt letépni szándékozik. Ezért kell most is a kereszt tövise, hogy a mi igazi örömünk és boldogságunk ellenségét, a léhaságot és a puhaság szellemét távol tartsa lelkünkötől. Mert ezek tépdesik a lelki öröm rózsáit!

A lélek örömeinek rózsafakadása.

3. A Krisztust követő lelkek kereszthordozása a lelki örömeknek piros rózsafakadása. Mikor naponta nyomja és véresre sebezi vállunkat a felvett kereszt, mikor naponta kell tudnunk belenyugodni mindazon sorscsapásokba, nehézségekbe, megaláztatásokba, melyek szüntelenül érnek bennünket, akkor lelkünkben eddig nem ismert, szavakkal el nem mondható érzés fakad. Olyan boldogító, természetfeletti érzés, mely a szenteket ily kifakadásokra készítette: Aut pati, aut mori... Vagy szenvedni, vagy meghalni! Non mori, sed pati! Inkább szenvedni, mint meghalni! Inkább meghalni, mint szenvedés nélkül élni... Itt minden emberi ész, minden földi

okosság és bölcsesség elnémul; ezt a kegyelemfakasztotta örömet és boldogságot megérteni, felfogni és magyarázni nem képes! Ezt csak élni lehetséges!... Miért irtózzam ezentúl az élet keresztjétől? Ez nyitja meg nekem a természetfeletti élet örömeit! Ez fakasztja legillatosabb virágait!

A szenvedés értelme.

4. Nem lehet Alleluja, feltámadás nélkül megérteni a nagypénteket! Nem lehet a lelki öröm nélkül megszeretni a mindennapi keresztet... Csakis az az élet és boldogság, amit a szenvedés biztosít a léleknek, csakis ez képes a szenvedés keserűségét megédesíteni!... Ne a nagypénteki hangulat színezzé meg az életet, hanem a húsvéti, ennek öröme adjon értelmet és színt minden szenvedésnek! Élet fakadjon az önmegtagadás keresztjéből, új élet, a lélek természetfeletti boldogsága és lendülete!

A szeretet nagy törvénye.

Nincsen rózsza tövis nélkül. A szeretet szimboluma jelképezi a szeretetnek törvényét is: össze van kötve vele a szenvedés tövise. Minél jobban ég a szeretet tüze szívemben, minél jobban oda vonz Istenhez, annál jobban megbékülök szenvedéseim és lemondásaim szűrő töviseivel is! Ezek is a szeretethez tartoznak!

Csábító szavak.

1. Az emberi szív szeretetre van alkotva! Ezt szereti a léhaság, a puha élet csábítóan fülünkbe sügni. Ne keresd a kemény életnek ösvényét, mondja, nem fakad ott semmi szeretet! A keménység, a szigorúság, önmegtagadás kiöli a szeretetet; a keresztviselés elhidegíti, kőkeménnyé dermeszti a szívet! Szeretet csakis a puha életnek gyümölcse!... Így okoskodik, így csábítgat! És kinek volna ereje magát kizárni, száműzni a szeretet melegségéből? Kinek szíve ne vágyódnék annak sugaraiban megfürödni?...

A szeretet átalakító ereje.

2. Az életnek Isten akarata szerinti törvénye az, hogy az ember szeressen! Igen, szeretetre teremtetten Isten a szívet!... Sőt azt akarta, hogy a szeretet átalakító, bűvös erő legyen, amely angyalokká, vagy ördögökké tudjon átvarázsolni. Azt akarta, hogy olyanokká váljunk, mint amit szeretünk. Ha tökéletlen, véges, anyagi, érzéki dolgot szeretünk, akkor szívünk-lelkünk is lealacsonyul, tökéletlen, anyagi, érzékes, bűnös lesz! Ha nemeset, tökéleteset, lelki dolgot, akkor az felemel, nemesít, széppé és tökéletessé tesz. Ha mindent Istenért szeretünk, Istent pedig mindenek fölött és önmagáért, akkor e szeretet egészen közel vonz őhozá és hasonlónak tesz bennünket is isteni tökéletességeihez. A léhaság is tud ugyan szeretetet nyújtani, de csak olyant, mely lealacsonyít, érzékeinknek múlt dolgoknak hitvány bábjiává tesz. Nekem oly szeretet kell, mely felemel, nemesít, boldoggá tesz!...

Az isteni szeretet törvénye.

3. Ezt a szeretetet egyedül a kemény élet, a Krisztust követő élet biztosítja. Az igazi szeretet csakis a kereszti útján s annak tövében terem! Az igazi szeretet csakis áldozatok, önmegtagadások, szenvedések árán magasra emelkedik isteni szeretetté. Nincsen áldozatok, lemondások és keresztek nélkül sem a hitvesi, sem a gyermeki, sem a nevelői, sem a baráti szeretet!... Hát az isteni szeretetet hogyan képzeljük el anélkül?... Már nem félek a kemény, a szigorú élet mindennapi keresztjeitől! Tudom, hogy a kemény élet a szeretetnek igazi iskolája!

Szenvedni — szeretetből!

4. A szenvedést sokszor csak azért viseljük el megadással, mert másként úgysem tudnánk tőle megszabadulni! Kényszerből viseljük és magunkban lázadunk ellene. Pedig ha összekötjük a szeretettel, mindjárt más színt kap és azonnal megszűnik kínos tövise. Minden szenvedést összekötök a szeretettel és ezentúl a szenvedés is szeretetem jele, szeretetem gyümölcse legyen!

A szeretet isteni mértéke.

A szeretet nemcsak elgondolt eszme, nemcsak érzelem, hanem Istennek égi ajándéka. Ott imádtuk a betlehemi jászolban, amikor megjelent közöttünk és reánk árasztotta Isten szeretetének melegét. Ott, ahol szegénység és nélkülözés vette körül, ahol szenvedés leselkedett bölcsőjére, ott a szeretet túláradó melege és édessége árad a lelkekre. Ott, a betlehemi jászolnál találom meg a kemény élet lemondásának és boldogságának legszebb példaképét! Ott találom meg a szeretet isteni mértékét.

A legnagyobb csoda.

1. A szeretet nagy törvényének mértékét maga Isten állította fel, mikor a szentírás szavaiban azt mondja: «Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érte!» (Ján. 3, 16.) Szerette a világot, szerette az embert, teremtésének koronáját. Még akkor is szereti, mikor az engedetlenül hátat fordít neki, mikor elrontja remekművét és az egész emberiséget a bukás örvényébe rántja. Isten szeretete oly nagy, hogy még a teremtésnél is nagyobb csodát tesz, elküldi egyszülött Fiát, hogy a bukottat felemelje, a bűnöst megváltsa. Ime a szeretet isteni mértéke! A csodáknak eléggé meg nem csodált nagy csodája!...

Aldozat szeretetből.

2. Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát áldozatul adá értünk. Neki nem elég, hogy csak megjelenjék itt közöttünk. Áldozatul adá!... Fenéig ki kellett innia a szenvedések keserű kelyhét! Ha kételkednél Isten szeretetében, szemlélj Jézus gyötrelmeit az Olajfák hegyén! Ha szívedbe nem hatolt volna az ő nagy szeretete, nézd: mint ostorozzák és gúnyolják! Ha elméd nem fogná fel a szeretet nagy csodáját, állj a keresztfára alá: nincs ép hely testén; megszámlálták minden csontját!... Ime a szeretet isteni mértéke!... Ha majd egyszer viszonzni tudod te is az ő szeretetét, meg fogod érteni szavainak mélységes értelmét: «Na-

gyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért!» (Ján. 15, 13.)

A mi szeretetünk mértéke.

3. A szeretet isteni mértéke nemcsak arra való, hogy a mennyei Atya szeretetét mérícskéljük vele! A szeretet mértékét magunkra is kell alkalmazni. Hozzá kell nekünk is mérni szívünket-lelkünket. Ha igazán él bennünk ez isteni láng, nem állunk meg a szónál, nemcsak imádkozzuk a szeretetet, hanem cselekedjük és éljük... Az Úr életét adá érettünk szeretetből. E niérték reánk mérve annyit tesz, hogy nekünk is életünket kell érette feláldozni.

Élő áldozat.

4. Az Úr nem mindenkitől kíván véres áldozatot. Élő áldozatot azonban mindenkitől elvár. Azt kívánja, hogy élethívatusunk, munkánk, akármilyen munkakörben is élünk, az ő óhaja, gondolata szerinti világtervbe kapcsolódjék. Mert a legelső államférfiú hivatása éppen úgy, mint az utolsó útkaparóé, az egész világtól megcsodált tudósé éppen úgy, mint az utolsó tanyai tanítóé, az ő világtervének egy-egy oszlopa. Az ő világtervéhez tehát csak egy szükséges: a szeretetnek isteni mértéke! Bárcsak volna legalább annyi szeretet szívemben, hogy az ő isteni mértékével tudnám fölmérni!...

A kemény élet napiparancsa.

Megjelenik előttem Krisztus igazi képe: ott a keresztviselésben. Nem a puhaságnak, kényelemnek, kultúrájének élvezésének típusát látom meg az ő keresztviselő alakjában, hanem a kemény életnek ideálját! Engem is követésre szólít, nekem is a keresztet kínálja! Vedd tőlem szívesen és ne félj tőle! Szeresd a keresztet és hordozd azt velem együtt!

Vedd fel keresztet minden nap!

1. Aki nem veszi fel keresztjét minden nap, nem méltó hozzám!... Ime a kemény élet napiparancsa! Az Úr Jézus az ő nagy és terhes keresztjét egyszer vette vál-

lára, egyszer hordozta, egyszer halt meg rajta. Nekünk pedig azt parancsolja, hogy mindennap vegyük fel. A keresztviselést napiparancssá tette! Mindennap... mert az ő keresztje jelkép... áldozatos, szenvedni tudó életének jelképe. Neki is volt mindennapi szenvedése, fájdalma, megaláztatása. Követőinek, tanítványainak sem lehet másként. Lehet, hogy nekem is tartogat az Úr olyan nagy, olyan igazi keresztet, melyen életemet és véremet kívánja áldozatul. Lehet!... De az meg egészen bizonyos, hogy a mindennapi keresztet, a szenvedések, önfeláldozások keresztjét mindennap vállamra rakja. Ez az ő napiparancsa!

Az igazi nagyság összetevői.

2. A mindennapi kellemetlenségek, szenvedések, ügyes-bajos dolgaink sokszor oly jelentékteleneknek tűnnek fel. Sokszor csak a nagy tetteket, nagy elhatározásokat szeretjük. Hősiesség, világbajnokság lelkesít! Pedig az igazi nagyság a kis, apró dolgokból tevődik össze. Az apró kellemetlenségek elviselése nagyobb lelki-erőt kíván, mint az egyszeri nagy baj, csapás elviselése, mert az hosszú időn át, naponta teszi próbára lelkierőnket, ez csak egyszer. Ezért adta ki Jézus is a napi kereszt elviselését napiparancsba! A jellem szépsége csak az élet szövevényes, sokféle útjain fejlődik. Egyszeri hőstett megalapíthatja a hírnevet, de nem a jellemet!...

Nem kell keresni!

3. A mindennapi keresztet nem kell keresni. Csak felvenni... Önként kínálkozik és naponta szemközt találkozunk velünk. Akár munkánkat, kötelességteljesítésünket, akár hivatásunkat, vagy társadalmi helyzetünket, akár privát vagy nyilvános életünket tekintsük, minduntalan belé-belé botlunk. Aki el akarja kerülni, újakat talál, az előbbieknél még súlyosabbakat. Aki megnyugvással viseli, az Krisztust követi, jellemében megszilárdul, élettartalomban gazdagodik. A mindennapi élet keresztje emel ki a mindennapiasság szürke

homályából és hőökké avat : Jézushoz tesz méltóvá. A kemény élet napiparancsának ez a legnagyobb és legszébb jutalma ! . . .

Nem méltó hozzám!

4. Krisztus Urunk a kereszttviselésnek, az élet szenvedései programszerű elvállalásának és viselésének egyetlen motívumát adja : Hozzá méltóvá válni ! Ő az élet igazi mértékegysége, ő mozgatja lelki életünk és nagyságunk kialakítását ! Méltóvá válni Krisztushoz !.. Méltóvá válni az élet Mesteréhez ! . . . Milyen nagy eszme, milyen nagy hivatás, milyen nagy és lelkesítő életprogram ! Nemcsak a krisztusi élet szépsége lelkesít, hanem a szeretet is ihlet és magával ragad. A szenvedésben más örömet nem találok, mint Krisztus szerelmét ! Aki igazán szereti őt, érte és miatta szívesen szenved, szívesen vállal, ha kell, akár száz keresztet is ! Mindennap felveszem, mindennap viselem Krisztusommal az élet keresztyét, mert mindennap szeretem őt, és mindig jobban szeretem !

Öröm a keresztfelvételében.

A világ a *stultitia crucis*-t látja az élet csapásaiban ! Nem tud a keresztnak örülni, nem tud megnyugodni a megpróbáltatásokban és szenvedésekben. Nem érti, hogy mi lehet jó és örülni való abban, ami ellen lázad természetünk és mitől iszonyodik szívünk ! Én minden keresztnben, melyet a jó Isten küld, a hit szemével meg látom a tisztulásnak és lelki felemelkedésnek nagy eszközét. Ezért veszem fel örömmel.

Örvendező keresztfelvétel.

1. Nem elégséges türelmesen elviselni a szenvedést, hanem Krisztus szavai szerint magunknak kell utána nyúlnunk és keresztyünket vállainkra vennünk. Mert aki nem veszi fel keresztyét mindennap, nem járja az ő útjait. Aki csak némán tűr és megadja magát az élet csapásai alatt, nem talál a szenvedésben mást, mint banális lesujtó, nehéz, megalázó terhet. Pedig Krisz-

tus még a szenvedést is átalakította és megszentelte, azt akarta, hogy az felemeljen, nemesítsen, megszenteljen. De ez csak úgy lehetséges, ha nem passzív lélekkel hajtunk fejet a kereszttel, hanem örvendező szívvel öleljük azt át és magunk vesszük azt vállainkra. Ez az örvendező keresztfelvétel!...

A legnagyobb hősség.

2. Krisztus nem kívánja tanítványaitól és követőitől, hogy maguk keressék a kereszteket s önmaguk tegyék tövisessé maguknak az életet. Nem igazi Krisztust követő lélek az, ki fakír módjára önkínzásokkal, öncsonkításokkal vagy akár a mártírság vakmerő keresésével akar tetszelegni az Úr előtt! Krisztus csupán azt kívánja tőlünk, hogy a mindennapi élet keresztjei, bajai, gondjai, apró tövisai elöl ne fussunk, hanem azokat elszánt, készséges, örvendező lélekkel vegyük magunkra és viseljük. Nagyobb hősiesség kell ehhez, mint akár az egyszerű mártírhalálhoz...

A megdicsőülés útja.

3. Ha naponta fel lehet venni életünk keresztjét, akkor fennáll annak a lehetősége is, hogy azt elkerülhetjük. Mindenkinek módjában áll a kötelességteljesítés, az erkölcsi tisztaság és erényesség keresztjeit eldobni magától és a léha, könnyelmű, puha élet karjaiba vetni magát. Ó, keserves lehetőség! Kínos szabadság! Bár csak téged is elvethetnélek magamtól! Nekem a keresztfelvétele örvendező, szívlelkesítő!... Ehhez azonban elhatározás, erő, akarat kell!... Szent lelkesülés és hősiesség kell ahhoz, hogy az életnek ne a könnyebbik oldalát fogjam, hanem örvendező lélekkel vegyem fel azt a keresztet, mely akár hivatásom teljesítéséből, akár napi munkámból, akár erkölcsi életem kialakításából kifolyólag okoz szenvedést. Ilyen hősiesség lelkületet alakít ki magamban, s akkor még a szenvedés, a kereszt sem tudja lenyomni lelkemet. A keresztfelvételnek útját örvendező lélekkel járom!...

Aldott legyen az Úr Isten!

4. Úgy vagyok én is, mint Szent Lőrinc vértanu, aki a tüzes rostélyon, melyen elevenen megsütötték, himnuszokat zengett és Istent dicsőítő dalokkal örvendezett. Annyira átélte Isten szeretetének és boldogságának édességét, hogy ennek íze a legrettenetesebb kínokat is megédesítette. Én is ezzel töltöm meg lelkemet! Isten szeretetének, Isten túlvilági boldogságának ízével veszem el a szenvedések és mindennapi keresztek keserű ízét! Minél többet ízelem ezt a természetfeletti édességet, annál ízetlenebbé válik minden földi öröm, sőt minden földi kellemetlenség és szenvedés is! Annál őszintébben és szívem mélyéből fakad minden kereszt felvételénél a hála szava: *Aldott legyen érte az Úr Isten!*

Krisztus Urunk nyomdokain.

A kereszttviselő édes Jézus olyan nagy szeretettel integet és hívogat! Érzem, hogy valóban magához vonzza szívemet! Int és hív, indul és követésre szólít! Aki engem követ, nem jár sötétségben! Aki engem követ, nem téved el, hanem a világ világosságának tüznél igazodik el!... Jöjj te is és kövess engem!

Kövess engem!

1. A szenvedés egymaga nem tesz még kedvessé Isten előtt. Nemcsak a mindennapi élet kereszttjét kell felvennünk, hanem Krisztusnak kell nyomába lépünk. Aki nem veszi fel kereszttjét mindennap és nem követ engem, nem méltó hozzám — mondja a Mester. A szenvedés, a kereszttviselés is csak akkor emeli fel lelkünket, ha Krisztus-követőkké válunk. Előttem jár az Úr! Megigézi lelkem az ő hívó, csengő szava: Jöjj és kövess engem! Megyek Uram, nyomaiddba lépek és követlek, bárhova még!

„Exemplum dedi vobis!”

(Ján. 13, 15.)

2. Krisztus életének példája az Isten-látás világossága. Egész életén át mindig arra a túlvilági életre írá-

nyul tekintete, melynek elzárt kapuit jött megnyitni. A mennyországot sokszor nemcsak a bűn zárja el, hanem az emberek vaksága is ! Nem felfelé néznek, tekintetük nem a magasságokban jár s a földön kúszva elveszítik természetfeletti látásukat. A puha, léha élet karjaiban megvakulnak és megsiketülnek a túlvilági életnek . . . Jézus tanításainak alaphangja mindig ennek a túlvilági, örök életnek zsongása. Rögöket tapos az Úr Krisztus, de gondolatai a mennyei Atyánál járnak ! Az ő akaratát jött teljesíteni a földön. Erre tanít nagy szeretettel és és nagy lelki finomsággal, hogy az ő akaratának teljesítését keressük mi is. Földi életünknek egyetlen vágya legyen Néri Szent Fülöppel : Il paradiso ! Il paradiso !

Új életirány.

3. Krisztus nyomdokain életünk új irányt nyer : az örök szeretet felé ! Ami az ég végtelen örömét kitölti, egyedül Isten szeretete ! Ami boldogságot teremt e földön, csak az isteni szeretet, mely nemcsak Isten gyermekeivé avat, hanem egymás között is testvérekként fűzi össze szívünket. Szeretet nélkül nincs meleg családi tűzhely, nincs baráti kapocs ! Szeretet nélkül keserű még az alamizsnakenyér is ! Jézus követése elvezet bennünket már itt e földön is a mennyország örömeibe : a szeretet birodalmába. Ha őt követem s nyomába lépek, akkor lépem át e boldog, láthatatlan ország mezsgyéjét s már e földön bírom örök boldogságom zálogát ! . . .

Tövises utakon!

4. Jöjj és kövess engem ! . . . Megyek Uram, bárhová mégy ! . . . Akármerre is vezetsz, én hűséges tanítványod és követőd akarok lenni ! Tudom, hogy a te életutaid tövisesek ! Tudom, hogy feltöri lábamat a sok göröngy ! Tudom, hogy véres lábakkal lehet csak járni a te utadat ! Mégis indulok és megyek ! Megyek, mert te vagy az én Mesterem és szerelmem ! Megyek, mert te vagy örökségem és ha téged követlek, a tövises utakon, a szenvedés keresztje lesz dicsőségem záloga !

Krisztushoz méltó.

A szeretet vágyódik a békés öröm után. Vágyódik szeretetének tárgyát zavartalanul élvezni. Pedig az isteni Üdvözítő az őt igazán és egész szívvel szerető lelkeket magához méltóknak akarja nevelni, de nem ezzel a csendes örömmel és zavartalan boldogsággal, hanem a küzdelemmel, szenvedéssel, keresztekkel. «Aki nem veszi fel keresztyét mindennap és nem követ engem, nem méltó hozzám!»

Miért a kereszt?

1. A szenvedések és megpróbáltatások súlya alatt, a lelki elhagyatottság perceiben sokszor felsóhajtunk: de miért is kell nekem ennyit szenvednem? Miért a kereszt? Miért a kemény élet! A felelet magának Jézusnak ajkáról hangzik el: Hogy méltó légy hozzám! Mert aki nem veszi fel keresztyét minden nap és nem követ engem, az nem méltó hozzám!... Ime a cél és az ideál! Jézushoz méltó tanítványnak lenni!... A szenvedés, a kereszt, az elhagyatottság megtisztít, felemel, Jézushoz tesz méltóvá!... Nem panaszkodom, ha sokszor nekem is a nagypénteki Golgota útját kell járnom, hisz ezáltal hozzá, az élet Mesteréhez leszek méltóvá. Érzem, hogy a lélek krisztusi méltósága vonzza, elragadja lelkemet!...

Méltóvá válni Krisztus Urunkhoz!

2. Jézushoz méltóvá válni, ez az öntudatos és mély-séges lelki életnek nagy célja. Cél, amelyért érdemes lelkesedni és tenni, érdemes áldozatot hozni és magunkat megtagadni. Cél, mely mindig előttem lebeg s mindig felemel. Úgy rendezem be tehát egész életemet, hogy mindenben Jézushoz legyek méltóvá! Ez a nagy gondolat vezet kötelességem teljesítésében, építő és alkotó munkámban éppen úgy, mint a legszerényebb tevékenységemben. Mindennapi életemmel fogok Jézusomhoz méltóvá válni. Ez a lélek krisztusi méltósága!

Ami legjobban megemel.

3. Jézushoz kell méltóvá válnom! Minél jobban tudom minden munkámat, benső lelki életemnek minden vágyát e célra irányozni, annál inkább érezni fogom annak a titokzatos áthasonulásnak, átalakulásnak fel-emelő öntudatát, mely a léleknek krisztusi méltóságából árad. A krisztusi méltóság öntudata felemel mindabból, ami sekélyes és alacsony; felemel, mert Jézushoz ~~visz~~ közelebb.

Megmaradok a szerénység ösvényén!

4. Mégis kell, hogy az alázatosságnak szerénységében megtartson. Nem bizakodom el, hogy most már Jézushoz méltó lettem s ezért több volnék mint más, ki nem járja a Jézushoz méltó életnek útjait. Hisz ekkor máris méltatlanná válnék hozzá! Jó nekem, hogy a lelki élet útja tövises és csak a kereszttviselés tesz a Mesterhez méltóvá! Így tart engem Jézus az alázatosság útján. Így őrzi meg lelkemet az elbizakodottság örvényétől, mely csak egy lépésre tátong a lélek krisztusi méltóságának magaslata mellett. Úgy érzem, hogy szenvedés közben és alázatosság révén jutok közelebb hozzá s leszek méltóbb arra, hogy az övé lehessek.

Jöjjetek hozzám!

Megnyílik lelki szemem előtt a szentély, kipattannak a tabernákulum kapui és ott látom őt, akit szeret az én lelkem! Hív és magához int! Azt mondja: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én felüdítlek titeket!» (Mt. 11, 28.)

Rá kell lépünk!

1. Az élet tele van tövissel, göröngyös utain kell haladnunk! A tövis összeszurkál, a göröngy feltöri lábunkat! Mindez nyílt seb, melyet a világ kegyetlensége, hidegsége, szeretetlensége mindannyiszor feltép, valahányszor beheged. Nehezek és szenvedéssel teljesek az élet utai! Bármerre forduljunk, bármely utat választunk, rideg valóságként tűnik elénk a szenvedés!...

S mégis rá kell lépnünk arra az útra, melyet az isteni Gondviselés jelölt ki számunkra. Pedig ez az út sokkal nehezebb, sokkal fáradságosabb, mint a többi! Sokkal több a tövis, sokkal göröngyösebb az út!... A tövis mélyen belénk szúródik, összekarcolja arcunk, kezünk, az út feltöri lábunk... fáj mindenünk, vérzik sebünk! A testi szenvedéseket még lelkiek tetézik!... Összefacsarodik szívünk, hogy utolsó cseppjével is öntözze azt az utat, melyen haladunk!...

Sequere me!

2. S mégis kedves nekünk ez az út, mégis örömmel haladunk rajta!... Vessük csak tekintetünket előre! Ezt az utat járta meg Krisztus is, az élő Isten Fia, az én isteni Mesterem! Az ő lábát is feltörte a göröngy, az ő fejét is szúrta a tövis, az ő vállát is nyomta a kereszt! Szíve fájt, sebe sajgott, a keresztfán még lelki elhagyatottságot, lelki szenvedést is küldött neki a mennyei Atya: «Atyám, Atyám, miért hagytál el engem?!»... Az ő példája teszi elviselhetővé, kedvessé, édessé az élet keresztútját!... Ha példáját tekintjük, sebünk, szenvedésünk nem fáj többé! Örömmel, szívesen viseljük el!... Édes a tudat, hogy szent hivatásunk útjait járjuk!... Sequere me!... Jöjj és kövess engem!... Követnem kell Krisztust élete útjain! Követnem kell, még ha el is vérzem az úton, még ha keresztre is feszítenek!

Nézz énreám!

3. Az ember vállalai sokszor roskadoznak, ha nagy a szenvedés! Sokszor nyugtalan, ha nem élvezi a kegyelem tápláló, édes tejét, hanem hidegnek, elhagyatottnak érzi magát! Krisztus hív, ígéri, hogy leveszi vállunkról a terhet, megvigasztal, új erőt ad!... Hozzá megyek tehát, elmerülök oktatásába, hallgatom vigasztaló szavát, új erőt merítetek belőlük!... Fáj a szenvedés, a seb? — kérdi tőlem. Nehéz azt elviselni?... Vajjon szenvedtél-e kereszthalált?... Nézz énreám! Összeszurkáltak-e a tövisek?... Vajjon viseltél-e már töviskoronát?... Fáj a seb, melyet a világ hálátlansága oko-

zott neked? . . . Vajjon állottál-e ki megostorozást? . . . Nyugtalan szíved az elhagyatottságban? Nem adtam-e példát, mikor a keresztfán én is elhagyatottságban szenvedtem? . . . «Atyám, Atyám! Miért hagytál el engem?» Mit feleljek neked, édes Jézusom? . . . Reád nézek és azt mondom: Nem, én még igen keveset szenvedtem! Ha reád nézek, akkor megvigasztalódom a te példádból! Erőt merítek a te szenvedésedből! . . . Megnyugszom a te akaratodon! Így akarsz bennünket is nevelni magadnak! Így akarod megmutatni, mit tesz szenvedni, hogy szenvedve megértsük, mennyit szenvedtél te értünk! . . . Ha mégis érezzük, hogy fogytán erőnk, hogy roskadozunk, kiáltunk fel vele: Atyám, Atyám, ne hagyj el engem! Emelj fel engem! Erősíts meg engem!

Miért e szenvedés?

4. Miért bocsát reánk a jó Isten oly sok szenvedést, csapást, szerencsétlenséget? Miért kell oly sok kint kiállanunk? . . . Azt akarja szívünkbe vésni, hogy nem szabad szívünket a világ javaihoz fűznünk. Nem itt van nekünk a mi maradandó lakásunk! A mennyben van a mi igazi örömünk s e földön is csak annyiban, amennyiben nem a világtól, nem teremtményektől kolduljuk azokat! Sok még benned a világ salakja! — mondja Krisztus a léleknek. Ki kell azt égetni belőled! . . . Tisztább fényben szeretnélek látni! . . . Ha fáj is a szenvedés, ha nehéz is a fájdalom tüzeiben égni, szeretlek, és ezért akarlak megtisztítani! . . . Legyen neked ez elég! . . . Szeret engem Krisztus! . . . Mi kell még nekem? . . .

Megyek, Uram, hozzád!

5. Igen, édes Jézusom, hozzád megyek! Te hívsz, te mondd: Jöjjetek hozzám! Hozzád megyek és minden szenvedésemben reád nézek! A te példádból merítek erőt és veled egyesülve megszeretem a te szenvedéseidet is! Minél jobban a tied vagyok, annál jobban kell éreznem, hogy a szenvedésben tisztítasz, a szenvedésben nevelsz meg magadnak! Minél jobban szeretsz, annál

több szenvedést küldesz ! . . . Minél többet kell szenvednem, annál jobban szeretlek én is tégedet ! Legyen szenvedésem, elhagyatottságom, minden fájdalomam szeretetem jele, szerelmem záloga !

Krisztusi életideál.

Minden elmélkedésemben, minden imádságomban Istennel találkozom. Hozzá megyek most is, mikor vele szeretnék találkozni a lélek magányában. Szembe állok vele és elmerülök Krisztus isteni arcába. Egyszerre elhalványodik minden körülöttem és nem látok már mást, csak Krisztust és magamat. Krisztus . . . és én ! . . .

Krisztus és én!

1. Merjem-e magamat hozzá hasonlítani? Merjem-e magamat vele egy sorba állítani? ! Lehet-e a sötétség és vakság országából a fénylő és tündöklő napba tekinteni? Szabad-e a porból fejünket felemelni és tekintetünket reá szegezni? Nem kell-e folyton éreznem gyarlóságomat? Gyengeségemet? Nem húz-e a porba, a sárba a test, a szenvedély? Nem vakít-e el az érzékiség? Nem a földön-e a helye a pornak? És mit keres akkor a kristálytiszta légben? Mit keres a napsugár fényében? . . .

Sír a lelkem.

2. Mennyire átérzem törékeny, bűnös voltomat? ! Sír a lelkem, vérzik a szívem. Barázdákat mos ki arcomon a bánat könnyeinek árja ! És ez az alázat, ez a fájdalom, ez a sok könny, mit a bánat sajtol ki szememből, mégsem keseríti el lelkemet ! Érzem, hogy bánkodó szívem ettől a fájdalomtól tisztul, lelkem ettől az alázattól felemelkedik és ettől az összehasonlítástól új életre, új megindulásra buzdul . . . Krisztus és én ! . . . Bármily messze is vagyok tőled, mégis bizalommal fordulok hozzád ! . . . Minél jobban hasonlítgatom magamat tehozzád, ó Uram, annál jobban érzem, hogy megközelítelek.

Hallgatlak!

3. Krisztus és én! . . . Szól hozzám! . . . Az ő szava nekem szól! Mi mondanivalója van számomra? Csak egy: ha őt akarom követni, méltónak kell lennem hozzá! Ó Uram, hozzád kell igazodnom, hozzád kell simulnom, hozzád kell hasonulnom! Te kellesz nekem örök életideálul! Ezért emel fel mindig, ha hozzád hasonlítottam magamat, mert te az én örök életideálom vagy! Ezért gerjedek mindig bizalomra, ha bűnös létemre is melléd állok, mert te előttem jársz, hogy engem is vezess és irányíts! Te életideálom vagy, akiért lelkesedem, akiért a szívem lángol! Te életideálom vagy, aki után járni, akit példaképül választani és lemintázni a legelragadóbb lelki élvezet, a leglelkibb esztétikai elragadtatás!

Mester és tanítvány.

4. Krisztus és én! A Mester és a tanítvány! A nagy életművész és az ő követője! Hogy is illek én mellé: Krisztus mellé, a nagy művész mellé, a nagy esztéta mellé, a nagy életideál mellé? . . . Nem kirívó-e az ő tökéletessége mellett az én elmaradottságom? Nem disszonancia-e az ő idealizmusa mellett az én kicsinyességem? ! Az ő istensége mellett az én gyenge, mulékony, törékeny teremtmény voltom? . . . Nem! Nem! . . . Nem disszonancia, nem ellentmondás! Nem merészség és nem elkapatottság! Ez valóság és boldogság, mindaddig, míg az ő követője vagyok. Míg a keresztség próbáját állok! Krisztus és én! . . . Életem és boldogságom! Életideálom, akit követni akarok! . . . Vésődjék mélyen szívembe a te képed, a te példád! . . . Téged követlek, téged mintázlak, téged szeretlek! Hozzád vágyódom felemelkedni, tehozzád méltóvá lenni! . . .

A kemény élet dicsőítő himnusza.

Asszisi Szent Ferenc a naphoz zengett himnuszoikat ihletett lélekkel. Isten dalosai a szeretet himnuszainak hangján szólottak. Én a kemény élet dicsőítő himnuszt szeretném megtanulni! Nemcsak elviselni békésen min-

den szenvedést, hanem himnuszt zengeni akkor, mikor szenved testem — lelkem a kemény élet önmegtagadásai között. Te ihless, szenvedő Krisztusom, te adj a lelkedből nekem is!

Jézus bölcsődala.

1. Ezt az elragadó himnuszt nem emberi ajkak énekeltek először, angyaloknak ajkán termett! Ott hangzott fel először a szegény, rideg, elhagyatott istálló felett Betlehemben! Ott csendült fel először a misztikus éjnek csendjében, mikor mézzel folyókká lettek az egek! Ott visszhangzott azoknak a kemény munkában meg-edzett pásztoroknak lelkében, akik boldogok lehettek először térdet hajtani a nagy Vendégnek, a megszületett Istenembernek! Ó mily elragadó, mily szívbemarakoló ennek a himnusznak minden szava, minden áriája!... Fennen hirdeti annak a születését, aki a kemény, önmegtagadó, szenvedő életnek nagy Mestere lesz! Lelkünkbe harsogja, hogy megjött, de nem a puha, kényelmes életnek ölében született, pedig a királyok királya ő, hanem a szegénységnek, a nélkülözésnek kemény jászolában... Meg akarod találni őt!? Hallgasd a kemény életnek himnusát! Ennek a hangnak nyomába indulj meg, és ne félj se istállótól, se szegénységtől, se a bölcső helyett oktalan állatok jászolától!... S megtalálod őt!...

A kemény élet himnusza.

2. A kemény életnek dicsőítő himnusza volt Jézusnak bölcsődala! Ennek áriája mellett szendergett ott Betlehemben, a jászolban! Ezt énekelte neki az angyalok kara, ezt dudolta később fülébe a dajkáló Mária! Ezzel üdvözltek barátai és ellenségei! Élete a szenvedésnek, a kemény életnek élete! A rideg istállóból nem királyi trónusra fog szállani, hanem a dolgos, kemény munkában igaznak találtatott Szent Józsefnek házába. Nem parancsolni tanul ott, hanem engedelmeskedni! Nem hódítani, hanem szolgálni. Elrejtett életének leple a kemény életnek titkait rejtegeti... S e kemény életből nem diadalmi menetben fog nagy, üdvözlő munkájára

megindulni. A tanításban is csak a kemény élet himnuszát énekli. Milyen komoly ez a himnusz és mégsem indít komorságra, borulásra ! Jézus, mikor sír is, nem a kétségbeesés sajtól könnyet a szeméből ! Sírní is csak szájalomból, szeretetből tud ! . . .

Halotti éneke.

3. A kemény élet dicsőítő himnusza volt Jézus bölcsődala. Ez volt halotti éneke is ! E himnussal indult a világra s ezzel indul a szenvedések Golgotájára is ! Mert a Golgota csak koronája volt az elrejtett és a nyilvános élet sok kemény fáradoalmának, szenvedésének ! Angyalok énekeltek születésénél, angyal jön vigasztalására halálgyötreimeiben is ! Akkor ünnepelni, örülni jöttek, bár a kemény életről zengtek, most is vigaszt, erőt, isteni segítséget hoznak. Mert a szenvedés kelyhe ha keserű is, mégis enyhülést hoz ! Jézusnak is kellett ez az enyhülés a kemény élet legnagyobb szenvedéséhez, legkeserűbb kelyhének kiürítéséhez. Ez volt a kemény élet dicsőítő himnusának utolsó akkordja ! Jászoltól a kereszting zeng az én életemben is ! . . .

Hősök lelklele.

4. Nem ismeri és szereti Jézust az, aki fut a szenvedések elől. Csak aki megérti a szenvedésnek dicsőítő himnuszát, az érti Krisztust egészen. Csak aki együtt tud énekelni Szent Ceciliával, aki szenvedve is ilyen himnuszokat zengett, csak az tud felemelkedni Jézus igazi ismeretéig és szeretetéig. Uram, adj nekem ihletet és erőt, hogy a szenvedés, a kemény élet ne keserítsen és ne kedvetlenítsen el, hanem tudjak annak szárnyán felemelkedni egészen a te lelkeidig ! Szeretni a szenvedést, és a szenvedésben kiteljesíteni szeretetemet Isten iránt ! Ez legyen életem, lelkiségem programja !

Keresztúti elmélkedések.

.Az egészen Istennek szentelt élet kemény élet. Krisztus követése nem vezet rózsás utakon. Csupa szenvedés, csupa kereszt övezi. De aki igazán egészen Isten-

nek szenteli életét, nem a szenvedést és lemondást nézi, hanem azt, hogy minél szorosabban Krisztus nyomdokaiba lépjen s elkísérje őt még a keresztt útján is! Egészen a Golgotáig!... Ezért szeretik a Krisztust szerető lelkek a keresztutat végigjárni!... Krisztussal egyesülnek, Krisztus szenvedéseiben, áldozatában részesednek! Krisztus keresztjében osztoznak!

I. Jézust halálra ítélik.

Kézmosás.

1. Az isteni Megváltót perbe fogták, megvádolták, hamis tanukat vonultattak fel, s a végén kimondták felette az ítéletet. Tehát ítéleztek felette!... A gyáva-lelkű, az emberek ítéletétől remegő Pilátus kimondja a halálos ítéletet Jézusra!... A nyomorult, bűnös ember elítéli a hatalmas, szent Istent!... A gyarló ember a végtelen tökéletességet!... Félve, remegve hozza az ítéletet: Ti lássátok! Ti legyetek felelősek érte! Kezét mossa... Azt hiszi, lemoshatja bűnét!... Pedig a felelősséget nem moshatja le azzal a vízzel, amit kezére öntenek! Az Igaznak vére őrajta is szárad, s azt nem vízzel, hanem a Bárány vérével lehet csak lemosni!

Elítélték.

2. Tehát döntöttek Jézus felett, halálra ítélték. Életét veszik az élet osztogatójának... Nem fél-e ő is?... Nem rimánkodik-e életéért?... Nem koldulja-e vissza jogát az élethez?... Nem! Nem!... Végtelen fenséggel vállalja az ítéletet, a halált, vérének ontását!... Szomorú az ő lelke, de nem az ítélet miatt!... A bűnök szomorítják el, melyek miatt ezt az ítéletet készségesen fogadja! Az isteni vonások most tűnnek ki legszebben alakján: szelíden fogadja a halált! Megváltás és élet fog fakadni belőle!

Szomorú mindhalálig.

3. Minél jobban belenézek a Krisztus-arcba, ott Pilátus udvarán, annál jobban látom a mérhetetlen szomorúságot, mely előnti. Szomorú az ő lelke mindhalálig!

De e komoly, szigorú arcon a fenség, lelki nagyság még ennek a szomorúságnak is valami kimondhatatlan melegséget, bensőséget kölcsönöz. Nem komor az ő arca! Szeretet sugallja az életáldozatot! Szeretet simítja le arcáról a komorságot. A mennyei Atya akarata ez! A világ bűneiért ítélik halálra maguk a bűnös emberek!

Beletekintek isteni Megváltóm szomorú arcába és kiolvasom onnan szerető szívének sugallatát: Én édes fiam, választottam, szerelmesem, érted van mindez!

II. Jézus a nehéz keresztet vállaira veszi.

Ave crux!

1. Először látja meg Jézus a gyalázat fáját, melyet halála tesz majd dicsővé! Először simogatja lélekben ezt a durva bitófát: a szent kereszt oltárát! Ezen kell hát szenvednem! Ezen kell meghalnom, hogy igazi áldozat legyek az egész emberiségért!... Szent félelemmel és szeretettel ragadja meg az Úr a keresztet, s miközben vállára veszi, ezt suttogja halkán, alig hallhatóan: Ave crux! Ave crux speciosa!... Ave... Ave!...

Én is vele mondom!

2. Mit érez az ember, mikor látja, hogy az isteni Üdvözítő mily nagy, szent lelkesedéssel ragadja meg a keresztet, melyre felfeszítik érettünk?!... Bizonyára elfogódik, megindul lelke mélyéig! Meghalni önként, meghalni szívesen, meghalni szeretetből!... A világtörténelemnek legmegrázóbb jelene!... A léleknek mélyén azonban nemcsak megindulás, nemcsak megihatódottság ébred, hanem kimondhatatlan lelkesedés! Láng gyullad, melyet Krisztus szerelme gyullaszt! Viszontszeretettel én is veszem a keresztet! Szenvedni, meghalni Krisztussal, Krisztusért!...

Ezért szerették a szentek is a keresztet!

3. Most már magam is megértem, hogy miért ragadták meg sokan szívük egész melegével a keresztet!... Az isteni Üdvözítő szeretete ragadta őket!... Viszont-

szeretetből viselték a keresztet. Ezért szorította oly melegen Xavéri Szent Ferenc is a szívéhez, mikor Krisztusért nélkülöznie, szenvednie kellett! . . . A szentek mind átéreztek Krisztus szeretetét, mellyel önmagát áldozta fel értük! . . . Ők maguk is áldozatos szeretetre gyulladtak!

Krisztusom, a világ számomra is ácsolt egy nehéz, nagy keresztet. Örömmel veszem vállamra és viselem érted szívesen, örömet : vizszonszeretetből!

III. Jézus először esik el a kereszttel.

Osszerogy.

1. A gyalultatlan, nagy keresztfa mélyen belenyomódik Krisztusnak sebhelyektől véres vállába . . . Minden lépésnél újabb és újabb fájdalmat okoz neki. Végre is egészen lenyomja a földre. A piszkos por belepi arcát, sebhelyeit, bemocskolódik ez a nemes, isteni arc! . . . A porból vértől ázott sár lesz! . . . Mélyen megrendíti lelkemet, mikor ebben a bűnnek jelképét látom, mely egészen beborítja Jézust, aki pedig semmit sem utál annyira, mint a lélek sarát, a bűnt, melyet magára vett helyettünk!

Mi nyomja?

2. Tehát olyan nehéz volt ez a kereszt, hogy Krisztus nem bírja tovább viselni? Vagy olyan gyenge már az isteni Üdvözítő, hogy nincs több ereje hozzá! . . . Mi teszi oly nehezzé, terhessé, hogy összerogy alatta? Nem a fizikai súly, hanem a bűnnek terhe! . . . Bűneink nehezítették meg ólomsúllyal a kereszt fáját! . . .

Az én bűneim!

3. Amint ott nézem, szemlélem a föld porába roskadt Krisztus alakját, mindig ez a gondolat mardossa lelkemet: mindez miattam, mindéz érterem! . . . Nem az én bűneim tették-e oly súlyossá a keresztet? . . . Nem az én gonoszágom, vétkes könnyelműségem nehezdedtek-e oly nagyon nagy súllyal a szenvedő Üdvözítő

vállára? . . . Nem én dobtam-e sárt és piszkot az engem végtelenül szerető Krisztus arcába? . . .

Krisztusom, nem terhelem többé keresztedet bűnökkel, nem doblak meg többé sárral, piszokkal, hanem lemosom rólad a port, letisztítom a sárt, melyet reád dobtam, s bocsánatot kérek tőled !

IV. Jézus szent Anyjával találkozik.

Igy, porosan, sárosan!

1. Igen, Jézus találkozik anyjával, a legszentebb Szűzzel, aki őt legjobban szeretette, aki egész lelkével csüngött rajta ! Így . . . porosan, véresen, töviskoronával a fején, kereszttel a vállán, a nép szitkozódása, átkozódása között ! . . . Mit érezhetett Mária? . . . Én gyermekem ! Hát ezért hoztalak a világra, hogy a gonoszak most elraboljanak tőlem? ! . . . Ezért tartottalak tisztán, hogy sárral dobáljanak? ! . . . Ezért csókoltam oly sokszor szent homlokoadat, hogy most tövisből készítsenek véres koronát neked? ! . . . Ezért áldottalak, hogy most hallanom kelljen a nép szitkozódását? ! . . . Igen ! . . . Igen ! Ezért !

Tör döfi át a te szívedet is!

2. Édes jó Szüzanyám, te a fájdalmak anyja vagy ! A te szívedet a jövődölés szerint hét tör fogja átdöfni ! . . . Ilyen éles tör most ez is, mikor itt találkozik az ő Urával, szerelmes szent Fiával. Azt a sok sebet, mintha ő is érezné ! . . . A töviskoszorú mintha őt is szúrná ! A kereszt mintha az ő vállát is nyomná ! . . . A nép halálkiáltozása mintha az ő anyai szívét is érintené ! . . . Ide változott hát a hozsanna örömkialtása? ! . . . Mind ezt Szűz Mária végigszenvedte, szívében végigélte !

Temetni viszik!

3. Ki tudná kiolvasni Mária lelkében, hogy mit érezhetett, mikor ott találkoznak Jézussal az egyik utcasarkon. Az anya és Fia ! . . . Hiszen temetni viszik egyetlen Fiát ! . . . Hozzászegődik Mária is ehhez a szomorú gyászmenethez . . . Temetni viszik szerelmes szent

Fiát, de még előbb végig kell néznie a legkínosabb keresztthalált . . . Ki szerette jobban Jézust, mint ő? . . . S mivel a legjobban szerette, neki fájt szenvedése is a legjobban ! . . . Nagy szomorúságában jól esik az Úrnak ez a részvét, ez a szeretet. Legalább egy lélek, aki megengeszteli, aki vele együtt érez ! Legalább te ! . . .

Édes jó Szűzanyám, Mária, engedd meg, hogy legalább én csatlakozzam most tehozzád, hogy engeszteljem és szerető részvéttel kísérem keresztútján az én szerelmes Jézusomat !

V. Cirenei Simont Jézus keresztjének hordozására kényszerítik.

Vinni Jézus keresztjéül

1. Isteni Üdvöztőnk már a végkimerülésig hordozta a súlyos keresztet ! Ereje már fogytán, nem bírja tovább ! . . . Hátha az úton hal meg, még mielőtt felfeszíthették volna ? ! . . . Látják ezt az Úr ellenségei, és nem tudnak ebbe beletörődni ! Nem elég nekik, hogy élete ellen törnek, hanem kínzásában is részt akarnak venni ! Mindenáron a szégyenletes keresztthalált akarják látni ! . . . Megláthatják ! Ott lehetnek, részt vehetnek benne ! De az első nagy áldozat nem fogja lelküket érinteni ! Pedig az egyetlen és örök áldozat résztvevői ! . . . Ők most erre nem gondolnak, de keresnek valakit, aki Jézus helyett a keresztet vigye a Golgotára.

Kényszerből.

2. Cirenei Simon éppen arrafelé haladt. Bizonyára hallott már a Mesterről, csodálatos tanításáról, Messiásnak tartják, de az írástudók és farizeusok nagy ellenségei. Mindez talán mélyebben nem érintette lelkét. De most, mikor felszólítják, hogy segítsen vinni a keresztet, fellázad önérzete. Tisztában van a kereszt gyalázatával ! Még annyira nem ismeri a Mestert, hogy helyette vigye a gyalázat fáját ! Még annyira nem szereti Jézust, hogy részt vegyen a legszentebb áldozatban ! . . . Mindegy ! Az írástudók, a farizeusok kényszerítik. Szívesen nem

vitte, kellett hát vinnie kényszerből! S amint viszi, viszi, a keresztt egyszerre átalakítja lelkét. Egyszerre világosság támad lelkében és a kegyelem érinti szívét. Megindul szíve Jézus szenvedésén és a hagyomány szerint a kereszttviselésnek első megtért szentje!

Szívesen!

3. A keresztt hordozása meglágyította Simon szívét: széppé, tündöklővé tette lelkét! Most már szívesen viselte Jézus kereszttjét! Most már örömmel, szeretetből segített neki a megváltás nagy munkájában!... Mi is ilyenek vagyunk! Félnünk, remegünk a kereszttől, pedig viselése, hordozása csodás kegyelemmel jár. A kemény szíveket meglágyítja, a földhöz, a világhoz vonzódotkat Isten felé irányítja, a tisztátalanokat megtisztítja!... Hát még, ha odaadó, szerető, készséges lelkülettel, tiszta szívvel és Jézus iránti szeretetből viseljük!...

Édes jó isteni Üdvöztőm, nem ellenkezem, ha a szent kereszttet veled együtt kell hordanom! Ha eddig ellenkeztem is a szenvedések elviselésében, most már szívesen veszem magamra, amit te küldesz és veled egyesülve örömmel hordozom!

VI. Jézus ábrázatát Veronika kendőjébe nyomja.

Részvételtjes lélek.

1. Ti, akik átmentek az úton, jöjjetek és lássátok, van-e fájdalom, mint az enyém!?... De úgy látszik nincs részvét az emberek szívében!... Mégis, ott áll Veronika, ez a jámbor asszony, aki sokszor hallgatta Jézus tanítását s hívő lélekkel fogadta minden szavát!... Hányszor hatolt szívébe a Messiás szava: ő mindig hűségesen követte azokat! Szerette Jézust és most is részvételt kíséri utolsó útján. Látja, hogy mily véres izzadság gyöngyözik drága homlokán, s irgalomra hangolódik!

Veronika kendője.

2. Veronika szeretné letörölni ezt a véres, veritékes arcot. Szeretettel közeledik hát Jézushoz, felajánlja neki kendőjét, hogy törölje le arcát. Az Úr nem utasítja vissza ezt a figyelmet és szerető gyengédséget. Jutalmul belenyomja saját ábrázatát a kendőbe. Milyen nagy jutalom, milyen kedves emlék! Jézus képét őrzi a drága ereklje! . . . Minden szerető részvétet ezzel a jutalommal tüntet ki az édes Jézus! A maga képét nyomja a részvétteljes, szerető lélekbe!

Krisztus-arc.

3. Ha mi is Veronika lelkületével, Veronika szeretetével vigasztaljuk az Urat, aki most is szenved közöttünk bűneink, a fékevesztett szenvedélyek miatt, akkor Jézus nekünk is ezt a jutalmat adja! A részvét és engesztelés jutalma ez: Krisztus-arc alakul ki a lelkünkben! Ezt a Krisztus-arcot őrzöm én is, és vigyázok, hogy el ne mossza az élet és a világ! Egész lelki életemnek ez a programja: kialakítani és megőrizni a Krisztus-arcot, a Krisztussal való lelki hasonlóságot!

Édes jó Jézusom, szívem leggyengébb részvételével engesztellek azokért a megbántásokért és meggyalázásokért, mellyel az emberek ma is illetnek! Véd mélyen szívembe-lelkembe a te arcodat és tégy engem egészen hozzád hasonlóvá!

VII. Jézus másodszor esik el a kereszttel.

Visszaesés.

1. Jézus a kereszttel útján újra elesik, újra összeroskad. A megtört Üdvözítő újra porba hull, nemes arca újra az út piszkát érinti. Itt már nem is a nagy fájdalmat és ezt a végső kimerülést szemlélem, hanem azt a tanulságot, amit ez nyújt lelkemnek! Hányszor esünk el mi is, hányszor lankadunk mi is az Úr követésében! Hányszor esünk vissza vétkeinkbe, hibáinkba, gyengeségeinkbe! . . . Hová lett energiánk? . . . Hol fecsértük el erőnket? . . . Mi okozza számtalan visszaesésünket, állhatatlanságunkat? . . .

Botlásaink!

2. Krisztust az ostromozás, a vérveszteség, a keresztviselés törte meg. Vajjon minket mi erőtlennített el? . . . Vajjon az érte való szenvedés tört-e le?! . . . Be kell vallanunk, hogy gyengék vagyunk, gyengék még erőink, erőtlen vállunk! Roskadozunk még a kereszt súlya alatt! Sőt még az erkölcsi törvények is sokszor nehéz keresztet, súlyt jelentenek nekünk! . . . Igazából Jézus is ezért esik el: a mi botlásaink, gyengeségeink teszik nehezebbé számára a keresztet!

Felkelni!

3. Tekintsünk reá s tanuljuk meg tőle, mint kell felkelnünk, ha elestünk, ő majd segíti elhatározásunkat, megerősíti akaratunkat, megacélozza energiánkat! . . . Ezután minden erőmet Krisztus ügyének szentelem s az ő szolgálatában használom fel! Ha elestem, felkelek s megbánva botlásomat, még több erőt merítek Krisztus szolgálatából! Azzal vezeklem le életem gyengeségeit és eséseit, hogy annál buzgóbban szolgálom Uramat, Istenemet!

Isteni Megváltóm, minden erőm csak te vagy! Tőled kérek és szenvedésedből merítek erőt: szolgálatodban, szeretetedben hűségesen kitartani!

VIII. Jézus találkozik a jeruzsálemi asszonyokkal.

Vannak részvétellel telj lelkek!

1. Mégis vannak részvétellel teljes lelkek! Akadnak, akik megszánják a szenvedő Jézust! . . . A durva néptömegnek nincs érzéke a szenvedő iránt. Nem fakad könny szemében, ha szenvedni látja embertársát, sőt még akkor sem, ha Ura, Istene szenved helyette és érte! . . . Jézus nem talált más résztvevő szívekre, mint ezekre a jeruzsálemi szent asszonyokra, akik megkönnyezik, megsajnálják! . . . Hol talál részvétre, szeretetre Jézus a mai napon, a modern időkben? . . .

„Ne mlattam sírjátok!”

2. Mikor Jézus látja, hogy siratják, sajnálják, mikor megérzi, hogy ragaszkodnak hozzá és szeretik őt, így szól hozzájuk: «Jeruzsálem leányai, ne miattam sírjátok, hanem sírjátok magatok és gyermekeitek felett! Mert íme eljönnek a napok, mikor mondják: Boldogok a magtalanok... Akkor majd kezdik mondani a hegyeknek: Szakadjatok ránk, és a halmoknak: Takarjátok el minket! Mert ha a zöldelő fával ezt cselekszik, mi lesz a szárazzával?» (Luk. 23, 28—31.) Arra figyelmezteti őket Jézus, hogy ne őt, hanem bűneiket sirassák. Mert ha Isten vele, a zöldelő fával így bánt, mi lesz a száraz gallyakkal, a bűnösökkel?...

A bűnőket sirassuk!

3. Aki szereti az Úr Jézust, sirassa elsősorban bűneit, hogy tiszta legyen a lelke! Isten szeretete bűnbánatot sürget, lelki tisztulást sürget! A szenvedésnek is ez a hatása, ez a célja: tisztulni!... Krisztus Urunk örömmel fogadja részvétünket, ha vele együtt érzünk, de elsősorban azt kívánja, hogy megtisztuljunk és minden szenvedésünket lelki tisztulásunkra és tökéletesülésünkre fordítsunk!

A veled való együttérzés és szájalom engem is bűnbánatra hangol, édes isteni Megváltóm! Tisztíts meg, hogy lelkem mindig kedves legyen szent színed előtt!

IX. Jézus harmadszor elesik.

Gyenge a lélek!

1. Harmadszor roskad össze az Úr Jézus a kereszt fájdalmas útján. Mi is számtalanszor esünk vissza a vétékbe, hibába, ezért esik el Krisztus Urunk is oly sokszor!... Legyen férfias erőnk, szilárd akaratunk, mely ne engedjen se kísértésnek, se szenvedélynek! Foglalja el végre a lélek uralmát a test és annak kívánságai felett! Ne győzedelmeskedjék az alacsonyrendű a magasabb felett! Ezt az erőt az Úr szenvedéséből meríthetjük!...

Igy bántok Isten Fiával?!

2. Mély részvétellel szemlélem édes Jézusomat, amint újra összerogy. Mint nyomja őt a poros, piszkos földre a nehéz keresztfa! . . . Bűneink tették azt olyan súlyossá! . . . Nézem, nézem az erőtlen, elgyengülő Krisztust, mint bánnak vele a durva poroszlók, mint verdesik korbáccsal, mint húzzák, lökik, ráncigálják hajánál, ruhájánál fogva! . . . Sőt megrugdossák szent testét! . . . Így bántok ti gonosz elvetemültek az Isten Fiával?! . . . Így bántok leendő ítélőbíráttal?! . . . Nem féltetek, nem reszkettek, hogy rátok száll Isten lesújtó haragja?! Ami azonban legjobban megindít, az, hogy mindezt a durvaságot, csúfságot énérettem viselte el az Úr! . . . Az én gyakori visszaesésem az oka az ő elesésének is! . . .

És az én lelki durvaságom?! . . .

3. A test uralma a lélek felett okozza, hogy a teremtmény, az alacsonyrendű ember Ura, Istene fölé kerekedik és zsarnoka annak, akitől legjobban kellene remegnie bűnei miatt! . . . Az én lelki durvaságom is oka, hogy ilyen durván bánnak az Isteni Üdvözítővel . . . Krisztus Urunk harmadik esése lelki finomságot, erőt követel és sürget tőlem is! . . . Ott állok én is a kereszttúton, szemlélem Krisztusom szenvedését, rátekintek fájdalmára, mely arcán, egész testén visszatükrözik, s mindjobban megútálom bűneimet, melyek miatt szenved! Odamegyek hozzá és gyengéden, nagy lelki szeretettel és finomsággal felemelem az út porából! . . .

Uram, erősíts meg engem a jóban, add kegyelmedet, mely erősít, hogy vissza ne essem hibáimba, bűneimbe! Te erősíts, alakíts, te képezz, nevelj, finomíts engem!

X. Jézust megfosztják ruháitól és epével itatják.

Feltépik sebeit.

1. Felérték már a Golgotára, megkezdődik a legrettenetesebb dráma! . . . Félve és remegve maradok csak itt és szinte kiszakad a szívem, mikor látom, hogy

milyen durván nekiesnek szerelmes Megváltómnak. Letépi ruháját, mely már egészen odaszáradt a sebhelyekhez. Olyan nagy fájdalmat okoz ez az isteni Üdvözlőnek, hogy maguk a poroszlók is sokallják: epével akarják itatni, hogy ne érezze annyira a szenvedés keserűségét!... Jézus nem fogadja el, mert tudatosan és fenéig ürítve a szenvedés kelyhét akar szenvedni értünk! Nincsen testének ép helye, tele sebekkel, mindenhol piroslik a vér, hullatja bőven Jézus... ezzel mossa le bűneinket!... Most fürdik meg annyi lélek a Bárány vérében!...

Megszégyenítve.

2. Amint letépték róla ruháit, ott áll a szent tisztaság isteni példaképe ruháitól megfosztottan, szálnalmasan összetépett, sebekkel borított testtel! Ott áll megszégyenítve a szent tisztaság érzésében, a nép gúnyos kacajának és megvetésének kitéve! A testi fájdalomnál is nagyobb ez a szégyen, a tisztaságos Szűz tiszta Fiának! Nézz ide, te bűnös lélek! Mit tettél, mikor az érzékiség bűnét elkövetted!... Te tépted le Krisztus köntösét! Te gyaláztad meg a legtisztább, legszűzibb Istenembert!... Érzékiségeddel te téped fel folyton sebeit, te újítod meg állandóan fájdalmait!...

Olvass Jézus arcából!

3. Nézz a szenvedő Mester Arcába! Látod a fájdalom és szégyen vonásait ez isteni szent arcon?!... Te okoztad ezt!... Ne vegyük le tekintetünket Krisztus szomorú arcáról! Nézzünk csak bele, s ne féljünk meglátni azt, amit ez a beszédes szent arc mond! Nem érzed-e, hogy megmozdult lelked mélyén valami, amikor őt tekinted?!... Úgye bánt a lelkiismereted szava: mit tettél?!... Mindig ezt a szent arcot nézem!... Abból mindig kiolvashatom, hogy mit tettem rosszul, mit jól! Bűnbánatra hangolódom, részvéttel telik el szívem!...

Édes Jézusom, segíts engem mindig tiszta életet

élni! Meg akarom fékezni az érzékiség hajlamát magamban! Egészen a te tisztaságodat akarom követni! Segíts egészen tiszta, szüzi életet élnem!

XI. Jézust keresztre feszítik.

Öt szent sebhely.

1. Nem sokáig hagyják az édes Jézust ott pirulni a nép előtt! Csakhamar lefektetik a nagy keresztfát, ráfektetik az édes Üdvözítőt! Durva szavakkal parancsolnak reá, hogy feküdjék a szenvedések ágyára. Jézus alázatosan, ellenkezés nélkül engedelmeskedik. Most kifeszítik tagjait és hatalmas szegeket vernek szent kezébe, lábába. Durva szegeket az eleven húsba, csontba! Rettenetes kínok között öt szent sebet ejtenek rajta! Fájdalmas, élesen metsző kínok sebhelyeit! . . . Nem is annyira a durva szegek, mint inkább szerelme sebzi meg őt! Igy szeretni minket! Igy szeretni a lelkeket! . . . Drága, szent sebek! Ti vagytok Jézusom szerelmének jelei, ezeken keresztül árad szeretetének tüze a lelkekbe, a lelkembe!

Kihulló szent vér.

2. Jézus öt szent sebéből vér szivárog ki, kifröccsen a poroszlók kezére, a körülállók ruhájára, de azok kemény szívét nem indítja meg. Hidegen nézik, vérszomjas lélekkel szemlélik az Isten Fia vergődését, kínját, szenvedését! . . . Reám is ugyanazon Üdvözítő vére, kegyelme hull, de ha nem indulok meg Krisztus kínszenvedésén sem, akkor nem mos engem sem tisztára! . . .

*Nem nézhetem közömbös
lélekkel!*

3. Átszegezték kezét és lábát, megszámlálták minden csontját! . . . Megállhatok-e hidegen, közömbösen e jelenetnél? . . . Nem kell-e könnyeznem, mikor Krisztus kínját, szenvedését, vegrődését látom? . . . Nem gyulad-e szívem lángra, mikor ekkora szeretet tengere mellett állok? . . . Van-e Krisztuson kívül valaki, aki így szeretne? . . . Aki életét adná értem szeretetből? . . .

Édes Jézusom, nem állhatok érzéketlenül szereteted oltáránál, hanem én is feláldozom magamat neked! Legyen tied életem, szívem! Ez az én hivatásom: egészen neked élni!

XII. Jézus meghal a kereszten.

A keresztfán.

1. Mikor az édes Jézust már rászögezték a keresztfára, felállítják azt a két lator kereszte között! Ime az ember! Ime Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit! Ime az áldozat, ki vérét ontotta, életét adta érettünk!... Nézd, mennyei Atyánk!... Nézd a te szerelmes Fiadat és engesztelődj meg bűneink miatt! Ne a mi vétkeinket nézzed, hanem ezt a tiszta Bárányt, aki feláldozta magát vétkeinkért! Úgy-e, megengesztelődöl?!... Jézus a keresztfán áldozat, engesztelő áldozat a világ bűneiért! A mennyei Atya minden vétket a szent kereszt váltsága fejében bocsájt meg!

Mit tettem?!...

2. Amint ott állok a kereszt oltáránál, felsikolt a lélek bennem: mit tettem, mit okoztam vétkeimmel! Mit jelent a bűn, a vétkes gyönyör, amit oly könnyelműen megengedünk magunknak! Itt láthatjuk!... Édes Jézusom, mit tettem, mikor téged szívem oltáráról letaszítottalak! Mikor helyedre a test és vér, a bűnös szenvedély bálványát állítottam és ezeknek áldoztam?!... Bűneim tudatában jövök a te kereszted tövébe!... Mit tettem?!... Mit tettem?!...

Bocsáss meg!

3. Üdvöztöm arcába nézek! Kibírom tekintetét?... Nem!... Bánt a lelkiismeret kiáltó szava: te tetted! A te műved!... Igen, én tettem, én vagyok a bűnös!... De bocsáss meg, édes Jézusom! Bocsáss meg, bánom, amit tettem! Kimondhatatlanul fáj, hogy megbántottalak! Nem taszít el bűneim tudata tőled, sőt, annál nagyobb bizalommal jövök most hozzád, hiszen keresztedről nem a szemrehányás szavát hallom, hanem a

szeretetét ! Utálok a bűnt, melyet elkövettem, utálok egész lelkemből, szívemből, hiszen neked okoztam vele szomorúságot, fájdalmat ! Bocsáss meg ! . . . Leborulok a kereszt tövébe, mint bűnbánó Magdolna, átkarolom azt a durva, gyalultatlan fát, elsírom bánatom könnyeit ! S Krisztus vére, mely reám csepeg, lemossa bűneimet, megtisztít és megnyugvást, enyhülést ad szívemnek, lelkemnek !

A keresztfához megyek és szemlélem az én édes Jézusom kínjait ! Bocsáss meg, édes Üdvözítőm ! Látod, keservesen siratom vétkeimet, tisztíts meg szent véred-del ezektől !

XIII. Krisztus testét leveszik a keresztről.

Leveszik a keresztről.

1. Kilehelte lelkét az édes Jézus, meghalt a kereszten, most leveszik testét a keresztfáról. Befejezte művét, megváltotta a világot, legyőzte őt a halál, de győzelme csak látszólagos, mert valójában ő győzte le a halál fullánkját ! Nagy ügyel-bajjal kihúzzák a szegeket, és lefektetik a kihűlt szent testet a földre, hogy addig elvégezzék az utolsó munkát a kereszt körül. Mily rettenetes látvány, mily rettenetes pillanat közről nézni Jézus szent testét, mely áldozat az Úr oltárán !

Pieta.

2. De nem hagyhatják a földön ! Nem tehetik oda, arra a bűnös földre, ahova helyezték ! Hova tegyék hát ? Ide tegyék az én ölembe ! — szól az, akinek legtöbb joga van Jézushoz ! Mária kéri, hogy még egyszer ölébe vehesse ! Kéri, hogy még egyszer megölelhesse, megcsókolhassa ! Ki tagadhatná meg Mária kérését ? ! . . . Odahelyezik tehát Jézus testét Mária ölébe ! Ime a fájdalmas anya, a Pieta ! Harminchárom évvel ezelőtt először vette ölébe, most utoljára ! A betlehemi jászoltól a kereszt tövéig de hosszú út vezetett el !

Mária Fiávall

3. Hosszú út valóban a bölcsőtől a sírig, a betlehemi jászoltól a kereszt haláláig! De mégis leghosszabb része ennek a szenvedés útja, a kereszt útja. Mária ezt is végigjárta Jézussal! Ő is végigszenvedte lélekben, résztvevő, szerető szívének minden ragaszkodásával, minden szeretetével a megváltás nagy művét! Mártír, a mártírok királynéja ő! Nézzétek ott Jézussal ölében! Van-e fájdalom hozzá fogható? ...

Odamegyek Máriához, hogy megvigasztaljam! Meghalt Krisztusod, most itt vagyok én! Leszek én a te fiad, édes jó Szüzanyám! Engedd meg, hogy ezentúl én legyek a te fiad, én legyek vigaszod, szerető gyermeked!

XIV. Jézus holttestét eltemetik.

Az új sírboltban.

1. Meghalt, meg kell adni neki a végtisztességet! Ott szorgoskodnak temetésén mindazok, akik szerették! Tanítványok, szent asszonyok, Mária! Mindent a fájdalmas anya intéz. Úgy tekintik, oly nagy tisztelettel veszik őt is körül, mint a nagy halottat! Hiszen nem is látnak mást ők sem, mint a holttestet, melyet megfosztottak gonoszkezek az élettől! Megölték a testet, de a lelket nem, az mindig él, erőteljes, szép életet él! Temessétek csak, drága lelkek, az Urat! Tegyétek csak oda a sírboltba! Ne törődjétek az ott ólálkodó farizeusokkal és katonákkal! Hadd őrizzék a sírboltot! Isten tervéhez tartozik ez is! Hadd legyenek az Úr csodálatos feltámadásának akaratlan tanúi ezek is!

A pokol tornácában!

2. Mikor az Úr testét a sírba helyezték, lelke alászállott a pokol tornácába, megvinni a hírt az ő hűséges szolgálóinak, az ószövetség nagy szentjeinek, hogy megváltotta őket, közeledik a szabadulás órája! Akik oly soká epedtek utána, most imádhatták és egyesülhettek

vele szeretetben örökre! Maga jött hozzájuk, maga sietett körükbe, hiszen ezek mind-mind szerették őt! A választott nép vezérei, Isten gondviselésének eszközei voltak ők, most Isten dicsőségének is részesei lesznek! Soká, soká kellett várniok, de az óra elközelgett! Jöjjetek, drága lelkek! Itt vagyok, értetek jöttem, hogy bevezesselek Atyám örökébe benneteket! Nem feledkezik meg Jézus azokról, akik egészen neki szentelik életüket!

Sír, melyből élet fakad!

3. Én pedig ott állok Krisztus sírjánál. Ott állok, hogy arról elmélkedjem: miként fakad ebből a sírból mely halottat takar, élet, új élet, isteni élet! Az utolsó állomása Krisztus életének! . . . A sírba nem temetkezni visznek, hanem, hogy új életet várjunk mi is! Krisztus sírja megszentelődött az Úr feltámadásával! De minden sír meg fog egykor nyílni és Krisztus minket is, minden sírnak lakóját, fel fog támasztani! Krisztus sírja legyen az én síromnak is előképe!

Édes Jézusom, én beléd temetkezem! Veled egyesülök és úgy készülök a halálra, hogy az a boldog feltámadás záloga legyen!

Sponsa Christi. I.

Elmélkedések az Istennek való önatadásunkról.

Istennel eljegyzett élet.

A tenger mélységeiből, az élet apró, parányi csodáiból a világűr mérhetetlen távolságaiból Isten világossága, meleg lehellete sugároz felém! Mindenütt az ő kezének nyomára akadok. Ő a mindenségnek és életnek alkotó művésze és végcélja. Úgy érzi lelkem, hogy életemnek legnagyobb kérdése a hozzá való irányodás és viszony.

Ismeretségem Istennel.

1. Az öntudatos viszonynak első foka az ismeretség. Ismerem őt, csodálom is talán. De ez nem elégít ki. Annyira érzem tőle való függésemet, hogy szívem-lelkem többre vágyik, mint ismeretre. A félelem nem képes ezt a vágyat kioltani. Félelem őt, mert érzem, hogy felettem van és én teljesen hatalmában vagyok. Mégis érzem, hogy léte sokkal jobban melegt, mint világít. Sokkal több bizalomra gerjeszt, semhogy szolgai módon félni kellene tőle. A hivatás azt súgja lelkem mélyén, hogy nekem szabad közelebb férkőzni hozzá! Szabad félelmet nem ismerve az ismeretségen és jó viszonyon kívül többet is remélnem és mernem! . . .

Barátság köteléke.

2. Minél jobban elmerül a lélek Isten ismeretében, annál több bizalomra gerjed. Ezt maga Jézus öntudatosan ébresztgeti is bennünk! Nem nevezlek többé titeket szolgálóknak, szól a bizalom hangján apostolaihoz, hanem barátainknak. (Ján. 15, 15.) A barátság már nem félelmen, hanem bensőséges ismeretségen, szereteten alapul. A jóbarátok megértik egymást, egybeforr életideáljuk, életelvük, gondolkodásmódjuk. A kölcsönös bizalom megnyitja szívüket és a bizalom

nem ismer titkot. Mégis ez a bizalom bizonyos határt is szab. Tiszteletteljes távolságban tartja őket egymástól. Ezt is a szeretet és kölcsönös megbecsülés, nagyrabecsülés sugallja. Milyen boldog lehet mégis az, ki az Úrral ilyen baráti viszonyba kerülhet! Boldog az, ki az ő titkainak sáfárja!

Több, mint jóbarát! . . .

3. Sok lélek még ennél is nagyobb kiváltságra választatik. Közelebb vonja őt Isten magához, mint a barátság köteléke. Jegyesének választja! Azt akarja, hogy több legyen neki Isten, mint jóbarát. Jóbarátunk elvégre több is lehet; jegyes csak egy! Isten kizárólagosan akar szívében, lelkében helyet foglalni! Ne gondoljuk, hogy ez szimbolum, vagy szerzetesi kiváltság! Ne gondoljunk a test és vér kötelékére vagy ingerére sem! Az Úr Jézus jegyesének lenni csupán azt jelenti, hogy ő kizárólagos helyet foglal el szívében, lelkünkben, kizárólagosan tart igényt szeretetűnkre.

Isteni hívás szikrája.

4. Ha mindentől elszakad szívem és csak érte lánkol, ha mást szeretni nem tud és csak az övé akar lenni, íme már fellobbant az isteni jegyesség hívásának szikrája keblemben! Mily csodálatos isteni szikra ez! Ő bár csak az én szívem is tüzet fogna tőle! . . . Minél jobban megismerlek téged isteni Felség, szent Titok, minél közelebbi bizalmas viszonyba kerülök veled isteni szent Barát, annál jobban érzem a szívében az elnyomhatatlan, kiolthatatlan vágyat, hogy egészen közel jussak hozzád és felgyulladjak örök szereteted tüztől!

A szikra kipattan.

Kemény, hideg kőből, érzéketlen, durva anyagból meleg, izzó, fénylő szikra pattan ki, mely lánggra lobbant és tüzet fog. A természet csodája jelképe az Istennel eljegyzett élet hívásának is.

Isteni kéz csíholja.

1. Rossz szokásokban megkeményedett szívek, az isteni szeretet nélküli fagyos lelkek, érzéketlen, durva keblek az Isten csíholására egyszerre szikráznak. A hívás szikrája kipattan. És ennek a hívásnak szikrája azután igazából nagy tüzet gyullaszt. Oly tüzet, mely megpuhítja a kemény szívet; felmelegíti az isteni szeretet hőfokára és az érzéketlen lélek egyszerre átfinomul isteni sugallatok, isteni tervek és hívások befogadására. Ó isteni jóság, csak csíhold az én kemény, durva, hideg szívemet! Szent áhítattal várom, míg egyszer ott is kipattan a szikra. Az Istennel eljegyzett élethívásnak szikrája.

Sziklából nehéz tüzet kicsalni.

2. Az én lelkemből e szent szikrát Jézus pattantotta ki. Ó de mennyire kellett csiszolnia. Mennyire kellett neki kemény, fájó ütésekkel lelkemet, szívemet megtörnie! Milyen sok szikra hullott le, míg végre egyszer tüzet fogott a lelkem... Ó, jaj, mennyit panaszkodtam akkor, midőn fáj a szikra kipattanása! Mikor a szenvedés törte, puhította, lágyította sziklakemény szívemet! Nem értettem meg, miért e szenvedés, miért ez ütés... Most már világos előtttem! A sziklából is csak kemény ércel, sok és nagy ütésekkel lehet kicsalni a tüzet!...

A boldogság tüze.

3. Az Istennel eljegyzett életre való hívás szikráját szenvedés előzi meg és nagy boldogság követi. Olyan boldogság, mely valóban csak e szent kiválasztottság nyomában fakad. Olyan boldogság, mely a mindent felemésztő szeretet melegéből táplálkozik. Ettől a csodás isteni szikrától egészen tüzet fog az ember szíve és többé nem érzi az áldozatok, a szenvedések, a lemondások kínjait.

Nagy láng lobban.

4. Akiben az Istennel eljegyzett élet hívásának szikrája ezt a nagy feláldozó szeretetet lángra lobbantotta, az már nem tud megállni sem a csodálat, sem

a barátság ösvényén. Már teljesen, kizárólag, visszatartás nélkül akarja szívét Istennek ajánlani, eljegyezni.

Szikra a hamú alatt.

Bármely kis szikra elegendő ahhoz, hogy lángra lobbantson, tűzbe borítson nagy házat: de a hamu alatt csak pislákol. Síma, puha hamu, mily bűvös hatalom rejlik benned, hogy a nagy tűz erejét így tudod lelohasztani, elfojtani? ! . . .

Mi fojtja el a tüzet?

1. Nem erőszak, ellenkezés, nem nehézségek és nagy áldozatok az Istennel eljegyzett élet hivatásának elfojtói, s ennek az isteni szikrának kioltói, hanem puha, síma, selymes karok, hízeltetések és szívét megigézõ földi szerelmek. S mindez csak hamu és por! Mindez csak semmiség! Egy marék mégis elég belõle, hogy eltemesse a magasabb, szent hivatás szikráját! Szikra a hamu alatt, nem tud lángra lobbanni! . . .

Még nem gyulladt fel!

2. Ezért panaszkodik az isteni Jegyes is, hogy keresi azt, akit magának kiválasztott, keresi és nyomában jár, de nem találja. «Kerestem, akit szeret a lelkem, kerestem, de nem találtam.» (Én. én. 3, 1.) Nem találja, mert még távol tõle a szíve. Nem találja, mert még nem gyulladt fel az istenjegyeség szikrája. Hamu takarja! Finom, gyenge, puha hamu. És mégis eltakarja! Ó, ha tudnád én szívem, hogy Isten jár utánad?! Ha megérezné a lélek, hogy maga Isten szerelmes belé! . . . Mily nagy titok, mily érthetetlen titok, hogy Isten a gyarló, állhatatlan, nehéz szívû embert szerette meg! Utána eped, keresi õt, hogy felemelje és szívéhez ölelje. És az emberi szív csak pislákol a hamu alatt! . . .

Soká izzik a hamu alatt.

3. Parázs a hamu alatt . . . nem vet lángot . . . de nem is alszik ki. Soká, igen soká tüzes marad. Bűn, szenvedély, méltatlanság, érzékiség és földi szerelmek

soká elfojthatják az emberi szív isteni szikráját. Egészen kioltani egyhamar mégsem képesek. Még igen soká ott izzik az a hamu alatt. S ha egyszer jó a vihar, s elfúj minden hamut, még lángra lobbanhat. Az isteni Jegyes még rátalálhat és lángra lobbanthatja.

Ne engedd, Uram, egészen kialudni!

4. Az én szívem is úgy elnehezült. Hibáim, gyarlóságaim, ismeretsegeim hamuja alatt pislákol és hidegtől... Istenem, ne engedd egészen kioltani ennek a szent hivatottságnak szikráját! Bármennyire is lelohad a fellobbant szikra, maradt még parazsa! Jöjj és keress meg, jöjj és találj meg, öntsd a te szeretetednek olaját reá! Attól új tüzet fog. S addig csak szunnyad a hamu alatt. És vár, ... tégedet!

Megszerette Isten lelkemet!

«Völegény: Be szép vagy, barátnőm, be szép vagy! Szemeid olyanok, mint a galambok.» (Én. én. 1, 14.)

Isten szeme akadt meg rajtam!

1. A völegény szava lelki jegyeséhez. Megszólítja, mert megszerette; megszólítja, mert szépséges tetszést talált az Úr előtt. Mily nagy dolog az, ha nem közönséges balandó, nem véges ember találja tetszését bennem! Mert ha az ember szívét már akkor is érzések melege dagasztja, ha emberi tetszést aratunk, mennél inkább áradozik az érzések árijától, ha Isten szeme akadt meg rajta!... Szépnek mond engem az Úr! Hisz az ő kezének alkotása vagyok! Ő adta lelkemet, melynek révén az Ő hasonlatosságát viselem. Az isteni szépségek visszfénye tükröződik lelkemben. Bárcsak minél fényesebb volna e visszfény. Jaj, mennyire elragad az isteni tökéletességek utáni vágy! Most már nem tagadom, a tetszeni vágyás ébredezik lelkemben!...

Valami ellenállhatatlanul vonz tehozzád!

2. Én isteni Jegyesem, te szépnek találsz engem? Szépnek találod lelkemet?! Pedig milyen kevés erény ékessége csillog még abban! Te szemeimet galambszemeknek tartod, mert rajtam a tiszta és szelíd érzelmeknek kifejezését látod? Ó, Uram! Valóban lelkemet elragadja a tiszta életnek, a neked szentelt életnek vágya! Valami úgy húz felfelé, valami szívemet ellenállhatatlanul vonzza tehozzád, jaj, de csak sóhajtozom és nyögdecselnem szabad! Mert nekem csak a lelkem készséges, de a testem erőtlen. Mert bár lelkem vonzalma a te Szívedhez kötöz, mégis nagyon állhatatlan, gyenge, törekeny vagyok! Uram, félek szemedbe nézni!... Hibáim, botlásaim, gyengeségeim bátortalanná, reménytelenné tesznek engem!...

Hol vagyok én Istentől?!...

3. Az isteni jegyesség hivatása, bármilyen szikra is, mely Isten Szívéből pattan ki az én szívembe, mégis bátortalanná tesz! Minden hivatás nagy lelki gyötrelmen át tisztul csak meg. Én is átszenvedem ennek a vajúdásnak minden kínját. Nem merek felnézni, nem tartom magamat méltónak az Isten kegyeire!... Hogyan gyulladhatnék bátorságra és isteni szeretetre, mikor Isten hajol le hozzám?! Hol vagyok én Istentől?...

Isten biztató szava.

4. Mégis egy hang lelkembe markol és szorongatja szívemet. Az Isten szava ez, mely azt mondja nekem: én szeretőm! Szép vagy, szép vagy, mert tégedet arra választottalak ki, hogy lelki jegyesem légy! Arra a kegyre méltattalak, hogy egyedül az én szeretetemnek élj! Istent szeretni!... Minél gyalóbbnak, gyengébbnek, bűnösebbnek érzem magam, annál jobban szeretni! Akinek több bocsáttatik meg, jobban szeret! Minél nagyobb adósságot enged el az Úr, annál nagyobb hálára számíthat! Annál jobban köti le szívemet!

Annál jobban szeretőm ő nekem! Az Istennel eljegyzett életnek hivatása felemel és megtisztít... Istenhez kapcsolja szívemet!...

Lelkünk szerelmese.

«Menyasszony: Be szép vagy kedvesem, be gyönyörűséges!» (Én. én. I, 15.)

Mily nagy, kitüntető kegyelem.

1. A völegény szava a hivatás szava volt. Az az édes, elragadó, biztató szózat a léleknek mélyén, mely csendben szól, de megrendíti egész bensőnket. Mégis! Oly sokszor csak megremegetteti. Sokszor az isteni Jegyes szava, tetszése nem önt bátorságot a kiválasztottak lelkébe. Ahelyett, hogy futnának és repülnének utána, csak húzódoznak. Pedig milyen nagy kegyelem, mikor a végtelen jó, végtelen szent, végtelenül hatalmas és boldog Isten lehajol a gyenge, gyarló, gyöngé és törékeny emberhez! Mily kitüntetés és boldogság, hogy szent Szívéhez akarja emelni őt!...

Mégis húzódozunk!

2. A választottak mégis húzódoznak! Kicsinyes okokból sajnálnák széttépní azokat a kötelékeket, melyek a földhöz, emberekhez, múltó árnyékokhoz fűzik szívüket! De az Úr még ezért sem neheztel rájuk. Valósággal megostromolja szívüket. Úgy tesz, mint Alacoque Szent Margittal, mikor nehezen tudott a világtól elfordulni; meggyőzte, hogy a legszebb, leggazdagabb, leg-hatalmasabb és legigazabb szerető! És ha neki vagyok szátna, miért akarok vele teljesen szakítani? E kérdésre a szent nem tudott felelni! És én?...

Most végre szembenézek!

3. Ha eddig futottam is előled isteni Jegyesem, most megállok és szembe nézek veled! Győzz meg engem is a te szépségedről! Megállok és arcodba nézek. Szemlélem, csodálom és kérem: Győzz meg engem is, ó Jézu-

som! Győzz meg, hogy ne csak tudjam, hanem érezzem is, hogy te vagy a szerető jegyesek között a legszebb, legékeesebb. Reád nézek és szemlélem szent arcodnak szépséges, krisztusi vonásait! Mennyi szeretet, mennyi megértés és jóság, mennyi szűziesség, alázatosság, mennyi szelídség és fenség ömlik el ezen az isteni arcon! . . . Csupa szépség, engemet szeret . . . Nem testi, nem érzéki szeretettel. Szépséges vonásaiban a léleknek, az Istennek tökéletességei csillannak meg. Valóban nincs szebb, nincs elragadóbb szerető nála!

Nézlek, nézlek én Istenem!

4. A krisztusi arc isteni szépségét szemlélve, úgy érzem, hogy lassan magam is átalakulok. Minél többet nézem, annál jobban áthasonulok hozzá. A nagy szentek sem tettek egyebet: nézték . . . nézték — és elragadtatásba estek! Nézték, s szívük, lelkük, arcuk, megjelenésük, egész lényük átalakult. Minél jobban nézték, annál jobban szívükbe hatolt, hogy ez isteni szépség szereti őket! Krisztus szépsége lelküket megfogta: ez isteni szépség szereti őket! Krisztus szépsége az ő lelkükbe, szívükbe vésődött. Nézték . . . nézték, a krisztusarc vonásai az ő arcukra is meghatottságot, ihletet, szentséget teremtett. Alacoque Margit is odatérdelt a szerelmes Jézus elé: szíve mélyéből fakadó vágyódással térdelt; mint az üres vászon, várta, hogy a nagy művész ráfesse saját képét, rálehelje saját szépségét. Ilyen ihletettséggel, ilyen erős vágygyal szemlélek én is szerelmes Jézusom és addig nézlek, míg szépséged lelkembe vésődik. S akkor boldogan mondogatom a menyasszonnyal: Ime te szép vagy, én szerelmesem, és ékes! . . .

Krisztus felfoghatatlan gazdagsága.

«Hirdetni Krisztus felfoghatatlan gazdagságát.» (Efez. 3, 8.)

Ő a leggazdagabb!

1. Szent Pál apostol dicsekszik vele, hogy ő Krisztus felfoghatatlan gazdagságát hirdeti. Pedig maga Jézus is hirdeti a megtérőknek, hirdeti a sötétségből az élet világosságára ébredőknek, hirdeti a tétlenségből az új életre buzdulóknak. Alacoque Szent Margit emlékirataiból pedig azt olvasom, hogy legékesebben jegyeseinek hirdeti. Ezzel akarja a tétovázó, ingadozó választott szívét magának lekötni: meg akarja győzni őt, hogy a leggazdagabb szerelmese lelkének. Neki sok-sok kincse van, s az ő kincsei felülmúlnak minden földi gazdagságot. Krisztus gazdagsága nem földi érték, nem mérhető kapzsi lelkek mértékével. Krisztus gazdagsága felfoghatatlan érték a földi javakért sóvárgó embereknek. Igazi értékében még a lelkiség mélyén elmélkedők és élők sem érthetik meg.

Előbb kiüresedni a világ gazdagságából!

2. Kérjük Krisztust, hogy hirdesse nekünk gazdagságának felfoghatatlan kincseit. Ő megtanít becsülni és szeretni ez értékeket, csak szívünk felfogja azt! Mert érzéketlenek maradunk mindaddig a krisztusi gazdagság megértésére, míg más gazdagság tartja szívünket kötve. Előbb szabaddá kell tenni szívünket! Előbb koldusokká kell lennünk a világ szemében, hogy szívünk megnyíljon és üres legyen a krisztusi gazdagság befogadására! . . .

Krisztus rejtett kincsei.

3. Krisztus gazdagsága nem bányászható ki a földi, érzéki világ bányájában. Azt a magaslatokban kell keresnünk. Fel a szívekkel! Onnan felülről érezzük valami kimondhatatlan dicsőségnek, fénynek, melegnek kiáradását. Ott díszleg az a kincs, mely nem érzéki vágyaink tárgya, hanem szívünk legmélyebb, legkiolt-hatatlanabb óhajának, törekvéseinek kielégítője. Ha a világ fiai a gazdagsággal minden élvezetet megvásárolhatónak tartanak, Krisztus biztosít bennünket arról, hogy e kincssel minden lelki boldogság, öröm és meg-

nyugvás biztosítható. S e kincs? . . . Jézus kimeríthetetlen, végtelen szeretetének tárháza, . . . az ő lángoló Szent Szíve! . . .

Szív kell hozzá!

4. A világ szemében az eljegyzéshez nem elég a szív, gazdagság, kincs is kell hozzá. Az Istennel való eljegyzéshez pedig éppen a szívnek szegénysége, a léleknek igénytelensége a legjobb biztosíték. Jézus, ha valakit tanítványainak, követőinek, apostolainak köréből egészen közel, az isteni jegyesség boldogságára akar kiválasztani, szívét akarja lefoglalni, el akarja árasztani saját szentséges Szívének felfoghatatlan, kimeríthetetlen kincseivel. Amit ott találok, igazi kincs, igazi boldogság! Ne sajnálj szívem semmi áldozatot Jézus Szívéért, melynek gazdagsága a tiéd leszen! Ha már közelében is felmelegszen, vele egyesülve, az ő birtokában elragadtatásba esem!

Szívünk kincse.

«Ahol kincsetek vagyon, ott leszen a szívetek is.»
(Luk. 12, 34.)

Amit értéknek tartanak.

1. Mindenkinek vannak kincsei. Bármily földhözragadt szegény legyek is, mégis lesz, amit kincsnek tartok és magaménak vallok. A kincs nemcsak benső értékétől nyeri becsét, hanem az ember ragaszkodásától, szeretetétől is. A szegénynek holmi foszló rongyok nagyobb becsűek aranynál, ezüsthöz. Csillogó cserepek sokszor jobban tetszenek az igazgyöngyöknél. De bármily silány, hitvány dolgot tartanak is kincsnek, az igazi veszedelme abban rejlik, hogy a szívemet lefoglalja és elfoglalja. Ahol kincsünk vagyon, ott leszen a szívünk is! . . .

Nem kell nekem a világ kincse, gazdagság!

2. Az Istennel eljegyzett élet lefoglalja a szívemet. Nem vihetem a szívemet a vásárra, nem adhatom el a világnak. Már lefoglalta magának azt maga az Isten!

Vigyázz tehát én lelkem ! Ha a kincs képes a szívet meghódítani, akkor le kell arról mondanod. Vigyázz, hogy hozzá ne tapadjon a szíved ! . . . Ó, most már értem, miért volt teher a te jegyeseidnek, Uram, a világ kincse, gazdagsága ! Miért vetették azt el maguktól ! Szívüket féltették ! . . .

Merítsetek e kincses tárházból!

3. Az Úr jegyeseinek is van azonban kincsük ! Nem azért lesznek szegények, hogy nyomorogjanak, nem azért fosztják meg magukat minden földi értéktől, hogy ezután kincset ne gyűjtsenek maguknak. De ők más kincseket keresnek. Az ő kincsük ott van, ahol a szívük ! És az ő szívük ott van, ahol égi Jegyesük ! Istennek Szíve tárul ki nekik és azt mondja : Merítsetek innen ! Minden gazdagságomat, szent Szívemnek tárházát kiűrítem nektek ! Legyen a tietek !

Jézus lesz az én kincsem, mindenem!

4. Az Istennel eljegyzett élet lelki élet, s a kincs, melyet a földiekért kapnak cserébe, lelki értékek. Akinek szíve elnehezedik a földi élet örömeitől, szerelmétől, nem szeretheti többé Krisztus gazdagságát. Mindentől el kell tehát szívüket szakítaniok. Uram, Krisztusom, hát ilyen kegyetlen a te szerelmed ? ! . . . De nem sóhajtozom, nem sajnálkozom ! Engem a szeretet ragad . . . ! Örülök, hogy érted áldozatot hozhatok. Örülök, hogy szerethetlek, hogy az enyémmé mondhatlak ! Örülök, hogy érted mindenemtől megfoszthatom magamat. Az Úr csak azokat részesíti mennyei kincseiben, akik a legtisztább szándékból, lángoló szeretetből fosztják meg magukat csillogó cserepektől, földi kincsektől, hogy egészen őt bírassák. Jézus lesz az ő kincsük és nála léssen az ő szívük ! . . .

Féljük őt vagy szeressük?

«Hatalmas pedig az Isten !» (Kor. II, 9, 8.)

Féljük Istent?

1. Mikor Alacoque Szent Margit küszködik magával és habozik Istennek eljegyezni életét, megjelenik neki Jézus és elmondja, hogy ő nemcsak gazdag, hanem hatalmas is. Azzal akarja szívét magának megnyerni, hogy hatalmára hivatkozik. Hát nem taszít-e el magától inkább, mintsem magához vonzzon a hatalmas? Nem rideg-e a hatalom ahhoz, hogy a szívemet megnyerje? Hatalmas az Isten! Tehát inkább féljük őt, mintsem szeressük? ! . . .

Nem félek Tőle!

2. Hatalmas pedig az Isten! Végtelen az ő hatalma és végtelen hatalmas az ő szeretete! Ezért nem félek tőle! Szeretetének hatalma elég erős arra, hogy szívemet megnyerje, magának átalakítsa, szerelmére felhevítse! E végtelen szeretet hatalmának ellenállni Alacoque Szent Margit nem képes. Én sem! Akire egyszer kiveti hálóját, az nem menekül előle. Engem is hatalmába kerített. Érzem e hatalmas szeretet bilincseit. Mit tegyek? Elmeneküljek? Kitépjem szívemet bilincseiből? Hová menjek? Neki nemcsak ereje hatalmas, hanem szeretete is! Ez elől pedig menekülni nem tudok, — de nem is akarok! . . .

Nem állok ellen neki!

3. Hatalmas pedig az Úr, ki szívemet magának választotta! Minek álljak ellen e hatalmas szeretetnek, mely szívemet lánggra lobbantotta? Nem küszködöm ellene, hanem átadom magamat neki. Átadom egészen szívemet! Érzem, hogy szeret engem és hogy csak az övé lehetek! Arra kérem e hatalmasan szerető isteni Jegyesemet, hogy minél jobban, minél szorosabban fűzze magához szívemet! Arra kérem, hogy úgy hódítsa meg szívemet, hogy egészen az övé legyek s ne is tudjak többé sohase elszakadni tőle.

E hatalom édes igáját viselem!

4. Az Úr hatalma nem erőszakos, de ellenállhatatlan. Nem okoz törést lelkemben, hanem úgy indít, hogy a legnagyobb örömöm és boldogságom követni őt. Hatalma nemcsak abban nyilvánul, hogy száz világot teremthet, nemcsak abban, hogy a legnagyobb bűnösnek is irgalmaz és kegyelmez, hanem főleg abban, hogy szeretetével magához vonz és egészen magához láncol. Úgy vonz, hogy legnagyobb örömöm hozzá közeledni. Úgy köt magához, hogy szívem kimondhatatlan boldogságát találja benne... Szerelmed hatalmába estem, édes Jézusom!... Add, hogy e hatalom édes igáját viseljem mindenkor!...

Az én jegyesem az én védelmem!

«Hatalmas pedig az Isten, hogy minden kegyelmét bőven árássa rátok!» (Kor. II. 1, 8.)

Nem rideg hatalom.

1. Az én isteni Jegyesem a leghatalmasabb, akit csak szerethetek. A hatalom csak addig rideg, míg elválasztó fal van közte és közötttem, míg a hatalom rideg palástja mögött fel nem gyullad a szív és annak lángjától egy másik szív is fel nem gyullad. Bármekkora is hatalmad, édes Jézusom, nem lesz már akadály a annak, hogy szeresselek és mindig jobban szeresselek! Hatalmad mögött érzem dobogni isteni Szívedet és úgy érzem, hogy ettől az én szívem is lángra gyullad és szerelmedtől megittasulok.

Hatalma az én erőm.

2. Minél inkább elmerülök isteni Jegyesem végtelen, isteni hatalmának szemléletében, annál jobban felbátorodom. Úgy érzem, hogy e végtelen hatalom már nem ijesztő választfal közötttem és Jézus között, hanem erő, mely jobban magához láncol; lánc, mely hozzá köt, palást, melybe szabad nekem is beburkolódnom. Most már nem rideg nekem az ő hatalma, hanem boldog

örömré hangol ; mert érzem, hogy ez az isteni erő, e végtelen hatalom megvéd majd engem is, hiszen szeret ! . . .

Hatalma az én védelmem.

3. Minél jobban átérzem hatalmat, édes Jézusom, annál inkább kezdem érezni a magam gyenge gyarlóságát. Milyen törékeny, milyen tökéletlen, gyarló kis lélek vagyok én melletted és a te kebleden ! Mennyire félek, hogy elragadnak tőled : gyarlóságaim, romlott természetem és a világ szeretete. Ó, de miért szomorkodom ? ! . . . Nem elég hatalmas-e az én isteni Jegyesem arra, hogy megvédjen ? Hiába szorongattok, hiába veszteksz körül, lelkem ellenségei ! Elég hatalmas az én Jézusom, hogy megvédjen tőletek !

Védj meg hatalmaddal !

4. Sok lélek a tisztulás útján azt hiszi, hogy minél inkább lemond a világról és minél jobban törekszik az isteni jegyesség magaslatára, annál inkább megszabadul a kísértésektől és lelki szorongattatásoktól. Pedig ha az Úr jegyese leszek, ellenségeim száma megsokszorozódik. Körülvesz a sátán, a világ, a bűn, a kísértés, az érzékiség. De ellenem semmit sem tehetnek. Mert én Jézusomhoz menekszem és azt mondom szentséges Szívéhez simulva : Tőled akarnak elrabolni engem, védj meg hatalmaddal és áraszd reám kegyelmedet ! Ha szeretsz engem, ó akkor semmi kegyelmet nem tagadhatsz meg tőlem ! Pedig én csak egyet kérek tőled : csak azt, hogy hozzád mindig, örökre hú legyek ! . . .

Szeretetem kettős karja.

«Uram, íme, akit szeretsz . . .» (Ján. II, 3.)

Szeret az Úr !

1. Ime a lelki jegyességnek alapja : szeret az Úr ! Valami bensősebb, közelebbi kapocs, amint az isten-gyermekség több, mint a kegyelmi állapot kapcsa :

különleges módon, jobban szeret engem, mint más! Ez a választottak boldog kiváltsága!...

A legtökéletesebb szerető.

2. Az Úr Jézus a legtökéletesebb szerető. Tökéletessége az isteni tökéletességnek kisugárzása, mely a magaslatoiban jár. De minél magasabban áll felettem, annál jobban lehajol hozzám, hogy felemeljen és bátorítson, mert szeret. Hozzám hajol és érzem, hogy tökéletessége nem taszít el tőle, hanem ellenállhatatlanul vonzza szívemet. Ő isteni szépség, tökéletesség! Te a lelkeknek igaz kedvelője, nálad nincs csalódás, nincs késő bánat! Ha majd én is tökéletesen neked adtam a szívemet és a törhetetlen hűség láncá fűz hozzád, a te lelked szépségén és tökéletességén én is emelkedem. Engem is felemelsz a lelki magasságok tisztult, üde légkörébe!

Senki nem szerethet annyira, mint ő!

3. Az Úr Jézusnak tökéletessége nemcsak az isteni tökéletesség tükrében sugárzó lelki szépség, hanem szeretetének is fokmérője. Senki sem szerethet annyira, mint ő. Az ő szeretete annyira tökéletes és annyira végtelen, hogy senki szeretete sem hasonlítható hozzá. Ne is méricskéljük ezt a végtelen boldogító és mindent átható szeretetet!... Csak nyissuk ki előtte szívünket és élvezzük!

Szívvvel-lélekkel!

4. Minden emberi szeretet kettős: lelki vonzódás és érzelmi fellobbanás. A lelkiség felülről jön, az érzelmi a szívből fakad és a test mélységeiből. Jézus a legtökéletesebben tud szeretni, és szeretete igazi kristálytisztá lelkiség. De ő ennél még többet akart. Azt akarta, hogy szeretete emberibb, szívünkhöz közelebb fekvő legyen. Ezért vett fel emberi testet, emberi szívet. Érzelmesen szeretni tudó, lüktető szent Szívet! Szeret és érzi, hogy szeret, mert azt akarta, hogy én is szeressem és érzem, hogy szeretem!... Ez a szeretetnek kettős lángja, mely nem mindig egyformán csak magasra, de mindig

egyformán lobog. Ez a szeretetnek két karja, mellyel Isten engem és én Istent átkarolom. Szívvel-lélekkel szeretlek, Jézusom, szívvel-lélekkel a tied vagyok, szívvel-lélekkel a tied akarok maradni örökre!...

Szeret engem.

«Uram, Ime, akit szeretsz, beteg!» (Ján. 11, 3.)

Szeretsz?...

1. Akit szeretsz!... Ó, hát szeretsz!? A te Szíved is ég?! A te Szíved is lángol?! Szeret az Isten!... Kit szeret?... Engem szeret?! Reméljem-e? Merjem-e szívemet felé tárnom?! Szeret... szeret! Ó ha csak egyszer igazán szívembe hatolna annak a boldog tudata, hogy szeret!... Pedig szeret, nagyon szeret, szívvel-lélekkel szeret... engem szeret!

Beteg!...

2. Ó, aki a legtökéletesebben szeret, szívemet akarja megnyerni. Szeret és azt akarja, hogy én is szeressem; az enyém akar lenni és azt akarja, hogy én is az övé legyek. A végtelen tökéletes Szerető szeret egy tökéletlen, gyarló szeretőt! Szeret egy bűnöst!... Ó édes Jézusom, minél jobban szívembe hatol annak a boldog érzése, hogy szeretsz, annál jobban éget belülről gyarlóságomnak, bűnösségemnek pírja. Annál jobban sóhajtozom: Uram, Uram, Ime, akit szeretsz, beteg! Nagyon beteg!

Úgy-e, meggyógyítod?!...

3. Aki beteg, arra nem haragszanak. És minél betegbb, annál nagyobb részvétet kelt. Bármennyire megaláz is gyarlóságom, bűnösségem, nem takarom el orcám! Annál jobban sóhajtozom és epekedem Utána! Hiszen tudom, hogy részvéttel, szeretettel néz rám. Nem fordul el tőlem; bármennyire megalázom magam, lehajol hozzám, felemel és biztat... Ó ha egyszer már abból a betegségből is ki tudnék gyógyulni, hogy nem merem szememet felemelni, karom felé nyújtani! Ó bár csak minél jobban lesujt a bűnösség tudata, annál na-

gyobb bizalommal, szeretettel tudnék Jézushoz közeledni! Ha egyszer már nem azt érezném erősebben, hogy beteg vagyok, hanem, hogy ő szeret! Uram, akit szeretsz, aki annyira szeretsz, hogy még e siralmas, szálnalmas állapotában sem tudsz rá szemrehányóan nézni, beteg! De te, úgy-e, meggyógyítod?! Hisz szeretted!...

Szereteted meggyógyítja!

4. Jézus szeretettel hozzám hajol lelki gyötrelmeimben, betegségemben és csak azt kérdi: beleegyezel az én Szívem vágyába?... Szeretsz-e engem?... Miért habozol?... Nézd az én izzó szeretetemet, én a tied akarok lenni s azt akarom, hogy te is az enyém légy!... Mily édes hang!... Megkérdem tőle, nem rettent-e vissza tökéletlenségem, gyarlóságom?... Ő azt akarja, hogy hozzá hasonuljak. Csak azt kell felelnem neki: Igen, édes jó Jézusom, legyen nekem a te igéd szerint! Legyen, ahogy te akarod! Emelj magadhoz és tökéletesítsd lelkemet, gyujtsd fel szerelmemet! Tisztítsd meg szívemet és tedd a tiedhez hasonlóvá!... Uram, akit te szeretsz, beteg, de a te szent Szíved szerelme meggyógyíthatja őt!...

Bírom őt.

«Enyém a kedvesem és én az övé...» (Én. én. 2, 16.)

Istent bírni.

1. Az Istennel eljegyzett élet az isteni szeretetnek legmagasabb, legszebb, legboldogabb megnyilvánulása. Ha egyszer Isten szeretete az ember szívébe nyilallott és az isteni jegyesség boldogsága megihlette, akkor kezdi érezni, hogy nemcsak vágyódni, törekedni kell Isten felé, hanem bírni őt!... Az Istent szerető lélek nem elégszik meg azzal, hogy Isten az ő végcélja, kevés neki a parancs, Istent mindenképp fölött kell szeretni, minden földi kapcsolatunkat az Isten látószögébe állítani. Többet akar, többre vágyik, Istent akarja bírni!...

Ilyen a szeretet!

2. Nem vakmerőség ez a tökéletlen, gyenge, gyarló ember részéről? ... Ha emberi természetét tekintem, bizony az! ... De őt kegyelem segíti és az Isten szentes Szívéből kicsapó láng kapta meg. Tüzet fogott a lelke Isten szeretetétől. És mit akartok? ... Hát ez a szeretet!! ... Ilyen a szeretet!! ... Nem lehet visszafojtani lángját! ...

Az enyém!

3. Az Isten szeretetétől felgyulladt szív suttogja ezt: az én szerelmesem az enyém! Egészen az enyém! ... Jézus maga biztosítja őt erről! ... Szívében akar lakóhelyet választani, hogy sohase kelljen elhagynia! ... Valóban csodálatos, hogy Jézus nem változtatta meg az Istennel eljegyzett életben sem a szeretetnek törvényeit. Hogyan változtatta volna meg, hiszen ő alkotta azokat? ... Ő akarta magát különlegesen adni azoknak, kik őt jobban szeretik és életük középpontjába állítják. Jézus maga a legigazibb szerető akart lenni, mikor mindenét, életét is feláldozza a lélekért, melyet megszeretett. Erről a legigazibb szeretetről, áldozatos, nagy isteni szeretetről akarta Alacoque Szent Margitot meggyőzni, mikor ő még ingadozott a legteljesebb áldozattól ... Erről győz meg engem is! ...

Én a tiéd örökre!

4. Ámde Isten nem elégszik meg azzal, hogy egészen odaadja magát a léleknek! Mást akar, többet akar, a léleknek teljes odaadását kívánja. De hiszen a léleknek is ez a vágya! Éppen azért, mert ő is alá van vetve a szeretet örök törvényének, nem is volna boldog, ha magát nem adná át teljesen, egészen visszavonhatatlanul, kizárólagosan annak az isteni szent szeretetnek, mely magát egészen megfosztotta, szegénnyé tette öéréte. Nem volna igaz szeretet annak a jegyesnek szívében, ki nem vágya áldozatot hozni annak, akit igazán, nagyon szeret! ... Engem is ez a vágy ragadott el! ... Érzem a szeretet törvényét lelkemben,

szívemben . . . és nem tudok ellenállni neki . . . Nem is akarok ! . . . Egészen a tied vagyok, édes Jézusom, mert érzem, hogy egészen az enyém vagy te is ! Egymáséi vagyunk, egymáséi leszünk örökké . . . örökké ! . . .

A lélek túlcsoordulása.

«Vos, qui spirituales estis ! Ti, kik lelkiek vagytok !»
(Gal. 6. 1.)

Lehetsz-e más? . . .

1. A lánglelkű apostol nem buzdít, nem lelkesít, csak megállapít ! Nem akarja elragadni lánglelkével a mi magasba vágyakozó lelkünket, hanem csak tényeket akar leszögezni. Ti, a keresztségben tisztára mosott lelkek, ti Krisztust követő tanítványok, ti már egészen lelkiek vagytok, spirituales estis ! Ti már nem a test és a vér törvénye szerint ítélték, éreztek, éltek, ti már fel-emelkedtetek a föld és a sár szennyéből, ti már szárnyaló lelkek vagytok ! Testben éltek, de már nem a test törvénye szerint, hanem Krisztus szellemében. Földet érint még a lábatok, de a lelketek a magaslatok tisztult légkörében van otthon . . . Ti egyszerű keresztények, látjátok, ez Krisztus szelleme, ez Krisztus lelkülete, ez Krisztus szeretete ! . . . Ez a szeretet sürget és nem hagy nyugodni . . . ösztökél, hogy csak fel a fejekkel, fel a tekintettel, fel a szívekkel ! És te, Krisztus jegyese ? Az apostol rólad mit állapít meg ? . . . Lehetsz-e más, mint egészen «spiritualis», egészen «lelki», egészen Jézus Szíve szerinti ? . . .

Meddig ragad a szeretet?

2. Az Istennel eljegyzett élet az elragadtatás fokáig emeli a lelket. Csoda nélkül csodát tesz . . . a legünnepélyesebb, legmagasztosabb, legfenségesebb táborhegyi fénnel aranyozza be a mindennapi élet szürkességét . . . Felemel és a testiség, az érzékiség, a föld fölé emel. Hogyne, hiszen Jézussal a legbensőségesebben egyesít. Egyesülni csak a szerető lelkek tudnak ! Jézusnál igazibb, valóságosabb, lángolóbb lelkű szeretőt hol találhatni ? És a vele eljegyzett lelkek ? . . . Ó, közöttük

sokaknak első szerelmük Jézus . . . tehát a legigazibb !... Sokaknak nem első, de mert *sok* bocsáttatott meg nekik, *jobban* tudják őt szeretni . . .

Nem lefelé húz, felfelé ragad! . . .

3. Az Istennel eljegyzett élet a természetfeletti, kegyelmi életnek legszebb kivirágzása, tehát egészen új élet ; nem a földre néz, hanem az égre, őt az ragadja el, ki fentről integet felé és magának kiválasztja . . . Mert Jézus Szíve is lángol, eped, magához akar emelni és azt akarja, hogy örökre egymáséi legyünk és soha ne szakadjunk el tőle. Mi mást akar az ő jegyese is? . . . Nem földi dolog ez? Nem a test, a vér kívánczik-e Krisztus után? Nem az érzékiség lángja-e ez? . . . Nem . . . nem ! Vos spirituales estis ! Krisztushoz, az ő szerelméhez nincs köze a testnek, a vérnek . . . a földnek . . . A test, az érzékiség lefelé húz, csak a lelkeség, csak Isten szeretete kívánczik fel, a magasba ! . . .

Csak lélekkel szeressem? . . .

4. Hát nem is szabad Krisztust érzellemmel, szívvel szeretni? Hát jegyesének sem szabad őt egész kedélyével, vágyakozó és szerelmes szívével átkarolni? Hát csak lélekkel szeressem őt . . . mikor jobban tudom szeretni, ha szívvel-lélekkel szeretem? ! A test is, érzelmi, kedélyvilágom is szeretni vágyik őt . . . és én ezt úgy érzem, mintha nagyobb volna, hisz emberibb, jobban az enyém . . . Ó, én testem, nem zárlak ki Krisztus szeretetéből, mert hiszen Jézus sem zár ki tégedet. Ó, csak vedd ki részedet Isten szerelméből . . . bárcsak soha mást szeretni ne tudnál, mint Őt ! Szabad a szívnek is lánkolni ! !

A lélek ad szárnyakat szívemnek is!

5. Nem kormos érzelmem áthevülése, ha Jézust szívemmel is szeretem, mert ez csak a lélek túlcordulása... Lelkünk nem telhet el egészen a legtisztább, leglelkibb, legszüziesebb vonzalomtól, szeretettől Jézus iránt anélkül, hogy egyszerre csak tüzet ne fogna a szív is, a test

is, a kedély is ! . . . S ez is lelkeség ! Mert itt a lélek emel, a lélek ragad a magasba. Itt a test már nem kolonc, már nem ránt a sárba . . . itt már szárnyal és visz . . . a lélek ad néki szárnyakat ! . . . A test itt a lendítőkerék súlya, mely csak addig húz lefelé és állít meg, míg egyszer lendületbe nem jött, de aztán annál jobban lendít és visz . . . Ó, én szívem, lobbanékony, érzelmes szívem . . . így még én is megbékülök veled, ha te egyedül Jézusért dobogsz!., De azért vigyázok reád ! . . . Lelkem virraszt, mert szeret . . . lelkem örködik, hogy amíg csak egyet dobbanasz e földön, az is Jézusért legyen !

